

**ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ**

**Α Π Α Ν Τ Α
ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ**

Ἐπιμέλεια
ΠΑΝ. Κ. ΧΡΗΣΤΟΥ — ΣΤΕΡ. Ν. ΣΑΚΚΟΥ
Καθηγητῶν Πανεπιστημίου

✽
Ἐπιμέλεια
ΒΑΣ. Σ. ΦΕΥΤΟΓΚΑ — ΘΕΟΔ. Ν. ΖΗΣΗ
Διδασκῶν τῆς Θεολογίας

**ΙΩΑΝΝΟΥ
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
ΕΡΓΑ**

ΤΟΜΟΣ Β

1. ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΧΟΝΤΑΣ ΠΑΡΘΕΝΟΥΣ
ΣΥΝΕΙΣΑΚΤΟΥΣ
2. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΑΣ ΚΑΝΟΝΙΚΑΣ
ΜΗ ΣΥΝΟΙΚΕΙΝ ΑΝΔΡΑΣΙΝ
3. ΕΙΣ ΝΕΩΤΕΡΑΝ ΧΗΡΕΥΣΑΣΑΝ
4. ΠΕΡΙ ΜΟΝΑΧΙΑΣ

Εισαγωγή — Μετάφρασις — Σχόλια
Ι. Μ. ΣΑΚΑΛΗ

Φιλολόγου Ἐπιθεωρητοῦ
Κείμενον: B. Montfaucon

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Εἰς τὸν τόμον αὐτὸν περιέχονται αἱ ἑξῆς τέσσαρες πραγματεῖαι Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου: 1) Πρὸς τοὺς ἔχοντας παρθένους συνεισάτους, 2) Περὶ τοῦ τῆς καινουργίας ἢ συνοικίου ἀνδρός, 3) Εἰς νεώτερον χηρείουσαν, καὶ 4) Περὶ μοναχίας.

Αἱ πραγματεῖαι αὗται ἀρχολογῶνται μὲ τὰ θέματα τοῦ μοναχισμοῦ, τοῦ γάμου καὶ τῆς χηρείας, προβάλλουν δὲ τὴν ἔντασιν ἀγάπῃ καὶ προτίμῳ τοῦ ἱεροῦ συγγραφέως πρὸς τὴν μοναχικὴν ζωὴν. Ἀπὸ ζωῆς αὐτῆς παρουσιάζουν μεταξὺ τῶν συνοικιῶν σχέσιν, ἢτοι ἡ πρώτη μὲ τὴν δευτέραν καὶ ἡ τρίτη μὲ τὴν τετάρτην.

Αἱ δύο πρώται ἀπὸ τῶν πραγματειῶν ἀναφέρονται εἰς ἀγάμους κληρικούς, μοναχοὺς, μοναχίστριας καὶ ἀμειρωμένους παρθένους, οἱ ὅποιοι ἐπέσχον ἀπὸ τῶν γάμων καὶ ἀμειρωσάν τὸν αὐτὸν τὸν εἰς τὸν Θεόν. Τὸ γεγονός ἴσως ἔτι πολλοὶ ἐξ αὐτῶν συνέζον μετὰ μοναστῶν ἢ ἐλάμβανον εἰς τὴν οὐσίαν τῶν ἀμειρωμένων παρθένους ἢ καὶ τὸ ἀντίθετον πολλοὶ παρθέναι ἐβέβησαν εἰς τὴν οὐσίαν τῶν ἀγαμῶν εἴτε οὐλητῶν ἢ μοναχῶν, ὅπῃ τὸ πρόσχημα πνευματικῆς συμβίβσεως, διέθελε τὸν θεμὸν τῆς ἀγαμίας. Δὲν ὑπάρχει δικαιολογία, ἢ ὅποια νὰ δικαιολογῆ τὴν ἀπαράδεκτον αὐτῶν συμπεριφορὰν. Ἡ ἀδυναμία, ἡ ἀπειρία, ἡ ἀνικανότης αὐτοδυστητηρέως, ποὺ ἐπικαλοῦνται ἐν προκειμένῳ, εἶναι διὰ προσχήματα καὶ προφάσεις, διὰ νὰ διασωθῆ ἡ ἐξ ἀρχῆς ἔχει καταδικασθῆ. Μὲ πάλι καλύτερον τρόπον καὶ ἀποικειοκρατικώτερον θὰ ἐξυμνηροῦντο, λέγει ὁ Χρυσόστομος, ἐάν προσελθόντων δοσθῶς τοῦ αὐτοῦ φύλου. Καὶ ποῖα εἶναι αἱ τέσων πολλοὶ ἀνέγκαι, τὰς ὁποίας θὰ ἀντιματώσῃ ὁ πιστός, ὁ ὅποιος ἐβέβησε τὴν ζωὴν τῆς ἀμειρωσεως; Αἱ εἰδήσαι, αἱ ὅποια θὰ κροῦσιν ἀπὸ τὴν ἀμείωσιν αὐτῶν, τὴν ὁποίαν μὲ πόνον ψυχῆς καὶ πρὸς συνεισμένην τὴν πολλῶν περιγρῆσαι ζωῆς ὁ Ι. Χρυσόστομος, εἶναι πολυκενταὶ: ἐπιτρέζονται κακῶς καὶ ὀρθοστικῶς ἐπιτρέπονται ποὺ σκοποῦ τῶν οἱ συνοικιῶνας, σκανδαλίζονται οἱ πιστοί, ποὺ παρακολουθοῦν τὴν ἀποστον οὐκὴν, κατασκοπεύονται ἢ Ἐπιληψία. Ἰπάρχει ἡ ἀλήθης αἰτία, ἢ ὅποια διαφοροποιεῖται κατὰ τὸ φύλον οἱ μὲν ἀνδρας λαμβάνουσι τὰς παρθένους διὰ νὰ ἀπολαμβάνουσι μίαν ἡδονὴν ψυχρὴν καὶ κακὴν, αἱ δὲ γυναῖκες

Γραμματεὺς Συντάξεως
Ἱερεὺς ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΔΙΩΤΗΣ
Ἐφημέριος Ἱ. Ν. Ἀγ. Παντελεήμονος Ἀχαρῶν

λαμβάνουν τους άνδρας από καθαρόν ματαιοδοξίαν. Ὁ ἰ. συγγραφεὺς πάλαι ποτε τοὺς χριστιανούς αὐτοὺς ὡς λεπτοῦς, χρησιμοποιοῦντες τὴν μάχαιραν καὶ τὸν κλισίον τῆς ἀληθείας. Ἡ τακτικὴ εἶναι ἐπιβεβαιωμένη ἀπὸ λόγους ἀνάγκης ἀπὸ τὸν κριτικὸν πρῶτον ὁμοδοξίῳτε νὰ ἀναρροθῶν τὰ παρολαγιανὰ ἄδρα.

Αἱ δύο ἑλλαι πραγματεῖαι ἔχουν ὡς ἀντικειμενὸν τὸν τὸν ἔπαινον τῆς χηρείας, ἀπευθύνονται δὲ εἰς τὸ αὐτὸ πρόσωπον. Ὁ ἄγνωστος ἀπὸ ἄλλοῦ θηρόσιος, ἕνας ἀπὸ τοὺς ἑκτανεῖς τῆς ἐποχῆς μὲ πολλὰς ἐπιπέδους ἀνδρῶν εἰς τὰ ἀνάστατα ἀξιώματα, ἀποθνήσκων ἀρήγῃ χέρων τὴν νεαρὴν σκλήρην του, ἡ ἑποία ὡς εἶναι φυσικὸν διήκταται εἰς βαθὺ πένθος. Ὁ Χρυσόστομος ἀνεκμῆται νὰ κοπῆται κῆπος ἢ τρεκμῆται τῆς λόγῃ, δὲ νὰ εἶναι εἰς ὅταν ἡ χηρείου καὶ ἐπισημῆται ἀπὸ λόγους παρηγορίας. Δικαιολογεῖται εἰς ἀρχῆς ἀπερροθῶν τὴν μεγάλῃν λίστην ἀπὸ τὴν ἀπέλασαν τῶν λαμπρῶν οὐζῶν, ὁ ὅποιος τὴν περιέβαλλε μὲ τὴν ἀνάστην καὶ τὴν προστάσαν του, ἔγινε δὲ εἰς αὐτὴν πρόξενος πολλῆς τιμῆς, ἡ ἑποία δὲ γῆρανε ἀνάστην περροθῶν μὲ τὴν δεδαίαν ἀνοδῶν του. Μὲ πολλὴν προσοχὴν καὶ λεπτότητα ἀπαιρεῖται τὸ παρηγορητικὸν ἔργον του. Τονίεται πόσον ἐγνημῆ εἶναι ἡ χηρεία, ἀρκαὶ νὰ ἀντιματαιοδοξῆ ὀρθῶς, ἀναρροθῆται εἰς τὴν διαρροθῶν καὶ προκλιεῖται ἀπὸ τὰς πολλὰς τιμῆς, εἰς τοὺς κινδύνους καὶ κροθῶνται εἰς τὰ ἀξιώματα, εἰς τὴν ἀπέλασαν τοῦ κῆπου. Εἶναι εἰς τὴν ἔξουσαν τῆς νὰ μείνη πιστὴ εἰς τὴν ἀνάστην τοῦ οὐζῶν τῆς, ἡ ἑποία δὲ ἀναχιστὴ καθαροτέρῃ εἰς τὴν ἑλλῆν ζωὴν. Ἄς παραδοθῆ εἰς τὸν θεόν, ὁ ὅποιος δὲ εἶναι εἰς τὸ εἶξῃ ὁ ἰσχυρὸς προσῆτης τῆς. Εἰς τὴν πραγματεῖαν «Περὶ μονακῶν» τονίεται ἡ εἶξῃ τοῦ ἑνὸς γάμου ἕναται τοῦ δευτέρου. Ὁ Χρυσόστομος ἀναρροθῆται ἀνάστην ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τὴν γνῶμην τοῦ ἀπ. Παύλου, ὅτι ὁ δεῦτερος γάμος δὲν ἀναγορεῖται, καλύτερον ἕναται εἶναι νὰ μὴ ἐπαναληρῆθῃ. Ἐπερροθῶνται δεδαίως καλλιὰ δικαιολογίαι — τὸ νεαρὸν τῆς ἡλικίας, ἡ ἀνάστην ἀντροθῶν, ἡ διαρροθῆ τῆς παρροθῆς — ἀλλὰ καὶ δυσκοίαι καὶ καθιστῶν βαρῆτερον τὸν δεῦτερον γάμον ἀπὸ τὸν πρῶτον. Ἐάν δὲν ὀπάρχει ὁ μόνος ὀδοσιος λόγος, ἡ ἀνάστην, ἔς μὴ ἐπισημῆται, δίδῃ ὅποια οἰκίας ὀπάρχει μεταρῶ παρροθῶν καὶ ἔγγαμου γυναικῆς, ἡ αὐτὴ ὀπάρχει καὶ μακαρῶ γυναικῆς παρροθῆς εἰς ὅνα γάμον πρὸς τὴν συνῆθῆσαν καὶ δεῦτερον. Τεχνικῶς τονίεται ὁ παρροθῆτικὸς χαρακτῆρ τοῦ πρῶτου. Ἐκκῆτερον λεπτότητα, καὶ εἶθῆται εἰς τὸ ὄρον συγγνημῆς τρεπερῆτης, ἐπιδεικνῆται ὁ ἰ. συγγραφεὺς εἰς τὸν λόγον «Πρὸς νεωτέραν χηρείουσαν». Ἄλλὰ καὶ εἰς τὴς δύο περροθῶν ὀπάρχει ἀπέφαντος κατανῆτης, δίδῃ πρόκειται περὶ ἀντροθῶν, καὶ δὲν ἀπερροθῶν εἰς ἀρχῆς εἰς τὸν μονακῶν βίον, ἀλλὰ ἡναγῆσῶν νὰ τὸν ἀπολοῦθῶν ὅπῃ τὰ ἀδουπῆτητα πλῆγματος τῆς ζωῆς.

Εἰς τὴς πραγματεῖας προβάλλει ἀπὸ πόσον σιγγῆν ἄνομα τῆν ἡ ἀνάστην τοῦ μονακῶν.

Αἱ δύο πρῶται κατὰ οἰκίαν πραγματεῖαι εἶναι κομμορροθῆται ἐπιστολαὶ καὶ ἀναρροθῶν τὸ 898 ἐν Κωνσταντινουπόλει, εἶθῆς μετὰ τὴν ἔξουσαν τοῦ Χρυσόστομου εἰς τὸν ἀρχιεπισκοπῶν ὀρόνον, ἕναται αἱ δύο ἑλλαι περὶ τὸ 880, ὅνα ἦτο διῆκονος ἀνάστην.

Ἡ δευτερὴ οἰκίαι, ἡ καλλιὰ ἑκτανεῖς, τὸ πηρροθῶν συνῆθῆσαν μαρῆ μὲ τὸ γνῆσαν λογοτεχνικὸν τάλαντον καὶ τὴν ὀπάρχει πῶσῃν προσῆθῶν δόναται καὶ χέρων εἰς τὰ κῆματα, τὰ ὅποια γηροθῶν καὶ ἀναρροθῶν, ὀπάρχει τῆς φυγῆς νὰ οἰαροθῶν τὸν κροθῶν τὸν καὶ νὰ ἐπισημῆται τὴν αὐτηρῆν τὸν.

ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΣΑΚΑΛΗΣ
Φιλόλογος — Ἐπισημῆτης

ΙΩΑΝΝΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΧΟΝΤΑΣ ΠΑΡΘΕΝΟΥΣ ΣΥΝΕΙΣΑΚΤΟΥΣ

228 Α Πρὸς αὐτοὺς ποὺ συνοικοῦν μὲ ἀφιερωμένους παρθένοισ.

1. Ἐκ τῆν ἐποχῆν τῶν προγόνων μας ὑπῆρχαν δύο αἰτίαι, ποὺ ἀδηγοῦσαν τὰς γυναῖκας νὰ συγκατοικῶσιν μὲ τὰς ἀνδρας· ὁ νόμος ἦτο ἡ μία, αἰτία παλαιὰ καὶ δικαία καὶ εὐλογος, διότι εἶχε νομοθέτην τὸν Θεόν. Ἐνὶ τούτοις, μᾶλλον λέγει, «καταλείπει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἕσονται οἱ δύο εἰς ὅρακα μίαν» (Γεν. 2, 24). Ἡ πορνεία εἶναι ἡ δευτέρα αἰτία, νεωτέρα ἀπὸ τὴν πρώτην, ἄδικαιος καὶ παράνομος, διότι ἐσχηκῆ ὑπὸ τῶν πονηρῶν διαμόνων. Ἐκ τῆν ἰδικῆν μας γενεῶν ἐπενοήθη καὶ τρίτος τρόπος παράδοξος καὶ ἀσυνήθης, ἢ ποὺ προξενεὶ πολλὴν ἀπορίαν εἰς τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ εὗρουν τὴν ἐξηγησὴν του. Ὑπάρκουσιν μαρκαί, οἱ ὅποιοι χωρὶς πρόθεσιν γάμου λαμβάνουσι παρθένοισ νέας, τὰς ἀγκαθιστοῦσι διὰ παντός εἰς τὸ σπῆτι των καὶ τὰς κρατοῦσι κλεισμέναις εἰς αὐτὸ μέχρι βαθυτάτου γήρατος, οὐκ διὰ νὰ κάμωσι παιδιὰ, διότι λέγουσι ὅτι δὲν συνευρίσκονται μὲ αὐτάς, οὔτε διὰ λόγου ἡδονῆς, ἐπειὴ ἰσχυρίζονται ὅτι τὰς κρατοῦσι ἀδιαφθόρουσ. Ἐὰν ὅμως ἐρωτήσῃς κάποιος τὴν αἰτίαν, πολλὰς προβάλλουσιν καὶ πολλὰς ἔχουσιν ἀπερθεῖν κήμηαι ἡμᾶς, κατὰ τὴν γνώμην μου, δὲν εἶναι λογικὴ οὕτε πεισαστή. Ἄς μὴ ὀμιλοῦμεν ἡμᾶς ἀκόμη διὰ τὰς δικαιολογίας αὐτάς, Ἐ ἀλλὰ δε προβάλλωμεν αὐτήν, ποὺ ὀπποτεῦδ' ἔμεθε ὅτι εἶναι ἡ ἀποβουασιότη. Ποία λοιπὸν εἶναι αὐτή; Ἐὰν ἐπαύσαις εἰς τὴν εἰρεσὴν της ἔχουσιν τὸ δικαίωμα νὰ μὲ κατηγορήσουσ ὅσοι ἀπὸ οὗσ ἐπιθυροῦσι. Ποία εἶναι ἡ δικαιολογία; Νομίζω, προξενεὶ κάποιον ἡδονὴν ἢ συνοίκειον μὲ γυναῖκας οὐκ ἄλλο μόνον κατὰ τὸν νόμον τοῦ γάμου ἀλλὰ ἀκόμη καὶ χωρὶς γάμου καὶ συνευρέσων. Ἄν ἡ γνώμη μου δὲν εἶναι ὀρθή, δὲν ἔχω τί νὰ εἰπῶ. Ἐκθέτω εἰς οὗσ τὴν γνώμην μου καὶ ἴσως οὐκ ἄλλο μόνον τὴν ἰδικῆν μου ἀλλὰ καὶ τὴν ἰδικῆν των, ἐπίσης. Ὅτι καὶ ἐκεῖνοι ἔχουσιν τὴν αὐτὴν γνώμην εἶναι φανερόν ἀπὸ τούτου· δὲν θὰ ἀδιοφοροῦσαν ἄρκετὰ διὰ τῶσιν κατακραυγῆν καὶ τῶσιν οὐκ

δοια, ἢν δὲν ἦτο ἀκατανόητος καὶ τυραννικὴ ἢ ἥβον ἁ-
 τῆς τῆς συγκομιχῆς. **Δ** Ἐάν ὁμοσ ὀργκῶνται μαρκαί, ἐ-
 παιθὶ ὁμιλῶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον δι' αὐτὰ, θά παρακαλέ-
 σω νὰ μὲ συγκαρῆσουν καὶ νὰ μὴ ἀγανακτοῦν. Δὲν ἐπιθυ-
 μῶσα οὕτε ἐδέσθην χωρὶς λόγων νὰ γίνω μιστὸς δι' αὐτὰ.
 Δὲν εἶμαι τόσοσ ἄλλως οὕτε τόσοσ ἔλεεινός, ὥστε νὰ ἐπιθυ-
 μῶ χωρὶς λόγων νὰ προσκορούσ εἰς ἄλλους. Ἀλλὰ δοκιμάζω
 μεγίστην δόνησ καὶ ὑποφῆρα, κατ' ὅσον ἔλεπς νὰ περιωρ-
 νῆται ἢ δόξα τοῦ Θεοῦ καὶ ἀνεπαίσθητος νὰ χάνεται ἄλιγον
 κατ' ἄλιγον ἢ σωματῶ τῶν πολλῶν δι' αἰτίας τῆς ἥβονης αὐ-
 τῆς. Ὅτι τοῦτο εἶναι ἥβονικόν καὶ ὅτι παρέχει ἐντονωτέρων
 ἐπιθυμῶν ἀπὸ ὅτι ἡ συνωίκριας κατῶν γάμου, ἴσως νὰ οὐς
 προκαλῆ καὶ κάποιον ἀνοστώσιον νὰ τὸ ἀκούετε. Ἐ μετὶ
 τῆν ἀπόδειξιν ὁμοσ θὰ συμκρινῆσεται καὶ οὐς. Εἰς τῆν περί-
 πτωσιν δηλαδὴ τῆς νομίμου οὐζύγου, ἐπειδὴ ἡ συνωέρσις
 εἶναι ἀνεπιτόσιος, καὶ τῶν πῶθον κατατοσίαι καὶ κόρον εἰς
 τῶν ἄνερα σικνὰ προξενεὶ καὶ καταλῆει ἐπίσης τῆν ορεφῶν
 ἐπιθυμῶν. Ἀλλὰ καὶ ἐκτός τοῦτων αἱ ἄδινες, αἱ τακετοί, αἱ
 γεννῆσις καὶ ἀνατροφαὶ καὶ τὸ συνεχὴ νοσῆματα, ποὺ ἐπι-
 κολοῦσθου, 229 **A** μετὶ τὸ νὰ πολισροῦν τὸ σῆμα καὶ νὰ πο-
 ραῖνον τῆν ὄρασιμτῆ τοῦ καθιστοῦν ἀδοθενώτερον τὸ κέν-
 τριμα τῆς ἥβονης. Μετὶ τῆν παρθένον δὲν συμβαίνει τίποτε
 ἀπὸ αὐτὰ. Διότι δὲν πραγματοποιεῖται συνωέρσις, ποὺ δύ-
 ναται νὰ καλαρώσ τὸ φυσικόν κέντριμα καὶ νὰ τὸ καταδό-
 λη, οὔτε ἄδινες καὶ ἀνατροφαὶ παιδιῶν μαθαῖνον τῆν σῆρ-
 κα ἀλλὰ διατηρεὶ τῆν ἀκμῆν τῆς ἐπὶ πολὺν χρόνον, ἐπειδὴ
 μένει ἀνεπαφος ἀπὸ αὐτὰ. Τὰ σῆματα τῶν ἐγγῶμων γυναι-
 κῶν μετὰ τοὺς τακετοὺς καὶ τῆν ἀνατροπῆν τῶν παιδιῶν ἐξα-
 σθενούσ, ἐνῶ αἱ ἄγιατα καὶ εἰς τὸ τεσσαρακοστόν ἔτος διατη-
 ροῦν τῆν ἀκμῆν τῶν καὶ συναγωνίζονται τὰς παρθένους, ποὺ
 δὲν τὸς ἔλθει ὁ ἥλιος. Διὰ τοῦτο δοσι συγκομιχῶν μετὰ αὐ-
 τὸς αἰσθῶνται νὰ διπλασιάζεται ἡ ὀρητῆ τῆς ἐπιθυμῶς τῶν,
 ὅσ' ἕνός μὲν ἐπειδὴ δὲν δίδεται ἡ δυνατότης νὰ ἱκανοποιῆ-
 ται μετὶ τῆν συνωέρσιον ὁ πόθος καὶ ὅσ' ἑτέρου ἐπειδὴ διατη-
 ρεῖται ἐπὶ πολὺ καὶ γίνεται ἰσχυρότερος. **B** Αὕτῃ νομίζω ὅτι
 εἶναι ἡ ἐξήγησις τῆς συνωίκριας αὐτῆς. Ἄς μὴ ἀγανακτοῦ-
 μεν ὁμοσ καὶ ὅς μὴ ὀργκῶμεθα ἐναντίον τῶν. Οὐδεὶς ἐκτελεεὶ
 τῆν ἐπιθυμῶν του νὰ ἀνορθῶσ τοὺς ἀσθενεῖς μετὰ θυμοὺς καὶ
 ἐπιπληξῶν προσφῆρει τὰ φάρμακα μετὰ ὑπομονῆν καὶ παρακλητι-
 κῶν τρόπον. Ἄν ἐπρόκειτο θεβῶσις νὰ τιμωροῦμεν καὶ ἐξ-
 κομεν θεσῶν δικαιοῦν, θὰ ἔπρεπε καὶ νὰ ἀγανακτοῦμεν ἢν
 ὁμοσ ἢ θεσῶς μῶς εἶναι ἰστροῦν καὶ ἀνθρώπων, ποὺ θέλουν νὰ
 θεραπεύσομεν, πρέπει νὰ προτρέψωμεν καὶ νὰ παρακαλοῦμεν,
 ἀσῶμ καὶ εἰς τὸ πῶθα νὰ πέσομεν, ἢν κριστοῦθ, ὥστε νὰ

ἐπιτόκωμεν ὅτι ἐπιδοκῶμεν. **C** Οἱ ἰστροὶ ἐμποδῶσιν τοὺς ἀ-
 σθενεῖς ἀπὸ αὐτῶ, ποὺ ἐνῶ ἔλθεισι εἶναι εὐχάριστον εἶπε εἶ-
 ναι τροφῆ εἶπε ποῦν, καὶ εἰς τοῦτο κυρίως προσπαδοῦν νὰ
 πείσομεν τοὺς ἀσθενεῖς, ὅτι ἐκτός ἀπὸ τῆν βλάστην προκαλεῖ
 καὶ πολλὴν ἀσῶμ. Τὸ αὐτὸ ὅς προξενεὶ καὶ ἡμεῖς ἀποθε-
 κνῶντας εἰς αὐτοὺς ὅτι ἡ λῶν εὐχάριστος αὐτῆ συνωίκριας
 προκαλεῖ πολλὴν ἄσῶμ καὶ δὲν ἔχει παροικωσῶσθ ἰσχυ-
 ρότερον δηλητήριον ἀπὸ αὐτῆν. Καὶ φρονεῖται μὲν ὅτι παρέχει
 κάποιον εὐχάριστην, πρῶγματῶ ὁμοσ πλημμυροῖται μετὰ πολ-
 λὴν λανθάνουσαν δραμῶτητα καὶ πυκνῶν τῆν ψυχῆν, ποὺ ἐπι-
 καριστεῖται. Διὰ ἡρακαλομένη εἶναι ἡ ἀποκάρησις ποὺ προ-
 καλεῖται ἀπὸ παιθῶ. Ὅποιος δηλαδὴ χωρῆται ἀπὸ τῆν ἀγα-
 πημένην του ἀπὸ φρόσον καὶ ἀνάγκη γίνεται δραμῶτικώτερος
 ἐροσῆ καὶ πῶθον θὰ ἐπιπληξῶσθ. **D** Ἐκεῖνος ὁμοσ ποὺ κα-
 τακῶσ τὸ πρῶγμα καὶ τὸ ἀπέφρωμεν ὡς βλαβερὸν καὶ πι-
 κρὸν, δὲν ἡμπορεὶ νὰ ἐπιστρέψῃ πάλιν θεωροῦν τῆν ἰδίασ
 του ἀπόφρασιν ἰσχυρότερον ἀπὸ κάθε ἀνάγκη. Πῶς λοιπὸν
 θὰ πείσομεν αὐτοὺς ὅτι τὸ πρῶγμα δὲν εἶναι μόνον βλαβερὸν
 ἀλλὰ καὶ εὐχάριστον; Πῶς ἄλλοῖος ἢν δοσι ἀπὸ αὐτῆν τῆν
 φρόσον τοῦ πρῶγματος; Ἄς τοὺς ἐρωτήσωμεν λοιπὸν. Ἄν κά-
 ποιος παραδῶσ τράπεζον πλῆρη ἀπὸ πολλὰ καὶ νοσημῶματα
 φαγητῶ, ἀπαγορεύσῶ ὁμοσ μετὰ ἐντιμον ἀσῶμῆν νὰ ἐγγισσομεν
 κάτῃ ἀπὸ αὐτῶ, θὰ ἤθελε δρῶ γε κανεῖς νὰ παρακαλοῖσ εἰς
 τοιαῦτην τράπεζον καὶ νὰ βασανῆσ τὸν ἑαυτὸν του; Δὲν τὸ
 πιστεύω. Διότι δὲν θὰ ἐδοκῶμεν ἀπὸ τῆν θεσῶν τῶν φαγητῶν
 τόσοσ εὐχάριστην. **E** ὁμοσ λῶμην θὰ τοῦ ἐπικολοῦσε ἡ
 ἀπαγορεύσις. Καὶ ἂν κάποιος εἰς αὐτὸν ποὺ φλέγεται ἀπὸ
 τῆν ἄσῶμ ἐπιδοκῆσ πῆλην κρυσταλλῆσ καὶ δισκοῦ καὶ ἀ-
 παγορεύσῶ συγχρόνως δοσι μόνον νὰ δροσοῦθ ἀπὸ αὐτῆν ἄλ-
 λά καὶ νὰ ἐγγισῆ ἀσῶμ μετὰ τῆν ἄσῶμ τῶν δισκοῦν του, θὰ
 ὕπῆρκεν δρῶ γε ἀδυνητότερα δοκιμασία ἀπὸ αὐτῆν.

2. Καὶ ἐδοσ νομίζω δὲν θὰ φέρῃ ἀντίρροση κανεῖς. Τῶ-
 σον μέγα εἶναι τὸ κοσῶν τοῦτο, ὥστε καὶ ἀπὸ τοὺς εἰδικολό-
 γησ δοσι εἶναι δεινὸς εἰς τῆν ἐρευνασ αὐτῶν τῶν προσημ-
 ῶν, 230 **A** τῆς ἥβονης δηλαδὴ καὶ τῆς λῶμης, θῶν ἤθελε-
 σον νὰ παρουσιάζουν κάποιους νὰ βασανίζονται σκληρῶς, ἐ-
 νῆρησον κατ' αὐτὸν καὶ μόνον τὸν τρόπον. Ἄσῶν ἔπλοσσαν
 ἔνα μῦθον καὶ παρουσιάζουν εἰς αὐτὸν κάποιον ποὺ ἔπρεπε
 νὰ τιμωρῆθ μετὰ τῆν βαρυτάτην τῶν πονηῶν, τίποτε ἄλλο δὲν
 ἔκομεν παρὰ ἄσῶν παρέδωσαν πανδοσίαι εἰς αὐτὸν καὶ τοῦ

1. Πρόκειται περὶ τοῦ γνωστοῦ διακόνου τῆς Φοινῆς Ταυτίου, ὁ
 ὁμοσ ἔθεσῶν ἐπὶ δοκιμασίαν τῆν παρουσίαν τῶν θεθῶν καὶ διὰ τοῦτο
 ἐτιμωρῆθ μετὰ ἔθανον δι' αὐτὸν κατὰ τὸν γνωστὸν παρομῶσθ τρόπον.

έδειξαν νερό που εκλούσε εκεί πλησίον, δεν τὸν ἄφησαν νὰ ἀπολαύσῃ οἷτε τὸ ἕνα οἷτε τὸ ἄλλο. Ἀλλὰ μάλιστα ἤρθεσαν τὸ κέρι τοῦ ἐκείνου, ὅλα αὐτὰ ἀπεμακρύνοντο. Καὶ τούτῳ ἐγένετο πάντοτε. Αὐτὸς ἦτο ὁ τρόπος τῆς τιμωρίας κατὰ τὸν εἰδωλολατρικῶν μύθον. Καὶ κάποιος φιλόσοφος, ὅταν εἶδε κάποιον ἀπὸ τοῦς μαθητῆς του νὰ καταφαλῆ ἕνα ἄκαρον νέον, **B** ἐθαύρασε καὶ εἶπεν ὅτι καὶ εἰς τὸ πῦρ θὰ πηδῆσθαι εὐκόλως αὐτὸς ποῦ ἐτάλλαξε νὰ ἀνήσῃ μέσα του αὐτὴν τὴν κάμνον μετ' τὸ φλόγη. Ἐγὼ θεθαύω δὲν θὰ ἔλεγα ὅτι φιλοῦν ἢ ὅτι ἐγγίζουσιν τὰς νέας ποῦ συνοκοῦν μαζὶ των. Ἐάν ἄλλως μερικαὶ διατυπώνουσιν τὰς κατηγορίας αὐτάς, θὰ προσπαθῶσι νὰ δεῖξω ὅτι, ἂν προσαρῶν εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, ἐπισύρουν ἐπὶ τοῦ ἑαυτοῦ των ἀκατῆ μεγαλύτερον μαρτύριον. Ἐάν δηλαδὴ ἡ θεὰ μόνον προκαλεῖ τὴν ἀγωνίαν, ὅταν προσεθῆ καὶ ἡ ἀφῆ, ἀόσθησις περισσότερον ὀλίγη ἀπὸ ὅτι ἡ θύρα, ἀντίπτει μεγαλύτερον φλόγα, κάμνει τὸν πόνον ἰσχυρότερον καὶ ἀγριώτερον τὸ θηρίον. **C** Διὸς ὅσον περισσότερον δυναμώσωμεν τὴν ἐπιθυμίαν καὶ τῆς προσφέραμεν ἰσχυρότερον τροφήν, τόσον περισσότερον κρυφούται ἡ ἀγωνία μας. Καὶ ὅπως ὁ παρκατήμενος εἰς τὴν τράπεζαν καὶ εἰς τὸ νερὸ, ὅταν ὀλέθῃ μόνον, δὲν ὑποφέρει τόσον, ὅσον ὅταν ἐμποδισθῆ νὰ δοκιμάσῃ, ἀπὸ τοῦ δοθῆ ἢ δοῦναι νὰ ἐγγίσι μετ' τὸ κέρι, ὁμοίως καὶ δοῦναι λάθουν ἄδεια νὰ ἐγγίσουν ἐν περιθελκόν ὀσμῇ, διασπυρίζονται ἀπὸ τὴν ἀφῆν περισσότερον ἀπὸ ὅτι ἀπὸ τὴν θεάν, δοκιμάζοντες ἐναντιότερον δόδην λόγῳ τῆς ἀποτυχίας. Διὰ τὴν θύρα νὰ χρησιμοποιοῦμεν εἰδωλολατρικὰ παραδείγματα. Ἡ ἀπόφασις τοῦ Θεοῦ, ἰσχυρότερα ἀπὸ ὅλα αὐτὰ, ἀποδεικνύει ὅτι τὸ πρᾶγμα εἶναι θύρα νὰ ἐκθέτοιεν. Ἐπιθυμῶν δηλαδὴ νὰ τιμωρήσῃ τὸν Ἀδὰμ δὲν τὸν ἐγκατέτισσε μακρὰν τοῦ Παραδείσου, ἀλλὰ ἐκεῖ πλησίον. **D** Διὰ νὰ ὀφείταται συνεχῆς μαρτύριον, τὴν θύραν τοῦ μέρους, ποῦ ἐπέθετο, θέλειεν μὲν αὐτὸ πάντοτε ἀλλὰ μὴ ἕκαστην τὴν ἄδεια νὰ τὸ ἀπολαύσῃ. Θὰ ἐρωτοῦσεν ἴσως κάποιος. Ἀπὸ αὐτὸ εἶναι ἐκ φύσεως τόσον διαύρεστον, πῶς τὸ ἐπιβάλλουσιν οἱ πολλοὶ μετ' τὴν προθυμίαν; Ἴδου ἡ ἀπάντησις μου εἰς τὴν ἐρώτησιν ὅτι αὐτὴ ἀκριβῆς εἶναι ἡ μέγιστη ἀπόδειξις τῆς βαρυτάτης ἀσθενείας των. Αὐτὴ ἀκριβῆς εἶναι ἡ συνήθεια ὅσον εἶναι ἀσθενεῖς νὰ ἀπολαύθωνται ἄκαριν καὶ σύντομον ἀπόλαυσιν προξενούντες διὰ τούτῳ εἰς τὸν ἑαυτὸν των μακρὰν ταλαιπωρίαν. **E** Τὸ ἴδιον παραπτοῦμεν καὶ εἰς τοὺς περὶ ἄσποντας· ἐπειδὴ δὲν θέλουσι νὰ κάμουν ὀλίγην ὑπομονήν, δοκιμάζοντες διὰ μίαν ὀνύσαν ἡκανοποίησιν ποτὰ καὶ φαγητὰ ἀπρηγορήμενα δεδόντων ἀφορητῆν νὰ τοὺς εἶρη ἐν συνεχεῖα μακρὰ καὶ βαρυτάτη νόσος. Δὲν πρέπει ὅμως αἱ ὕγιαι νὰ ρυθίζουσιν τὰς ἀπο-

φάσεις των ἀπολλέοντες εἰς τοὺς ἀσθενεῖς, διὰ ἂν ἀκαλυφθώμεν αὐτοὺς θὰ δεχθώμεν τὴν κατηγορίαν καὶ τῆς ἰατρικῆς καὶ τῆς φιλοσοφίας. Διὸ δὲν ἐδοκίμουν τὸ πάθος τοῦτο δοῦναι εἰς τὸν περὶ τὸν μόνον καὶ τὰς γυναῖκας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ κτήματα καὶ εἰς ὅλα τὰ ἄλλα. Ὅσοι λόγοι χάριν ἔχουν τὸ πάθος τῶν κτημάτων, ²³¹ Ἄ μολοντά γνωρίζουσιν ὅτι, ἂν διαθέσων εἰς τοὺς πτωχοὺς αὐτὰ τὰ ὀλίγα δῶν, θὰ ἀπακτήσουν ἐκεῖ ἄπειρα ἀγαθὰ, τὰ κροσπὸν θύρας καὶ τὰ θάπτουν καὶ προσποιῶν νὰ γίνουσιν ἔστυκτοι ἀπὸ ὅλα τὰ ἀγαθὰ διὰ τὴν ἄκαριν καὶ θρακιάν αὐτὴν εὐκαρίστησαν παρὰ νὰ ἀπαλλαγῶν ἀπὸ τὴν αἰωνίαν καταδίκην καὶ νὰ ἀπολαύσων τὴν αἰωνίαν ζωὴν χάρις εἰς τὴν περὶ ἄσπονσην τῶν προσκαίρων αὐτῶν ἀγαθῶν. Τούτῳ ἀκριβῆς εἶναι καὶ τούτων τὸ πάθος· ἐπειδὴ δὲν ἀντέκουν νὰ στερήσων ἀπ' ὀλίγων τῶν ἑαυτῶν των ἀπὸ τὴν μακρὰν αὐτὴν ἐπιθυμίαν τῆς ὀφείσεως, ἐτοιμάζουσιν δὲ αὐτὸν τὸ ἀνυπόφορον πῦρ. Καὶ ὅσον περισσότερον νομίζουσιν ὅτι εὐκαριστοῦνται, τόσον περισσότερον ἐπιπέδονται εἰς τὸ κακὸν· εἶναι τέκνασμα τοῦ διαβόλου, διὰ νὰ διατηροῦνται καὶ νὰ δυναμώσων οἱ φλόγες. **B** Διὰ τούτῳ, ἐνῶ καίνομαι, εὐκαριστοῦνται συγκροτικὰ καὶ ὑποφέρουσιν, ἐπισυργόντες μέσα εἰς τὴν φρενὴν των ἐν παράδοξον κρᾶμα.

3. Ἐάν δὲ κάποιος καταλογίζῃ εἰς ἡμῶς ὑπερβολὴν ἐξ αἰτίας τῶν λόγων τούτων — ἐπειδὴ οἱ ἰσχυροὶ ἄνθρωποι δὲν πύσονται κανὲν κανὲν ἀκατῆ καὶ ὅταν τέκνα συνοκοῦν μετ' τὰς γυναῖκας — ἐγὼ αὐτοὺς τοὺς καλοῦμαι καὶ θὰ ἐπιδοκίμωσι νὰ εἶδον καὶ ἐγὼ τὴν ὄνυσιν. Καὶ ἴσως πιστεύει καὶ ὁ ἴσως ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρκουν μερικαὶ ἰσχυροὶ, ἠβελον θύρας καὶ δοῦναι μετ' κατηγοροῦν νὰ ἀποδείξουν τούτῳ, ὅτι δηλαδὴ εἰς ἀρραγήτως νέος, ποῦ συγκατακεῖ μετ' νέαν παρθένον καὶ καθῆται πλησίον τῆς καὶ συντρέχει καὶ συνομιλεῖ μετ' αὐτῆς καθ' ἑλπὴν τὴν ἡμέραν — δὲν προσθέτω τίποτε ἀπὸ τὰ ἄλλα. **C** τοὺς ἄνευ λόγου γέλιους, τὰς διακρίσεις, τὰ γλυκόλογα καὶ τὰ ἄλλα, ποῦ μήτε νὰ τὴν ἀναφέρῃ κανεὶς ἴσως δὲν εἶναι καλὸν περιορίζεσθαι εἰς ταῦτα, ὅτι δηλαδὴ —ἐνῶ ἔχει τὴν αὐτὴν οἰκίαν, τὴν αὐτὴν τράπεζαν καὶ ἀντολλάσσει λόγους μετ' πολλὸ θάρρος, πολλὰ δέκεται ἀπὸ αὐτῆν καὶ τῆς δίδει, ἐν τούτοις δὲν συλλαμβάνεται ἀπὸ κανὲν ἄνθρωπον πάθος ἀλλὰ μένει καθαρὸς ἀπὸ ἐπιθυμῶν πονηρῶν καὶ ἀπὸ ἠδονῶν. ἠβελον νὰ εἶδον οἱ κατηγοροῦντες ἡμῶς τὴν ὄνυσιν νὰ ἀποδείξουν τούτῳ. Δὲν θέλουσι θύρας νὰ πεσοῦν ἀλλὰ κατηγοροῦσιν καὶ ἡμεῖς, ἐπειδὴ προβάλλομεν αὐτὰ πρὸς ὑπεράσπισίν μας, ὡς ἀναισθητοῦντες καὶ ὡς πείκοντες ἀπὸ τὴν αὐτὴν νόσον καὶ ὅτι προσπαθοῦμεν νὰ περιορίζωμεν τὴν ἰσχίαν μας καίον. Τὶ σκέψων ἔχουν αὐτὰ μετ' ἡμῶς; λέγουσιν. **D** Δὲν εἰμεθα ἡμεῖς

υπεύθυνος διά τὴν ἀνομοίαν τῶν ἄλλων, οἷτε ἐὰν κάποιος σκανδαλίζεται ἀνευ λόγου εἶμαι ἄδικος νὰ τιμωρηθῶ ἐνὶ τῷ δια τὴν ἀνομοίαν ἐκεῖνου. Ὁ Παῦλος ἄρα δὲν εἶπε τοῦτο ἀλλὰ εἶπε σκανδαλίζεται κάποιος ἄδικος εἶτε ἐπειδὴ εἶναι ἀσθενής, διέταξε νὰ προσφέρωμεν βοήθειαν.

Διότι τότε μόνον ἀπαλλασσόμεθα ἀπὸ τὴν προβλεπόμενῃ διὰ τοὺς προκαλοῦντας σκάνδαλον τιμωρίαν, ὅταν ἀπὸ τὸ σκάνδαλον γεννᾶται κέρδος μεγαλύτερον ἀπὸ τὴν ζημίαν τοῦ σκανδαλοῦ. Ἄν δὲν γίνετο τοῦτο ἀλλὰ συμβαίνει ἐν μόνον, νὰ σκανδαλιζάντας δηλαδή οἱ ἄλλοι εἶτε εὐλόγως σκανδαλιζοῦνται εἶτε παραλόγως εἶτε ὡς ἀσθενεῖς, τὸ αἶμα τῶν ἐκείνῃ εἰς τὰς ἰδικὰς μας κεφαλὰς καὶ ἀπὸ τῆς ἰδικῆς μας κείρας ὁ Θεὸς θὰ ζητήσῃ τὰς ψυχὰς τῶν. Ἐὰν αὐτὸν ἀρεθῶς τὸν λόγον, διὰ νὰ μὴ φροντίζωμεν καὶ νὰ μὴ περιφρονῶμεν γενναίως τοὺς σκανδαλιζομένους, ἔθεσεν ὁ Χριστὸς μερικὸς ὄρους καὶ κανόνες, κόμηνον καὶ τὸ ἐν καὶ τὸ ἄλλο ἀναλόγως πρὸς τὴν περίστασιν. Ὅταν λόγου χάριν ὠμίῃται περὶ τῆς φύσεως τῶν φρονιτῶν καὶ ἐδεικνύων διὰ αὐτὰ ἴσως καθαρὰ καὶ τὰ ἀπῆλλασσε ἀπὸ τὴν ἰουδαϊκὴν ἐπιπέλασιν, εἰς τὴν εἰσοδὸν καὶ τὴν εἴσοδον τοῦ Πέτρου διὰ «σκανδαλίσηρα», εἶπεν· «Ἄρες αὐτοῖς» (Ματθ. 18, 12-14).²³² Ἄ καὶ οὐ μόνον τοὺς περιφρόνησεν ἀλλὰ καὶ τοὺς κατηγόρησε προσθέσας «πάσα φυτεία, ἣν οὐκ ἐφύσκειν ὁ πατὴρ μου ὁ οὐράνιος ἐκτιζομένη» (Αὐτῶν, 18). Ἔτσι κατηγόρησε τὸν νόμον τῶν φρονιτῶν. Ὅταν ἄρας ἐκεῖνος, ποῦ ἐζητοῦσαν τὰ δίδρακμα προσηλθὸν εἰς τὸν Πέτρον καὶ τοῦ εἶλεγον· «ὁ διδάσκαλός σου οὐ τελεῖ τὰ δίδρακμα, δὲν δικαιοῦ πλέον διὰ μὲ ἐκεῖνους. Τώρα ἐνδιαφέρεται διὰ τὸ σκάνδαλον καὶ λέγει· «Ἴνα δὲ μὴ σκανδαλιζώμεν αὐτοὺς, πορευθεὶς εἰς τὴν θάλασσαν βάλε τὸ ἀγκιστρον καὶ τὸν ἀναβάσαντα πρώτον ἰσθὺν ἄρον καὶ εὐρήσεις ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ στατήραν τοῦτον λοβὸν δὲς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ» (Ματθ. 17, 23-27). Βλέπετε ὅτι ἄλλοτε φροντίζει καὶ ἄλλοτε δὲν φροντίζει. Ἐν Ἐδῶ δὲν ἦτο ἀναγκαῖον νὰ ἀποκαλυφθῆ ἡ δόξα τοῦ Μονογενοῦς. Πᾶς ἦτο δυνατόν νὰ συμβῆ ἄλλως ἐκεῖ, ὅπου ἐνδιαφέροτο νὰ τὴν οὐκοκτοῖσθαι καὶ εἶδον εἰς πολλοὺς ἐντολήν νὰ μὴ λέγουν διὰ ἦτο αὐτὸς ὁ Χριστός· Καὶ διὰ τοῦτο ἀπὸ τὴν κατοβολήν τῶν διδρακμῶν οὐδεμία προέκυψε ζημία, ἐνῶ ἀπὸ τὴν μὴ κατοβολήν προήρχοντο μεγάλα κακά. Θὰ τὸν ἀπειροφόροντο δηλαδή μὲς τῶν ἄλλων καὶ ὡς ἀνάστην καὶ ὡς ἐκέρων ἀσκήληρον τῆς πόλεως. Διὰ τοῦτο ἀριθμῶς καὶ ὅταν θῆλον αὐτοὶ νὰ τὸν ἀρτίσουν καὶ νὰ τὸν καταστήσουν βασιλεῖα, διέφυγε μακρὰν ἀπεκροῦσαν αὐτὴν τὴν ἰδέαν μὲ πολλὰν δόνησιν. Ἐκεῖ ἄρα ἦτο ἀπαράφαιτον αὐτὸ ποῦ ἔγινε. Ἐπειδὴ ἡ περιφρόνησις τοῦ σκαν-

δαλοῦ ἦτο ἀφέλιμος καὶ ἐπίκαιρος καὶ ἀπὸβλεπεν εἰς μεγαλύτερον κατόρθωμα. Ἦτο λαμπρὰ εὐκαρία νὰ μὴ ἐμπασιῶσιν αὐτοὺς, ποῦ ἐπρόκειτο νὰ ἀνέλθουν εἰς τὸ ἀνώτατον ἐπίπεδον τῆς πνευματικότητος, μὲ τὸν σεσημῶν τῶν ἰουδαϊκῶν ἐθίμων ἀλλὰ νὰ τοὺς ἀρήσῃ, ἐφ' ὅσον ὁ καιρὸς ἐκαλοῦσε, νὰ κατευθυνθῶν πρὸς τὴν ψυχικὴν καθαρότητα καὶ νὰ μὴ τοὺς περιορίσῃ εἰς τὴν σαματικὴν φοβίαν, ἀλλὰ νὰ προκαρῆσῃ εἰς τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν ἀπὸ τὴν μαρτυρία αὐτῆν. Ὅμοίως καὶ ὁ Παῦλος ἄλλοτε περιφρονεῖ τοὺς σκανδαλιζομένους καὶ ἄλλοτε δὲν τοὺς περιφρονεῖ, ἐκαλοῦσθαι τὸν διδάσκαλον καὶ λέγει· «Ἄπαντα πᾶσιν ἀρεσκῶς μὴ ζητῶν τὸ ἄριστον ὁ συμφέρον ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσιν» (Α' Κορ. 10, 33). Ἐάν τώρα ὁ Παῦλος παραβλέπει τὸ ἰδικόν του συμφέρον, δὲ νὰ ἐπιτύχῃ τὸ συμφέρον τῶν ἄλλων, πόσον μεγάλη τιμωρία θὰ εἴμεθα ἡμεῖς ἄρα, ὅπου δὲν δεκόμεθα μίση ἀπὸ τὴν θάλασσαν καὶ νὰ ἀπαλλαγώμεν χάριν τοῦ συμφέροντος τῶν ἄλλων ἀλλὰ εὐκαρίστως παρουσιάζομεν καὶ ἄλλως εἰς τὴν κατατροπὴν μας, ἐνῶ εἶναι εὐκαρῶν νὰ διασώσωμεν καὶ τὸν δευτὸν μας καὶ τοὺς ἄλλους· Διὰ τοῦτο λοιπὸν, ὅταν διαπιστώσῃ διὰ τὸ κέρδος εἶναι πολὺ καὶ μεγαλύτερον ἀπὸ τὴν θλάβην τοῦ σκανδαλοῦ, προσηλθὸν νὰ πῶθαι καὶ νὰ κόμῃ τὰ πάντα, ὥστε νὰ πραγματοποιηθῆ τοῦτο. Ἐὰν δὲν κόμῃ τὰς ἰδικὰς μας σκέψεις καὶ δὲν λέγει· Δεσπὶ ὑπερέκειν οἱ ἀσθενεῖς· Δεσπὶ παραλόγως ὑπερέκειν· Ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἐκέρως τοὺς λυπεῖται καθ' ὑπερβολήν, ἐπειδὴ παραλόγως ὑπερέκειν, ἔπειδὴ εἶναι ἀσθενεῖς.

4. Εἰπέ μου λοιπὸν. Ποῖαν δικαιολογίαν εὐλογον ἔχει νὰ προβάλλῃ ὁ σκανδαλιζόμενος εἰς ἐκεῖνον, ποῦ πράγτι κρέας καὶ πνεῦμα οἶνον· Τὸν νόμον τοῦτον ἔθεσεν ὁ Θεὸς ἀπὸ τῶν οὐρανῶν. Ἐν τούτοις καὶ ἐξ αἰτίας τούτου, ὅν σκανδαλιζοῦται κάποιος, ὁ Παῦλος ἀπέχει καὶ ἀπὸ αὐτά. «Ὅδὸ γὰρ μὴ φράγω κρέας, λέγει, οὐδὲ μὴ πνεῦμα οἶνον, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίω» (Α' Κορ. 8, 13). Δὲν προβάλλει τὰς ἰδικὰς μας προσόψεις·²³³ Ἄ διὰ ἐγὼ πρόκειται νὰ εἶμαι ὑπεύθυνος διὰ τὴν ἀνομοίαν τῶν ἄλλων· Καὶ διὰ ἂν φανθὶ καλὸν εἰς κάποιον νὰ σκανδαλοθῆ, θὰ θεωρηθῶ ἄδικος νὰ τιμωρηθῶ ἐνῶ· Μολοντὶ θὰ εἶχε πολὺ περισσότερον δικαίον ἀπὸ ἡμᾶς, ἐάν τὸ εἶλεγον. Διότι ὁ σκανδαλιζόμενος εἰς τὰς περιπτώσεις ἐκεῖνας εἶναι πολὺ ἀπερίσκεπτος καὶ ἀνόητος· ἐνῶ ὁ σκανδαλιζόμενος εἰς αὐτὰ ἐδῶ ἡμπορεῖ νὰ εἶη πολλὰς, δικαίας καὶ εὐλόγους αἰτίας, διὰ νὰ διαμαρτυρηθῆ. Παρ' ὅλα αὐτά, ἐνῶ ὁ Παῦλος εἶχε περισσότερον δικαίον ἀπὸ ἡμᾶς νὰ ἀμύλησθαι, δὲν ἀμύλησεν ἀλλὰ εἶδεν ἐν μόνον, τὴν ἀσχηρίαν τοῦ πληθόν. Πρόσεξε τὸ ἔκκελαισμα τῆς ἀγάπης· δὲν εἶπε μίαν ἢ δύο φο-

ρός ή επί τόνον και τόνον, αλλά: «Είς τόν αιώνα, λέγει, ού μη φήσω», ένν ό άλλος σκανδαλίζεται. Και διά να μη νομίσης ότι σωματιή μέγας έβδ, προσέθεσε και κάτι άκόμη περισσότερο από αυτά. Άφού είπες Β «καλόν τή μη φαγείν κρέας μηδέ πινείν σίωνα» (Ρωμ. 14, 21), συνήγαγε με αυτό και έσεινο «Μηδέ έν ώ ό άδελφός σου προσκώπτει ή σκανδαλίζεται ή άσθενεί». Πρόσεξε διά μιάν άκόμη φοράν την σοφίαν του διδασκαίου. Άφήγει τόν άσθενούτα και διορθώνει πριν από τούτον τόν Ισχυρόν, διότι αυτός είναι ό αϊσιος της άσθενείας έσείνου, ό άρρώστος να διορθώση την άδυναμίαν και μη διορθώνων αυτήν. Άλλά διαεί άνοσφούς τούς άσθενείς άδελφούς: Έσ' όσον προσύσεις να παρέκαμιν την πρόνοιαν αυτήν και εις τούς Ιουδαίους και εις τούς Έλληνας, ε' Αιπρώκοπος γάρ, λέγει, γίνεσθε και Ιουδαίους και Έλληνας, ε' Αισκλησιώσ τοϋ Θεού» (Α' Κορ. 10, 32). Όσοτε όσον Ισχυρότερον θεωρείς τόν έαυτόν σου και λέγεις ότι καθόλου δέν βλάπτουσι από την συνοικίαν αυτήν, τόσο περισσότερο υπεύθυνον καθιστάς τόν έαυτόν σου να διακόψη αυτόν τόν δεσπύ. C Διότι όσον Ισχυρότερος είσαι, τόσο δικαιοτέρον είναι να σπερξής τόν άσθενή. Άν λοιπόν είσαι άσθενής, να αποσπυρνθής κάρην του έαυτού σου, άν είσαι Ισχυρός, κάρην του άδύνατου. Διότι ό Ισχυρός πρέπει να είναι Ισχυρός και διά τούς άλλους, δια μόνον διά τήν έαυτόν του. Έάν όμως, ένφ λέγεις ότι έχεις δύναμιν, δέν προσέχεις την άσθενείαν εκείνου, θα τιμαρξής υπαίτ και διότι δέν έλασες υπ' όμην και διατί έδειξες άδυσφορίαν, ένφ είπες πολλήν δύναμιν διά τόν αντίθετον. Καθείς από ήρας είναι υπεύθυνος διά την σαρπίαν του πλησίον του. Διά τούτο δίδόμεν έντολήν να προσέκαμιν δια τούς έαυτούς μας D αλλά τόν πλησίον. Διότι ή σαρπίαν μας έγγιστάθη με ήμισυ μέγα και εκείνος που μας έγγιστάσε μας έθουσε αυτήν την διαταγήν διά την κοινήν ύφέλειαν όλων. Δέν έπιτυγχάνεται δε τούτο τόν κέρδος μόνον, ότι δηλαδή σώζομεν τόν ήσά μας μέλη αλλά ότι και εις άλλους παρέχομεν άσφαλείαν μεγαλυτέραν. Διότι και άν άκόμη προσάλλης μέγα έπισημάρματα, έλέγχεσαι από τήν ίδια τή πράγματα ότι δέν είναι τυχαία ή βλάστη, που δέκαται από την συνοικίαν αυτήν. Όσαμ διαπιστώνω δηλαδή ότι εύρίσκεισαι εις άδυναμίαν να διακόψης τόν δεσπύ, ότι άδιαφορείς διά μύριους βλαπτομένους άδελφούς, ότι ένφ πολλοί σε κατηγοροϋν όχι μόνον δέν συνέχεσαι αλλά και την ύπόληψίν σου ποδοπατείς, ότι τή βόλις με την Έκκλησίαν όλων, E ότι έπατρέπεις τή σόματα τών άπίστων να όμολούν δι' έσέ, ότι αποδίδεις εις όλους κοινήν πρόθεσιν, όταν βλέπεις τόσα δεινά να πρόβηκωνται από την συνοικίαν και κανέν άγαθόν να μη

πρακότη, από δε τόν χωρισμόν διαπιστώνω την εξαφάνισιν όλων τών κακών και την άπόκτησιν πολλών άλλων άγαθών και παρ' όλα ταύτα βλέπω ότι δέν έχεις τόν σθένος να έλευθερωθής, πώς θα είρω την δύναμιν να πείσω τούς καταγούρους σου ότι είσαι άμυλλογμένος από τόν πάθος και είσαι καθαρός από πονηράν έπιθυμίαν; 234 A "Η μύλιον καθόλου δέν τή άμφοσθητά αυτά. Έσομ ότι είσαι παρ' όλην την συνοικίαν καθαρός. Μολονότι ό μακάριος Ιάθ δέν ετόλμησε να αποδώση εις τόν έαυτόν του τόσην δύναμιν και πνευματικότητα, αλλά αυτός ό άπίσιος έπραγματοποίησε κάθε άρετήν και που άπέφυγεν όλα τή δέκτια του διαβόλου και που πρώτος και μοναδικός έβειξε τόσην ύπομηνήν και που ύπερέβη με την άντοχήν της ψυχής του κάθε σθένος και κάθε άδάμοντα και κατασυνέτριψε την δύναμιν του διαβόλου, (αυτός λοιπόν) έφοβείτο έν τούτοις τόσον πολλή την πόλην του είδους αυτού και ένόμιζεν ότι είναι άδύνατον, ένφ συνοικεί κανείς με παρθένον, να παραρνήθ ήλιούς και καθαρός, ώστε δια μόνον από την συνοικίαν αυτήν πέραν και μακράν να παραρνήθ, αλλά και διά τόν άντίστροφον, B που συμβαίνει εις άλλην συνοικίαν, έβουον νόμον εις τούς οφθαλμούς του, μήτε άλλόν βλέμμα να μη ρίψουν εις παρθένον. Διότι έγγιστάσε σαρπίς, ένγιστάκεν ότι δια μόνον ό σωματικοί άλλά και ό πνευματικοί με ένδιαφέρον παρθενοκόον πρόσωπον είναι δίκαιον και ίσως και άδύνατον να απορξή την βλάστη από αυτό. Διά τούτο έλεγε: «Και ού συνίστα επί παρθένας» (Ιωδ 31, 1).

5. Έάν όμως τυχερήν διά σε ό Ιάθ άσημαντος να τήν συναγοισθής, μολονότι δέν έμαθα άξιος μήτε διά την κόπρον, όπου έκατο, άν νομίζης ότι τόν ύπόδειγμα είναι κατώτερον της μεγαλοφυείας σου, φέρε τότε εις τόν νοτιν σου τήν μεγαλόστομον κήρυκα της αληθείας Παύλον, ό οποίος άλλόκληρον την οικουμένην C περιέδουσε και ήδυνήθη να διατυπώση τούς λόγους εκείνους, που είναι γεμάτοι από σοφίαν πολλήν, ότι λόγου κάρην δέν έβουσε πλέον ό ήσος άλλ' ό Χριστός μέσα του (Γαλ. 2, 20) ότι εκτε σταυρωθή διά τόν κόσμον και ό κόσμος εκτε σταυρωθή δι' αυτόν (Αυτόθ 6, 14) ή ότι καθημερινός άποθήσκει (Α' Κορ. 15, 31). Και όμως, έπειτα από την τόσην δωρεάν του πνεύματος και την τόσην έπίδειξιν τών καταρθεμάτων, έπειτα από τούς άπερηγάρτους κινδύνους, έπειτα από την αποδοξενωμένην φιλοπονίαν, διάδασκων και ύποδεκνών εις ήρας ότι, διας βου άνοσνέμην και έμμεθα ένδεδυμένα την σάρκα, είναι ανάγκη να παλαίωμεν και να άγωνιζόμεθα και δέν είναι ποτέ δυνατόν χωρίς κόπους να έπιτύκαμεν την σωφροσύνην, αλλά ότι χρειάζομεθα πολλούς ήρώτας και πολλές άποσφύσεις διά τόν τρόπον

ον τούτα, ἔπειτα ἀπὸ ὅλα αὐτὰ ἔλεγε τὰ ἑξῆς: **D** «Υπακούω
μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ μὴπως ἄλλως κηρύττας αὐτὸς
ἀδύναμος γέννηται (Α' Κορ. 9, 27). Ἔλεγε δὲ τούτα παρου-
σάζων τὴν ἐκονάσασιν τῆς σαρκὸς, τὴν λύσασιν τῆς ἐπιθυ-
μίας, τὸν ἀδύνατον πόλεμον καὶ τὴν ἀγανακτικὴν ζωὴν του.
Διὰ τούτου καὶ ὁ Χριστὸς θέλων νὰ δηλώσῃ τὴν δυσκολίαν τοῦ
πράγματος δὲν ἐπέτρεπον οὐτε ἀπίως νὰ ἀνεύξῃ κανεὶς τὰ
πρόσωπα γυναικῶν ἀλλὰ τοὺς ἀνεύκοντας ἠπειλοῦσε ὅτι θὰ
τοὺς τιμωρήσῃ μετὰ τὴν τιμωρίαν τῶν μουσῶν. Ὅταν δὲ παρε-
τήρησεν ὁ Πέτρος ὅτι εὐὸς συμφέρει γαμήσιον (Ματθ. 19, 10),
δὲν ἐνομοθέτησεν τὴν ἀγαμίαν ἀλλὰ θέλων νὰ δηλώσῃ τὸ
μέγεθος τοῦ πράγματος ἔλεγεν: «Ὁ δυνάμενος καρεῖν καρ-
πεύει» (Αὐτῶν 19, 12). Ἀκόσμιον ἔστι καὶ κατὰ τὴν ἰδι-
οτήτην μας γενεῖν ὅτι πολλοὶ μολονῶσι περιέδωκαν ἀλλόκληρον
τὸ σῶμα των μετ' οὐδὲρον καὶ τὸ ἐνέδυσαν μετ' ἑταίρων σαλη-
ρὸν ἐνδύμα, ἀνῆλθον εἰς τὰς καρφὰς τῶν ὀρέων. Ἐ τρησὺν
νηστείαν συνεισῆς, πλοῦν ἀνοικτικῶς ἀγρυπνίας, ἐπέδωκαν
εἰς πᾶν εἶδος σκληραγωγίας, ἀπηγόρευον εἰς ὅλας τὰς
γυναῖκας νὰ ἐξέρχονται εἰς τὸ διαίτησιν καὶ τὴν καλῶν
των, μολονῶσι θανατῶν τῶν ἑαυτῶν των μετ' ἑταίρων αὐ-
τῶν, μόλις εἶναι εἰς θέσιν νὰ καταβάλλουν τὴν ἰσχυρίαν τῆς ἐπι-
θυμίας. Καὶ οὐ ἰσχυρίζονται ὅτι καὶ ἂν εὐρὴς κάσσιον νὰ συγ-
καταεῖ μετὰ παρθένων, νὰ εἶναι προσκεκολλημένους εἰς αὐτὴν,
νὰ μὴ νηστεύῃ ἀλλὰ νὰ πρῶγῃ ἀδουλεύει, νὰ θουαῖν προ-
θυμότερον τὴν ψυχὴν του παρὰ τὴν σῶμασιν, νὰ προσημῖ
τὰ πάντα νὰ πᾶθῃ καὶ νὰ πράξῃ παρὰ νὰ χωρισθῇ ²³³ Α ἀπὸ
τὴν ποθητὴν του, ἰσχυρίζεται ὅτι δὲν θὰ ὑπομασθῆς κατὰ πο-
νηρὸν, ὅτε θὰ νοήσῃς ὅτι πρόκειται περὶ ἐπιθυμίας ἀλλὰ
περὶ εὐλαβείας;

Ἄλλο, ὀξιοθαύμαστο φίλε μου, τὰς σέβειαις αὐτὰς πρέπει
νὰ τὰς κέρνομεν διὰ δι' ἕκοντας σῶματα ἀλλὰ διὰ συγκατα-
κοῦντας μετ' ἄλλους. Καὶ οὐ μὲν δικαιοσύνη ἴσως ἐξ αἰτίας
τῆς παλλῆς ἐγκρατείας σου. Ἐγὼ ὅμως ἤκουσα νὰ διηγοῦν-
ται μερικοὶ ὅτι πολλοὶ²³⁴ ἐκασυρῆσαν ἀπὸ πῆθος ἀκούῃ καὶ
πρὸς ἀγάματα καὶ λίθους. Ἐάν ὅμως ἐκεῖ ὅπου ὑπῆρχεν ἡ
σκληρότης; καὶ ἡ τρακτικὴ, ἔλαθε τὴσιν δύναμιν ἢ ἀνθρω-
πίνῃ διατάλασι μόνον, διὰν μαζὶ μετὰ τὴν διατάλασιν συνδεθῆ
καὶ ἀπολὸν σῶμα, πῶς ἰσχυρίαν θὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ δια-
σουργῆσιν; Καὶ πῶς δὲν θὰ φανῆ ὅτι ὁμοῦν εὐλόγως οἱ κα-
τήγοροι μᾶλλον παρὰ οἱ εἰς τὸν ἀπολογεῖσθαι; **B** Ἐπέ μου, τί
εἶναι φυσικόν; νὰ ἐπιθυμῆ ἢ νὰ μὴ ἐπιθυμῆ ὁ ἄνθρωπος τὴν

2. Ὁ λόγος εἶναι διὰ τὸν θαλάσσιον τῆς Ἐπύρου Πηγαλίωνα καὶ τὴν
Γαλιλάειαν.

γυναῖκα; Νὰ τὴν ἐπιθυμῆ, δυνάμεθα ἀποδοῦναι νὰ ἰσχυρι-
σθῶμεν. Καὶ πάλιν, ἐνῷ ἀμέτρητοι σοβαροὶ δικαιολογίαι τὸν
ἰσχυρὸν εἶμι, τὸ νὰ μὴ θέλῃ νὰ ἐξέλθῃ, ἀλλὰ νὰ ἀεῖ τὸν ἑαυ-
τὸν του μέσα, διὰ θεοῦ διὰ κατὰ σπουδαῖον ἀλλὰ δι' ἀπει-
ρους κατηγορίας καὶ ζημίας ἰδίων καὶ ξένων, τί εἶναι φυσικόν;
νὰ συμπεριφέρεται ἔτσι ἀπὸ ἀγνοίας προαίρεται ἢ ἀπὸ
πονηρίας; Ἀπὸ πονηρίαν μᾶλλον, δύναται νὰ ἀπαντήσῃ κα-
νεὶς. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἂς μὴ λεπτολογώμεν δι' αὐτὰ,
ἀλλ' ἂς θεωροῦμεν ὅτι οἱ σκανδαλιζόμενοι δὲν σκανδαλιζόν-
ται συμφάνως πρὸς κάποιαν λογικὴν αἰτίαν ἀλλὰ τυχαίως
καὶ ἄνευ λόγου. **C** Ἐπέ μου, διὰ ποῖον λόγον συνεισῆς μετὰ
τὴν παρθένον; Διὰ τίποτε ἄλλο δὲν ἔχει ρυθμισθῆ ἢ συνά-
κτικα αὐτὴ παρὰ ἐξ αἰτίας τοῦ ἔρωτος καὶ τοῦ πόθου. Ἀπαί-
ρεσε τοῦτον καὶ θὰ ἐκλείψῃ καὶ ἡ ἀνάγκη τοῦ πράγματος.
Ποῖος ἄνθρωπος ποῦ δὲν αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην αὐτὴν θὰ ἐ-
ντροπήσῃ νὰ ὑποστῇ τὴν τρυφιλότητα καὶ τὰς ἀπάτας καὶ
τὰ ἄλλα ἐλαττώματα τοῦ γυναικεῖο φύλου; Διὰ τούτου καὶ ὁ
θεὸς ἐξέτασε τὴν γυναῖκα μετὰ τὴν δύναμιν αὐτὴν ἐξ ἀρχῆς,
ἐπειδὴ ἐγνώριζεν ὅτι, ἐάν δὲν εἶκεν αὐτὴν τὴν δύναμιν, θὰ
ἦτο ἐντελῶς εὐκαταφρόνητος καὶ οὐ χωρὶς ἐπιθυμίας κανεὶς
δὲν θὰ ἤθελε νὰ συνοικήσῃ μετ' αὐτῆν. Ἄν ἔπειτα ἀπὸ τὴν
αἰτίαν τούτων ἀνάγκης καὶ ἔπειτα ἀπὸ πολλῶν ἄλλων χρησι-
μότητων — αὐτὰ θεοῦ **D** παιδαγοῦν, φροντίζουν διὰ τὸν
σῶμα, προσφέρουν πλείους ἄλλας ὑπηρεσίας — ἂν ἔπειτα
ἀπὸ τούτου εἶδους καὶ τῶσιν πολλὰς πρὸς τοὺς ἄνδρας προ-
φορὰς ἀντιμετώπισον οὐκ νὰ τὴν εὐκαλον περιφρόνησόν του
καὶ ἐξειδιώθησαν ἀπὸ τὰς οἰκίας, πῶς χωρὶς ἐπιθυμίας θὰ
ἦσαν ποθητοὶ εἰς ἡμᾶς καὶ μάλιστα ἔπειτα ἀπὸ τούτου ὁμο-
δομοῦ, ποῦ πᾶς προξενούσιν; Ἡ ἀναφέρει τὴν μοναδικὴν
αἰτίαν τῆς συγκατακίσεως ἢ εἶναι ἀνάγκη νὰ μὴ ὑπομα-
σθῶμεν καμμίαν ἄλλην παρὰ τὴν πονηρίαν ἐπιθυμίας καὶ τὴν
ἐπονεύσασιν ἡσθῶν.

8. Λοιπὸν ἐρωτῶ; Ἄν ἡμπαρούμεν νὰ ὀνομάσωμεν
μίαν αἰτίαν καὶ εὐλογον καὶ ὀρθὴν, θὰ ἀποθῆ μάλιστα ὁ λό-
γος σου δι' ἡμᾶς; Βεβαίωτατα. Ἐ ἄλλ' αὐδόμεν τῆσιν ἐξ-
όδους αἰτίαν θὰ ἀναφέρω. Πᾶς ὅλα ταῦτα, θὰ ἤθελον ὅμως
νὰ μῦθος ἐν ἕκαστῃ τούτῳ καὶ νὰ προδῶτε κάποιαν ὀνομα-
στικὴν δικαιοσύνην. Εἶναι, λέγει, ἀποστατικὸς ἢ παρθέ-
νος, δὲν ἔχει ἄνδρα, δὲν ἔχει κηδεμόνα, οὐκ ὄντι πατέρα,
δὲν ἔχει ἀδελφόν καὶ ἔχει ἀνάγκην ἐκείνου, ποῦ θὰ τῆς ἀ-
πλάσῃ χεῖρα βοηθείας, θὰ παρηγορήσῃ τὴν ἑρημίαν τῆς, θὰ
τὴν προστατεύσῃ εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις καὶ θὰ τὴν ἀσπλη-
σῇ εἰς ἀσφαλῆ λιμένα. Εἰς ποῖον ἀσφαλῆ λιμένα; Ἐλέγεις ὅτι
ὁ κυριατοῦστος δὲν ἐμποδίζει τὰ κόρματα ἀλλὰ ὅτι τὰ ἄρ-

μοιργεί και θα ο λαήν δεν καταπαύει την κακοκαρίαν ἀλλὰ προκαλεῖ κριτικὰς, ποὺ δὲν ὑπάρχουν. 216 Α' Ἀλλὰ δὲν ἐντρέπεσθε, δὲν ἀνελάθετε τὸ πρόσωπόν σας, διὰ τὴν συνηγορίαν ποὺ ἀνελάθετε; Ἄν δηλαδὴ ἀπὸ τὴν διακονίαν αὐτὴν δὲν ἐδημιουργεῖτο καμμία κατηγορία, μίτη βλάβη, μίτη σκάνδαλον, ἀλλὰ ἦτο δυνατόν νὰ πρόττετε ἔπι μὲ ἀγαθὴν φήμην, ἀπὸ ποῖον δὲν θὰ εἴσαθε ἀλλοίωτερον, αὐξάνοντες τὸν πλοῦτον αὐτοῦ καὶ δοκῶντες αὐτὴν εἰς τὴν φιλαρχηματίαν καὶ ἐπιλέκοντες εἰς ζητήματα, καὶ γυμνάζοντες χάριν κοσμητικῶν φροντιδῶν, λαμπράνους θεσπὶν οὐκονόμων ἢ ἐπιτρόπων ἢ ἀνθρώπων τῆς αγοράς; Ἀπὸ δαυτοῦ, βεβαίως. Διότι δὲν θὰ ἤμποροῦσατε νὰ ὁμιλήσατε περὶ δικαιοσύνης καὶ νὰ τὰς πείσατε νὰ περαιορνήσουν τὴν παρουσίαν των, οὐς ποὺ κόμειτε τὸ πᾶν διὰ τὴν διατηρηθῆ καὶ νὰ αὐξήθῃ καὶ νὰ προστεθοῦν εἰσοδήματα εἰς τὰ εἰσοδήματα, ποὺ γίνεσθε δύο φορές κάμηλοι, πρὸς χάριν των, ἀρχηγοὶ βέβαια. Β Δὲν ἔχετε ὑπερβάλλοντες ἐλπίδας οὐς, ποὺ παρὰ τὴν διαταγὴν ποὺ ἐλάθετε νὰ διατάσατε τὸν σταυρὸν καὶ νὰ ἀκολουθήσατε τὸν Χριστόν, ἀφοῦ ἐρήψατε τὸν σταυρὸν, ὅπως καὶ οἱ μαθηταὶ στρατεύονται τὴν ὁσιότητα, κάθησθε δίπλα εἰς τὴν ρόκην καὶ τὸν καλοθέσκον, ἐνοεῖσαντες ἴθιραν εἰς τὴν παρουσίαν ζωῆν κατ' ἄλλον ἀκαρτέρον τρόπον. Διότι δὲν εἶναι τόσοσ ἀσπρὸν νὰ πρῶτουν ταῦτα οἱ ἔγγαμοι, ὅσον οὐς ποὺ προσποιεῖσθε ὅτι ἔχετε ἀποκαρκευθῆ ἀπὸ τὰ παρόντα καὶ ἀναλαμβάνετε πάλιν αὐτὰ μὲ ἄλλο πρόσωπον. C Ἐνεκα τοῦτων φημιζόμεθα πανταχοῦ ὡς λαίμαργοι, παρῶσα, κλέμτες, γυναικοῦλοιοι, ὅσοι ἀφοῦ ἐρήψαμεν χάμην κάθε εὐγένειαν, ποὺ μᾶς ἐδόθη ἀπὸ τὸν ὀφρανόν, συμπυθόμεθα μὲ τὴν γῆνην δουλοπρέπειαν καὶ ἐπέλεσαν. Κάποτε οἱ ἀσπατοὶ ἔδειξαν ἄνδρες δὲν ἠβέλησαν νὰ διανέμουν χρήματα εἰς τὰς χήρας καὶ μάλιστα ἐνῆ εἶχεν ἄνεσθῆ τόσοσ γοργιναμὲ λόγι τοῦ ὅτι κενεὶ δὲν εἶχεν ἀνολέθει; ἀλλὰ ἐπειδὴ ἐνόμισαν ὅτι τὸ πρῶγμα ἦτο κατώτερον τοῦ ὀφραμῶς των, τὸ ἀνέθεσαν εἰς ἄλλους. Ἡμεῖς ὅμως δὲν ἐντρέπεσθε νὰ αὐξάνωμεν ἔξινον πλοῦτον ἐπὶ ζημῶν των κατακρῶμενων Β καὶ εὐρωκαρτεθε εἰς κερωτέραν θεσπὶν ἀπὸ ἐκεῖνην των ἐνοόκων, ποὺ ἀσπολοῦνται μὲ τὰ ζητήματα αὐτὰ, ἐνῆ διατασόμεθα νὰ φέρωμεν καθημερινῶς εἰς τὰς χήρας μὸς ὀνὶ μεγάλων ὀδων τὴν ζωὴν καὶ τὰς ψυχὰς. Τῆ πρέπει λοιπὸν νὰ γίνῃ;

Πρέπει νὰ ἀδιαφοροῦμεν θλέποντες τὰ πράγματα τῆς

3. Ἐπανίσταται τὸ γινωσκὸν ἀπειθεσίαν ἀπὸ τὴν ζωὴν τῆς πρώτης Ἐπιληρίας, κατὰ τὸ ἔπιτον οἱ μωρητὶ ἀπειθεσίαν τὸ ἔργον τῆς διακονίας των χηρῶν ἀνελάθοντες ποῦτο εἰς τοὺς ἐπὶ τὸν ἀνοόκων (Πράξ. 6, 1-8).

παρθένοι νὰ ἀπαζώνται καὶ νὰ διακοροπίζονται; ἔδω καὶ ἔκει ἀπὸ συγγενεῖς, ὑπηρέτας, ἔξινους ἢ καὶ ἰδικαίους; Ἐπράσαν λοιπὸν ἀντιπροσθῶν θὰ παρῶκαμεν εἰς τὴν παρθένοι, ἐπειδὴ ὅτε ἐνυπερέσθη, ὅτε ἠγάπησε τὸν κόσμον αὐτόν, ἀλλ' ἐπρωτῆμμεν ἐξ ἄλων τὸν Χριστόν, ἀφῆνοντες αὐτὴν εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῶν ποὺ θέλουν νὰ τῆς στερεοῦσιν τὴν παρουσίαν. Πόσον καλύτερα ἐν τωαύτῃ περιπτώσει ἦτο νὰ συνάγη γάμον καὶ νὰ ὄφθη εἰς τὸν σύζυγόν τῆς τὴν διακέραιον των πραγμάτων αὐτῶν παρὰ Ε νὰ μείνη μὲν ἄγαμος ἀλλὰ νὰ καταπατήσῃ τὰς συμφωνίας πρὸς τὸν Θεόν, νὰ βεβῆ περιφρονησιν εἰς θεσπὸν τόσοσ σεβαστὸν καὶ φρικτόν, νὰ παρασῶρη δὲ καὶ ἄλλους εἰς τὸ ναυάγιον των κακῶν τῆς. Πῶς λέγετε ὅτι αὐτὴ ἐξ ἄλων ἐπρωτῆμμεν τὸν Χριστόν, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Χριστὸς ἐπέσσει; καὶ λέγετε «Ὅθὸ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαρτυρῆσαι» (Ματθ. 6, 24). Καὶ πῶς λέγετε νὰ μωσῶμεν τὸν κόσμον καὶ τὰ παρόντα, ἀφοῦ μᾶς πείθετε νὰ ὑπολοζώκαμεν τὰς ἐπιθυμίας τοῦ κόσμου; Καὶ ποῖον ὄσοι τὸς ἐγγάμους θὰ ἤμποροῦσατε νὰ συμβουλεύσατε ποτὲ νὰ περαιορνήσῃ τὰ κατῶματα, ἀφοῦ δοθεῖς τὴν παρθένοι νὰ δημοουρήσῃ τὸν πλοῦτον τῆς; 237 Α' Ἀλλὰ καὶ τὴν ἴδιαν ποτὲ θὰ τὴν ἀφῆσατε νὰ παρακαθήσῃ ἀπερλοπαστος πλῆρσιν τοῦ Κυρίου, ἀφοῦ δασαυθε ἄλων τὸν θιον καὶ τὴν σπουδὴν σου εἰς τὰς ὑποθέσεις τῆς; Καὶ ποτὲ θὰ ἤμποροῦσατε ἢ παρθένοι νὰ φιλοσορήσῃ ὅταν θλέπῃ σὲ τὸν ἄνθρω νὰ θεωρεῖς φερθερὸν τὴν διαταγὴν των προαῶτων τῆς; Καὶ πῶς θὰ ὑπερῆσῃ τὴν ζημίαν, ὅταν θλέπῃ ὅτι σὺ κέρμεις τὸ πᾶν διὰ τὴν αὐξήσῃ τὸν πλοῦτον ποὺ διαθέσει; Δὲν ἐπιθυμεῖ ὁ Θεὸς τοιοῦτον εἶδος ἀπαλλαγῆν μὸς ἀπὸ τὰ πράγματα ἀλλὰ ἐκὰ τῆς περαιορῆσας τῆς περαιορῆσας μὸς ἐπιθυμεῖ νὰ ἀρνηθῶμεν ὅσα τὰ βιωτικά. Δὲν ἐπιτρέπετε οὐς καὶ δὲν ἀρῆνετε νὰ ἰακώσῃ ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἂν ἔχη ἀνάγκην ἐρωτῆ, τῆς προστάτας των ἄλων καὶ ὑπομένη πολλὰ ἀνάδια; Β Ἀποὶ δηλαδὴ τὰ παρὸν δὲν εἶναι ἀνάδια τῆς παρθένοι; Τῆσπε δὲν εἶναι τόσοσ ἀνάδιασ διὰ τὴν παρθένοι ὅσον τὸ νὰ πλοῦσῃ καὶ νὰ ἔχη καθ' ἑμῶς εἰς πλῆθος πραγμάτων. Τῆ λοιπὸν καὶ ἂν θέλη νὰ ἐπιβάλλῃ καὶ ἄλλα ἐκτὸς τοῦτων, ὅπως λόγου χάριν νὰ δανείσῃ χρήματα καὶ ἔπειτα ἀφοῦ μᾶς καλέσῃ εἰς τὰς συναλλαγὰς τῆς δὲν μᾶς πείσῃ, καὶ ἂν, ἀφοῦ δὲν μᾶς πείσῃ, μᾶς ἀντακατῶσῃ μὲ ἄλλους, θὰ εἰμεθα ὅσοι ἡμεῖς; Καὶ ἂν δημοουρήσῃ καὶ μερικός ἄλλας ἀνελευθέρους καὶ ἀνυπερεῖς ἐπαικαρῆσας καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐπειδὴ ἡμεῖς δὲν θέλωμεν νὰ συνεργαζόμεν, κραιαοθῆ ἄλλους, θὰ εἰμεθα ἡμεῖς ἄσοι νὰ καταρραθώμεν; Καθῶλου, ἀλλὰ ὀντιθέτως ἄσοι νὰ ἐπανεθοῦμεν. Διότι τὸ ἀντιθετον εἶναι ἄσιν ἰσῶου καὶ κατηγορίας, τὸ νὰ συμβάλλῃ

εις ταυτα εργα και να συνεργάζεσαι με αυτές. C Έπιθυμεις να μη διασκορδίζωνται τα χρήματά της; Συμβούλευσέ την να καταθέσει εκεί όπου μήτε άνδρας θα χρειασθεί προς φύλαξίν των και όπου μένονυ οβαυάνητα διά παντός. Εάν πάλιν έπιθυμῆ να έχη χρήματα, διατί παίζει έν ου παικτοίς;» Δαύτι το να ασκολληται με τοιαύτας παγινίδι, που περιλαμβάνει δικι τέρμιν άλλα θύνατον. Όταν δηλοδῆ, μολονόη κατέστησε τόν έαυτόν της υπεύθυνον διά τέτοιον είβουο άγυνώστια, πρότη δλα το άντίθετα προς την ύπόσκειν αυτήν, είναι μεγαλιώτερα η παινή και θορυτώρα η τιμωρία. Δέν ηκουσε ποίον νόμον έθεσεν ο Παύλος η μάλλον ο Χριστός όμιλήσας διά τού στόματος εκείνου, ότι είναι διάφορος η γυνή από την παρθένον; D Και δει «Η άγνοια μεσσηνῆ το του Κυρίου, ίνα η άγια και σώματι και πνεύματι.» (Α' Κορ. 7, 94). Σεις όμως δέν έπιτρέπετε με το να ύπακούετε εις άλλας τάς έπιθυμίας των προθυώτερον από ότι άργυρώτητα άνδράτα. Ναί, λέγει. Και αν παλιή προς την έσκότην έυδειαν; Διά μέν τάς είνθουοο καλώο έλέχθησαν ταυτα από σου. Ποίον όμως έγκλημα συνστή το να θέλεις να άνορθώσης εκείνας, που ειρικόονται έν μέσω πτωχείας και έγκαταλείψουο πολλής; Είθε να μη τάς έρωθούοοτε και να μη τάς έρωθώτε εις τα δάραρα της άπωλείας και τοϋτο θα ήτο άρκωτόν. Διότι εάν πρώτης αυτά ύπακούον εις εκείνον, που διέταζε να προστατεύειν τοϋο πένηταο, έχειο άπειροοο άδελφούο. Η Έκει να παρουσιάσης την καλήν αυτήν εργασία, όπου δέν παραμονεύει τίποτε από οσα ήμποροϋν να σκανδαλοοον. Ένθι έδω ή έλεημοσύνη είναι χειρωτέρα από κάθε σκληρότητα και άπανθρωπία. Ποία άφέλειο προκίπτει, όταν διατρέφης το σώμα άλλα καταθυβίξεις την ψυχήν; Όταν προσφέρης ένδυμα, κωθιτάο όμως την ύπόληψίν των άισχροτέρων από την γυνώστητα; Όταν άποθῆοο κροθιομοο εις τα σωματικά, διαφθειρείοο όμως δια τα πνευματικά; Όταν της προσφέρης άνεον διά τα έπίγεια, την άποκλήσιον όμως από τον ούρανόν; Άλλα και τί είβουοο έλεημοσύνη είναι αυτή, όταν περιφρονήσαι η δόξα του Θεου; Όταν ακούονται κατηγορία και έντροπή και ακαίματα και ύβραοο 288 Α και διά την ίδέον που δέχεται την έλεημοσύνην και διά πολλοοοο άλλουο, που έξ αιτίας της σκανδαλίζονται; Δέν προέρχονται αυτά από έλεοο άλλα από ψυχην άπάνθρωπον και σκληρόν. Άν αυτά προέρχοντο από έλεοο και φιλανθρωπία, έπρεπε να άποδενκόντουαι προς τοϋο άνδραο.

7. Άλλ' αι γυναίκες, λέγει, έκοον άνάγκην περισσοτέρωο προστασίας, ένθι οι άνδραο έκοον εκ φύσεωο πολλή ά-

πλο. Υπόκοον βοθώοο και μεταδῆ των άνδρών πολλή και είναι άποθενώτεροι από γυναίκαο, και διά παρατερόνον γήρωο και διά κόποον άδυναμίαο και διά άναστηρίαν του σέμωτοο και διά θαρειαο νόμοο, και δι' άλλωο παρωμοοο αιτίαο. Έπειδή όμως ένδιαφέρωθε εξακριβητά διά το γένωο των γυναικων όοο άποθενώτερον που είναι, Η και ειόθε προς εκείνοο εξακριβητά έλεείμονωο και σωματικά, μήτε έδω δέν θα μωο λαφύρον οι αυτά αυτά, άλλα θα οωοο παρουσιάοοομεν σέψωο, αι όποία και από κάθε κατηγορίαν είναι άπηλλαγμένα και περισσοτέρον μωόν θα οωοο εξαφορούοον. Υπόκοον γυναικωο, άλλαο παραύτοι από το γήρωο, άλλα με ήρωοοτηρωομένηοο κείραο, άλλα με κατετρομμένωοο τοϋο όφθαλμοοο και άλλα με πολλή και διάφορα πάθη και με το χειρότερον από αυτά, που είναι η πνία. Διότι και η πνία και το θη δέν έκοον τίποτε έντελλήο, προκαλεί εις αυτά τα σωματικά νοσώματα. Και η ίβιο πάλιν πνία έξ αιτίαο σϋτων άποβαίνει θωρυτώρα και περισσοτέρον άφορτωο. Να έξέλληο εις το κινήτοον τοϋτων και αυτάο να σανακρωθῆοο. C Και δέν κρωοίξεται μήτε κών να κωθίσηοο διά την σανακρωσίον των. Έτοι προέκοον είναι τοϋτο δι' όλουο οωοο θέλουο να άπλώοον την κείρα. Άν έχηοο κρήματα, δοπήνηοο τα δι' αυτάο. Άν είσοο ρωοαλέοο, να προσφέρης έδω την σωματικήν εργασίαο σου. Πολλά πρόγματα θα σανακρωθῆοο και δώο, τα όποία και σωματικήν δόνητοον κρωοίκοοντο και δοπήνηοο κρωομάτων και τρέξωον πολύ. Έργον μέγα είναι να προμηθεύωοο εις αυτάο οωοίματα, να έτοιμάσης δι' αυτάο φάρμακα, να άγοράσης δι' αυτάο κλήνηο και ένδύματα, τροφήο καταλλήλουο και να φροντήσης δι' όλα τα άλλα, άκάμην και δέκα να είναι οωοο ύπαφέρουο από αυτά. Τάρο όμως η πόλοο μωοο έχειο γυνήοο από αυτάο και θα έβρηοο καλώοο και δύο κελύδαο. D Αυτάο έκοον ένδύγκην προστασίας, αυτάο είναι έρωμαο, αυτάο κωθονται κόμαο. Και αυτή είναι έλεημοσύνη, αυτή είναι φιλανθρωπία, τοϋτο άποβαίνει εις δόξωο Θεοϋ και οκοδομῆ την άφέλειαν δωον παρακοιουθώον, δωον πύκοον και δωον την προκοιουθώον. Διότι δικιωτέρα θα ήτο η διαθήκα προς τάο άποθενώτεροο παρά τάο άκαίμαο, προς τάο ήλικιωμένωοο παρά τάο νεωράο, προς οωοο δέν διαθέτοον μήτε την άναγκασσοον τροφήν παρά προς εκείνοοο που έκοον δωον τάο κρωοίξεται, προς οωοο οι πολλήο σκαίνονται παρά προς τάο άγαπητάο από πολλών, προς έκεινοοο που ήμποροϋν και την προκληθῆσοον έντροπήν να άποκαθάρωον και έπαιον να προκληθῆσοον παρά προς εκείνοοο που άρωοοτροποϋν με την έντροπήν. E Απόδειξε λοιπόν ότι πράττειο ταυτα διά το όνομα του Θεου και φρόντιζε δι' αυτάο. Άν όμως αυτά δέν έπιθυμῆοο μήτε εις τον β-

πταν και ν' ἀντιπρόσθε, τριγυρίσθης δὲ ἀναίτητων ἄραϊας νέας και ἐνφ̄ εἰς τὸ ἀνελεθέστερον αὐτὸ κυνήγιον κινεῖται ἀπὸ μίαν αἰτίαν ἀπαρόδεκτον, προβάλλεις ἄλλην, πού νομίζεις ὅτι εἶναι εὐπρόσθε, τὴν αἰτίαν τῆς προστάσεως, ἀκόμη και ἂν παραπλανήσῃ τοὺς ἀνθρώπους, δὲν θὰ ἐξαμαρτίσῃ ὅμως τὸ ἀδέκαστον ἄκασιτον προβάλλων ἕλλην αἰτίαν, ἐνφ̄ δὲ ἕλλην ἐνεργεία, Διατείνεσθε ὅτι διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ πράττετε τὰ πάντα, ἐνφ̄ πράττετε ἔργα τῶν ἐσχθρῶν τοῦ Θεοῦ. Τὸ νὰ συντελῆ κάποιος εἰς τὸ νὰ διασφραγίσῃ τὸ ὄνομά του και νὰ συκαφαντήται εἶναι ἴδιον τῶν ἐσχθρῶν τοῦ Θεοῦ. 239 Α Ἐγὼ ὅμως κόμνω και ἄλλην ὑποκόρησιν. Ἄς δεαθοῦμεν ὅτι ἀληθεύει αὐτὸς πὸ λέγει ταῦτα, και ὅτι εἶναι καθαρὸς ἀπὸ κάθε ἐπιθυμίας και ὅτι δὲν ἀναλαμβάνει τὴν προστάσιν αὐτὴν διὰ κανένα ἄλλον λόγον παρὰ μόνον ἀπὸ εὐλόθεσιν. Και ἀπὸ τὴν ἄπομιν ὅμως αὐτὴν δὲν θὰ τὸν εὐριμεν ἀπρὸλαγμένον ἀπὸ τρωρίων. Ἐάν δὲν εἶκεν ἄλλος εὐκαρίος, εἰς τὰς ὁποίας και τὴν εὐλόθεσιν ἔπρεπε νὰ παρουσιάζῃ και νὰ τὸ πρόκῃ χωρίς ἀνάμειξιν σκανδαλιζομένων ψυτῶν, κατ' ἀκρίθεσιν και ἔτσι δὲν ἔπρεπε νὰ τὸ ἐπακερήσῃ αὐτὸ, ὅπου ἡ ζῆτσία ἦτο μεγαλύτερα τοῦ κέρδους. Διότι θεοόιος πὸ εὐρίσκειται ἡ ἰσότης, εἰπέ μου, νὰ προστεσθε μίαν ἢ δύο παρθένους κόριν σαρκιστῶν πρηγίτων και νὰ σκανδαλίσε ψυτικὴς ὄπειρα πύθῃ; Β Ἐν τούτοις δὲν εἶναι ἡ κατηγορία τῶσων θαρεία. Ὅταν ὅμως συναντήσῃ ἀμετρήτους ὁδοὺς και ἀπὸ κατηγορίαν ἀπὸλλυμένους και ἀπὸ σκάνδαλον ἐλευθέρας και πὸ εἶναι περισσότερον εὐλόθεσιν, διὰ πῶσων λόγων δημιουργεῖς ζῆτῆματα διὰ τὸν ἑαυτὸν σου ὄδικας και ματαίως ὑπονομεύεις τὸ κέρδος και κίτεις, ἐπισηνδόνως και σφικρῶς ἐνφ̄ ἡμπορεῖς νὰ τὸ κάρης με σφραδέσιν και λαμπρότητα πάλλῃν; Δὲν γνωρίζεις, ὅτι ὁ ὁδοὺς τοῦ κριστιανοῦ πρέκει νὰ λάτῃ πανταοῦ και ὅτι, στὰν ἀμαρτώση κάποιος τὴν ἀτομικήν του αἴγλην, θὰ εἶναι εἰς τὸ ἔξῃς ἀσφατος εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις και δὲν θὰ ἡμπορέσῃ νὰ ἀποκαρτίσῃ μόνον κέρδος, ἀκόμη και ἂν εἶναι μεγάλα τὰ κατορθώματά του; Διότι λέγει: Ἐ Ἄν τὸ ὄλας μωρανόθῃ ἐν τίνι ἀλισθησεται λοιπὸν;» (Ματθ. 5, 13). Γ Θέλες ὁπλοθῆ ὁ Θεὸς νὰ εἰμεθε ὄλας και φῶς και ὕμην, ὥστε νὰ ἡμποροῦν νὰ μετέκουν και ἄλλος εἰς τὴν ἀφέλεσιν, πὸ προκαλοῦμεν. Δαπὶ δὲν ἀνθρώπινα με ἀνεπληρπον ζῶν μολὶς εἶναι εἰς θέσιν νὰ προκαλοῦσων τὴν ἐπιστροφὴν ἐκεῖνων πὰυ παρεξέκλινον, ἀν ἡρεῖς τοὺς ὄσωμεν και κάποιον ἀφορμὴν, πῶς δὲν θὰ γίνωμεν καθολικῶς ὑπεσθῶντο τῆς καταστροφῆς ἐκεῖνων; Διότι ὅπως δὲν εἶναι δυνατόν νὰ σωθῇ ποτὲ κανεὶς, στὰν ἔχη ζῶν ἀνθρώπον, ὁμοίως δὲν εἶναι δυνατόν νὰ διαφύγῃ τὴν τρωρίων, στὰν περιβάλλῃ

τὸν ἑαυτὸν του με κακήν φήμην. Ἄλλ' ἐάν πρέκει νὰ προσθεσῃ και κάτι ταλαρῶν, ἀκόμη και ἂν διαπρόκῃ κανεὶς μεγάλα ἀμαρτήματα, πρόκῃ ὅμως αὐτὰ χωρίς νὰ γίνῃ γνωστὸν και δὲν σκανδαλίση κανένα, θὰ λάθῃ περισσότερον τρωρίων ἀπὸ ἐκεῖνον, πὸ ἔπρεξε κατώτερα ἀμαρτήματα, τὰ ἔπρεξεν ὅμως ἐνώπιον ὄλων και ἔσκανδαλίσε πολλοὺς.

Δ Και διὰ νὰ μὴ θαυμάσῃς δι' αὐτὸ πὸ εἶπα και διὰ νὰ μὴ καταλογίσῃς εἰς τὸν λόγον μου ὑπερβολὴν, θὰ σοῦ φέρωμεν τὴν ἀπόφασιν ἀπὸ τὸν σφρανὸν και θὰ ἀναγνώσιμεν νόμον, πὸ ἤλαθεν ἀπὸ ἐκεῖ. Ἀνοκέρως τὸν μακρόσων Μωυσοῦ ἀνώτερον εἰς τὴν πρῶτῃτα ἀπὸ ὄλου τοὺς ἐπὶ γῆς ἀνθρώπους, τὸν ἀγαπῶν τοῦ Θεοῦ και μεγαλύτερον ἀπὸ τοὺς προφῆτας — διότι εἰς μὲν τοὺς ἄλλους ἀμείλιχεν με αἰνίγματα, ἐνφ̄ εἰς αὐτὸν ὡς φίλος πρὸς φίλον. Αὐτὸν λοιπὸν τὸν ἐκακοκρίτων ἀνθρώπων, πὸ ἐπαλαμάρησῃ ἐπὶ τῶσα ἐπὶ εἰς τὴν ἔρημον, πὸ διακρέξε σικὰν τοὺς μεγίστους κανδόνους και πλησίον τῶν Αἴγυπτῶν πρὸς κόριν τῶν Ἰουδαίων και μεταῦ τῶν Ἰουδαίων κόριν τῶν ἰβάν πάλιν τῶν ἄκαριστων ἐκεῖνων. Ἐ τίποτε ἄλλο δὲν τὸν κατορθώματα νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ὑπόθεσιν παρὰ μόνον τὸ ὅτι ἔσκανδαλίσε τοὺς συντρέτους του εἰς τὴν περίπτοιν τοῦ νεροῦ. Καὶ τοῦτο ὑπονοσοῦμενος ὁ Θεὸς ἔλεγεν ὅτι οὐκ ἐπιστεῖσατέ μοι ἀγάσοι με ἐναντίον τῶν οὐκ Ἰσραήλ, διὰ τοῦτο οὐκ εἰσῶθετε τὴν συναγωγὴν ταύτην εἰς τὴν γῆν, ἣν ἔδωκα αὐτοῖς» (Ἀριθ. 20, 12). Ἐνφ̄ και πρὸ τοῦ περιστατικοῦ τούτου εἶκε παρακοῦσι εἰς μερτὰς ἄλλας περιπτώσεις, διότι ἔπρεπεν ἀντίτρωσιν εἰς τὸν Θεὸν και μίαν και δύο φῶρας: στὰν ἐπέλλετο λ.κ. εἰς τὴν Αἴγυπτον και στὰν ὄσωπίσῃσεν εἰς τὴν ἔρημον λέγων: Ἐξέλκοσι κιλιάδες εἰσὶ πζῶν και οὐ εἶπα, 240 Α Κρέα ὄδους αὐτοῖς και φάγονται μῆνα ἡμερῶν. Μὴ-πρόδωτα και ὄδες σφαγῆσονται, ἢ πζῶν τῆς θαλάσσης συνακθήσεται και ἀμκέρι αὐτοῖς;» (Ἀριθ. 11, 21: 22). Και ἔπειτα πάλιν ἀπηρόθεσε και κατέθεσε τὴν προστάσιν τοῦ λαοῦ. Τίποτε ὅμως ἀπὸ αὐτὰ δὲν ἴσχυε νὰ τὸν ἀποτερήσῃ ἀπὸ τὰ ἐπαθλα, πὸ τὸν ἐπερῆμεν παρὰ μόνον τὸ περιστατικὸν με τὸ ὄσμα. Τοῦτο καθ' ἑαυτὸ ἦτο κατώτερον τῶν ἄλλων, ἐπειδὴ ὅμως

4. Εἰς τὴν ἔρημον Σιν οἱ Ἰουδαῖοι ἀπαλθόντες ἀπὸ θέσιν και σβῶλ και τὰ τῶν πν, ἐπέτρωσεν κατὰ τὸν Μωυσοῦς, ὁ ὄσπος μὲτ' με τὸν ἄσρον ἐξήστρω τὴν τρωρίων τοῦ νεροῦ. Ἐπειδὴ ὅμως οἱ δύο φέροι δὲν ἐκιστεσων ἀμαρτῶν εἰς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ θεοῦ νὰ κρεσθῇ ὁ Μωυσοῦς διὰ τῆς πῆδου του ἐπὶ ἔργου, εἰς νὰ ἀναβῆσῃ ὄσω. Ἐπιστῆσθων στερῆντες τῆς καρῆς νὰ φθάσων εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελλας. Τὸ ὄσωρ κατέλας ἔρρωσεν ἔρρωσεν ἐκ τοῦ ὄσπου. (Ἀριθ. 20, 12).

συνέθη να προκαλέση θλίβησιν εις αυτούς, θεωρήθη πολύ ἐνύστερον. Διότι τὰ πρώτα συνέδησαν ἰδιωτικῶς καὶ κρυφίως, ἐνῶ τὸ ἄμωρισμα τοῦτο διαερκασθῆ γενεαῖς ἐνάσιον ἔλου τοῦ λαοῦ. Ἐν δὲ αὐτῷ καὶ ὁ Θεὸς τοῦτο ἠθέλησε νὰ ἐπισημῶσθῃ, ὅταν εἶπε: «Ὅτι οὐκ ἠγάπατε με ἐναντίον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἠθέλησε νὰ παρουσιάσῃ εἰς αὐτὸν τὴν φύσιν τοῦ ἁμαρτηρίου καὶ νὰ υποδηλώσῃ διατὶ ἔγγινεν ἄσυγκλητος. Ἐάν δὲ τὸ γεγονός τοῦτο ἔκαμε νὰ προσκρούσῃ ἕνας τόσοσ μέγας ἀνίη, πῶς τοῦτο δὲν θὰ καταβύθισθῃ καὶ δὲν θὰ κατατρέψῃ ἡμῶς τοὺς σκλάβους καὶ τοὺς μηδραμίνας; Τίποτε δὲν παροξύνει τόσοσ τὸν Θεόν, ὅσον ὅταν ἄσκαρτημαίται τὸ ὄνομα τοῦ. Καὶ οὐδέποτε ἔπαυσε νὰ κατηγορῆ τοὺς Ἰουδαίους διὰ τοῦτο πρὸς ἄλλας τὰς κατευθύνσεις. «Ὅτι τὸ ὄνομα μου βεθλωῦται» (Ἰσα. 43, 11). «Ἄλλην φοράν «Υρεῖς βεθλωῦται αὐτὸς (Ματθ. 1, 12). Καὶ «ὅτι ὑμεῖς τὸ ὄνομα μου ἀσκαρτημαίται ἐν τοῖς ἔθνεσσι» (Ἰσα. 52, 5). Ἐ Τόσον πολὺ δὲ ἐπρόνοιον διὰ τὴν μὴ συμβῆναι τοῦτο, ὥστε πολλὰκις νὰ αἰσθῆ καὶ ἀναξίους, διὰ τὴν ἀπαρενοῦσθαι. «Ἐσοῦμαι γάρ, λέγει, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα μου βεθλωθῆσθαι. Καὶ «Ὁ δὲ ἐγὼ ὑμεῖς ἐγὼ ποιῶ, ὁ φῶς τοῦ Ἰσραὴλ, ἀλλ' ἵνα μὴ τὸ ὄνομα μου βεθλωθῆσθαι, λέγει (Ἰεζεκ. 20, 9' 36, 22). Καὶ ὁ Παῦλος πρὸς τὴν ἀκαταστή ἀνάθεμα κάρην τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ καὶ ὁ ἴδιος ὁ Μωϋθεῖς παρεκάλεσε νὰ ἐξαλειφθῆσθαι ἀπὸ τὴν θέλῃον κάρην τῆς δόξης τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ. Σεῖς ὅμως ἐκεῖ μόνον δὲν προτιμῶτε νὰ ὑποστῆτε κάμ, διὰ τὴν ἀποφύγετε τὴν βλαστημίαν αὐτῆν, ἀλλὰ τὰ πάντα προτίετε, μὲ τὰ ὅποια τὴν πληθύνετε καὶ τὴν δυναμώνετε καθημερινῶς. Ὁ Πάσις λοιπὸν θὰ σὲς ἀπαλλάξῃ τῆς κατηγορίας καὶ θὰ σὲς συγκληρῆσθαι; Δὲν ὑπάρχει κανεὶς. Ἀκούσιν δὲ καὶ ὁ Θεὸς καὶ οἱ ἄγγελοι τόσοσ μεγάλην πρόνοιαν διὰ τὴν μὴ βλαστημηθῆναι τὸ ὄνομα τοῦ, ὅτι καὶ ἡμεῖς ἔχει ἀνάγκη νὰ δοξάζοιται ἀπὸ ἡμῶς — δὲν κρημαίνεται τίποτε καὶ εἶναι τέλειος — ἀλλὰ διότι προξενεῖται ἀπὸ τὸ πρῶγμα τοῦτο μεγάλη θλίβη εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Διότι ὅταν συκοφαντηθῆ ἑνάσιον τῶν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δόξα τοῦ, τίποτε πλέον δὲν τοὺς ὑπελεῖ. Καὶ ἐάν ὁ Θεὸς συκοφαντούμενος δὲν ὑπελεῖ τίς τίποτε, πολὺ περισσότεροσ δὲν ὑπελεῖται ἡμεῖς, ὅταν συκοφαντηθῶμεν.

9. Ἀς κἀμνησαν λοιπὸν τὰ πάντα διὰ τὴν μὴ δοθῆ κομιμα ἀφορμὴ σκανδαλοῦ. Καὶ ἂν ἀκόμη μᾶς κατηγοροῦν ἀδίκως, ἂς προσποδοῦμεν Ἐ νὰ τοὺς πεποιθῆμεν καὶ ἂς διαλύωμεν τὴν κατηγορίαν καὶ ἂς μνημόνευα τοὺς ἀγίους, οἱ ὅποιοι τόσοσ πολὺ ἐφροντίζον διὰ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ, ὥστε δι' αὐτῶν νὰ περικρονοῦν ἀκόμη καὶ τὴν κλιβῆν των. Ἀφοῦ λοιπὸν ἀπορρίψωμεν τὰ πάντα διὰ μᾶς καὶ τὰ ποδοπατήσωμεν, ἂς μὴ

ναριώμεν ἂς εἶναι ἀρετὸν διὰ τὴν ἀπαλογίαν μας, ἐάν προσδοκῶμεν τὴν δικαιολογίαν ὅτι ἐπαρηγορησοῦμεν ἐνδύμα εἰς τὴν παρθένον καὶ ὑποδήματα καὶ ὅτι ἔκαμεν ρυθμίσεις καλὰς τὰ ἄλλα, τὰ σκεπὰ μὲ τὴν σωματικῆν ἀνεσιαν. Καὶ ποῖος, ἐρωσθῆ, θὰ τασποσῆσθαι τὸ σπῆ μας; Ποῖος θὰ ἐπαύλεθῃ τὴν περιουσίαν καὶ ποῖος θὰ τὴν προσατεῖσθαι, ἀφοῦ ἡμεῖς ἀποσκολοῦμεθα ἔξω καὶ μέσα δὲν ὑπάρκει γυναίκα; Διότι προσβάλλουν καὶ ταῦτα, τὰ ὅποια εἶναι ἀντιθετα πρὸς τὰ πρώτα καὶ ἀσκαρτέτερα. Διὰ τίποτε ὅμως ἐκ τούτων δὲν τοὺς μέλει ὅτε ἐντρέπονται, 24! Ἀ λέγοντες ὅπως οἱ μεθυσοῦμενοι διὰ τὴν εὐφροσύνην καὶ τὴν ἀκαταστασίαν, καὶ τὸ ὅτι μὴ κούρασοῦμεν καὶ ἡμεῖς, ἀκόμη καὶ ἂν εἶναι τὰ λεγόμενα ταυτα, ὥστε μῆτε κώπιας ἀπαντήσομαι νὰ εἶναι ἄξια. Ἀς μὴ ἀποκρίνωμεν καὶ νὰ ἀποκρινωμεθα καὶ μὲ προσιτητα νὰ συνομιλοῦμεν μαζί τους, ἕως οἷον τοὺς ἀπαλλάξωμεν ἀπὸ τὴν μέσθην αὐτῆν, ὅσον ἐξαρτῶται θεοδικῶσ ἀπὸ ἡμῶς. Διότι ἐγὼ ἐντρέπομαι καὶ κοκκινίζω προσπαθῶν νὰ ἀνακρίσω αὐτὰ, ποὺ ἐκεῖνοι δὲν κοκκινίζου νὰ ἀντιπροβάλλου. Πρέπει ὅμως νὰ ὑποφέρωμεν τὴν ἐντροπήν διὰ τὴν ἀφέλειαν ἐκεῖνων, ποὺ δὲν ἐντρέπονται. Διότι εἶναι ἀποσιον, ἀφοῦ τοὺς κατηγοροῦμεν διὰ περιφρόνησιν τῶν σκανδαλιζομένων ὀδελφῶν, οἱ ἴδιοι ἀπὸ ἐντροπήν νὰ πορνελοῦμεν τὴν σωτηρίαν τούτων. Πῶς ἐντραμβάνονται τὰ σκαπὰ, εἰπέ μου, Ἐ ποὺ διὰ τὴν διακρίσιν των εἶναι ἀσκαρτέτος ἡ προσοσία τῆς παρθένου; Ἐκεῖ μῆτεσ πληθος ὑπηρετιῶν θαρθάρων, ποὺ ἔχουν προσοσίαν ἀγοροσθῆ καὶ πρέπει νὰ ἐπισταθευθοῦν διὰ τὴν ἐριουργίαν καὶ δι' ἄλλας ὑπηρεσίας; Μῆτεσ ἔχεισ θαυμαροσουλὰκια μὲ πολλὰ κρήματα καὶ ἐργόρια μὲ πολυτελεῖ ἐνδύματα καὶ πρέπει νὰ παραμῆναι εἰς τὸ σπῆ φύλαξ διὰ παντός καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς παρθένου νὰ ἀποτελοῦν ἑπιόσιον εἰς τὴν κακοσυργίαν τῶν ὑπηρετιῶν; Ἐ μῆτεσ παροδοῖται συνεχῶσ τραπέζια καὶ διασκαρτέσεις καὶ πρέπει νὰ διασκαρτῆται τὸ σπῆ καὶ οἱ μάγειροι καὶ οἱ τραπεζοσινοὶ ὄ ἀσκαρτοῦν τὴν φροντίδα τῆς παρθένου; Μῆτεσ γίνονται πολυτελεῖ ἔξοδα καὶ συνεχῆ καὶ πρέπει κώπιας νὰ ἐπισατῆ ὀδοσκόπος, Ἐ ὥστε νὰ φυλάσσωμεν τὰ διάφορα εἶσθαι μὲ ἐπιμέλειαν καὶ μὴ κἀνωται ἄνευ λόγου ἐκ τῆς οἰκίας; Τίποτε ἀπὸ αὐτὰ λέγει. Ἀπλῶσ διὰ τὴν φροντίκῃν τὸ κἀμῆσον καὶ τὸ ἐνδύμα καὶ τὰ λοιπὰ πιτωκὰ σκεῦῃ, νὰ ἐπισατῆ τὴν τράπεζαν, νὰ σφάγη τὴν κλίβην, νὰ ἀνάσθῃ τὴν φωτιάν, νὰ πλῶνῃ τὰ πάδια, νὰ παρέχῃ ἄσθην τὴν ἄσθην ἀνάσπασιν. Ἐποσ διὰ τὴν μνηρῶν καὶ ψυχῶν αὐτῶν ὀνάσπασιν θὰ ἀνεκδοῦμεν τόσοσ κατηγορίαν καὶ θὰ δεκδοῦμεν τόσοσ ἀνεδιουροῖ; Πόσοσ καλύτερα καὶ εὐκολότερα θὰ προσφέρῃ τὴν ὑπηρεσίαν αὐτῆν ἕνας ὀδελφός! Διότι ἐκ φύ-

σως ὁ ἄνδρας εἶναι ἰσχυρότερος τῆς γυναίκας, περισσότερον εὐμεταχειρίματος καὶ ὅσα τῶσον δοσανηρός. Ἡ γυναίκα ἀηλοδῆ, ἐπειδὴ εἶναι τρυφερώτερα, ἔχει ἀνάγκη καὶ ἀπὸ κλίνην περισσότερον μαλακὴν καὶ ἀπὸ λεπτότερον ἔνδυμα καὶ ἴσως καὶ ἀπὸ κάρην, ποῦ θὰ τὴν ὑπηρετήσῃ; Ἡ εἰς ἀντάλλαγμιν δὲν μᾶς προσφέρει τὴν ἑξυμνήθειαν, ὅσην κρείσσεται αὐτὴ ἀπὸ ἡμῶν. Ὁ δὲ ἀδελφός καὶ ἀπὸ ὅλα αὐτὰ ἔχει ἀπαλλαγὴν καὶ ἐν κρείσσῃ καὶ κατὰ θὰ κρείσσῃ τὰ ἴδια μὲ ἡμῶν. Καὶ δὲν ἐπιτελεῖ τοῦτο μικρὰν εὐκολίαν, νὰ μὴ ἔχουν ἀνάγκη οἱ συνοικοῦντες ἀπὸ διάφορα ἀλλὰ ἀπὸ τὰ ἴδια πράγματα. Τοῦτο θεοδικῶς δὲν συμβαίνει μὲ τὴν παρθένον. Πρῶτον μὲν ἂν πρέπει νὰ λουσθῇ ἢ ἂν ἔχη κάποιαν οὐμιστικὴν ἀσθένειαν, οὔτε ὁ ἀδελφός θὰ τὴν ὑπηρετήσῃ εἰς τὰς περιπτώσεις αὐτάς, ὅσον καὶ ἂν εἶναι ἔπιμος εἰς ἀναξιοπρέπειαν, οὔτε ἡ ἴδια θὰ ἡμιωρέσῃ ἢ ἀνταποκρίσθῃ εἰς τὴν ἀνάγκη τῆς. Ἄν ὅμως οἱ σύννοχοι εἶναι ἀδελφοί, θὰ ἀντιποθέσῃ ὁ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτὴν εἰς τὸν ἄλλον. Εἰ καὶ πάλιν ὅταν πρέπει νὰ κοιμηθῶν καὶ μὴν παρθένος εἰς τὸ σπῆν, καὶ δύο κλίναι πρέπει νὰ ὑπάρκουν καὶ σπράγματα καὶ σκεπάσματα παλὸν ἀκόρη καὶ κατοικία, ἂν εἶναι συνετοί. Ἐνῷ ὅταν εἶναι ἀδελφοί, τὰ ἀπατοῦμενα περιορίζονται πάλιν, ἐπειδὴ ὑπάρχει μεγαλύτερη οικειότης. Μία κατοικία, ἕνα προσκεφάλον, μία κλίνη, τὰ ἴδια σκεπάσματα θὰ ὑπαρξέωσιν καὶ διὰ τοὺς δύο. Καὶ γενικῶς ἂν ἀναφέρῃ κανεὶς ὅλην τὴν ὑπηρεσίαν, εἰς τὴν συναντήσῃ πολλὴν εὐκολίαν, ἐνῷ ἔχει τὴν δυσκολίαν. 242 Α Καὶ παραλείπω τὴν ἀκοσίαν τῆς κατοικίας. Πόσον ἔπρεπε εἶναι νὰ ἀνέλθῃ κανεὶς εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ μοναχοῦ καὶ νὰ ἀντικρίσῃ κρειμαρμένα γυναικεῖα ὑποδήματα, ἰώνας, κεφαλοδέσμους, τοὺς καλοδόσκους, τὴν ρόκαν, τὴν κερκίδα, τὰ ἐυλόκτενα, τὸν ἀργαλεῖον, καὶ τὰ ἄλλα, ποῦ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ λησθῶσιν ὅλα ἕνα πρὸς ἕνα. Ἄν τώρα τὰ ἐρετάζῃς αὐτὰ ἐν σκοπῇ μὲ εὐπορον παρθένον, τὸ πρῶτον εἶναι περισσότερον γελοῖον. Πρῶτον μὲσα εἰς κοπιὰς τῶσον θεραπευνίωσιν μόνος αὐτὸς περιστρέφεται εἰς τὸ μέσον, ὅπως μὲσα εἰς τὴν ἀρχήτραν εἰς τὸν χορὸν τῶν γυναικῶν ὁ κορευτὴς ποῦ κροεῖ τὸν ρυθμὸν. Ὑπάρχει αἰσχυρότερον ὁ ἐρευτελιστικώτατον ἀπὸ τοῦτο: Ἐπειτα ἔροσθ' ὅλην τὴν ἡμέραν κατὰ τῶν ὑπηρετῶν, ἀγανακτῶν διὰ ζητήματα, ποῦ ἀρμόζουν εἰς γυναῖκας. Β Διότι ἢ εἶνος ἀνάγκη νὰ σιωπῇ καὶ παρεμῶν τὰ πάντα νὰ δέχεται τὰς ἐπιπλήξεις τῆς ἢ νὰ ὀμιλῇ καὶ νὰ ἐπιπλήξῃ ἀναξιοπρεπῶς. Καὶ πρόσθε τὸ συμβαίνει: Αὐτὸς ποῦ διετάχθη μῆτε κἄν νὰ πληροῖ τὰ θυσιακά, εἰ ἀπλῶς εἰς θυσιακά ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ πλεον γυναικεῖα ἔργα εἰσέρχεται. Διότι καὶ σκεπὴ γυναικεῖα δὲν θὰ ἀποφύγουν νὰ

παραγγεῖλαιον ἀλλὰ θὰ σταθῶν ἐπάνω ἀπὸ τὸν ἀργυροκόπον ἐρωπῶντες συνεχῶς ἂν ἔχη κατασκευασθῇ ὁ κοβρέτης τῆς κυρίας, ἂν ἐτελείωσιν τὸν κόδον, ἂν ἐστειλῶν τὸ μυροδοκεῖον. Διότι τὰ πράγματα ἔχουν φθάσει εἰς τοιοῦτον σημείον διακρίσεως, ὅστε πολλὰ ἀπὸ τὰς παρθένους νὰ κρηματοποιῶσιν τὰ σκευὰ αὐτὰ ὡς τὰ πλεον ἀπαραίτητα εἰς τὴν ζωὴν. C Καὶ ἀπὸ ἐκεῖ πάλιν ἔβρεξεν εἰς τὸν μυροπάλιν, διὰ τὴν ἐρωτήσῃ διὰ τὰ ἄρματα τῆς κυρίας. Πολλὰς χάριν μεγαλυτέρας προθυμίας δὲν θὰ παραλείψῃ καὶ νὰ ὀβρίσῃ τὸν παικῶν. Διότι αἱ νέαι κρηματοποιῶσιν καὶ ἄρματα παικίλα καὶ πανόκραβα. Καὶ ἀπὸ τὸν μυροπάλιν εἰς ἔκεινον, ποῦ πωλεῖ τὰ ἀνθήσια καὶ ἀπὸ ἔκεινον πάλιν εἰς τὸν σκηνοποιόν. Διότι δὲν ἐντρέπονται νὰ τοὺς δίδουν δευταγῆς δι' αὐτὰ τὰ μικροπρόγραμμα, ἐπειδὴ τοὺς θέλουν ἑξαρετικὰ προθύμους καὶ ὅσα ἐκκαρποῦσιν αὐτὰς ποῦ τοὺς διαπέσωσιν Ἡ καὶ οὐ ἔκεινος ποῦ τοὺς ὑπηρετοῦν. Καὶ ἀπὸ ἐκεῖ πάλιν, ὅταν κρείσσῃ νὰ ἐπισκευασθῇ κἄν ἀπὸ τὴν μεταφερρομένην αὐτὴν σκηνήν, μέγρις ὄργα τὸ ἐσπέρας παραμένον νηστικά, προσηλωμένα εἰς τὰ ἔργαστήρια. Καὶ τοῦτο ἐπὶ πῆλος δὲν εἶναι καὶ τῶσον ἀξιοθαύμαστον ἀλλὰ ὅτι γίνονται ἄριστον τῶν δυσκοῦν ὑπηρετῶν, ἐκτοκῶσιν ἐναντίον τῶν πολλὰς ὄψεως, ἀγανακτοῦν καὶ κραυγάζουν. Στοιχεῖται πάρα, πάσα κατηγορία προέρχεται ἀπὸ αὐτὰ. Διότι ἕνας ὑπερέτης, ποῦ ἔχει ὀβριότη καὶ μάστιγα δι' ἀσχημονα πράγματα, ἐπειδὴ δὲν ἡμιωρέ μὲ κανέναν τρόπον νὰ ἀντακρίσῃ τὸν ὀβριστὴν του, τὸ δὲν φείδεται τίποτε ἀπὸ ὅσα ἡμιωροῦν νὰ κορέσωσιν τὸν θυμὸν του, ἀλλὰ τῶσον υπερβολικὰ κρηματοποιεῖ τὸ μέσον τοῦ τῆς ἀμύνης, ὅσον εἶναι φυσικῶν, ἀρσὺ εἶναι ὑπηρετῆς καὶ ἔχει τῶσον ἐξυμνήθειαν Ε καὶ τοῦ μὲνει αὐτὸς μόνος ὁ τρόπος κρηματοποιεῖ διὰ τὰς δυστυχίας του κατὰ τοῦ ὀβριστοῦ του. Ὅποιος πάλι οὐκ ἔχει μὲ παικῶν, δὲν θὰ συνομιλήσῃ θεοδικῶς μὲ ἀργυροκόπου —διότι δὲν ἐπιτρέπει ἢ πενία— οὔτε θὰ καθίσθῃ ἐπὶ ἄρας εἰς τοῦ μυροπάλου, θὰ ἐνοχλήσῃ ὅμως σικὰνὰ τοὺς ἐπιδορθητῶν, τοὺς ὑφαντῶν, τοὺς ποικιλῶν, τοὺς βαφειῶν. Καὶ τί κρείσσεται νὰ ἐκδοῦσιν ὅλον τὸ κατάντημά των, ὅταν λόγου χάριν εἰσέρχονται εἰς τὰς οἰκίας πωλοῦντες νήματα καὶ μετάξι, ἢ ὅταν περιέκωνται τὴν ἀγορὰν καὶ ἀναζητοῦν τὰ ἴδια πάλιν; Αὐτὰ συμβαίνουν εἰς τὰς οἰκίας. Εἰς τὴν ἀγορὰν ὑπομένουν παλὸν γελοιοῦστερα ἀπὸ αὐτὰ.

10. Τὴν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐντροπὴν οὔτε νὰ τὴν ἀναφέρωμεν δὲν εἶναι δυνατόν. 243 Α Ὅσῶν νὰ ἔβρεπε δηλοδοθῇ κανεὶς τῶσος νὰ μὴ ὀβριθῇ τὴν ἐξευτελισμῶν των, καὶ τὴν ἀνελεύθερον αὐτὴν δουλείαν, εἶσι καὶ ἐντὸς τοῦ ἁγίου τούτου

και κατ' εξακμήν φρικτού κίρκου άνοηρούττων όλην την έμπερίαν των. Τό θλιβερότερον είναι ότι υπακρονοούνται δι' εσα έπαρενε να εντρέπονται. Τίς υποδέκονται εις την εξαθήραν ενψ έπαπαρέφουν απ' έξω και αναλαβρόντες έργον ενούσαν άνοιγουν εις αυτές δόξασιν και άπειρή προσηγόνται τό θεωρούν σπουδάζον, ενψ έλα τους παρακαλουθούν. Και δέν θέλουν να εξαφανισθούν αλλά δοσιμάζουσι επί πλέον και βουνοποιήσιν. Άκούη και κατά την έραν της τελείσεως των φρικτών μυστηρίων προσφέρουσι εις αυτές πολλές υπηρεσίας, διά να γίνουσι άρεσκά και δίδουσι άφορμάς εις πολλούς από εσους παρακαλουθούν. Β Και έκειναι αι άλλαις και ταλαίπωροι, ενψ πρέπει να τους αποδώσουσι από την φιλοφρόνησιν αυτών, καταράσσουσι και αποκοτών μεγάλην ιδέαν. Και άρακ, ποίος δι' αυτές η δι' εκείνους, αν επρόκειτο να τους δάσκη μίαν κατάραν, θα έπαιρακ χειρότερον από αυτήν, να έξουσι απλασθή άπεύρους μάρτυρας της άμαρτίας των και να άσχημονούσι πρό των οφθαλμών όλων; Τις κρεαίεσαι να άνασφέρω πόσα πράγματα άνατρέπονται μέσα εις την έκκλησίαν δι' αυτές των φιλοφρονησασιν αυτών και πόσα παραμελούνται καθήκοντα πώς τον Θεόν, διά να μη εξαργισθούν αυται; Τι λέγου να μη εξαργισθούν; Μόνον να παρατηρήσουσι ότι έγινε ακιθρησθή ή ότι άσχημοσθήσθην, προτιμούσι τά πάντα να υποπεινουν παρά να άδιαφορήσουσι δι' ό,τι συνέβη εις αυτήν. Άλλά ός πάτε θα άσχημονούμεν και ήμεις έκθέτοντες λεπτομερώς όλα εσα πράττουσι; C Δέν είναι τουτο προτιμώσις μας, όστι θα εβουον ανάγκην πολλών και μακρών λόγων διά να τά έκθέσωμεν όλα. Η μάλλον και αν άσκήμη ήθέλωμεν, δέν θα ήτο δυνατόν να τά άνασφέρουμεν όλα αλλά από τά παλλά άλλα μόνον αν παρεθέταμεν, θα εβουον διά να άποτελεσθή ή άπαρτολογία. Δέν έκθέσωμεν εις αυτήν άλλα και τά άλλα από τά άνασφέρουμεν, όστε να κεντρίσωμεν άλλων τους φρονιμούς από τους άκροστές μας. Πέρα πρέπει να παρακαλέσαι και να ήκετεύσαι. Σέβ παρακαλώ λοιπόν και σός έκλιπασθαι και έμπος εις τό γονατό σας κυλόμασι και σός άπεκθήσασιν κάθε παραύλησιν πεισθήσι και δε συνάδωμεν από αυτήν την μέσην, ός γίνωμεν κύριοι του έαυτού μας, δε κατανοήσωμεν την τιμήν, D ποδ μής έκαιμεν ό θεός και ός άκούσωμεν την φωνήν του Παύλου. εμή γένεσθε δοϋλοι των ανθρώπων» (Α' Κορ. 7. 23). Και ός παύσωμεν να γενόμεθα δοϋλοι των γυναικων προς κοινήν καταστροφήν όλων. Ο Χριστός θέλει να εμμεθα στρατιώται γενναίοι και άθληται. Δέν μής εξαπίλωσε με τά πνευματικά όπλα διά τουτο, διά να αναλόσωμεν την φροντίδα νέων γυναικων μέσ πεντάρας, διά να τρυφώσωμεν γύρω από μαλλιά και

άργαλειούς και τά παρόμοια, διά να καθήμεθα όπλα εις γυναικας, ποδ γνέθουσι και ύφανουσι, διά να περνούμεν πός ήμάρσας μας άποτυπώνοντες εις την ψυχήν μας γυναικείους τρόπους και λόγους. Μας εξαπίλωσε, διά να κτισώμεν τάς άσφάτους δυνάμεις, ποδ μής φητράσκουσι, E διά να πληγώσωμεν την στρατηγήν των διαβόλων, διά να άποδύκαμεν τάς άγρίας στρατιάς των διαμόνων, διά να καταεσφώσωμεν τά έκκρημάτα των, διά να δέσωμεν και να αβαμαστώσωμεν τάς άρχάς του κοσμοκράτορος του σάτου, διά να φυγαδεύσωμεν τά πνηροά πνεύματα, διά να εμμεθα γεμάτοι φλόγα, διά να εμμεθα διά καθημερινούς θανάτους έτοιμοι και άπορασσομένοι. Δι' αυτό μής ένέδουσε τον θύρακα της άκοσούσης, διά τουτο μής έκωσε με την ζώνην της άληθείας, διά τουτο μής έκφόρεσε την περακεφάλαιαν της σωτηρίας, 244 A διά τουτο έκφόρεσε εις τους πόδας μας την έτοιμοσίαν του Εθαγγελίου της ειρήνης και έβαλε εις τό χέρι μας την μάκαρον του πνεύματος, διά τουτο απέθεσε φωτιάν εις τάς ψυχάς μας. Ειπέ μου, αν αντίκρυξες κάποιον από τους στρατιώτας, άφού έκφόρεσε τό κράνος του, τάς κνημίδας, τον θύρακα, άφού έπήρε τό έλμος, τό όδου, την άσπίδα, τά τόξα, τά όπλα, την φαρέτραν, ενψ ή σούληξ έκπηκει ζωρα και καλεϊ τους πόνας έξω ενψ οι πόλεμοι έκπύθονται όρημητικοι και είναι έτοιμοι να έκθεμελιώσουσι την πόλιν δε δάθρου, αν αντίκρυξες τον στρατιώτην αυτών να μη σπεύδη έξω εις την γραμμήν του, αλλά να εισέρχεται εις την οικίαν του και με όλον αυτών τον όπλοισιν να κάθεται δίπλα εις την γυναίκα του, αν άδικε την έξουσίαν, δέν θα τον διαπερνούσες με τό έλμος B κωρίς ούτε ένα λόγον να του άπευθούνης; Και αν έκτελειλισες σό από όρηγήν, ποία νομίζεις ότι θα είναι ή διάθεσις του Θεού εναντι σου, ποδ είναι πολύ άνωτερα; Τόσον άνωκρότερα και άποτιώτερα είναι αυτά από εκείνα, όσον και ό πόλεμος αυτός είναι θαρότερος και οι έκθροί όρημηκώτερα και τά έπαθλα, διά τά όποια διεζέγγεται ό πόλεμος μεγαλύτερα και έκουσι τόσην διαφοράν μεταξύ τους, όσην η άλήθεια με την σκιάν. "Ας μη έκθερλώνωμεν λοιπόν την δυνάμιν μας, ός μη περακόττωμεν τά νεύρα μας με τάς συναναστροφάς αυτές, διού εισχωρεί εις τάς ψυχάς μας από τό γεγονός αυτό άπερίγραπτος και πολλή κακία. C Τι σημαίνει, αν δέν τά άνπλασθάνωμεθα καθός εμμεθα μεθουμένοι από τό πόθος; Αυτό άκριβώς είναι τό χειρότερον όλων ότε καν γνωσκώμεν πώς κώνομεν τά νεύρα μας και πώς γινόμεθα μαλακώτεροι και από τό καρδί. Όποιος κάποιος, άφού συλλάβη ένα λέοντα ύπερήσανον, με άλλους άγριουσιν, του κούρσθη και

τόσην τὴν κατῆν, τοῦ ὑποκόσμου τοῦ ὀνόματος καὶ τὸ νόημα, τὸν ἐξουσιάζει καὶ γελοιοποιεῖ καὶ κἀκεῖνα εὐκόλου παίγνιά τῶν παιδιῶν τὸν τραυερὸν καὶ φοβερὸν, ποῦ μὲ τὸν θρηνηθῆν τὸν μόνον κἀκεῖνα τὰ πάντα τὸν τρέμουσιν ὁμοίως καὶ αὐτῆς, ὅσους συλλέξουσιν τοὺς κἀκεῖνα εὐκόλου λείαν διὰ τὸν διάβολον, πλὴν εὐθεράτους, εὐερεθίστους, ἀνακοινίτους, ἀναίτους, ἀδικίτους, Ἰ ταπεινοῦς, κοπιτοῦς, σκληροῦς, δουλοπρεπεῖς, ἀνελευθέρους, θρασεῖς, φλυαροῦς, καὶ γενικῶς ὅλας τὰς φαύλας γυναικεῖας συνήθειας τὰς σφύρουσιν καὶ ἐναποθέτουσιν εἰς τὰς ψυχὰς τούτων.

11. Εἶναι θεατικὸς ὀνόματι, αὐτὸς ποῦ συγκατακεῖ μὲ γυναῖκα μὲ τὸσον πάθος καὶ ποῦ εὐφροσύναι διαρκεῖς εἰς τὰς συναναστροφάς ταν, νὰ μὴ εἶναι ἀπαθείαν, ὀργαίως καὶ κυδαίως. "Ἄν λέγῃ κἀτι, ἀναφέρεται πάντοτε εἰς τοὺς ἀναγλωσσίου καὶ τὰ μαλλιά καὶ θὰ ἔχη λάθει τὸ λεξιλογίον τοῦ τὸ κρῶμα ταν ἀπὸ γυναικεῖου λόγου. "Ἄν κἀτι κἀτι, θὰ τὸ ἐκτελέσῃ μὲ πολλὴν δουλοπρεπειαν, ἀπὸ ἐποποθέτουσιν τὸν ἐαυτὸν παλὺ πέρα ἀπὸ τὴν ἐλευθερίαν, ποῦ ἀρμόζει εἰς τοὺς χριστιανούς, καὶ ἔτι ἀκατάλληλος διὰ τὰ μεγάλα κτηοθήματα. Ἐ Δύοι δὲν ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶναι ἀκρίτος διὰ τὰ βιοτικὰ καὶ πολιτικὰ πράγματα, θὰ εἶναι παλὺ περισσότερον ἀκρίτος διὰ τὸ μεγαλοῦσιν τῶν πνευματικῶν, τὰ ὅποια ὑπακοῦν τὸσον γενναῖος ἄνδρος, ὅσοι ὅποιοι πρόκειται νὰ ἀφαιρῶσιν εἰς αὐτὰ νὰ μὴ ἠμπαροῦσιν αὐτὰ καὶ τὰ ἐγγύουσιν ἐκτός ἀν ἀπὸ ἀνθρώπου μεταλλῶσιν εἰς ἀγγέλους. Καὶ δὲν δέκονται οἱ ἴδια μόνον τὸσον κακῶν ἄλλα γίνονται καὶ δι' ἐκεῖνας ὑπεύθουοι τῆς διαφθορῆς τῶν ἡθῶν. "Ὅπως δηλαδὴ αὐτὸς ἐπειδὴ ἔκων σφοδρὸν ἐπιθυμίαν νὰ εἶναι ὄρεσται εἰς αὐτὰς, παρεκλίνουσιν ἀπὸ τὸν πρόποντα βίον, ὁμοίως καὶ ἐκεῖνα παρεκτρέπονται ἀπὸ τὴν ἀρμόζουσαν εἰς αὐτὰς συμπεριφορὰν κἀκεῖνων, προσερέουσι εἰς αὐτοὺς τὴν κακὴν καὶ καταστρεπτικὴν αὐτὴν ἀντιπροσφορὰν. 245 Ἄ Δύοι θεατικῶς κολλῶσιντο περισσότερον ἐξοχημένα καὶ φροντίζουσιν παλὺ δι' ἐπιτηδευμένην ἀφροσύνην καὶ θάλασμα καὶ φλυαροῦσιν ἕλην τὴν ἡμέραν διὰ πράγματα, ποῦ δὲν πρέπει. Ἐπειδὴ τοὺς ἄλλουσιν νὰ διασκεδάζουσιν μὲ τοὺς ἀνασταλῶς αὐτοὺς τρόπους καὶ λόγους, ἐπακροῦσιν τὰ πάντα, μὲ τὰ ὅποια θὰ ἠμπαροῦσιν νὰ τοὺς κρατοῦσιν ἀνασταλῶς. Ἄλλὰ ἂν θελήσωμεν νὰ ἀναγνώσωμεν ὄλιγον καὶ νὰ γίνωμεν κύριοι τοῦ ἐαυτοῦ μας, καὶ ἐκεῖνος θὰ κερδίσωμεν καὶ τοὺς ἐαυτοὺς μας καὶ ἄλλους τοὺς ἄλλους. Καὶ ὅπως πᾶρα ἐγίνωμεν ὑπεύθουοι διὰ τὴν καταστροφὴν τῶν πολλῶν, ἔτσι τότε θὰ λάθωμεν ἐμῶν διὰ τὴν σωτηρίαν ἑλῶν καὶ τὴν ἀπόλαυσιν, ποῦ δου-

μῶσιν πᾶρα μὲ τὴν ἀισχύρη, θὰ δουλώσωμεν τότε μὲ πολλὴν τμήν. Β Εἶπέ μου διὰ τὴν ἑλπίδα νὰ ἀπολαύσωμεν τῆς ἐκ μέρους γυναικῶν; Εἶναι τὰ μέγιστα ἀνάξιστον διὰ πνευματικὸν ἄνδρα νὰ ἐπιθυμῇ τῆσαν τμήν. Ἐν τούτοις καὶ τοῦτο θὰ ἐπακολουθῆσῃ τότε, ὅποτε δὲν θὰ τὸ ἐπαδύσωμεν. Ἐκ φροσῆς ὁ ἄνθρωπος περιφρονεῖ, ὅσους τὸν ὑμπαροῦσιν, θυμῶν δὲ ὅσους δὲν τὸν κολακεῖουσιν. Τὸ πάθος τοῦτο ἐκδηλώνεται συνήθως περισσότερον εἰς τὴν φρόνην τῆς γυναίκας. Εἶναι ἀνυπόφορος, διὰν κολακεύεται, θυμῶν δὲ μᾶλλον περισσότερον ἀπὸ ἄλλους ὅσους δὲν ἀνέκονται νὰ ὑποταροῦσιν καὶ νὰ ὑπακλίνωνται εἰς τὰς ἀκαίρους ἐπιθυμίας τῆς. Τὴν μαρτυρίαν αὐτὴν θὰ μοῦ κἀκεῖνα τὴν κἀκεῖνα νὰ μοῦ τὴν δώσετε οἰεῖ. Διότι πᾶρα δου μόνον οἱ ἀπ' ἑξῆς ἄλλὰ καὶ οἱ ἴδια οἱ συγκοιτωκαῖ οἰεῖς γελοῦν μαζὶ οἰεῖς μῦτα ταν, ἀν ὅκα καὶ φανερά, καὶ κοιμῶσιν διὰ τὴν θαρεῖαν αὐτὴν δουλειαν. C Ἐνῶ τότε θὰ θυμῶσιν ὅλους οἰεῖς καὶ θὰ ἐκπληγῶσιν ἀπὸ τὴν ἐλευθερίαν οἰεῖς. "Ἄν δικαιοσύνη εἰς τοὺς λόγους μου, ἐπιτήθετε αὐτὰς τὰς ἰδίας, ποῖους ἐπινοοῦν περισσότερον καὶ ἀναγλωσσίου, ὅσους τὰς ὑμπαροῦσιν ἢ ὅσους τὰς ἐξουσιάζουσιν. Ἐκεῖνος ποῦ εἶναι ὑπακούσιν ταν καὶ κἀκεῖνος καὶ πᾶσιν τὰ πάντα διὰ τὰς εὐχαριστήσων ἢ ἐκεῖνος ποῦ δὲν ἄνεκονται τίποτε ἀπὸ αὐτὰ καὶ ἐντρέπονται μὲ τὰ πονηρὰ θελήματά ταν. Ἄν θελήσωσιν νὰ ὁμολογήσωσιν τὴν ἀλήθειαν, ἐκεῖνος ἀποδοῖ ποτε ἀγαποῦν. Ἡ μᾶλλον δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη ἀποκρίσεως, διότι τὰ ἴδια τὰ πράγματα τὸ φανερῶσιν. Ἄλλ' ὁ συγκοιτωκῶν πλεονεκτεῖ ἐξ αἰτίας τῆς ἡθῶν ἐπιτηδευμένης κοριταῖ τοὺς ὀφθαλμοῦς τοῦ μὲ τὴν θέαν τῶν παρθένων. D Ἀκράτως διὰ τοῦτο — ἀν συνέβαινε ἔτσι — θὰ ἔπρεπε νὰ τὸ ἀποφύγουσιν. Πᾶρα δὲν ἔχει ἀποδοκῆ ἐπαρκῶς, διὰ τὸ εὐχάριστον δὲν εἶναι αὐτοῦ, ἀλλὰ τὸ ἀντίθετον, τὸ νὰ μὴ ἀπολαύσῃ δουλαδὴ κἀκεῖνα τὴν θέαν αὐτὴν. Σὺ πρόσθετε καὶ τὴν ἰκανοποίησιν, ποῦ πρόκειται ἀπὸ τὴν συνέβησιν.

Δύοι συνήθως τίποτε δὲν μᾶς εὐχαριστεῖ τὸσον, ὅσον ἡ καθαρὰ συνέβησιν καὶ οἱ ἀγαθοὶ ἐπιτηδευ. Ἄλλὰ ἐπιτηδευ τὴν συνείδησιν κἀκεῖνα ἀνασταλῶς; Ἐκεῖ ἀποδοκῆ βίως καὶ τοῦτο διὰ εἶναι εὐκολώτερον, διὰν συγκοιτωκῆ ἀδελφῶς. Δύοι πᾶρα δὲν διαφέρεις καθόλου ἀπὸ δουλοῦ καὶ ἐνῶ ἐπιδοῦκε τὴν ἀνάστασιν, ἐπιτηδευ δουλειαν δουλοπρεπειαν. Ἐ Τότε ὅπως θὰ ἔχη ἐξέλθει ἀπὸ ὀφθῆν τὴν θέαν καὶ θὰ εἰσαι μεταδὲ ἐκεῖνων, ποῦ διατάσσουσιν καὶ οἱ καὶ ποῦ διατάσσονται. Ἐκεῖ λοιπὸν ὑπάρχει ἀντὶ εὐχαριστήσων ὅλην, ἀντὶ δόξης ἐντροπῆς, ἀντὶ ἐλευθερίας δουλειαν καὶ πᾶσιν ἀντὶ ἀναπαύσεως. Καὶ κοντὰ εἰς αὐτὰ, προσέβηται καὶ ἡ βλασημία

τοῦ θεοῦ, καὶ καταστροφὴ μεγάλη, καὶ σπένδαλα, καὶ τιμωρία παντοτεινὴ καὶ ἀπείρα ἀπειρῶν ἀγαθῶν. Ἐνθ' ἐξῆς συναντῶνται ὅλα τὰ ἀντίθετα, δόξα, τιμὴ, εὐκαρίστης, θάρρος, σωτηρία ψυχῶν, ἐλευθερία. Διὰ ποῖον λόγον λοιπὸν νὰ μὴ ἀλλοτρώσωμεν τὰ πρόβα μὲ τὰ δεύτερα; Ἐγὼ δὲν γνωρίζω, ἐκτός ἢν ἀπλῶς ἐπιθυμῶ κάποιο νὰ καταστραφῆ. Ὅχιτε ἀπολογῶ ἐπιδοῦμαι δι' ἡμᾶς ὅστις συγγνώμη. 246 Α "Ἄν ὁμοιωθῆ Ἐπρεπε, ἀκόμη καὶ καρὶς νὰ ὑπάρκῃ ἴσως ἐπὶ αὐτῶ νὰ ὑπομένωμεν τὸ πάντα χάριν τῆς δόξης τοῦ θεοῦ καὶ ὅταν ἔκαμμεν τὴν δυνατότητα καὶ τὸ ἐξῆς ἀγαθὰ νὰ ἀπολαμβάνωμεν καὶ τὰ μελλοντικὰ νὰ ἐπιτύχωμεν καὶ ὅμως ἡμεῖς, ἐκτός τοῦ ὅτι θλασσομεῖται ἡ δόξα τοῦ θεοῦ, ἀδηγοῦμεν καὶ τὸν ἑαυτὸν μας εἰς τὴν καταστροφὴν, ποῖος θὰ μᾶς ἐξαιρέσῃ καὶ θὰ μᾶς ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὴν τιμωρίαν, ποῦ προβλέπεται δι' αὐτῶ; Δὲν ὑπάρκει κανεὶς.

12. Αὐτὰ λοιπὸν ὅλα ἀπὸ σκεφθεῖσθαι μόνου μας, δε ἐπιδοῦμαι ἔσται καὶ ὄργη τὴν σωτηρίαν τῶν ψυχῶν μας. Ἐάν δὲ νομίσωμεν ὅτι ὑπάρχει κάποια δυσκολία νὰ ἀποδοθῆ ἀνήθετα μακρὰ, δε ἀνοθέωμεν τὸ πᾶν εἰς τὴν δύναμιν τοῦ λογιζομένου, μαζὶ καὶ εἰς τὴν χάριν τοῦ θεοῦ. Β "Ἄς περῶμεν τοὺς ἑαυτοὺς μας καὶ εἰς τοῦτο, ὅτι ἂν κάρωμεν ἀρκῆν εἰς τὴν προσπάθειάν μας, δὲν θὰ τὴν ἀντικορῶμεν πλέον ὡς δυσκορεῖ. "Ἐτσι δε ταλμίζωμεν νὰ κτυπήσωμεν τὴν σὺνήθειαν. "Ἄν συγκρατήσῃς ἐπὶ δέκα ἡμέρας τὸν ἑαυτὸν σου εἰς ὑπόστασιν, θὰ ὑπορεῖναι εὐκολώτερον πᾶς εἰκοσι καὶ ἕξι νέου τὸς διπλάσιος. "Ἐπειτα προδοτικῶς μῆτε κἄν θὰ αἰσθανθῆς τὴν ἀρχικὴν δυσκολίαν, ἀλλὰ θὰ βῆς νὰ γίνῃται εὐκολώτερον τὸ ὑπερβολικὸ ἀκαταμάχητον, θὰ ἐξομαλῶσῃς τὸν ἑαυτὸν σου μὲ ἄλλην συνήθειαν καὶ θὰ εὖρεθῃς ὅτι εἶναι εὐκολος ἡ μετέθεσις αὐτῆ, ὅτι μόνον ἐξ αἰτίας τῆς συνήθειας, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς ἀγαθὰς ἐλπίδας. "Ἐτσι καὶ ἐκεῖναι θὰ οὐ θαυμάσουσιν περισσότερο καὶ πρὸ αὐτῶν θὰ οὐ ὑποδοχῆ ὁ θεὸς, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι θὰ οὐ στεφανώσουσιν καὶ θὰ ζήσῃς μίαν ζωὴν γεμίστην ἀπὸ πολλῶν ἐλευθερίων ἀλλὰ καὶ εὐκαρίστησαν πολλῶν. C Διότι τί περισσότερο εὐχάριστον θὰ ὑπάρκῃν ἀπὸ τοῦ ν' ἀπαλλαγῆ κάποιος ἀπὸ πονηρῶν συνειδήσεων, νὰ σταματήσῃ τὸν διαρκῆ πόλεμον τῆς ἐπιθυμίας, νὰ ἐπιδοθῆ εἰς τὸ πλεῖστον τοῦ ἀρεῖου στεφάνου τῆς ἀσπροσύνης καὶ στρέψῃν πρὸς τὸν οὐρανὸν ἐλευθεροῦς ὀφθαλμοῦς νὰ καλῆ μὲ καθαρὰν φωνὴν καὶ καρδίαν τὸν Δεσπότην τῶν ὀντων; Κάνεις δεσποτικῆς, ποῦ ἀπαλλάσσεται ἀπὸ τὴν ἀλυσιίδα, τὸ σκότος, τὴν ἄλλην ταλαιπωρίαν τῆς φιλασκῆ; ἢ μάλλον κανεὶς μὲ ὀφθαλμοῦς κατεστραμμένους ποῦ ἐπανερῶσκει τὴν ὄρασιν καὶ ἀν-

τιμῶν τὸ γλυκὸ τοῦτο φῶς, δὲν ἀγαλλῶ καὶ δὲν εὐφραίνεταί καὶ δὲν χορεύει τόσο, ὅσον ἐκεῖνος ποῦ ἡμῶρεσε νὰ ἐλευθερωθῆ ἀπὸ τὴν δουλείαν αὐτῆν. Διότι εἶναι γλυκωτέρα ἀπὸ τὸ φῶς ἡ ἀπαλλαγὴ D ἀπὸ τὴν τυραννίαν αὐτῆν καὶ ἀπὸ ὅλων τὸ σκότος θαμνέρο ἢ ταλαιπωρία τῆς δουλείας ἐκεῖνης καὶ τῶν δεσμών. Ἄλλ' τί κρείσσεται νὰ ἐπαρῆς εἰς τὰς κλιτύτας τοῦ ἐνός καὶ τοῦ ἄλλου θίου; "Ὅταν ὁ εἰς παρουσίᾳ τὴν ἀνελευθερίαν, τὴν λύπην, τὴν ἡμίαν καὶ τὴν πολλὴν δυσφορίαν, ἐνθ' ὁ ἄλλος τὴν ἐλευθερίαν, τὴν εὐκαρίστησαν, τὴν ἀφέλειαν καὶ τὴν πολλὴν σωροσπίνην; Κανεὶς λόγος δὲν ἡμπορεῖ νὰ τὰ παραστήσῃ πρὸς μόνον νὰ τὰ διαπιστώσῃ κανεὶς διὰ τῆς πέρας. Τότε μόνον θὰ μάθετε καλῶς ἀπὸ ποῦ θεῖνὸ ἀπηλλάγητε καὶ ποῖαν ζωὴν ἔχετε ἐπαίρει, ὅταν θελήσῃτε νὰ πεισθῆτε εἰς ἡμᾶς, ἀκούοντες τὴν φωνὴν τῶν πραγμάτων. Θὰ πεισθῆτε λοιπὸν, ὅταν ἐξακριβώσετε τοὺς λόγους μου μὲ τὰ πράγματα. Ἐάν ὅμως δυσνοασκετῆτε ἀκόμη καὶ δυσπισθῆτε εἰς τοὺς λόγους μας, Ἐ ἐρωτήσατε μερικὸς, ποῦ εἶσαν κάποιοι ὑποστῆ τὴν δουλείαν αὐτῆν καὶ ἀφεντίως ἀπηλλάγησαν καὶ ἔσπευσαν πρὸς τὴν ταμίαν ἐλευθερίαν καὶ τότε θὰ κατανοήσῃτε τὸ κέρδος ἐκ τῆς συμβουλῆς μου αὐτῆς. Διότι καὶ ὁ Σολομὸν, ὅταν κατεκτετο ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν τῶν βιοτικῶν πραγμάτων, ἐνώμειεν ὅτι ἦσαν ἀξίολογα καὶ θαυμαστά καὶ παρουσιάσε μεγάλων δραστηριότητα οκετικῶς, κτίσαν λαμπρὰς οἰκοδομὰς, οὐσορεύων ἀπειρον κρυάν καὶ συναθροῦσαν ἀπὸ παντοῦ ὅλα τὰ γένη τῶν μουσικῶν καρῶν καὶ τῶν τραπεζοποιῶν καὶ τῶν μεγάλων. Προσέφερον εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τῆς καρδίας τοῦ τὴν εὐκαρίστησαν τῶν ὀφθαλμῶν κέρων, 247 Α τὴν ἡδονὴν τῶν ὀφθαλμῶν σαρκῶν καὶ κόβει δρόμον, ὡς ποῦμα, ψευκαγωγίος καὶ τέρφεως ἦνοιγεν εἰς τὴν ἐπιθυμίαν. "Ὅταν ὅμως πρὸς σαγμὴν συνήλθεν ἀπὸ τὴν κατάστασιν αὐτῆν καὶ εὖρε τὴν δύναμιν καθὰς ἀπὸ σκοτεινῆν ὄθυσσον νὰ στρέψῃ τὸ βλέμμα πρὸς τὸ φῶς τῆς φιλοσοφίας, τότε ὤρκει τὴν ὑψηλὴν ἐκείνην φωνὴν καὶ ἔβαν τῶν οὐρανῶν "ἐμψαιότας μαιωτιοτήτων εἶπε, τὸ πάντα ματαιότης!!.

13. Αὐτὴν καὶ σεις καὶ ἀνεπύρην ἀπὸ αὐτῆν, ἂν θελήσῃτε, ἀπόρασιν θὰ λάβετε διὰ τὴν ἄκαρον αὐτῆν ἡδονὴν, ἔάν ἐπ' ἄλλῃον συγκρατήσῃτε τὸν ἑαυτὸν σας ἀπὸ τὴν πονηρῶν συνήθειαν. Β Ὁ Σολομὸν ἐζήσεν εἰς προγενεστέρους χρόνους καὶ διὰ τοῦτο δὲν εἶχεν ἀνάγκην ἀπὸ πολλῶν αὐτοτήρητων φιλοσοφίας; δὲν τὸν ἡμῶδῃκεν ὁ παλαιὸς νόμος νὰ ζῆ τρισηλὰ ὅστις ἐβρῆκεν ὅτι εἶναι περιττὸν ἢ μῆταιον νὰ ἀπολαμβῆν τὰς ἄλλας ἀπολαύσεις. Ἐν τοῦτοις

καὶ μελονέτι ἢ κατόστας ἦτο αὐτή, ἤλθεν εἰς θεῖον καὶ συνειδητοποίησιν πόσον ἀναρπῆ ἦσαν αὐτὰ καὶ νὰ καταλογίσῃ εἰς αὐτὰ πολλὴν ματαιότητα. Ἡμεῖς καλούμεθα εἰς ἄνωτέραν ζωὴν, ἀναβαίνοντες εἰς ὑψηλότεραν κορυφὴν καὶ ἐπεδοθήμεν εἰς σημαντικωτέρους ἀγῶνας. Διότι ποῖαν ἄλλην ἐντολὴν ἔχομεν λόθει παρὰ νὰ ρυθμίζωμεν τὴν ζωὴν μας συμφώνως πρὸς ἐκεῖνος τὸν νοερὰ καὶ δογματικὸς διδάμας τοῦ οὐρανοῦ; Πῶς λοιπὸν δὲν εἶναι ἐντροπὴ καὶ δὲν εἰσὶν πολλὴν τιμωρίαν νὰ ἀποδεικθῶμε πολλὴ κατώτερος C ἀπὸ ἐκεῖνον καὶ νὰ μὴ δεῖξωμεν ἀνωτερότητα ὡς μόνον εἰς τὰ ἐπιτροπόμενα, ὅπως ἐκεῖνος, ἀλλὰ νὰ ἐπιχειροῦμεν καὶ τὰ ἀπιτροπόμενα, ποὺ συνεπάγονται τιμωρίαν ἀνυπόφορον; Αὐτὰ εἶναι τὸ νὰ τρέφῃς εἰς τὴν ψυχὴν σου πονηρὸν ἔρωτα, νὰ παρατηρῆς τὴν γυναῖκα μὲ σκοπὸν τὴν ἐπιθυμίαν, νὰ μελετῆς τὴν ἑξῆς ἀραιότητα, καὶ νὰ κατασύνῃς τὸν ἑαυτὸν σου, νὰ διλάτῃς δὲ τοὺς πλέον ὀυνότους, καὶ νὰ παρέχεῃς πολλὰς ἀφορμὰς εἰς τοὺς Ἕλληνας, ἕξισους καὶ εἰς τοὺς Ἰουδαίους, νὰ ὑποσκελίσῃς τοὺς αἰκείους καὶ τοὺς ἕξινους, καὶ νὰ προκαλῆς πολλὴν θλασσημίαν τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, νὰ ἀναλαβῶντες δουλασπηεῖς ὑπηρεσίας καὶ νὰ ρόπτῃς τὸν ἑαυτὸν σου εἰς τὴν τύρῃν τῶν θυσιαστικῶν πραγμάτων, νὰ κόμῃς τὴν δωρεὰν τῆς ἐλευθερίας D πρόσωπον εἰς τὸν διόβολον καὶ νὰ ἀπολαμβάνῃς ἀντὶ αὐτῆς θαυράτιον τυραννίδα, νὰ γίνῃσαι καταγέλοστος εἰς τοὺς φίλους καὶ ἐπαγγελίους εἰς τοὺς ἐκθροῦς, νὰ προκαλῆς κακὴν φήμην εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὅλην καὶ νὰ ἐντροπιάσῃς τὸ σὸσπον δέξωμα τῆς παρθενίας, καὶ προσφέρῃς μισοφροσῖαν εἰς ὅσους ἐπιθυμοῦν νὰ ἀσελγοῦν καὶ νὰ δημιουργῆς ἄλλα περισσότερα ἀπὸ αὐτὰ δεινὰ, (διότι οὕτε νὰ σὺλλάδῃς οὕτε νὰ ἐκφράσῃς μὲ τὸν λόγον εἶναι δυνατὸν ὡς δεινὰ ὑποσφύρουν ἐξ αἰτίας τῶν πραγμάτων αὐτῶν) καὶ τὰ ὅποια ἀνήκουν εἰς ὅσα εἶναι αὐστηρὰ ἀπιτροπόμενα καὶ διὰ τὰ ὅποια ἢ τιμωρία εἶναι ἀνυπόφορος. Ὡστε καὶ ἂν ἀπόρηι κάποια μικρὰ ἡβονή, ὅταν ἀντιπαρῶμεν ὅλα αὐτὰ πρὸς ἐκεῖνην, δηλοδὴ τὸν γέλωτα, τὴν ἐντροπὴν, Ἐ τὴν ὑποψίαν τῶν πολλῶν, τὰς κατηγορίας, τὰ σκαῖματα, τοὺς κλευσμοῦς, τὸν ἀκοπάταστον ἀσάλμακα τῆς τύψεως, τὸ σκάτος τὸ ἐξῆστρον, τὸ δασητρον πῦρ, τὴν θλίψιν, τὴν στενωκαρίαν, τὸν βραγμὸν τῶν δόνητων, τὰ δεσμὰ τὰ ἔλιτα καὶ ἀφοῦ, ὡς εἰς πλάσματα, τὸ τοποθετήσωμεν καὶ ἀντιβρόσωμεν, ὡς ὑποκαρυνθῶμεν ἔτσι καὶ ἀργὰ ἀπὸ τὴν θαρτυπὴν καὶ ἀλεθρίαν νόσον, διὰ νὰ κατακυνηθῶμεν πρὸς τὰ ἐκεῖ μὲ λαμπροὺς στεφάνους καὶ νὰ ἡμιπορούμεν μὲ

παρηρησίαν νὰ εἴπωμεν εἰς τὸν Χριστὸν διὰ πρὸς χάριν σου καὶ χάριν τῆς δόξης σου καὶ τὴν κακὴν συνήθειαν περσεφρονήσωμεν καὶ τὴν ἡβονὴν 248 Α ἐνυχοῦμεν καὶ ἐστενωκαρίζωμεν τὴν ψυχὴν μας καὶ παραμερίζοντες κάθε φίλιαν καὶ κάθε πρόληπην ἐπιτροπίζωμεν ἀπὸ ὅλα τὰ πρόγματα Σε καὶ τὸν ἱδικὸν Σου πόθον. Ἐτσι θὰ κερδίσωμεν τὸν ἑαυτὸν μας, θὰ κερδίσωμεν τὰς δυστυχεῖς ἐκεῖνας, θὰ κερδίσωμεν τοὺς σκανδαλισμένους, θὰ σταθίσωμε πλησίον πῦν μαρτύρων καὶ θὰ λάβωμεν τὴν πρώτην θέσιν. Διότι ἀπὸ αὐτοῦ ποῦ ἡγνισθήσαν τὸν ὑπερίτατον ἐκεῖνον ἀγῶνα καὶ ὑπέπερον καρτερικῶς τὰς δόδους δὲν θεωρῶ κατώτερον τὸν ἑνθροπτον, ὁ ὁποῖος, ἐνὺ κατεῖκετο ἀπὸ παλαιῶν συνήθειων ἔπειτα ἀπὸ φόβον θεοῦ διακόπτεται τὰ δεσμὰ καὶ ἐπανέρκεται τακῶς εἰς τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ. Β Διότι ἀσφαλῆς εἶναι ἀπὸ τὰ δυσκολώτατα νὰ ἀποβάλῃς τὴν παλαιὰν συμπίθειαν καὶ ἀγάπην, νὰ κόψῃς τόσοις καλυπτόμενοις δεσμοῦς καὶ ἀφοῦ ἀποκήσῃς περὰ νὰ ἀνατρέξῃς εἰς τοὺς ἄλους τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὅπως εἰς ἐκεῖνους ἦτο ὁ πόνος δέξει ἔτσι καὶ εἰς αὐτοὺς ἡ δόνη εἶναι διασκεστέρη. Διὰ τοῦτο καὶ εἰ στέφονοι εἶναι ἴσοι, ἀφοῦ καὶ τὰ ἀγωνίσματα εἶναι παράλληλα. Διότι, ἐὰν ἐκεῖνος, ποῦ ἀναδεικνύεται ἀπὸ τὸν ἀνόσιον ἥμιον θὰ γίνῃ ὡς στήμα τοῦ θεοῦ (Ἰερ. 15, 19), στοκάσου πόσον μωθὸν θὰ λάθῃ ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος καὶ τὸν ἑαυτὸν του ἡλευθήρωσε καὶ μυρίους ἄλλους ἀπέλλαξεν ἀπὸ τὴν κατηγορίαν. Καὶ ἐνυχοῦμενος ἀπὸ τὴν ἐλπίδα τῶν ἐπιθλίων περιφρόνησῃ κακὴν συνήθειαν, ὡστε συμφώνως πρὸς τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, ἀφοῦ διέλεθῃς τὸν παρόντα κόσμον νὰ τὴν ἀντιπρὸσῃς ἐκεῖ μὲ καθορὰν συνείδησιν καὶ ὀπολαύσῃς τὴν ἀγνιστικὴν σιναναστραφὴν τῆς C Διότι ὅταν παύσωμεν τὰ σωματικά πάθη καὶ σθησθῆ ἡ τυραννικὴ ἐπιθυμία, δὲν θὰ ὑπάρχη ἐπιθλίον νὰ ἐπὸσκαίνονται ἐκεῖ μαζί δυνδρες καὶ γυναῖκες. Δὲν θὰ ὑπάρχη καμμία κακὴ ὑποψία καὶ θὰ ἡμιπορῶν νὰ ζῶν τὴν ζωὴν τῶν ἀγγέλων καὶ τῶν νοερῶν διδάμας ὅλα ὅσα εἰσέρκονται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν μὲ τὴν χάριν καὶ τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸν ὅσον μαζί μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὸ Ἄγιον Πνεῦμα ἀνήκει ἡ δόξα, ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόναμας εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν...

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΑΣ ΚΑΝΟΝΙΚΑΣ
ΜΗ ΣΥΝΟΙΚΕΙΝ ΑΝΑΡΑΣΙΝ

D Περὶ τοῦ ὅτι δὲν πρέπει νὰ συναυοῦν μὲ
ἀνδρας αἱ ἀφαιρημένοι παρθέναι.^δ

1. Ἀλλοίμονον μιστή! Εἶναι ἐπικρατοῦν δι' ἡμῶν νὰ ἀνα-
φαινοῦνται ἔτσι καὶ μὲ τὴν προφήτην καὶ μίαν φορὰν καὶ δύο
καὶ πολλὰς. Ἀλλοίμονον μιστή! Πόσον πέρα πράγμα καὶ
πόσον γεμίτον ἀπὸ φιλοσοφίαν! "Ἐκεῖ ἐξευτελιόθῃ ἡ παρ-
παρθένα ἔχει ἀραιροθῆ τὸ παραπέτασμα, ποὺ τὴν ἐκάρκιν
ἀπὸ τὴν γάμον, ἀφοῦ κατεσχίσθῃ ἀπὸ κείρας ἀνωσιάντους.
"Ἐκουν πατήρῃ τὰ ἄγα τὸν ἄγων, ὅτι ἤτο οὐσιαστὸν καὶ
γεμίτον ἀπὸ φρίκην κατήντησε θάλασσαν καὶ προστὴν εἰς
θλας καὶ ἡ παρθένα ἡ σερνότερα ἀπὸ τὸν γάμον. Ἐ τῶσον
πολὺ ἐσῶρη καὶ κατεθῆσθη κομμά, ὥστε νὰ καλοσιωφί-
ζωνται περισσότερο αἱ ἔγγαροι. Πάντοτε ἡ παρθένα ἐν
συγκρίσει μὲ τὸν γάμον εἶχε τὰ πρωτεία καὶ τὸ ἀπόλυτον
προβάσιμα. 249 A Τώρα ὁμοῦ δὲν ἠμπόρεσε νὰ κρατήσῃ
οὔτε τὴν δευτέραν θέσιν ἀλλὰ ἔχει ἐξωθηθῆ κάπου πολὺ
πὸ πέρα, εἰς τὴν τελευταίαν τάξιν. Τὸ θλιβερότερον εἶναι
ὅτι δὲν τὴν ἔφεραν εἰς τὴν κατάστασιν αὐτὴν ἐσῶρη καὶ
ἀντίπαλοι ἀλλὰ αὐτὰ ποὺ κατ' ἔξοχὸν ἐφαίνοντο ὅτι τὴν
ὑπερταύσαν καὶ ποὺ μᾶς ἐβίβον τὸ δικαίωμα περισσότερο
ἀπὸ ἄλλους νὰ ἀμιλῶμεν μὲ ἄλλους πρὸς τοὺς ἀπίστους αὐ-
ταί περισσότερο ἀπὸ ἄλλους ἔρασαν τὰ στόματά μας καὶ
ἐκάρκισαν πολλὴν ἐντροπήν.

Εἶκον καὶ οἱ Ἕλληνας νὰ ἐπιβεβῶν μεταξὺ τῶν, ἂν
ἔει παλλοῦς, πάντως μερικοῦς, ποὺ ἐφιλοσοφῶσαν οὐρετικῶς
μὲ τὰ κρήματα καὶ μερικοῦς πάλιν ἀνάμεσα τῶν ποὺ ἐνί-
κισαν καὶ τὴν ὀργήν. Πουθενὰ ὁμοῦ μεταξὺ αὐτῶν δὲν θὰ

^δ. "Κανονικαὶ" κατὰ τὸν ὁρισμὸν τῶν *Συναρῶν* καὶ *Βαλαμῶνος* εἶναι
οἱ ἄγαροι κληρικοί, μοναχοὶ, μοναστῆραι καὶ αἱ παρθένοι ἐπιτηδεύ-
μεναι κόραι.

εὐθὺς τὸ ὄνομα τῆς παρθένας ἀλλὰ εἰς τὸ ἀμείνον αὐτὴ **B**
παρεκείρουν πάντοτε τὰ πρωτεία εἰς ἡμᾶς καὶ ὁμοιογοῦσαν
ὅτι τὸ κατάρωμα ἤτο ἀνώτερον ἀπὸ τὴν φύσιν καὶ ὅχι ἀν-
θρώπινον. Διὰ τοῦτο ἐθαύμαζον ὑπερβολικὰ τὸ γένος τῶν
Χριστιανῶν. "Ὅχι ὁμοῦ καὶ πῦρα πλέον, ἀλλὰ μᾶς περι-
γελοῦν καὶ μᾶς θεοσβόλουν. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ διάβολος ἀργί-
σθη τῶσον πολὺ ἐναντίον αὐτῆς τῆς ἀγέλης, ἐπειδὴ ἐβίβ-
λεν ἀπὸ αὐτῆν κυρία τὴν ἀγάγην νὰ λαμπρύνεται τὸ
στρατιπέδον τοῦ Χριστοῦ καὶ προσεπίσθηε τῶσον νὰ τὴν
ἐξευτελίσῃ, ὥστε νὰ εἶναι καλύτερον νὰ μὴ εἶναι μίτη παρ-
θένα ὅσα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐπροσπαθῶσαν νὰ ἀκη-
σοῦν τὸν θεομόν. Τὸ αἴτιον ὄλων τῶν κακῶν ἤτο ὅτι τὸ πρό-
γμα σταματῆ εἰς τὸ ὄνομα μόνον καὶ περιορίζεται εἰς τὸ
στόμα καὶ αὐτὰ ὁμοῦ εἶναι τὸ ἐλάχιστον μέρος τῆς παρθε-
νίας. **C** Ἐνὰ τὰ σημαντικώτερα, ποὺ τὴν ἀναδεικνύουσαν ἔ-
κουν παρεμειβῆ. Δὲν δίδουν σημασίαν οὔτε εἰς τὴν κο-
σμίαν στολήν οὔτε εἰς τὴν ἡσυχίαν, ποὺ ἀμύσει εἰς παρθε-
νους οὔτε εἰς τὴν κατάνυξιν οὔτε εἰς τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὸ
ὄμοιο. Ἀλλὰ λέγουν εὐκόλως τὰ πάντα καὶ γελοῦν ὁμοίως
καὶ διακρίνεται καὶ ἀραρίζεται χειρότερον ἀπὸ τὰς ἐρατε-
σημένους εἰς οὐκοῦς ἁκολούσιαι, ἀπὸ παντοῦ ἐπιβάλλουσαι
ἀσκήσεις εἰς αὐτοὺς ποὺ τὰς ἀλέπουσιν καὶ σπράσκουν τοὺς
ἐαυτοῦς τῶν εἰς τὴν ἀσκησιστὴν τῶν πορνευομένων γυ-
ναικῶν, ὥσθν νὰ ἀμιλλῶνται πρὸς εὐτάς καὶ ἀγωνίζονται
κατὰ τῶν τῶν πρωτεία εἰς τὴν δόξαν τῆς ἐντροπῆς. Εἰπέ
μου λαοῦν, πῶς θὰ ἠμπορέσωμεν νὰ ἐξαιρέσωμεν τὴν παρ-
θένον αὐτὴν ἀπὸ τὴν τάξιν καὶ τὴν συναναστροφὴν τῶν
γυναικῶν ἐκείνων, ὅταν καὶ αὐτὴ κἀμὴν τὸ ἴσον μὲ αὐτάς,
D καὶ ἐξαιτῆ τὰς καρδίας τῶν νέων, ὅταν εἶναι φρενο-
παρμένη καὶ δουπη, ὅταν παρασκευάζῃ τὰ ἴδια φάρμακα
καὶ ἀναμεγνύῃ τὰ ἴδια ποτήρια καὶ κατασκευάζῃ τὸ αὐτὸ
σηλητήριον; Ἀλλὰ δὲν λέγει: εὐεῖρο καὶ ἐγκυλιωθῶμεν
ἔρασι οὔτε ἔθραγκα τὴν κἀμην μου κράτω καὶ τὴν κλί-
νην μου κινωμάμην (Παροιμ. 7, 17-8). Μασκάρι νὰ ἐρράν-
τιζε τὴν κἀμην καὶ τὴν κλίνην καὶ ὅχι τὰ ἐνδύματα καὶ τὸ
οἶμα. Ἐκεῖναι κατακρόπτου τὸ δόλωμα εἰς τὸ σῆτι, ἐνῶ
οὐ περιφέρει τὴν πογίδα παντοῦ καὶ μὲ ἀνοιγμένα τὰ πτε-
ρὰ τῆς ἡβονῆς περιφέρει εἰς τὴν ὄγοράν. Δὲν συναμι-
λῶσαι ὁμοῦ καὶ δὲν ἐπρόσφερε τοὺς πορνικοῦς ἐκείνους
λόγου: εὐεῖτε καὶ ἐγκυλιωθῶμεν ἔρασι. Δὲν ἐπρόσφερε
μὲ τὴν γλώσσαν, ἀμιλῶσαι ὁμοῦ μὲ τὴν ἐνδυμοσίαν δὲν ὤ-
μιλῶσαι μὲ τὸ στόμα, ἀμιλῶσαι ὁμοῦ μὲ τὸ θάδιμα. Δὲν
ἐκάλεσαι μὲ τὴν φωνήν, ἐκάλεσαι ὁμοῦ εὐγλωττώτερα μὲ

τοὺς ὀφθαλμούς, ἅλλα καὶ ἂν ἐκάλυπες, δὲν ἴδῃς. Οὕτε εἶπα εἶσαι ἀπηλλαγμένη ἀπὸ τῆν ἁμαρτίαν. ²¹⁰ Α Διότι καὶ τοῦτο εἶναι ἕνα ἄλλο εἶδος πορνείας. Ἐμεινεν καθαρὰ ἀπὸ τὸν ἐξουτελιωμόν, ἀλλὰ τὸν σαρκτικὸν μόνον, οὐκ τὸν ψυχικόν. Ἐκεῖ ὀλοκληρωθῆ ἡ ἁμαρτία σου, ἂν οὐαί με τὴν ἐπαρτήν, πάντως με τὴν ὄρασιν.

Εἰπέ μου, διὰ ποῖον λόγον προκαλεῖς τοὺς περυστικούς; Διὰτὶ ἀνάστεις τὴν φωνήν; Πῶς νομίζεις εἶτι εἶσαι καθαρὰ ἀπὸ ἁμαρτίαν, ἐνὼ τὴν ἔχεις ὀλοκληρώσει; Διότι πρᾶγματι ἔχεις κείμει τέλειον ποικόν αὐτόν ποὺ ἔχει αἰχμηλωποθῆ ἀπὸ τὴν ἐμφάνισίν σου. Πῶς λοιπὸν ἤμπορεῖ νὰ μὴ εἶσαι μοικαλῆς, δεῖν αἰ πρόξεις σου συνιστοῦν τὴν μοικεῖαν; Διότι ἡ μανία ἐκείνου εἶναι ἰδικόν σου ἔργον. Ὅτι ἐκεῖνη, ποὺ δημιουργεῖ τοὺς μοικαδὸς εἶναι ἀδύνατον νὰ διαφύγῃ τὴν τιμαρίαν τῆς μοικεῖας, εἶναι εἰς ἄλους φανερόν. Β Ἐὶ ἔχεις ἀκονίσαι τὸ ξίφος, οὐ ἄλλοιες τὸ κέρι, οὐ ἄλλοιες τὸ ἀπλιωμένον κέρι κατὰ τῆς ὀλλῆς ψυχῆς. Πῶς λοιπὸν εἶναι δυνατόν νὰ ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τὴν τιμαρίαν διὰ τὸν φόνον αὐτόν; Διότι εἰπέ μου, ποῖους μισοῦμεν καὶ ἀποστρεφόμεθα; Ποῖους παροῦν αἰ νοσοῦνται καὶ οἱ δικασταί; Ἐκεῖνους ποὺ πίνουσι τὰ δηλητήρια ἢ ἐκείνους, ποὺ τὰ ἐτοιμάζουσι εἰς τὸ ποτήρι καὶ προκαλοῦν τὸν θάνατον μετὰ τὴν τέχνην των; Δὲν ἀποθανόμεθα εὐπολαγχνίαν δι' ἄσους τὰ πίνουσι, ἐπειδὴ ἔχουσι ἀδικηθῆ καὶ δὲν κατοδεύζουσι ἡμοφάνους τοὺς ἄλλους; Δὲν εἶναι ἀρετὸν πρὸς ἀπολογία των νὰ λέγουσι διὰ εὐδὲν ὄλαφα τὸν θανάτον μου ἀλλὰ κατέσπερα ἄλλους. Γ Ἀκριβῶς διὰ τοῦτο τιμωροῦνται περισσώτερον. Καὶ σὺ, ἀθλία καὶ δυστυχῆς, ποὺ ἠτοίμασες τοῦτο τὸ ποτήρι τοῦ ὀλλῆρου καὶ προσέφερες τὸ δηλητήριον, ἀφοῦ ἐκεῖνος τὸ ἔπιε καὶ ἀπολόσθη, νομίζεις εἶτι ἔχει μείνει διὰ σὲ ἢ ἀπολογία, εἶτι δὲν ἔπεις ἢ ἴδαι τὸ δηλητήριον ἀλλὰ τὸ προσέφερες εἰς ἄλλον; Καὶ ὅμως εἴπεις ὅτι ἠποσιτῆτε τῶσον βαρυτέραν τιμαρίαν ἀπὸ ὅσον οἱ φαρμακοπῶλαι ἐκείνοι, ὅσον θωρότερος εἶναι ὁ θάνατος, ποὺ προκαλεῖται. Διότι δὲν φονεύετε μόνον τὸ σῶμα ἀλλὰ καὶ τὴν ψυχὴν. Καὶ ἐκεῖνοι ἐνεργοῖν εἶσι σικνὰ εἶτε ἀπὸ πλοῦς εἶτε ἀπὸ θρασμον ψυχῆς εἶτε ἀπὸ ἀνάγκην κρημάτων. Στείε ὅμως δὲν ἤμπορεῖτε νὰ ἐπικαλεσθῆτε οὕτε αὐτὴν τὴν δικαιολογίαν. Δὲν ἐνεργεῖτε εἶτι ἐπειδὴ εἶναι ἐκθρῆς σας οὕτε ἐπειδὴ οὐς ἔχουσι ἀδικεῖσαι οὕτε ἐπειδὴ ἔχετε ἀνάγκην ἀπὸ κρημάτων. Δ ἄλλο ἀπὸ καθαρὸν κενοδοξίαν ποιεῖτε μετὰ τὰς ἕνας ψυχὰς καὶ κἀμεινε εὐκαριστήσαν σας τῶν ἄλλων τὸν θάνατον.

Σ Δὲν γνωρίζω πῶς ἐφθάσα νὰ ἠμιλήσω δι' αὐτά, μαλο-

νότι ἔξαινήμου ἀπὸ ἄλλοι. Πρέπει νὰ ἐπιπέλω εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς παρεσβόσεως. Ἦσαν νὰ μὴ ἐφθάνον αὐτὰ διὰ νὰ καταποκόνουσι ἄλλον τὸ φύλον των, ἐκέρσθησαν καὶ κἀπὶ ὀσκήν. Ἄλλὰ ἄς μὴ νομίζῃ κανεὶς ὅτι αὐτὰ ἔχουσι λεωθῆ δι' ἄλλας. Δὲν εἶμαι ἴσους ταλαίπαρος, ὅστε νὰ τὰ συμφύρωσι καὶ νὰ τὰ συγκέτω ὅλα μαζί. Διότι καὶ τὰ προηγουμένα ἔχουσι λεωθῆ διὰ τὰς ὑπευθόνους, καθὼς ἐπέστη καὶ οὐαί θὰ λεωθῶν ἐν συνεκείῃ. Ε Ἦσαν νὰ μὴ ἀποτελοῦσαν αὐτὰ ἀρκετὴν ζῆμιαν, λαρόνους καὶ κλειῶν μαζί των μοικαδὸς ἄνδρας ἐντελῶς ἀσκέτους με αὐτὰς καὶ τοὺς κρατοῦν εἰς τὸ σπῆτι ἄλλον τὸν κρόνον, ὡσὼν νὰ θέλουσι νὰ ἀποβεῖλουσι καὶ με αὐτὰ καὶ μετὰ τὰ λεγόμενα των, οὐαί καὶ οὐαί νὰ θέλουσι εἰλικυθῆσαν εἰς τὴν παρθένον καὶ ἔπειτα ἀπὸ ὑπερόρτην θῆαι. Καὶ μετὰ τὸν τρόπον αὐτόν παρηγοροῦνται διὰ τὴν θῆαν καὶ τὸν ἐξανωγακισμόν. Τί λοιπὸν; Δὲν λέγονται ἀπὸ ἄλους — καὶ συγγενεῖς καὶ φίλους — καὶ κειρότερα ἀπὸ αὐτά, ὅταν συμβαίνουσι, τέτοια πράγματα; Καὶ ἔσπερε αὐτοὶ νὰ ἴσων ἢ καὶ νὰ ἀνομιέουσι ὀσκήν καὶ οὐαί νὰ οὐαίθουσι εἰς θεόν καὶ νὰ ταροῦν ζῶνται μαζί με ἐκείνους; Διότι καὶ αὐτὰ καὶ πολλὰ περισσώτερα ἀπὸ αὐτὰ λέγουσι ἄλλοι. ²¹¹ Α Καὶ τρέκουν εἶτι καθήμερῶς αἰ παῖαι εἰς τὰ σπῆτια των παρθέναι, ὅπως εἰς ὅσας ἔχουσι καταληθῆ ἀπὸ ἀδίνας, οὐαί διὰ νὰ παρασθῶν εἰς τὸν τοκετόν — ἔγινε καὶ τοῦτο εἰς μερικὰς περιπτώσεις — ἀλλὰ διὰ νὰ κἀμουν διαγίνουσι, ὅπως μετὰ τὸν ὑπερτριπὸν πρὸς ἀγορῶν, ποῖα ἔχει διακοροσθῆ καὶ ποῖα παραμένει παρθένος. Καὶ ἄλλη μὲν δέκεται παρθένος τὴν δοκιμήν, ἄλλη ὅμως ἀνομιέται καὶ ἄλλη δοκιμάζουσα ἐντροπήν διὰ τὸ πρᾶγμα ἀπέρεται ἂν καὶ δὲν ἐχη διαφωρθῆ. Καὶ ἄλλη μὲν συλλαμβάνεται ἄλλη ὅμως οὐαί ἀλλὰ καὶ αὐτὴ πάλιν δὲν ἐντρέπεται ὀλιγώτερον ἀπὸ ἐκείνην, ἐπειδὴ δὲν ἐπέτυχε νὰ φανῆ ἀξίωτος ἀπὸ τὴν συμπεκοροσθῶν τῆς, ἀλλ' ἐκρεῖσθη καὶ τὴν ἀπόδειξιν τῆς ἐκρεῖσσεως. Διὰ ποῖα δάκρυα δὲν εἶναι ὄλα αὐτά, διὰ πόσους θανάτους; Ποῖος ὅμως εἶναι ἴσους λιθίνος καὶ ἴσους ἀουγκίνητος, ὅστε νὰ μὴ ἀνῶσῃ μετὰ τὴν ἀργὴν τοῦ φθινέος; Β Ἐκείνος ἂν ἔλασσε κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην νὰ διασπρόττειται ἢ ἀσκηροσῶνται αὐτῇ, δὲν θὰ ἠοδάνετο λύπην δι' αὐτάς, ἀλλὰ θὰ ἔκαμειν τὸ ἴδιον, ποὺ ἔκαμειν τότε καὶ εἰς τὴν Μοδιανίαν. ²¹² Ἡμεῖς δὲν

6. Ὁ φθινέος, ἐγγοῖς τοῦ Ἄρῶν ἐπιμέρους παραβημεταῖος ἐν Ἰερουζόλῃ καὶ τὴν Μοδιανίαν, ποὺ ἠεῖσθη εἰς παρθένον ἀσκηροσῶν νὰ ἀμαρτήσῃ ἐνῶπιον τοῦ Μουσεῖος καὶ ὅσο τοῦ λαοῦ εἰς τὴν περιχώρην Σατταῖν. Διὰ τὸν ἱερόν αὐτόν (ὅλον ὄλας ἢ γυνεὴ τοῦ Ἄρῶν τὴν παντοειρήνην ἱερατεῖαν. (Ἄρῆμοι, κεφ. 25).

έχομεν δικαίωμα να σώσωμεν μάκαρην ούτε να τρυφήσωμεν με την λόγικην δοσιν κάμινου τέτοιας παραδόσεως. Διὰ τοῦτο δοκιμάζομεν τὰ ἴδια συνιστάματα με τὸν ἄγιον ἑκείνον, δὲν πράττομεν ὅμοια τὰ ἴδια, ἀλλὰ ἐκδηλώνομεν κατ' ἄλλον τρόπον τὴν δόνησιν μας, με ὄδυρους καὶ θρήνουσ. Ἐλάτε λοιπὸν, συμμεριθίητε τὸν πόνον καὶ τοὺς στεναγμούς μου δοσι εἰσθε δοκεῖται πρὸς τὴν ἐντροπήν αὐτήν. Διότι αἱ δυστυχημέναι ἑκείναι καὶ ταλαιώπων ἰαὺς πόσιν καὶ ἀπὸ ἀνασθησάν ἐκτός ἀπὸ τὰ ἄλλα θεινά. **Σ** Σεις ὅμοια ποὺ ἔχετε ἀσποσθῆ τὴν ζωὴν αὐτὴ καὶ εἰσθε ἄξια καὶ τοῦ νυμφικοῦ θαλάμου καὶ τοῦ νυμφίου καὶ αἱ λαμπίδες σας εἶναι φρεῖραι καὶ οὐκ ἀνακαίει ὁ ἀγνὸς στέφανος τῆς παρθενίας καλύτερα ἀπὸ κάθε βασιλικὸν στέμμα, κλαύσατε μαζί μας καὶ θρηνησατέ μικρά. Δὲν εἶναι ἀνίσχυρον τοῦτο τὸ φάρμακον πρὸς διορθωσιν τῶν ἀθεραπεύτων ἁθετησάν καὶ πρὸς παρηγορίαν ἐκείνων ποὺ θρηνοῦν δι' αὐτάς. Τοῦτο ἔκαμε κάποτε καὶ ὁ νυμφίος σας. Ὅταν εἶθε τὴν Ἱερουσαλήμ νὰ ἔχη περπέσει εἰς τὸν θυθὸν τῆς καταστροφῆς καὶ νὰ μὴ ἤμπορῆ πλέον νὰ ἀναλάβῃ ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν, ἔκλαυσεν, (Λουκ. 19, 41). Εἰς τὴν Βηθσαϊδᾶ δὲν ἀπρόθυμον συμβουλὰς **Δ** οὕτε ἔδειξε σημεῖα, ἀλλὰ ἐξέφρασε ταλαιωμούς μόνον, ἀπειθῶντων συνεχῶς πρὸς τὰς πόλεις, ὡς κατακλιθεῖ, τὸ «Οὐαὶ, ὅπως κάμινον ἡμεῖς εἰς τοὺς πυκροραγοῦντας. Ἀλλὰ καὶ ὁ μακάριος Παῦλος κατὰ μῆμινον τοῦ διδασκάλου του, δοσος ἔπεισαν καὶ ἔμειναν εἰς τὸ πένσιόν τους χωρὶς νὰ θέλουν νὰ σηκωθῶν δὲν ἔπαισεν εἰς ἄγιον τὸν θῖον του νὰ τοὺς θρηνηῖ τῶσαν μικρά, ὥστε καὶ με ἐντονωτέραν ἐμφανσιν αὐτὸ ἀκριβὲς νὰ γράφῃ εἰς τὴν ἀπιστολήν του πρὸς τοὺς Ρωμαίους: «ἐλπίη μου ἔστι μεγάλη καὶ ἀδέκλειπος δόνησιν τῆ καρδίας μου ἠγάπησιν γὰρ ἐγὼ ἀνάθεμα εἶναι ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν **Ε** μου πᾶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα, οἳ τινὲς εἰσιν Ἰσραηλίταις» (Ρωμ. 8, 2-4). Βλέπετε πόσην δόναμιν ἔχουν οἱ λόγοι, πόσον πόνον καρδίας ἐκπράξουν; Καὶ δοσος ἀπὸ τοὺς πιστοὺς κωλιώνουν καὶ κλυδωνίζονται πόσον πολλὸ τοὺς πένθει, ὡς νὰ εὐρίσκειται ὁ ἴδιος εἰς τὰ θεινά αὐτά. «Πε γὰρ, λέγει, δοσθεναὶ καὶ οὐκ ἀσθενῶ; Τίς σκανδαλίζεται καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι;» (Β' Κορ. 11, 29). Δὲν εἶπε ἐλυπούμαι ἀλλὰ ἐπυροῦμαι, ἐπειδὴ ἤθελε νὰ παραστήσῃ με τὴν πόρωσιν τὸ ἀνυπόφορον καὶ ἀθεραπεύτων τῆς δόνησιν. **232** **Α** Ἄς μιμηθῶμε λοιπὸν καὶ ἡμεῖς τὸν ἰδικὸν μας Δεσπότην καὶ ἀμόδουλον. Διότι δὲν θὰ εἶναι μικρὸς ὁ μισθός μας διὰ τοὺς ὄδυρους αὐτοῦ καὶ τοὺς θρήνους, ὅπως δὲν εἶναι τυκοῦ-

σα ἡ κατηγορία τοῦ θεοῦ δι' ἑκείνους, ποὺ προσηγοῦν ἀσπλάγκτως τὰ θεινά τῶν ἰδικῶν των. Ἀπὸ αὐτὰ τὸ εἶναι δυνατόν νὰ τὸ διαπιστώσωμεν ἀπὸ τὸν καρτερικώτατον Ἰεζεκιήλ, τὸ ἄλλο ἀπὸ τὸν μακάριον Μιχαῖον. Ὁ πρῶτος λέγει, ἐπειδὴ οἱ Ἰουδαῖοι εἶχαν προκηρύξει εἰς τὴν ἐκκλήτην κωκίαν καὶ εἶχαν αὐτομολήσει πρὸς τὴν εἰδωλολατρίαν, διόταν ὁ θεὸς νὰ δοθῆ σημεῖον ἐπάνω ἀπὸ ἄσους ἐστράζον καὶ ἴσων καπῶδουνοι διὰ τὰ συμθαίνοντα. Διότι δὲν πρέπει ἀπλῶς νὰ στεναζώμεν ἄλλὰ νὰ εἰσθε καπῶδουνοι. Μολοντά αὐτοὶ δὲν ἔπραξαν τίποτε διὰ τὴν ἐπανόρθωσιν ὅσον εἶχαν σκεψεί, ἐπειδὴ μόνον κἀποῖαν σημεῖον ἐβείζαν, **Β** ἐτυμῆθον παρὰ τοῦ φιλανθρώπου θεοῦ με τῶσαν τμήν, ὥστε νὰ ἀμύσθων πολλῆς ἀσπλαγείας καὶ δόξης. Ὁ δὲ Μιχαῖας ἐπειδὴ τῶν ἄλλων ἐγκλημῶσιν, ἐνόησεν τὴν γαστριμοργίαν καὶ τὴν μέθην καὶ τὴν ἀλοκρίν με μύρα, προσέθεσε καὶ αὐτὴν τὴν κατηγορίαν τῆς ἀουμοπαθείας, λέγων ἔπει: «Οὐκ ἔπαισεν οὐδὲν ἐπὶ τῆ συντριβῆ τοῦ Ἰωσήφ» (Ἄμικ. 8, 6). Καὶ τοὺς κατοίκους τῆς πόλεως Αἰνὴν διὰ τὸν ἴδιον λόγον ἐκατηγόρησε πάλιν: «Οὐκ ἐβήλθον κόμικοσθε οἶκον ἐκέρμενον οὐδὲν» (Μακ. 1, 11). Ἐάν δὲ, ἔπει, ὁ θεὸς ὀργίζεται, κατηγορεῖται ὅποιος δὲν συμπαύεται μαζί με τοὺς τιμωρομένους, ποῖας συγγνώμης θὰ θεωρηθῆ ἄξιος ὅποιος δὲν συμπονεί τοὺς περιπίπτοντας εἰς τὴν ἀουσιαν; **Σ** Μὴ ἀπορήσῃς διὰ τὸ ὅτι πρέπει, ἔπει, ὁ θεὸς τιμωρῆ, ἡμεῖς νὰ συμπαύωμεν με τοὺς τιμωρομένους. Διότι καὶ ὁ ἴδιος ὁ θεός, ἔπει, τιμωρῆ, δὲν τὸ θέλει. «Οὐδὲ γὰρ θέλησει θέλω τὸν θάνατον τοῦ ἀρσεντοῦ» (Ἰακ. 18, 23), λέγει. Ἐάν λοιπὸν αὐτὸς ποὺ τιμωρεῖται δὲν θέλει νὰ τιμωρηθῆ, ποῖον περισσότερο πρέπει ἡμεῖς νὰ ἀσυνοφάρωμεν με τοὺς τιμωρομένους. Ἰαὺς τοὺς σάσωμεν με τὸν τρόπον αὐτὸν καὶ τοὺς κερδίζομεν ἐκ νέου. Διότι μολοντά ἔχουν καθῆ, ἡμεῖς ὅμοια θε τοὺς παρῶκαμεν τὴν θεραπείαν ποὺ ἀπορένει, ἄς κλαύσωμεν καὶ ἄς θρηνησωμεν, χωρὶς νὰ βάλωμεν γύρω χωροὺς γυναικῶν' ἀλλ' ὁ καθεὶς ἰδικότερος, μόνος του, χωρὶς τὴν παρουσίαν ἐκείνων. **Δ** Ἄν θέλτε, ἐγὼ θὰ κόμω τὴν ἀρχὴν εἰς τὸ γοερόν αὐτὸ μοιρολόγι. Δὲν ἐντρέπομαι νὰ κόμω τὸ ἴδιον με τὸν Ἱερεμίαν, τὸν Ἠοσιάν, τὸν Παύλον καὶ πρὸ πάντων με τὸν Κύριον. Ἄς ἀρκαίωμεν λοιπὸν πρῶτα, ὅπως ἤρκασεν ὁ Χριστός, Ἄλλοιμόνουν σου ψυχῆ! Διὰ ποῖαν τιμὴν ἐκλήθησιν ἀπὸ τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ θεοῦ καὶ ποῖαν θέ-

7. Ἐνοεῖ τὸν θρῖνον (μοιρολόγι) ποὺ ἔθηκε εἰς τοὺς νεκροὺς διὰ θρηνητικῶς γυναικας, αἱ θεοταὶ ἤκουσιν κατ' ἀπῆγγαμα τὸ ἴδιον τοῦτο (μοιρολογητόρες).

αν θα λάβης ἐξ αἰτίας τῆς ἀδιοφορίας σου! Ἀλλομονόν σου! Διότι Ἐκεῖνος σὲ ἐκάλεσεν εἰς τοὺς πνευματικοὺς νυμφικοὺς θαλάμους, σὺ ὅμως ἀπεπονήσθης ἀπὸ τὴν λαμπρότητι αὐτῆν καὶ ἔπεισε εἰς τὸ πῦρ τοῦ διαβόλου, εἰς τὰ ἀνεγκλήματα βασανιστήρια, ἔτσι ὁ θρόνος καὶ ὁ τριγυρὸς τῶν δδόντων. Ἐκεῖ ὅπου δὲν θὰ ὑπάρξῃ ὁ παρηγορητὴς οὕτε αὐτὸς πού θὰ σοῦ ἀπλώσῃ χεῖρ βοήθειας, ἀλλὰ τὰ πάντα εἶναι σκότος, στέργσις, θρόμβος, δευὰ κυρίως παραγγίλιον, κυρίως τέλος. Εἰ Ὅλα αὐτὰ σοῦ τὰ ἐπροκάλυπεν ἡ φιλία τοῦ κόσμου καὶ ἡ προτίμησις τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, ἡ ἀρνησις νὰ ἀκούσῃς τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου, πού συνεχῶς προτρέπει νὰ μὴ ἐκωμην καμμίαν σκέψιν μὲ τὰ παρόντα πράγματα. Ποῖος λοιπὸν, δυστυχομένη καὶ καλαΐταρε, θὰ ἤμπορεῖς νὰ σὲ λυτρώσῃ; Ἀκούη καὶ τὸν Ἰσὶον τὸν Νῦε νὰ συναντήσῃς, πού εἰς τὸν καθολικῶν κατακλυσθῶν τῆς οἰκουμένης ²⁵³ Α δέσασεν ἀλόκληρον τὸ σπαιτικὸν του καὶ πού ἐβάστασε τὸσην ἀργὴν ἢ τὸν Ἰωὴ ἢ τὸν Δανιὴλ καὶ μαζὶ μὲ αὐτοὺς τὸν Μωϋσῆ, τὸν Σιμουὴλ ἢ τὸν πατριάρχη Ἀβραάμ, κανεὶς δὲν θὰ σοῦ ἀπλώσῃ χεῖρ βοήθειας, εἴτε εἶσαι συγγένισσα εἴτε κόρη εἴτε ἀδελφή. Καὶ εἴτε παρακαλέσῃς, ὅπως ἐκεῖνος ὁ πλοῦσιος, ὅλα θὰ τὸ πράξῃς ἀδίκως καὶ ματαίως. Πῶς ἐξέπεισε ἀπὸ τὸν οὐρανόν, ἐνῶ δὲν εἶσαι Ἐωσφόρος, οὕτε ἀνατέλλεις τὸ πρωῖ;⁵ Ἄλλ' ἤμπορεῖς νὰ λάμψῃς περισσότερο ἀπὸ αὐτὰς τῆς ἡλιακῆς ἀκτίνας; Πῶς κάθησαι μόνῃ καὶ ἄρημος; Τοὺς περισσοτέρους ἀπὸ τοὺς θρόνους, πού ἐλέεθον διὰ τὴν πόλιν ἐκείνην, δὲν θὰ κάμῃ σφάλμα κανεὶς νὰ τοὺς μεταφέρῃ εἰς τὴν οὐρανόθεν αὐτὴν ψυχὴν, πού εἶναι Εἰ περισσότερο αἰκμαλιπὸς ἀπὸ ὅσων ἐκείνη.

3. Φθάνουν ὅμως ἴσως οἱ θρόνοι; φθάνουν διὰ νὰ ἀποδοθῶν μὲ λέξεις γραμμένους εἰς θελίον; Κυρίως οὕτως δὲν θὰ ἴξο ἀρκετὸς ὅλος ὁ χρόνος, ὅτε νὰ θρηνησάμεν, ὅπως ἀείζει, τὴν ψυχὴν, πού ἔπεισε εἰς αὐτὰ τὰ πῦρ. Διότι, τί νὰ πρωτοκλόρη κανεὶς; Διὰ τὸ ὅτι βλασφημεῖται ἐξ αἰτίας σου μεταξὺ τῶν ἔθνων τὸ τίμημα καὶ ἄγνον καὶ μέγα ἄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ θεοπρωῖνεται ἡ δόξα του, ἢ διὰ τὸ ὅτι ἐκεῖ κατηγορηθῆ πράγμα τόσο μέγα καὶ τόσο σεβαστόν; Διὰ τὸ ὅτι πολλαὶ ψυχαὶ καταστρέφονται ἐξ αἰτίας, τούτων τῶν σκανδάλων, ἢ διὰ τὸ ὅτι καὶ τὸ ἄγαν πῦμα τῆς χορείας σου ἐκεῖ σπλωθῆ ἀπὸ τὴν κηλῖδα τῆς φήμης σου; Ἡ, τέλος, διὰ τὸ

8. Ἐκείνισται τὴν πῦρον τοῦ διαβόλου (Ἐωσφόρου) ἀλλὰ καὶ τὸ βασίον, πού γυροῖται ὡς ἀθροῖνον (Ἐωσφόρος).

ὅτι ἀνάγεται τὸ θεοσευγὸν πῦρ καὶ ἀπὸ τῶν ἑαυτὸν σου καὶ ἐκ' ἐκεῖνους, πού συγκοιτοῦσιν μαζὶ σοι; C Καὶ πῶς εἶναι τοῦτο ἀναπόφευκτον νὰ συμβῇ, ἐρωτῆ, ἔταν ἤμποροῖς νὰ πορευσάμεν τὸ σῶμα μας ἄθικτον καὶ καθαρὸν; Καὶ μάλιστα ἡ παρουσία σου αὐτὴ δὲν θὰ γίνῃ φανερὰ πῦρ, ἀλλὰ τότε, κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Διότι ἡ τέκνη τῆς μάας καὶ ἡ σοφία τόσο μόνον ἐκεῖ τὴν δυνάμιν νὰ διαπισώσῃ, ἂν δὲν συνειρῆ ἡ γυνὴ μὲ ἄνδρα. Ἄν ὅμως ἀπέφυγε καὶ τὴν ἀνελεύθερον ἀρῆν καὶ τὴν μοικεῖαν τῶν φιλημάτων καὶ τῶν ἐνοχλοῦσων, θὰ τὸ φανερώσῃ τότε ἡ ἡμέρα ἐκείνη, ὅταν ὁ ζωντανὸς λόγος τοῦ Θεοῦ, πού φανερώσει τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων καὶ παρευρίσκει εἰς ὅσα διαπρόττοιται μυστικά, θὰ τὰ φέρῃ ὅλα γυνὴ καὶ ἀνοικτὰ ἐμπρὸς εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ὄλων. D Τότε θὰ πληροφορηθῶμεν ἂν τὸ σῶμα σου εἶναι καθαρὸν ἀπὸ αὐτὰ καὶ ἄθικτον καθ' ὅλοκληρίαν. Πλὴν ὅμως δὲν θέλομεν καθόλου νὰ λεπτολογώμεν ἐπ' αὐτὰ οὕτε νὰ φιλονικώμεν, ἀλλὰ ὡς γίνῃ δεκτὸν ὅτι τὸ σῶμα ἐκεῖ διαφύγει ὅλα αὐτὰ τὰ ὄκτυα καὶ ἐκεῖ διαφυλακθῆ ἀπὸ κάθε ἰσχύος καὶ ἡ παρθένος ὡς μὲν παρθένος. Τί σκέψιν ἐκεῖ τοῦτο πρὸς ὅσα ἐλέεθον ἀπὸ ἡμᾶς; Διότι τοῦτο εἶναι τὸ φανερωτάτον καὶ πολυδέκτον, ὅτι ὑπέφερε τόσο κατὸν πρὸς ὄλας τὰς κατευθύνσεις, διαπρῶσσε ὅσικτον τὸ σῶμα καὶ ἐπῆγε καμῆνος ὁ κόπος καὶ ἐκάρησε τὸν μόχθον μὲ τὴν βλασφημίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ. Εἰ Ἐοεθάσῃ τὴν σάρκα, ὅσα ὅμως καὶ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ. Ἐκαμε τὸ πᾶν, διὰ νὰ μείνῃ τὸ σῶμα τῆς ἀνεπαφῶν, δὲν ἐφρόντισεν ὅμως καθόλου νὰ μὴ περιφρονῆται ἐκεῖνος καὶ ἐξευτελλῆται μεταξὺ τῶν πολλῶν. Μακάρι νὰ μὴ ἐπαρτε καὶ νὰ μὴ ἐποχευόσῃ ὅλα ἐκεῖνα, μὲ τὰ ὅποια κατηγορεῖται ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ. Καὶ πῶς, λέγει, τὸ κάμνω τοῦτο; Μὲ τὸ νὰ κλείρῃ μαζὶ σου ἄνδρας εἰς τὸ σπῆτι καὶ νὰ τοὺς κρατῆς πλησίον σου. ²⁵⁴ A Ἄν ἐπαυμῆς νὰ ἐκῆς ὡς συγκοιτοῦσιν ἄνδρας, δὲν ἔπρεπε νὰ ἐκλέξῃς τὴν παρθεῖναι, ἀλλὰ νὰ συνάμῃς γάμον. Εἶναι πολλὸ καλύτερος ὁ γάμος τοῦ εἵλους ἐκείνου παρὰ ἡ παρθεῖναι αὐτῆ.

Διότι τὸν γάμον τοῦ εἵλους αὐτοῦ οὕτε ὁ Θεὸς καταδικάζει οὕτε οἱ ἄνθρωποι κατηγοροῦν. Εἶναι σεβαστὸς, κανὴν δὲν ἄδικει οὕτε προσβάλλει. Ἡ παρθεῖναι ὅμως οὕτη, ἡ συνδεμένη μὲ ἄνδρα, ἐκεῖ ἀπὸ ὄλων κατηγορηθῆ καρύτερον ἀπὸ ὅσων ἡ πορνεῖα καὶ ἀφοῦ ἔλασε τὴν τάξιν τῆς, ἐκυλίσθη κάπου κάτω καὶ μάλιστα κοντὰ εἰς τὸ Ἰσὶον τὸ βάραθρον τῆς πορνεῖας. Διότι οὕτε μαζὶ μὲ τὰς παρθεῖνους θὰ ἤμποροῦσε νὰ ὑπολογίσῃ κανεὶς ἐκείνην, πού δὲν φροντίζει διὰ τὸν Κύριον ἀλλὰ δημιουργεῖ ἀμετρήτους μοικοὺς, οὕτε μαζὶ μὲ τὰς

ἐγγάμου. **B** Διότι αὐτὴ φροντίζει νὰ εἶναι ὡρασιὰ εἰς ἕνα ἄνδρα, ἐνῶ σὺ εἰς ἀμετρήτους καὶ μάλιστα ἐκ γυναικῶς σου ἕκ πρῶ θεαροῦ τοῦ γάμου ἀλλὰ κατὰ κάποιον ἄλλον τρόπον, ποὺ ἔχει διαβληθῆ καὶ καταδικασθῆ ἀπὸ ὅλους. Διὰ τοῦτο φοβούμαι μίγναις, ἀφοῦ ἐδοκίμησεν καὶ ἀπὸ τὰς δύο αὐτὰς περιαιχίας παρουσιάζεσθαι νὰ κατατάσσου εἰς τὴν ἑτέραν τῶν αἰσχυρῶν γυναικῶν. Διότι ἁκόμη καὶ ἀπὸ τὴν προσωπιάν αὐτῆν, ἂν ἤθελε κανεὶς νὰ τὸ θέσῃ εἰς κρίσιν καὶ εἰς τὸ ζήτημα αὐτὸ δὲν θὰ ἤμπορούσαμεν νὰ φέρομεν ἀντίρρησην. Διότι στὰν ἐμφανισθῶν εἰς τὴν ἀγορὰν ἢ γῆν κάποιος λόγος δι' αὐτὰς εἰς τὸ σπῆτι, ἐκεῖνος ποὺ ἠμιλοῦν δὲν τὴν ἄστυον αὐτὴν σφικτυίαν, στὰν θέλουσι νὰ ἀναφερθῶν εἰς αὐτὴν, τὴν ἀναφέρουσι ἕκ τοῦ ἰσθμοῦ, ἐκ τὴν μητέρα, διότι δὲν ἐγέννησεν αὐτὴν, αὐτὴ τὴν ἀδελφῆν, διότι δὲν ἐξῆλθεν ἀπὸ τὴν αὐτὴν κοιλίαν, αὐτὴ τὴν σύζυγον, διότι ἡ συνουσία δὲν ἔγινε μὲ νόμιμον γάμον, **C** οὕτε τὴν μνημονεύουσι μὲ κάποιον ἄλλο ὄνομα ἀπὸ τὰ ἑπιτρεπτά καὶ νόμιμα, ἀλλὰ μὲ τὸ αἰσχρὸν καὶ καταγέλαστον. Οὕτε καὶ ἐγὼ δὲν θὰ ἐδεκόμεν νὰ τὸ προσφέρω ἴσως πολλὸ ἀπεκθάνουσι καὶ ἀποκτρέφουσι τὴν ὄνομασίαν αὐτὴν καὶ ἐπὶ πλῆθον μὲ ἐνοχλεῖ καὶ ἡ ὄνομασία τῆς συνοικησίας. Θὰ εἰσῆς διὰ δὲν ἐγέννησεν οὕτε ἐδοκίμησεν ὡς ἄνθρωπος. Ἰσχυρίζεται ὅλογοι αἰσχροτέρα ἀπὸ αὐτὴν; Τί εἶναι ὀλιθερώτερον, ὅταν ἡ παρθένος θέλει νὰ φάσκειται παρθένος ἀπὸ αὐτὰ, εἰς τὰ ὅποια ἤμποροῦν νὰ κατασφύγγουσι καὶ πολλὰ γυναῖκες ποὺ πορευθῶνται; Ἄλλ' ἐκεῖνοι, λέγουσι, ἀποδεικνύονται διὰ ὁμοιωθῶν ἀπὸ ἄλλα σημεῖα. Ἀπὸ ποῖα ἄλλα σημεῖα; Εἰπέ μοι. Ἀπὸ τὴν ἐνδύρασίαν, ἀπὸ τὸ ἔθλημα, ἀπὸ τὸ βάδισμα, **D** ἀπὸ τοὺς ἔραστὰς, ποὺ αὐτὰ συλλαμβάνουσι. Ἦραὸς ἐκαστοῦ χαρακτήρα τῆς πόρνης. Πρόσεξε μόνον μὴ συλλάβῃς ἐντὶ ἐκείνης τὸν ἑαυτὸν σου μὲ τὰ σημεῖα καὶ τὰ τεκμήρια αὐτὰ! Διότι καὶ σὺ θεδαίως προμηθεύεις εἰς τὸν ἑαυτὸν σου πολλοὺς τέτοιους ἔραστὰς καὶ μὲ τὰ ἴδια δίκτυα. Ἄν δὲν σῶσαι εἰς τὴν θύραν τοῦ οὐρανοῦ καλοῦσαι τοὺς περαιοτικούς, τοὺς ἕκαστος ὁμοῦ ἀποκλεισμένους μέσα εἰς τὸ σπῆτι σου διὰ παντός μὲ ἀποκλεισθῶν θερρότερον. Καὶ τοῦτο δὲν τὸ κἀνεις διὰ κανένα ἄλλον λόγον, παρὰ μόνον διὰ νὰ ἰκανοποιήσῃς ἑαυτὸν ἡδονῆν, τὴν ἰδικὴν του καὶ τὴν ἰδικὴν σου — δὲν ἐνοῶς αὐτὴν, ποὺ ἀποκτείνεται μὲ τὴν σαρκικὴν ἐπαφῆν. **E** Ποῖον ὄμοιο τὸ ὄρελος, στὰν καὶ ἡ συνουσία διὰ

B. Ἐξὸς ἤμποροῦν νὰ ἐπιλέξωμεν δι' ἄλλη μὲθοδον διαφθορῆς καὶ ἠθικοποιήσεως, τὴν μέθοδον τοῦ ὄρελου τῆς ἠμιλοῦσας εἰς τὸ ἄμετρητον τοῦ ἄλλου.

τῶν ὀφθαλμῶν κἀνεις τὸ ἴδιον ἀκριβῶς; Διότι ἂν οὕτε τοῦτο δὲν συμβαίνει καὶ δὲν πραγματοποιεῖται οὕτε οὕτην τὴν μοικρίαν, διὰ πολλὸν λόγον τὸν ἕκαστος εἰς τὸ σπῆτι σου; Ποῖον αἰτίαν δικαιολογημένην καὶ εὐλογον θὰ προσβάλῃς εἰς ἡμᾶς; Ἦ μὲν ἐγγάμος θὰ προσβάλῃ τὸν γάμον, ἢ πορευομένη τὴν ἀκολασίαν, ἀλλὰ οὐ, ἡ παρθένος, ποῖαν δικαιολογίαν θὰ προσβάλῃς κοσμίαν καὶ ὀρθήν;

4. Τί ἀποκαλεῖσαι μὲ αὐτὸ, λέγει, στὰν δὲν κοιμούνται οὕτε συνουριάζονται μὲ ἡμᾶς οἱ συγκατοικοῦντες, ὅπως πρῶτον ἔδειξαι μὲ ἐκεῖνος; Καὶ τοῦτο θεδαίως τὸ λέγουσι πολλοὶ. Καὶ τί μὲ τοῦτο; λέγει· κακὸν τῆς κεφαλῆς των. **221 A** Ἐὰν εἶναι μόνον κακὸν τῆς κεφαλῆς των, θὰ τὸ ἐξετάσωμεν ἀργότερον. Ἐκεῖ ἕκ τῆς τῆς ἀποδεικνύεται σαφῶς, στὰν ἠμιλοῦσαμεν παρὰ τῶν ἀνδρῶν, ἕκ ἕκ μόνον οἱ ἀκολογούντες, ἀλλὰ καὶ ὅσοι παρέουσι ἀπερισκεπῶς αἰτίας δι' αὐτὸ εἶναι ὀπεύθηται διὰ τὴν πτωρίαν, ποὺ ὤρθη διὰ τὴν κεκολλογίαν. Ἐν τοῖτοις θὰ δώσωμεν διὰ τοῦτο καὶ δευτέρην ἀπόδειξιν. Ἐὰν σὲ ἐρωτήσω λοιπὸν τώρα διὰ τὴν αἰτίαν τῆς συγκατοικησίας αὐτῆς, ποῖαν ἡμῶρες νὰ μοὺ ἀναφέρῃς; Ἐξαι ἀδύνατος, λέγει, καὶ γυναῖκα καὶ δὲν εἶμαι ἰκανὴ νὰ ἐκπεράσω μόνη μου εἰς τὸς ἀνάγκας μου. Ἄλλ' ὅταν καταγορεύσωμεν τοὺς συνοικούντας μὲ σῆς, τοὺς ἡρώσαμεν νὰ προσβάλλουσι τὰ ἀντίθετα· ὅτι οὐκ κροτοῦν διὰ τὴν ὑπηρεσίαν των. **B** Πῶς λοιπὸν σῆς ποὺ εἰσθε εἰς θέσιν νὰ δώσετε ἀνάπαισον εἰς τοὺς ἄνδρας ἀπὸ περισσοῦν δυνάμεων, δὲν θὰ ἤμποροῦτε νὰ διαβήθητε αἱ ἴσας, ἂν καὶ εἰσθε γυναῖκες ἀλλὰ θὰ χρειασθῆτε ἄλλους; Διότι ὅπως ἕνας ἄνθρωπος θὰ συνουχίη εὐκαλύτερον μὲ ἄνδρα, ὁμοίως καὶ μία γυναῖκα μὲ ἄλλον. Ὅταν δὲ εἰσθε καταλληλότεραι νὰ προσφέρετε ὑπηρεσίαν καὶ εἰς ἄνδρας, θὰ εἰσθε πολλὸν περισσότερον διὰ οὐκ τὰς ἴσας. Εἰς ποῖον σημεῖον, εἰπέ μοι, θὰ εἶναι χρήσιμος καὶ ἀπορραϊτικὸς ἢ συνεργασίος τοῦ ἀνδρός; Ποῖαν ὑπηρεσίαν θὰ σὲ προσφέρῃ αὐτός, τὴν ὡσίαν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ τὴν προσφέρῃ γυναῖκα; Θὰ ἤμπορεῖτε καλύτερον ἀπὸ γυναῖκα νὰ ὑφάνῃ εἰς τὸν ἀργαλεῖον καὶ σου καὶ νὰ γνήσῃ τὸ ὑφάδι καὶ τὸ σημόν; Ἐξὸς ἀκριβῶς συμβαίνει τὸ ἀντίθετον. Διότι αὐτὸς ἀκόμη καὶ ἐν θέλῃ, οὕτε κἂν θὰ μᾶθῃ νὰ μεταχειρισθῆ καὶ ἀπὸ αὐτὰ, **C** ἐκεῖς ἂν καὶ τοῦτο τοὺς τὸ ἐδίδόχατε ποὺ εἶναι ἀποκλειστικὸς γυναικῶν ἔργον. Μήπως θὰ πλῶνῃ καὶ ἐνδύματα, θὰ ἀνάβῃ φωτῶν καὶ θὰ ὀρίσῃ νερόν εἰς τὴν κῶτρον; Αὐτὰ ἕκ θεδαίως κειρότερα, ἀλλὰ καὶ πολλὰ καλύτερα ἀπὸ

221. Ἄναφύεται εἰς τὴν προηγούμενην ἑπιπέδα.

τὸν ἄνδρα ἢ γυναικα. Ποῦ λοιπὸν θὰ σοῦ εἶναι κριτής; ἐπεὶ μοι, Ἄσφοδός εἶσαι, κρεῖσσόν σε ἢ πωλῆσαι ἢ ἀγοράσαι κάτι. Ἄλλα καὶ εἰς αὐτὰ δὲν ὑστερεῖ ἡ γυναικα ἔναντι τοῦ ἀνδρός. Θὰ τὸ μαρτυρήσῃ ἡ ἀγορά καὶ ὅλα σοὶ θέλουσι νὰ προμηθεύθωσι ὑφάρμακα, ποῦ τὸ ἀγοράζωσι συνηθέστερα ἀπὸ γυναίκα. Καὶ ἐὰν εἶναι ἐντροπὴ, ὅπως καὶ εἶναι, νὰ σπάζεται ἡ παρθένος εἰς τὴν ἀγορὰν διὰ τέτοιου εἴδους συναλλαγῆς, πόσον πολὺ αἰσχροτέρου εἶναι τὸ νὰ συγκρατικῇ μὲ ἄνδρα; **Δ** Ἐν τούτοις καὶ τὸ μικρότερον τοῦτο εἶναι δυνατόν νὰ τὸ ἀποφύγῃ. Θὰ ἀνοθέσῃ ὅλον τὸ ἔργον ἢ εἰς τὴν κόρην, ποῦ τὴν ὑπερετῆ, ἢ εἰς γραφῆα καταλλήλοτατα δι' αὐτὰ. Ἐστὶν λοιπὸν φανερόν ὅτι αὐτὰ εἶναι προφάσεις καὶ δικαιολογίαι καὶ προκλήματα ἀδυναμίας. Ποῖας ἀδυναμίας, προσκίρτα; λέγει. Ἐὰν ἐπαθυμοῦσα ἄνδρα καὶ γάμον καὶ τέτοιον τρόπον ζωῆς, ποῖος μὲ ἠμποῦσε; Δὲν εἶσαν ἐκκαθίστα νὰ πράξῃς τοῦτο εὐλόγηρα καὶ οὔτε εἰς τὸν Θεόν νὰ προσκοῦσαι οὔτε ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου νὰ κατηγοροῦμαι καὶ νὰ διαβάλλωμαι; Ἄλλα καὶ ἐγὼ τὸ ἴδιον λέγει καὶ αἱ λόγοι αὐτοὶ δὲν εἶναι ἰσχοὶ σου περισσότερο ἀπὸ δὸν εἶναι ἰσχοὶ μου. Ἡ πρέπαι νὰ δεῖξῃς εἰς ποῖας περιπτώσεις, σὰς εἶναι ἀπαραίτητῃ ἡ παρουσία τοῦ ἀνδρός ἢ, Ἐ ἢν δὲν ἠμποῦσε, νὰ ἐκδιώξῃς κακίαν τὸν συνοικόν σου. Ἄλλος τρόπος διὰ νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὴν κατηγορίαν αὐτὴν δὲν ὑπάρχει. Διὰ αὐτὰ, ποῦ εἶπες δὲν εἶναι περισσότερο ἰσκά σου ἀπὸ δὸν εἶναι ἐκεῖνων, ποῦ ὑπερφέρουν ἀπὸ τὸν ἐξευτελισμὸν σου. Ἀκόμη καὶ ἐν εἰς μύριαις περιπτώσεσι ἦτο χρῆσιμος ἡ ὑπηρεσία τοῦ ἀνδρός, δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ τὴν δεχθῆς, ἀφοῦ ἀκολουθεῖται ἀπὸ τόσας κατηγορίας. Ὅταν ὑβρίζεται ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ, καμμία δικαιολογία ἂς μὴ εἶναι τόσον ἀναγκαῖα, ὥστε νὰ μὴς πείθῃ νὰ παραβλέψωμεν τόσον μεγάλον κακόν. Διότι, πράγματι καὶ ἐν ἐπρόκειτο νὰ ἀποθάνωμεν ἀπερὸς φορὰς τὴν ἡμέραν. **256** Ἀ διὰ νὰ μὴ γίνῃ τοῦτο, ἔπρεπε μὲ πολλὴν εὐχαριστήριαν νὰ τὸ δεχθῶμεν καὶ νὰ μὴ παραβλέπωμεν ἕνα τόσον μεγάλον κακόν κάρην ἀναπαύσεως καὶ κομικῆς ἀνάγκης. Ἄκουσε λοιπὸν πᾶς ὁ Παῦλος φοβεῖται καὶ τρέμει δι' αὐτὸ καὶ μάλιστα εἰς τόσον μεγάλον βαθμόν· «καλὸν γάρ μοι, λέγει, ἀποθανεῖν ἢ τὸ καύσιμά μου ἵνα τις κενώσῃ» (Α' Κορ. 9, 15). Ἐκεῖνος διὰ νὰ μὴ γίνῃ κενὸν τὸ καύσιμά του, ἐπρωτίμωμε τὸν θάνατον, ἐνῶ ἡμεῖς διὰ νὰ ἀποσοδῶσωμεν τὸ οὐκάνδωλον οὔτε τὴν μικρὴν ἀνεσίαν μας δὲν θυσιάζωμεν καὶ πᾶς θὰ ἠμπορούμεν νὰ σωθῶμεν ποτέ; Μοινοῦται δὲν εἶναι τὸ ἴδιον οὔτε ἔχει τὴν παραμυρᾶν-ομοιότητα, τὸ νὰ χάσῃ ἀφορμὴν

ἐγκαμίωσι καὶ νὰ ἐπιτακθῆς εἰς κατηγορίαν. Ἐκεῖνος, καὶ ἐὰν συνέβαιεν αὐτὸ δὲν θὰ προσέκρουεν εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, διότι ὁ Ἰσος ἐπέβαλεν εἰς τὸν ἑαυτὸν του νὰ ᾤ ἀπὸ τὸ Ἐθαγγέλιον. **Β** Ἐν τούτοις ἐπρωτίμωσε νὰ ἀποθάνῃ παρὰ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ ἄθλημα τοῦ. Ἐνῶ ἡμεῖς μοινοῦται συγκοῦμεν εἰς κάθε περίστασιν τὰ ἐπιβεβλημένα εἰς ἡμᾶς καὶ μοινοῦται γενικώτερον ὅτι θὰ ὑποσώμεν δι' αὐτὰ μεγίστην τιμωρίαν, δὲν δεχόμεθα νὰ παραμελήσωμεν μίαν συνθήκαιν ἐκαυρον καὶ ἀναμνησθῆ; Πόσον συγγνώμην νὰ περιμένωμεν; Ἐπρεπε λοιπὸν, ὅπως εἶπον πρὸ δέγγου, καὶ ἐν ἀκόμῃ αἱ πολλοὶ ἀνάγκαι ἐπιζητούσαν ἀποδοθῆναι ἄνδρα, ἐπρωτικῶς λέγω ὅμως ἀπὸ τὸ πράγμα τὴν περιφρόνησι, ἔπρεπε νὰ προτιμῆθῃ ὁ θάνατος μᾶλλον, παρὰ νὰ μὴ ληρῆθῃ ἐπ' ἑσῶν τὸ γεγονός τοῦτο. Ὅταν ὅμως ἐπὶ πλὴν μὲ τὴν βοήθειαν γυναίκαδ γίνεται ἀπλοῦστερον καὶ εὐκολότερον νὰ καταρθώσῃτε τὰ πάντα, ποῖας συγγνώμης θὰ τόκατε, διὰν ἐπαδεινύσῃτε τὴν τρυφήν καὶ συμπεριφέρεσθε περιφρονητικῶς ἔναντι τῆς σωτηρίας σας; **Γ** Εἶπε μοι λοιπὸν διὰν ἐκεῖνος σοῦ προσφέρει ὅλα αὐτὰ, δὲν θὰ τοῦ προσφέρῃς καὶ σὺ κάποιαν ὑπηρεσίαν; Εἶναι φανερόν εἰς βίους. Πόσον ἀρελυμώτερον θὰ ἦτο μῆτε τέτοια πράγματα νὰ ἀνταποδίδῃς μῆτε νὰ ἀντιδέσκασι ἀλλὰ τὰς ἄρας τῶν κόπων, ποῦ ἐξεδούσε εἰς τὴν ἀνάπαυσιν ἐκεῖνου, νὰ τὰς ἐξαδέσῃς εἰς τὴν ἰδικὴν σου καὶ νὰ μὴ ταλαιπωρηθῇ ἀκόμη περισσότερον οὔτε νὰ σπαλίωσῃ τὴν ὑπόληψίν σου; Ἄλλα δέχομαι ὅτι δὲν τοῦ προσφέρει καμμίαν ὑπηρεσίαν. Εἶναι ἀνάγκη λοιπὸν ὁ ἴσος νὰ ὑπηρετῇ εἰς ὅλα τὸν ἑαυτὸν του καὶ νὰ σπρώξῃ καὶ νὰ μαγευθῆ καὶ νὰ ἀνάτῃ τὴν φωτὴν καὶ νὰ κάρη ὅλα τὰ ἄλλα. **Δ** Αὐτὰ ὅμως μῆτε ὁ ὑπηρετῆς δὲν θὰ ἐδέετο νὰ ἐκτελῇ, ἐν δὲν ἔχη κάποιαν κέρδος ἀπὸ τὸν κύριόν του. Ναί, ἀλλ' αὐτὸς τὰ δέκεται, λέγει, ἀπὸ φόβον Θεοῦ καὶ ἀπὸ προδοκίαν τῆς ἀμοιβῆς ἀπὸ τὴν δικαιοσύνην αὐτὴν καὶ θὰ κρεωσθῇ καὶ ἐνθουσιασθῆναι διὰ τὰς διαταγάς, ποῦ τοῦ δίδονται, μοινοῦται δὲν κερδίζει τίποτε ἀπὸ ἡμᾶς. Πᾶς λοιπὸν θὰ κλεισώμεν τὰ στήματα τῶν ἀνακαίνων; Ἐὰν τοῦ ἀναγνωρῆσῃ τὴν μεγάλην εὐλόθειαν καὶ πόσον πολὺ τρέμει καὶ φοβεῖται τὰς ἐπιτολάς τοῦ Θεοῦ, ὥστε νὰ ἐλέγη τὸν ἑαυτὸν του μὴδαιμώτερον ἀπὸ κάθε δοῦλον, καὶ νὰ ὑπὸμνῃ τὰ πάντα, χωρὶς νὰ ἀρελθῆ τίποτε ἀπὸ σέ, πρὶν ἀπὸ ὅλα αὐτὰ ἔπρεπε νὰ φρονεῖν διὰ τὴν δόξαν καὶ τὸν ἔπαινον τοῦ Θεοῦ. **Ε** Τώρα ἡμᾶς δὲν εἶναι δυνατόν ἢ αὐτῇ ψυχῇ ἐκ παραλλήλου καὶ κατὰ τὸν ἴσον κρῖνον νὰ ἐκδηλώσῃ τὴν ὑπαικοῖν ἀλλὰ καὶ τὴν ἀδιαφορίαν δὸν

ἀπορροὶ τῶ προστάγματα τοῦ Θεοῦ καὶ ἄλλοτε μὲν νὰ κρῆμνι ἀπὸ αἰτίας τῶν ἄλλοτε δὲ νὰ μὴ ὑπολογίζῃ καθόλου ἂν ὑφάρξαι ὁ ἴδιος ἐκεῖνος, ποῦ ἔθεσε τοὺς νόμους αὐτοῦ. Καθὼς ἀπὸ ἡδονῆν καὶ ἀμέτοξος εἰς τὰ πάθη τῶν ἀνθρώπων νὰ ὑποβάλλεται κανεὶς εἰς κόπους καὶ ταλαιπωρίας καὶ ταπεινώσεις καὶ μὲ τοὺς ἰσχυροὺς τοῦ νόθου νὰ προετοιμάζῃ τὴν ἀνάστασιν τῶν ἄλλων εἶναι ἴδιον ψυχῆς ἑξαιρετικῶς φιλοσόφου καὶ πτωχῆς. Νὰ μὴ ὑβρίζῃ ἡμᾶς κανεὶς τὴν ἰσχύαν τοῦ Θεοῦ μήτε νὰ πράττῃ αὐτὰ. ²³⁷ Ἄ τὰ ὅσα ἂ μὲ μεταπρατοῦν ὑπὸ τῶν πολλῶν εἰς διασπαρμίαν ἐναντίον τοῦ, τὸ ἐπέτυχον πολλοὶ καὶ ἀπὸ τοῦς μὴ ἑξαιρετικοῦς. Πῶς λοιπὸν θὰ οὐ πιστεύοιμεν ὅτι διὰ τῶν Θεῶν καὶ χάριν τῆς ἐντάσεως τῆς ἀσκήσεως σου πράττεις ἕνα πρῶτον, τὸ ὅποιον ἀπαιτεῖ μεγάλην καὶ γενναίαν ψυχὴν, ὅταν δὲν ἡμῶς νὰ ὑπερνωσῆς ἐκεῖνον, ποῦ ἀπαιτεῖ ψυχὴν μικρὴν καὶ συνήθη; Ὅστε θέλει νὰ ἀπέσκη ἀπὸ πράξεις, ἔξ αἰτίας τῶν ὁποίων περαιομένης ὁ Θεὸς καὶ προσδίδεις καὶ τὸ σῶμα καὶ τὰ πάντα διὰ τὰ πράγματα, ποῦ δὲν ἀρέσκουν εἰς αὐτόν. Πῶς θὰ ἐδάξαστο νὰ πισθῇ εἰς αὐτὰ; Ἄν γνωρίζῃς ἡμᾶς πῶς ἀπὸ τὰς παρόντους παρεξήλθα εἰς τοὺς συγκοιτοῦντας μὲ αὐτὰς. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἐπανέλθω εἰς αὐτὰς.

5. Μὲ ποίους λόγους θὰ ἡμποροῦμεν ἡμεῖς νὰ πείσομεν ἄλλους διατυπώνων τὰς κατηγορίας καὶ τὰς ἀπειρίας αὐτὰς; **B** Ἄς μὴ πεισοῦν λέγει. Εἶναι ἡμᾶς αὐτὸς λόγος ψυχῆς εὐσεβοῦς; Τότε μόνον πρέπει νὰ ἀδιαφοροῦμεν δι' ἄλλους κατηγοροῦν, ὅταν εἰς αὐτοὺς δὲν παρέχωμεν ἡμεῖς ἀφορμὰς διὰ κατηγορίαν. Ἡ μὲλλον οὐτε τότε, ὅταν δηλαδὴ ἡμποροῦμεν νὰ κλείσωμεν τὰ στόματά τῶν. Ὅταν ἡμᾶς δὲν προέρχονται ἀπὸ ἡμᾶς, ὅλη ἡ φωνὴ στρέφεται κατὰ τῆς ἰδικῆς μας κεραιῆς. «Ὅστι γὰρ ἀμαρτάνοντες, λέγει, εἰς τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ τίποτοντες αὐτῶν τὴν συνέδισιν ἀσθενούσων, εἰς Χριστὸν ἀμαρτάνετε» (Α' Κορ. 8, 12). Διότι ἐγνώριζεν, ἐγνώριζε σφίσις ὅτι δὲν ἀρκεῖ πρὸς ἀπολογίαν μας ἡ ἀδυναμία ὄσον προσβάλλονται ἄλλ' αὐτὸ ἀκριβὲς εἶναι ποῦ κεραιὴς μὲς καταβάλλεται. Διότι ὄσον κειροτέρου εἴμεθα ἀπὸ τὴν αἰτίαν ποῦ προκαλεῖ, ὅσον περισσύτερον θὰ κρίνωμεν δίκαιον νὰ σεβῶμεθα τὴν ἀσθενείαν τῶν. Καὶ δὲν λέγω ἀκόμη ὅτι ἔχουν δίκαιον νὰ περῶνται ὡς δεχθόμεν ὅτι πᾶσαι τοῦτο ἄνευ λόγου. Ὅστε ἔτσι ἡμᾶς δὲν πρέπει νὰ τοὺς περιφρονῶμεν. Ὁ Παῦλος ὅταν ἔγραψε τὴν ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς Ρωμαίους, μᾶς τὸ ἐδίδαξεν αὐτὰ λέγων τὸ ἔξῃς: «Μὴ ἐνεκεν θράμβου κατὰλυε τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ» (Ρωμ. 14, 20). Ἦτο θεοβάς ὁ περαιοῦς ἄνευ λόγου, ἄλλ'

ἡμᾶς δὲν ἐπιμαρτῶν τὸν περαιοῦμεν, ἀλλὰ ἐκεῖνον ποῦ προκαλεῖ τὸν περαιοῦμεν. Αὐτὸ τὸ ὅποιον ἕνα ἦδη εἶπει, τοῦτο καὶ θὰ ἐπαναλάβω. Ὅταν δηλαδὴ προκίβη ἕνα μεγάλο αἰσθῆς, μεγαλύτερον ἀπὸ τὸ πρῶτον, τότε πρέπει νὰ ἀδιαφοροῦμεν ἀπὸ τοὺς σκανδαλιζομένους. Ὅταν ἡμᾶς δὲν προκύπτει κανὲν κέρδος, ποῦ μόνον καταποννοῦνται οἱ ἀσθενεῖς καὶ ὅταν ἀπειροῦς φορὸς ἢ πᾶσαι ἐκείναι τοῦτο ἀπὸ ἑλληνικὴν λογικῆς τότε πρέπει νὰ τοὺς λιπομέθα. Ἄφοῦ καὶ ὁ Θεὸς, ἐκεῖνος, ποῦ τοὺς ὄθων καὶ τοὺς καταβάλλων τοὺς συμπεριλαμβάνας εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς τιμῆς. Διότι τὸ νὰ κτυπῆς κάποιον χωρὶς νὰ κερδίῃς τίποτε, ἀποδεικνύει ἐσκότην καρδίαν. Καὶ ἡμεῖς, ἔξ ἄλλου, ὅταν παρατηροῦμεν κάποιον νὰ γίνεται δόσκαλος ἔξ οἰτίας μακρῆς ἀσθενείας, ἀπομακρόνομεν ἡμέσως ἀπὸ τὸ σπῆσι ἄλλους ἐρεθίζου καὶ δὲν λοπτολογοῦμεν ἂν ἐκεῖνος πράττουσ δικαίως ἢ ἀδίκως, ἀλλὰ τοὺς ἀποκλείομεν τὸ δικαίωμα κάθε ἀπολογίας καὶ δικαιολογίας αὐτῶν ἀπολύτως, ποῦ κἀνομιον χάριν ἀκόμη καὶ ἂν δὲν ἔχη δίκαιον νὰ ἐρεθίζω. **E** Ἐάν τώρα ἡμεῖς λαμβάνομεν ὅσον μεγάλην φροντίδα διὰ τοὺς ὑπερέτας καὶ τὰ παιδιὰ καὶ συχνὰ μισοτιμῶμεν τὸν υἱόν, ποῦ περιψύττει εἰς ἑστῶσα πλημμελήματα, ποῦ περισσύτερον θὰ τὸ κἀμν τοῦτο ὁ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος καὶ ἐπιεικῆς Θεός. Λέγεις ὅτι εἶναι ἀσθενὴς αὐτὸς ποῦ περῶνται; Εἶναι ἄξιος σεβασμοῦ λοιπὸν, ὅτι κτυπήματος. Ἔτσι πληγῆς; Ἄς μὴν τὰς ἀναξοῦμεν, ἀλλ' ὡς τὰς θεραπεύομεν. Ἐκεῖ ὑποπίσας κακῆς καὶ ἀδικαιολογίας; Ἄς τοῦ ἀφορέσωμεν λοιπὸν τὴν ὑπόψιν, ὡς μὴν ἐνοικιοῦμεν αὐτήν. Ὅταν φέρῃς τὰς ἀντιρροήσεις αὐτὰς, ἀμαρτάνεις εἰς τὸν ἴδιον τὸν Χριστόν. ²³⁸ **A** Ἡ δὲν ἀσκήσις εἰς μὴν τὴν Παλαιὴν Διαθήκην νὰ λέγῃ συνεχῆς ὁ Μωϋσῆς ὅτι «Θεὸς ὅση ἡλικίης» (Ἐξοδ. 20, 5) καὶ ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς «Ἐξήλθακα τὴν Ἱερουσαλήμ» (Ζαχ. 1, 14), εἰς δὲ τὴν Καινὴν νὰ κεραιῆ ὁ Παῦλος «Ζαρεῦ γὰρ ἡμᾶς Θεοῦ ἔζημε» (Β' Κορ. 11, 2). Τοῦτο, καὶ ἂν δὲν ὑπῆρχε τίποτε ἄλλο, ἦτο ἀρκετὸν νὰ φέρῃ εἰς ἐπιστροφὴν τὴν ψυχὴν, ποῦ δὲν εἶναι ἐντελής ἀρρωστὴ καὶ ἐρεπτον ἀπὸ τοὺς πόνοους. Ἄν καὶ εἶναι τὸ πρῶτον ὅσον φοβερόν, καταντὶ νὰ εἶναι ἀντὶ φοβεροῦ εὐχάριστον μᾶλλον. Διότι δὲν δημιουργεῖται ἡλιότητις, ἂν δὲν ὑπῆρχε εἰς τὴν ἄσιν τῆς θερμῆς καὶ φλογερῆς ἀγάπης. Ἦστε τοῦτο ἀποτελεῖ ἀποδείξιν σφοδρῆς καὶ φλογερῆς ἀγάπης καὶ φιλίας τοῦ Θεοῦ. Διότι θεοβάς ἐπὶ τοῦ Θεοῦ ἡ ἡλιότητις δὲν εἶναι πῶθος, **B** ἀλλ' ἐπειδὴ θέλει νὰ ἐκφορῶσ τὴν ἀνεκφορῶστον φιλοστοργίαν τοῦ, χρησιμοποιεῖ συχνὰ

τὸ ὄνομα τοῦτο. Ἄλλ' ἡμεῖς, ποὺ εἰρηθὰ ἐντελῶς ἀσυγκίνητοι, καταρχόμεθα εἰς ἀνθρώπινας ἀδυναμίας καὶ ταπεινώμενοι ἐκείνων ποὺ τόσον οὐροδρᾷ μᾶς ἀγαπᾷ, περαιοποιεῖσθαι ὅμως μὲ κάθε τρόπον ἐκείνους ποὺ ἀδυνατοῦν νὰ μᾶς ἰσφελήσουν. Εἰς τί, δυστακισμένη, θὰ ἡμιπορήσῃ νὰ σὲ ἰσφελήσῃ ἢ ψευδᾶ ἀσπὴ συνοήσεως τόσον ποῦδ', ἀπὸ δούου θεουαρτοῦ σὲ ἀπομακρύνει; Πρόσπερε, σὲ καταβιβάζει ἀπὸ τὸν οὐρανόν, σὲ ἀπομακρύνει ἀπὸ τὸν πνευματικὸν νυμφώνα, σὲ κωλύει ἀπὸ τὸν οὐράνιον νυμφών, σοὺ προκαλεῖ τὴν ὀθόνην κόλασιν, τὰ θεογνωστῆρια ποὺ δὲν ἔχουν τέλος. Εἰς ἀντάλλαγμα τοῦτων, ἂν ὁ σὺνοικος σοῦ παρεῖχε ὁμειρωτὰ μεταλλεῖα χρυσοῦ, C ἂν ἦτο ὑπεκαρτὸς σου περισσότερο ἀπὸ δούλους ποὺ ἠγόρασες, ἂν σοῦ προσέφερε τιμῆν καὶ ἀνάπαυσιν περισσότερον ἀπὸ δούου εἰς βασιλίαν, δὲν ἔπρεπε τόσα ὡς καταστρέφει καὶ ἐσθρὸν καὶ ὡς κάποιον ποὺ σοὺ ἀφαιρεῖ περισσότερο ἀπὸ δούου σοῦ προσφέρει, νὰ τὴν μωσὶ καὶ νὰ τὸν ἀποστρέφου; Γίνεται εἰς σὲ λόγος διὰ τὸ ἀγαθὸ τοῦ οὐρανοῦ, διὰ τὴν ἐκεῖ βασιλείαν, διὰ τὴν ὀθόνην ζωῆν, διὰ τὴν ἀνεπίπτου δόξαν. Σὺ ὅμως ἔχεις εἰς τὸν νοῦν σου τὰ γήινα πράγματα καὶ περαιοποιεῖσθαι ὡς κούριον σου αὐτὸν ποὺ νομίζεις ὅτι θὰ σοῦ φανῇ χρήσιμος εἰς αὐτὰ καὶ δὲν ἐξορασκέου, δὲν εὐχεται νὰ ἄνοιξῃ ἡ γῆ καὶ νὰ σὲ καταπῆ καὶ ἔτσι νὰ καθῆς ἀπ' αὐτῆς; Ἄλλο μού προβάλλεις τὴν ἀδυναμίαν τῆς γυναικείας φύσεως; τὴν ῥόθωσιν τῶν ἀνθρωπίνων ἀναγκῶν καὶ τὴν ἀνάπαυσιν εἰς τὸ σπῆν καὶ δημοιοργεῖς πλαστικὰ καὶ ἀνυπάρκτους δικαιολογίας. D Ἄλλὰ καὶ εἶσι δὲν θὰ παραπλανήσης δούου ἔχουν νοῦν. Δὲν εἶναι θεδαίως, δὲν εἶναι ἀνάπαυσις αὐτῆ ποὺ ἀναγκάζει νὰ διαπράττῃται τέτοια εἶδους ἀσχημία. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ἡ γυναῖκα, ἂν θελήσῃ, θὰ ἐπαρκεῖ νὰ ἐξυπηρετήσῃ πολλοὺς ἄλλους. Διότι ἀνέκαθεν, ἐνὶ εἰς τὸν οὐρανὸν ἔλακεν ἡ φροντίς τῶν πολιτικῶν πραγμάτων, εἰς τὴν γυναῖκα ἔπρεσον ὁ κληρὸς νὰ μένῃ εἰς τὸ σπῆν καὶ νὰ φροντίξῃ δι' ἄλλην τὴν διακυβέρνησιν του. Δὲν οὐρετε λοιπὸν τοὺς ἄνδρας μέου, ἐπειδὴ οὐδε χρειάζεται ἀνάπαυσις. Ἄλλὰ διατὶ, λέγει: Χάριν πορνείας καὶ ἀσελγείας; Ἐγὼ θεδαίως δὲν θὰ ἐξέφρασα τέτοιαν ὁκασίν μὴ γένοιντο! Ἐπὶ πλεόν δὲν παύω νὰ ἐπιτιμῶ καὶ δούου τὴν ἐκφράζου. Μιαῖκός νὰ ἦτο δυνατόν νὰ τοὺς πείσω. Ποῖα εἶναι λοιπὸν ἡ δικαιολογία, ποὺ κόμην τὸ πρῶγμα τόσον ἐπιθυμητόν; λέγει. E Ὁ ἔρωσις τῆς κενοδοξίας. Καὶ ὅπως τοὺς ἄνδρας ἠθύνει ψευδᾶ καὶ κακῆ τοὺς παρακαλεῖ, εἶσι καὶ ἐν αὐτοῖς τὴν συγκοπὴν τὴν προκαλεῖ ἡ ἐπιθυμία τῆς φιλοτιμίας.

Καὶ ἴδιον θεδαίως τὸ ἀνθρώπινον γένος χαρακτηρίζεται ἀπὸ κενοδοξίαν, κατ' ἐξοκὴν δὲ τὸ γυναικεῖον φύλον. Διότι εἴταν δὲν ἔχουν ἀνάγκην οὕτε ἀπὸ ἀνάπαυσιν, ὅπως ἔχει ἀποδεικθῆ, οὕτε συγκοπιεσθένται μὲ ἐκείνους, εἶναι ἄλοφονερν ὅτι αὐτῆ ἡ ὑποψία ἀπομένει μόνον.

6. Ἀφοῦ λοιπὸν ἐδρῆκαμεν αὐτὴν ὡς ῥῆξαν τοῦ κακοῦ, δε ἀφήκαμεν τὰς κατηγορίας καὶ δε τὰς συμβουλεύκαμεν 299 A προσποθοῦντες νὰ τὰς πείσκαμεν ὅτι συμβαίνει μὲ αὐτὰς εἶτι καὶ μὲ τοὺς ἄνδρας, ποὺ συγκοπιεσθὺν μὲ παρθένους νομίζουσι ὅτι ἀπολαμβάνουσι ἠδονήν, ἐνὶ ἐπιθυμῶνται εἰς μεγαλύτερα θέσωνα. Διότι, θεδαίως, ἡ μόνη καθαρὰ καὶ παραμόνιος ἠδονὴ θὰ ἡμιπορήσῃ νὰ φανῇ ἐκείνη, ποὺ προέρκεται ἀπὸ τὸν κωροισμὸν. Καὶ φαίνεται ὅτι γεννῶνται ἀπὸ τὴν καπῶσασιν αὐτῆν, ὅπως αὐτὰ νομίζουσι, κάποια δόξα καὶ λαμπρότης. Ἐνὶ ὅμως προσέξη κάποιος ἀκερῶσις, συναντᾷ ἀφθονίαν κοχλασμῶν καὶ ἐντροπῆς καὶ κατηγοριῶν καὶ ἐσχάτης ἀνυπολημίας. Ἐλέσθησαν ὁ' αὐτὸ ἀπὸ ἡμῶν ἄλλα εἰς τὴν ἀρχὴν, θὰ λαβούσι καὶ πάρα. Ἄς ὑποθέσωμεν, ἂν θέλῃς, ὅτι ὁ σὺνοικὸς σου δὲν εἶναι κάποιος ἀπὸ τοὺς ἀσχημάντους καὶ τοὺς περικορημένους ἀλλὰ ἀπὸ ἐκείνους ποὺ ἔχουν μεγάλην δύναμιν μέου εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἀκόμη ὅτι θαυμάζεται διὰ τὴν ἐπίσημον καταγωγὴν, τὴν δύναμιν τοῦ λόγου καὶ τὴν ἐλόθεσιν του ἀπὸ δούου καὶ ὅτι εἶναι εἰς δια ἐξαιρετικῶν. B Καὶ κατ' αὐτὴν ἀκόμην τὸν τρόπον δὲν θὰ ἡμιπορήσῃ νὰ τῆς παρῶσῃ τὴν ἀναγνώρισιν καὶ τὴν τιμῆν. Ἐκείνος ποὺ πρόκειται νὰ κερδίῃ ὑπόληψιν ἀπὸ τὴν φιλίαν-πρὸς κάποιον, πρέπει νὰ προσηυθῆ νὰ διαφυλάτῃ κατὰ πρόπον τὴν ὑπόληψιν ἐκείνου, ἀπὸ τὸν ὁποῖον δοξάζεται. Διότι, ἂν θεδαίως ἄλλω ἐκείνην, θὰ καταστρέψῃ πολὺ περισσότερο τὴν ἰδίαν του. Ὅπως βαρλοθῆ εἴταν μολυνθῆ μί παγγῆ, ἡ μόλυνσις μετασθάζεται καὶ εἰς τὰ νερά, ποὺ κύνονται ἀπὸ αὐτὴν καὶ εἴταν σαπῆ ἡ ῥῆξα, πολὺ περισσότερο θὰ πάθῃ τὸ ἴδιον ὁ κωρὸς, εἶσι καὶ πάρα. Ὅταν αὐτοὺς ποὺ πρόκειται νὰ ἀναδείξῃ τὴν παρῶσιν, καταστῆ καταγέλαστος μὲ τὴν συνοήσασιν αὐτῆν, ἡ ἴδία πρῶν ἀπὸ ἐκείνου καὶ μὰζ μὲ ἐκείνον θὰ συμπερισθῆ τὸν ἡμιπορημῶν. C Καὶ ἂν κατὰ τύχην ἡ γυναῖκα ἔχη ἠθὴ κάποιου ἀγαθῆν φήμην καὶ αὐτὴν ἐκείνος θὰ φυγοδεύσῃ, μόλις ἐλεσθῆ εἰς τὸ σπῆν, τόσον πολὺ ὕπτεται ἀπὸ τὸ νὰ τῆς προσέβῃ ἄλλην. Ἄν πάλιν ἔχει ἐκείνος κάποιαν ὑπόληψιν, θὰ πάθῃ καὶ αὐτοῦ τὸ ἴδιον. Δὲν προσθέτει λοιπὸν εἰς οὐδε ἀγαθὴν ὑπόληψιν ἢ συγκοπιεσθῆσι αὐτῆ ἀλλὰ ὑποκαρπῆ καὶ ἐκείνην, ποὺ ὑπόρκει καὶ προσάττει τὴν κακὴν φή-

αμν, ποῦ δὲν ὑπάρχειν ἕως τότε. Ἐπειὰ ἐπέκαιρον νὰ ἀναρέ-
ραμεν αὐτὸ καὶ εἶπεν ὁ προφήτης διὰ τοῦ Ἰουδαίου· εἰ
ἀλλάξεται Αἰθίωψ τὸ ὄμμα αὐτοῦ καὶ πάρδαλις τὰ ποικί-
ματα αὐτῆς (Ἰερ. 13, 23), τότε μόνον καὶ οἱ συνασκούντες
μὲ αὐτὰς θὰ ἀποβάλλουν τὸ σίγμα τοῦτο. **Δ** Ἔπει κάποιο
καυστήριον ἀφήνει ἐπάνω εἰς τὰς ὑπολείψεις των, ὅπως ὁ
καυστήρας ἐπάνω εἰς τὸ σῶμα τὴν πύρινον ἀφρογίδα του,
καὶ οὕτως ἔπι καλὸν ἔκαστον. Ἰσως ἕως θεωροῦν δόξαν
τὸ ὅτι κυριαρχοῦν ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν. Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ὁ
μαγάλος περιγέλιος καὶ μὲ τοῦτο ὑπερφρανεύονται μόνον
δοῦσα ζῶν ζωὴν ἑταίρας. Ἡ καὶ κείνης διὰ τὰ ὄφθαλμα αὐτὰ
δὲν συνιστᾷ ἑλευθέρας καὶ φρονίμους γυναῖκας. Καὶ τοῦτο
πάλιν εἶναι ἄλλη ἀφορμὴ ἀτιμίας καὶ ὅσον κυριαρχοῦν ἐπὶ
τῶν ἀνδρῶν καὶ τοὺς ἐπιβάλλουν χειρότερα πράγματα, τό-
σον περισσότερο ἐξευτελίζου τὸν ἑαυτὸν των καὶ μὲ ἑ-
κείνους. Ἀξιοπρεπὴς καὶ ἐπιφανὴς δὲν εἶναι ἡ γυναῖκα,
ποῦ ὑποδουλῆται τοὺς ἀνδρας ἀλλὰ ἐκείνη, ποῦ τοὺς σέ-
βεται. Ἄν ὑποαρεστῆται μὲ τοὺς ἰδικούς μας λόγους, **Ε** ἡμ-
πορεῖ νὰ τὴν ἀποτομώσῃ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ μὲ τὰ ἔξῃς·
εἰρὸς τὸν ἄνδρα σου ἡ ἀποτροπὴ σου καὶ αὐτὸς σου κυ-
ριεύσει κεφαλὴ γὰρ γυναῖκα ὁ ἄνθρωπος (Γεν. 3, 16 Ἀ Κορ.
11, 3). Καὶ ὅσοι παλλὰ ἄλλα σημεῖα ἡμπορεῖ νὰ τὸ εὖρον
καιεὶς θεοσημένον τοῦτο καὶ ἡ τῶς αὐτῆ προέρχεται ἀπὸ
ἀνω. Ὅποτε εἶναι μεγάλῃ ἐντροπὴ, ὅταν τὰ ἀνω γίνουσι κάτω,
ἢ κεφαλὴ κάτω καὶ τὸ σῶμα ἀνω. Καὶ ἐάν τοῦτο εἶναι αἰσχρὸν
διὰ τὸν γάμον, εἶναι περισσότερο αἰσχρὸν διὰ τὴν συνοικίαν
αὐτῆν, ὅπου δὲν εἶναι τοῦτο μόνον τὸ φοβερόν, ὅτι ἀποτε-
λεῖ παράδοσιν τοῦ Θεοῦ νόμου τὸ συμβαίνει, ἀλλὰ ἔπι προ-
σώπτει· καὶ εἰς τὸν ἑαυτὸν του καὶ εἰς τὴν γυναῖκα χειρο-
τέραν φήμην. ²⁴⁰ **Δ** Ὅτι ἐάν εἶναι αἰσχροὶ ἢ συνώκιστοι,
εἶναι χειρότερον νὰ σὲ ὑποδουλήνῃ ἢ συνώκιστος σου. Ἡ κυ-
ριαρχία δὲν προεβεί ἐπιπλέον εἰς ἕλκας τὰς περιπτώσεις, εἴ-
ναι δυνατόν νὰ σὲ ὑπολιπτικῶσι καὶ χωρὶς νὰ κυριαρχῆς
καὶ πάλιν νὰ κυριαρχῆς καὶ νὰ ἀποτελεῖ τοῦτο ἀτιμίαν.
Ὅποτε, ἐν βέλῃς νὰ σὲ θαυμάσουσι οἱ ἄνθρωποι, μὴ ἔχῃς καμ-
μίαν σέβαν μὲ αὐτούς. Μακρὰν ὅσο καθεὶ συναναστραφῆν
μὲ αὐτούς, ἀπὸ κάθε κοίτημα καὶ κάθε συνοικίαν. Τότε
καὶ αἱ γυναῖκες θὰ ἐκτελογούσιν ἀπὸ τὴν διαγωγὴν σου καὶ
οἱ ἄνθρωποι εἰσι θὰ σὲ θαυμάσουσι, ἐπειδὴ εἶσαι παρθένος καὶ
μένεις ἀπεριστάσιως εἰς τοὺς πόδας τοῦ νυμφίου. Τότε οὐκ
μόνον οἱ ἰδικοί μας ἀλλὰ καὶ οἱ εἰδωλολάτριά σου καὶ οἱ Ἰου-
δαῖοι θὰ σὲ παραδεικθοῦσι καὶ ἴδον τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων.
Ὅποτε, ἐν ἐπιώκειας τὴν δόξαν, **Β** βιάσει αὐτὴν τὴν δόξαν,

δοὺ τὴν ἀντίθετον. Τότε δὲν θὰ εἶπουν ὅτι ἀνήκεις εἰς αὐ-
τὸν ἢ εἰς ἐκεῖνον, ἀλλὰ εἰς τὸν Χριστόν. Ἄλλον ἐπιπλέον
ἔχον μὲ αὐτὸν δὲν θὰ ἀκούσης ποτὲ ἀπὸ κανένα. Ἡ θεω-
ρεῖς, εἰπέ μου, μηδὲν αὐτὰ νὰ λέγονται καὶ νὰ διαβί-
δονται καθημερινῶς εἰς τὴν ἁγορὰν, εἰς τὰς αἰκίας, ἀκομῆ
καὶ εἰς ἄλλας πόλεις· Λόγου χάριν ἡ ταῦτε ἐνὶ εἶναι κόρη
καὶ παλὸ νέα καὶ παλὸ ὄραία καὶ θὰ ἡμποροῦσεν, ἐάν ἤθε-
λε, νὰ προσελθῆ πολλοὺς προστάτας, δὲν ἠθέλησεν ἀλλὰ
ἐπιτόμησε νὰ ὑπομείνῃ καὶ νὰ πάθῃ ὑπόδημπε παρὰ νὰ
προδίσῃ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ καταστρέψῃ τὸ
ἄθος τῆς σωπερότης. Εἶναι μακαρία καὶ δύο καὶ τρεῖς
φορὰς. **Γ** Πόσα ἀγαθὰ θὰ ἀπολάβῃ, ὅσων στέφανον
θὰ δεχθῆ, πόσον μισθὸν θὰ κερδίσῃ, συναγαγνόμενῃ
πρὸς αὐτὰς τὰς ἀσπερῆτους δυνάμεις. Αὐτὰ καὶ τὰ παρό-
μοια θὰ εἰπὸν εἰσι δι' αὐτὴν καὶ θὰ τὴν προσβάλουν ὡς
ποραδεύματα εἰς τὰς θυγατέρας των καὶ ἂν θελήσῃ κά-
ποιος νὰ συμβουλεύσῃ μόν, ποῦ ἔσῃ σερνῶς ἢ νὰ συνετίσῃ
μίαν ὄραον, εἰσι πάλιν θὰ προσβάλουν τοὺς ἰδικούς της
ἐπαίνους. Καὶ οὐκ μόνον εἰς τὰς περιπτώσεις αὐτὰς ἀλλὰ
καὶ ὅταν ἀπλῶς γίνεται λόγος περὶ παρθένια καὶ τότε θὰ
τὴν ἐπαινέσουσι εἰσι, οὐκ μόνον οἱ ζῶντες μὲ σεμνότητα
ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνοι ποῦ ἐπρωθυμοποιήθησαν καὶ ἔκαστον τὸ
πάν, ὥστε νὰ τὴν κάμουν ὑποκείμενόν των, συνήνησαν ὅμως
ἐκ μέρους της περιφρόνησιν καὶ ἀδυσφορίαν. **Δ** Καὶ αὐτὴ
θὰ ἀπαλάσῃ τῶσον μεγάλῃν καὶ ἀκαμῆ μεγαλυτέραν ὑπό-
λημιν ἀπὸ ὅσῃν ἐξέβησε. Εἰς ἐκείνην ὅμως ποῦ ἔχει τοὺς
συναγαγνόμενους καὶ τὴν θὰ συμβῶσιν νὰ εἰσι ἀντίθετα.
Καὶ πρῶτον, ὅταν ἡ παρθένια κατηγορεῖται ἀπὸ μερικοὺς
μαρτύρους, θὰ ἐνθιμηθῶσιν καὶ τὰς δύο εἰς τὰς συναναστρα-
φὰς αὐτὰς· ἀλλὰ ἢ μὴ ἀπὸ αὐτὰς θὰ ἴνοιξῃ τὸ στόμα τῶν
ὑπεροπιστῶν, ἢ δὲ ἄλλη τῶν κατηγορῶν. Ἐπειτα, ὅταν
κρεδύεται νὰ σωφρονισθῆ κάποια καὶ νὰ διορθωθῆ, ἢ μὴ
κρηματοποιεῖται ὡς φάρμακον στυπτικόν, ποῦ ἀναστέλλει
τὴν σφην καὶ στολίζει τὸ σῶμα τοῦ συμβουλεόνοτος, ἐνὶ
ἢ ἄλλη μολοντὶ ἀποσοῦ ἔχει θέσιν ὅπλα εἰς τὴν ἐξευτε-
λισθεῖσιν καὶ αμωρεῖται καὶ ἐξευτελίζεται. Κατ' ἀνάγκην
δὲ, ἐπειδὴ καθημερινῶς ἀμαρτάνει, **Ε** καθημερινῶς καὶ θὰ
κατηγορηθῆ καὶ θὰ ἐξευτελίζεται. Καὶ ὅπου γίνεται λόγος
δι' αὐτὸ τὸ πρῆγμα, ὅπως ἐκείνη θὰ ἀσώτεται ὡς μακαρία,
ἔσι καὶ ἐκείνη ὡς ὀθλίσι καὶ δυστυχῆσι καὶ εἰσι τὰ σεπτικά.
Καὶ ὅπως ἐκείνην οὐκ μόνον οἱ ζῶντες ἀλλὰ καὶ
οἱ οὐκ ἐν τὴν γυναικῶν καὶ δὲν ἔχουν καθόλου εὐεργετη-

θῆ τὴν ψάλλον καὶ τὴν ἐπιανοῦν. Ἔτσι καὶ αὐτὴν καὶ δοῦ τὴν γνωρίζουν καὶ δοῦ δὲν τὴν γνωρίζουν καὶ δοῦ δὲν ἔχουν πᾶσι κανένα κακὸν ἀπὸ αὐτὴν τὴν κακίζου καὶ τὴν κατηγοροῦν. Διότι δοῦ ζῶν ὄρθως δὲν ἐπιανοῦνται καὶ δὲν θαυμάζονται ἀπὸ τοὺς γνωρίζοντες μόνον ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοὺς ἀγνώστους καὶ ἀπὸ αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς ἐκθροῦς.²⁶¹ Α οἱ διεσφαιμένοι πάλιν καὶ οἱ φίλοι κακίζονται ἀκόμη καὶ ἀπὸ τοὺς φίλους. Καὶ τοῦτο εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς φροντίδος τοῦ Θεοῦ, νὰ ἐναποθέτῃ μέσα μας τόσων οικειότητα πρὸς τὴν ἀρετὴν καὶ τόσων ἀποξένισον ἀπὸ τὴν κριαίαν, ὥστε τὴν πρώτην νὰ τὴν ἐπαποκρίσκον ὄλοι, ἀκόμη καὶ δοῦ δὲν τὴν ἀκολουθοῦν, τὴν δὲ κακίαν νὰ τὴν καταδικάζουν καὶ δοῦ τὴν ἀποστρέφονται καὶ δοῦ τὴν ἐπιδοκίμουν. Ἀπὸ αὐτὰ εἶναι φανερὸν ὅτι τὰς δυστοκίας ἐκεῖνας, δὲν τὰς ἀποστρέφονται μόνον δοῦ τὰς γνωρίζουν ἀλλὰ καὶ δοῦ τὰς ἀγνοοῦν καὶ περισσότερο ἀπὸ ὅλους οἱ ἔσοι οἱ συγκαιτικοῦντες μὲ αὐτάς. Διότι καὶ ἂν ἀκόμη λέγουν ὅτι οὗς ἐγαποῦν καὶ οὗς θαυμάζουν, καὶ ἂν οὗς εὐγνωμοῦν διὰ τὴν καρὰν αὐτῆν, ἂν αὐτὰ ἀκριβῶς διὰ τὰ ὅποια οὗς εὐχαριστοῦν, οὗς μισοῦν ἀργότερον κατὰ τὴν συναίσθησιν ποὺ ἔχουν, Β ὅταν κάποτε εἰς ἓνα φανερὸν διάλωμα ἐνοήσονται τὴν παγίδα ποὺ τοὺς ἔχει στρεῖθι τὸσον μέγα δευρὸν εἶναι ἡ κακία καὶ ἐκεῖνοι ποὺ περισσότερο ἀπὸ ὅλους περιπεισθεῖται, αὐτοὶ περισσότερο ἀπὸ ὅλους οὗς καταδικάζουν ἐπειδὴ καὶ περισσότερο ἀπὸ ὅλους γνωρίζουν τὰ ἰδιὰ οὗς, ἀπὸ εἰσάχθησαν εἰς τὴν ἰδιὰ τερά οὗς καὶ διεμπερίσταν ὄλοι τὰ μυστικὰ οὗς. Καὶ ὅτι οὗς μισοῦν εἶναι φανερὸν ἀπὸ τοῦτο ἀπειροῦς φορές θὰ ἐπιπροσέσονται νὰ ἀκαλλογῶν ἀπὸ τὴν ψαρόν αὐτῆν καὶ τὴν θαρεῖαν νόσον, τοὺς ἐμποδίζει ὅμως ἡ συνήθεια καὶ ἡ κάποια ἤβονη ποὺ νομίζονται ὅτι ὑπάρκει. Διότι καὶ ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ νόημα εὐχονται νὰ ἀπαλλαγῶν καὶ τὸ μισοῦν δοῦ τὸ ἔχουν. C εὐχαριστοῦνται ὅμως νὰ εὐρίσκωνται μέσα εἰς αὐτὸ, ὅπως καὶ μέσα εἰς τοῦτα. Καὶ ἂν εἶναι κάποιος παλὸ δυστυχὴς καὶ ταλαίπωρος, δὲν εἶναι τὸσον ἀνώγειος καὶ δὲν ἐπιθυμεῖ τὸσον πολὺ νὰ προσάβῃ τὴν ὑπόληψιν του, ὥστε νὰ θελήσῃ νὰ ἴδῃ μέσα εἰς τὴν ἀναξιοπρέπειαν, νὰ εὐρίσκειται εἰς τὰ στόματα ὄλων διὰ κοκολογίαν καὶ περιγέλιαν καὶ ὀνειδιζοῦν, νὰ γίνῃ θέσμα κοινὸν εἰς ὄλους εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ μόλις ἐμφανίζεται νὰ δακτυλοδεικτῆται ἀπὸ ὄλους εἰς τοὺς ἐπιλανοὺς των διὰ τὰ φαυλότατα. Ὅστε θεδαίως εἶναι μερμηνή ἡ ἀρετή, ποὺ αἰσθάνονται ἀπὸ τὴν ὑποψίαν αὐτῆν καὶ ποὺ ἐναυλεῖ, θαρρόνους διαρκῶς τὴν συνευθροῖαν των, καὶ κατατρώγει τὴν

ψυχῆν των μονηρώτερον ἀπὸ κάθε σάλευμα. Ἐὰν τώρα προκαλεῖται τὴση ὀδύνη ἐδῶ ὅπου μὲς ἀκολουθεῖ ἡ ἐντροπή των ἀνθρώπων, ποὺ δὲν λέγουν τίποτε φανερώς D ἀλλὰ κατηγοροῦν εἰς τὸ σπῆτι μετοῦ των, ὅταν φύγαμεν πρὸς τὸν ἔσαν τὸν Νυμφίον, ποὺ ἔχομεν προσάβῃ, ὅταν κοινοποιοῦνται τὰ μυστικὰ καὶ ξεδιπλώνονται αἱ καρδίαι, ὁ λόγος, ἡ σάσις, τὸ βλέμμα, ἡ ἔννοια — ἀφήνω τὰ χειρότερα ἀπὸ αὐτὰ — ὅταν λοιπὸν ὄλοι γενικῶς ἐπαρῶς εἰς τὴν οἰκουμένην ἀλόκληρον φαίνωνται γυμνὰ καὶ ἀκάλυπτα, ποῖον ἐξευτελισμὸν θὰ ὑποστώμεν, ποῖα βασανιστήρια, ποῖαν τιμωρίαν; Ἄν ἡ ψυχὴ μας τότε δὲν παραστῆ τὸσον λαμπρά, ὅπως πρέπει εἰς αὐτὴν, ποὺ συννησῆθῃ μὲ ἐκεῖνον τὸν νυμφίον, ἂν δὲν εἶναι καθαρὸ ἀπὸ κάθε κηλίδα καὶ ἀκαθαρσίαν καὶ ρυτίδα, E θὰ καθῆ καὶ θὰ πάθῃ τὰ φοβερώτερα δευρὰ. Διότι ἂν ἡ τωρῶσα κατηγορία εἶναι ἰκανὴ νὰ τὴν ἀποδώσῃ, ὅταν ἡ ἀκαθαρσία εἶναι πολλὴ καὶ τὸσον μεγάλη ἡ δυσωδία καὶ ἀμέτρητοι αἱ πληγαὶ παντασοῦ, ποῖος θὰ τὴν σώσῃ ἀπὸ τὴν κάλασιν ἐκεῖνην καὶ τὴν τιμωρίαν; Ἐὰν ἐδῶ ὁ ὄλος τῆς γυναίκας αὐτῆς ἀνοδῆθῃ τὸσον κακὴν καὶ ἀρεθὴ ὄσμην δι' ὄλους, ὥστε νὰ τὴν ἀποστρέφονται ὄλοι, καὶ φίλοι καὶ ἐκθροῖ, πῶς θὰ ἤμπορῆσῃ νὰ πατήσῃ τὰ βασιλικά πρόθυρα, δουτηγμένη εἰς τὸσον ὄρθωρον; Δὲν βλέπετε ὅτι οὗτε μέσα εἰς τὴν οἰκίαν ἑνὸς ταπεινοῦ ἰδιοῦτοῦ δὲν ἤμποροῦν νὰ ἀνεχθοῦν ἓνα κοῖρον, ποὺ ἔσκει κυλισθῆ εἰς τὸν ὄρθωρον²⁶² Α ἀλλὰ τὸν ἐκοδῶσκον ὄλοι καὶ κλειόντες τῆς θύρας ἀπομακρύνονται; Ἐὰν δὲ ἔγο ὄλογον ζῶον, καὶ μάλιστα ποὺ τρέφεται ἐκ φύσεως μέσα εἰς τὸν ὄρθωρον, δὲν ἀνεκτανται οἱ ἀνθρώποι μέσα εἰς τὸ σπῆτι των ἀκάθαρτων, πῶς θὰ ἤμπορῆσῃ κάποιος νὰ εἰσέλθῃ εἰς γαρῆτος ἀπὸ ῥύπον εἰς τὰς οὐρανούς σπηράς, ὅπου ὑπάρκει τὴση λαμπρότης, ὅπου ὄλοι εἶναι φαυρά, ὅπου λήπει τὸ ἀπόστονον φῶς, ὅπου ἀντικρίχτι τὰς μαρθῶνους νὰ λάμπουν ἰσχυρότερον ἀπὸ τὴν ἀστραπὴν. Αὐτοὶ ποὺ δὲν εἶχαν ἔλαον ἀπεκλεσθήσαν ἀπὸ τὸν νυμφῶνα, πῶς; λοιπὸν σεις προσοκεῖτε νὰ εἰσελθετε εἰς τὰ ἄδυτα ἐκεῖνα; Τὸ ἀμάρτημα τοῦτο εἶναι πολὺ θαρῶτερον ἀπὸ ἐκεῖνο. Β δὲν εἶναι ἴσον, δὲν εἶναι τὸ ἴδιον, τὸ νὰ μὴ μεταδώσῃ ἰλικὴν τροφήν εἰς κάποιον καὶ τὸ νὰ κατατρέφῃς πολλὰς ψυχὰς. Ἐκεῖνοι δὲν ἤδίκησαν εἰς τίποτε τοὺς πτωχοὺς τὰ ἐπάσθη ὄλοι αὐτὰ, ἐπειδὴ δὲν μετέδωσαν εἰς αὐτοὺς ἀπὸ τὰ δικὰ των, οὗτε τοὺς ἀπέλλαξαν ἀπὸ τὴν πενίαν. Σὺ ὅμως καὶ τοὺς ἡδίκους καὶ τοὺς ἐξεδιωξῆς καὶ οὐκ μόνον δὲν τοὺς ἐπροξένητες καμίον ἀφέλειαν ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπροξέλεσες τὴν μεγαλυτέραν θλά-

θεν. "Αν τώρα εκείνοι που δεν ώφείλουν έπιμαρτύρησαν τόσο πολύ, την στιγμή μάλιστα που ήτο η παρθενία των άθωτων, εκείνοι που θα μόνον δεν ώφείλουν εις τίποτε άλλα και επρακόμεσαν μεγίστην βλάβην εις τον εαυτών των και εις τους συνοκούτους και εις όσους έσκανδαλίσθησαν και πρό πάντων εξημετέωσαν τό όνομα του Νυμφίου, C ποιόν ταμωρίαν θα ύποποιούν; Γνωρίζετε άραγε με ποιόν πράγμα άσκολείσθε; Είς ποιόν άγώνα έχετε αποδυθή. ποίος πολεμικές τομείς σας έλαχε, θα ποιόν στρατιωτικήν μονάδα έχετε πληρωθή; κοντά εις τον ήσαν τον στρατηγόν η άλλων κοντά εις τον βασιλέα έστήσατε την ακινην σας και έκαρπατεύετε. "Όπως λοιπόν εις τους πολέμους άλλάκιλλον τό στρατόπεδον δεν υπερκεντρώνεται εις ένα τόπον, άλλα μερικά τμήματα κατέκουν τό άκρα της παρατάξεως, άλλα τό κέντρον, άλλα τό άκρον και άλλα στολίζουν την πρώτην γραμμήν, άλλα πάλιν φαίνονται παντού, όπου διακρίνεται ο Βασίλευς και παρακολουθούν τός κινήσεις του, έτσι άκριβώς και εις τον χορόν των παρθένων D όταν είναι άληθινά παρθενικός χορός, δεν του έλαχεν άλλη τάξις παρά μόνον η τάξις αυτή. Δέν είναι έτσι; "Όσοι φορούν τό χρυσά ένδύματα και καθαλλικεύουν τους χρυσοπολιτικούς ήπυους και κροτούν άσπίδας χρυσές και λαθακαλλήτους, όφείλουν να δηλώνουν την παρουσίαν του βασιλέως, όπως η παρθένος την παρουσίαν του Χριστού. Και εκείνους τους βλεπόντων πλέον του ίδιου βασιλικού όχηματος, ενώ αυτή γίνεται όχημα βασιλικόν, όπως τό Χερουβίμ, αν θέλη, και παρίσταται εις αυτόν όπως τό Σερωρεμί.

7. Πρέπει λοιπόν όταν αυτή εμφανίζεται εις την άγοράν, να παρουσιάζεται ως έμφανίσματα της έμφροσύνης ζωής και να καταπλήσση όλους, ώσόν να έκατέθη τώρα άγγελος εξ ούρανου, E και ώσόν να έφάνη επί της γης, ένα από τά ήσια τό Χερουβίμ και έκαμεν όλους τους ανθρώπους να στραφούν προς αυτό. Όμοίως και η παρθένος πρέπει να ρίξη εις κοπάσασιν θαυμασίου και έκπληξείας με την αγιότητα της όλους όσους την θέλπου. "Όταν διαδίκη, να διαδίκη ώσόν να είναι γύρω της έρημία, όταν κάθεται, εις την έσκληρίαν, να κάθεται με θαυτάτην αγήν και τό βλέμμα της να μη βλέπη κανένα από τους παρόντας ούτε γυναίκα ούτε άνδρα, παρά μόνον τον Νυμφίον, ως να είναι παρών και άρατός. "Αν έπειτα έπιστρέψη εις τό σπίτι, άραυ συνωμίλησε διά της προσευχής με αυτόν και ήκουσε την φωνήν μόνον εκείνου κατά την ανάγκασιν των Γραμμών και όταν φθάση εις τό σπίτι, αν αναλογίζεται τον ποσόν της μόνον

και αν είναι ζώνη και πάροικος 242 A και παρεπόθηος και άσκολήται η ζώνη με όλα τα έβω πράγματα και δεν αποφεύγη τας όψεις των άνδρών μόνον, άλλα και την συναναστροφήν των κοσμιωτέρων γυναικών και αν ίκανοταί τό σώμα της τόσο μόνον, όσον είναι απαραίτητον, άριερώνει δε τό πάντα εις την φροντίδα της ψυχής, αν πράξη όλα αυτά, ποίος δεν θα την θαυμάση; Ποίος δεν θα έσπλαγξί παρακολουθών άγγελικήν ζωήν εις γυναικείαν φύσιν; Ποίος θα τολμήση να την πληρώση; Και ποίος θα ήθελεν ενώ είναι άνθρωπος, να έγγίση ψυχην πυρακτωμένην; Διά τούτο άκριβώς όλοι θα σταθούν εις άπίστατον, θέλοντες μη θέλοντες, όλοι θα έσπλαγούν βλέποντες χρυσόν πυρακτωμένον να άστράτη. B "Επει θεσμός ο χρυσός εκ φύσεως πολλήν λάμπην, όταν θυμα προσάθη και άλλην με την θερμότητα, τότε τό πράγμα γίνεται πιο θαυμαστόν και έκπληκτικόν. "Αν τώρα τούτο συμβαίγη εις άνθρώπον, εις ψυχην κροτήν, γίνεται θεαμα έπαυμητόν και μόνον δι' άνθρώπους

λλά και δι' άγγέλους. Διαιτ λοιπόν στολίζεσαι με ένδύματα, ενώ διαθέτεις τον φλογόδη αυτόν στολισμόν; Δούτι άσφαλώς τό ένδύματα δεν μας έδόθησαν, δια να καλλυμίζομεθα άλλα δια να κρύπτωμεν την έντροπήν της γυμνότητος και να ένδυώμεθα τέτοια ένδύματα, που θα μας έξευτελίσουν περισσότερο από όσον η γύμνια. Διά τούτο και ο θεός ένέδυσε τον Άδάμ και την γυναίκα του με δερμάτινα ένδύματα, C ενώ ήτο δυνατόν, εάν ήθελε, να τους ένδύση με άραϊαν στολήν. "Αλλά από τον ούρανόν και με τό παράδειγμα εκείνων μας δεκνύεις ότι δεν διεκνήμεθα περίοδον τρυφής άλλα στεναγμών και κοπιών. "Εάν δε η ίδια ανάγκη της περιβολής είναι έντροπή και καταόχη και προήδεν από την άμαρτίαν, διατί έπιθρόνεις την κατηγορίαν; Δέν είναι άραστόν δια να δεξη την κατάπασιν μας η ίδια η ανάγκη να σκεπασώμεν; Διαιτ κόμηνες μεγαλύτεραν την άμαρτίαν; Διαιτ αύξάνεις την κατηγορίαν πληθύνουσα την ανάγκην; Ενώ πρέπει να όδύρωμεθα και να θρημόμεν και να αποθέτωμεν και τό ήιον μας τό σώμα, κατά τον Παύλον, ήμεεις καθήμεθα και φιλολογούμεν δια τό σκεπασμάτι του, D όπως εκείνος που έχει πληγάς εις τό πρόσωπον και όταν έβρεθη εις την ανάγκην να τάς καλύψη, καταγίνεται με τον καλλωπισμόν των καλυμμάτων. Διά τούτο και ο "Ηλιος και ο "Ιωάννης είχαν άπέρατον φόρεμα και ένεδύοντο κτήνας δερματινούς και τρίπανα ήμάτια, όπτι έθιάζοντο και έπιθώμοσαν να φορέσουν τό ένδυμα της άσφαρούας. Ση όμως υπερβάλλεις και τας γυναίκας του θεότρου εις την έπιτή-

δεισαν της ενδομυσίας και με αυτήν στήνεις παγίδας εις τους ελαφρομαλούς νέους. Δέν θέλει ο Νυμφίος να στολίζουσι και να καλλωπίζουσι και' αυτών τον τρόπον άλλα άρσασα να εύρίσκουσα όλα ή δόξα του εις την ψυχήν σου. Συ όμως παρεμείεις την ψυχάν Η και στολίζεις ποικιλοτρόπως τον ηλών και την τέφραν και σέρεις κοντά σου ακολάστους έραστάς και μεταβάλλεις εις μοικούς, ό λόγος τó λέγει, "όλους δούς σε βλέπουν." Ότι από αυτήν την συμπεριφοράν μαζεύεις πολύ πόν, νομίζω ότι και ο ή ίδια δέν θα φέρης αντίρρησην ότι θα έπακολούθησιν ανυποληψία και έντροπή, θα προσπαθήσω να καταστήσω φανερόν και τούτο από τους ίδίους τους έραστάς. Όταν εκείνη που καλλωπίζει την ψυχάν της, έχη τον θεόν έραστήν της έροφίας της και ού άνθρωπους ή μάλλον ούτε ανθρώπους άλλα κοίρους και ακόλους και κάτι χειρότερον από αυτά, ποίος είναι τóσον άνόητος, ώστε να παραδεχθή ότι ού είναι περισσότερο από εκείνην στολισμένη με την έσωτερικήν όμορφάν, που κραυγαίει την έπιθυμίαν του Θεού; "όστε όσον περισσότερον έπιτηδεύουσα, τόσον περισσότερο οικαιμάρω γίνουσα και τάν μόν Θεόν άποικισκόνεις, 144 Α ενώ σέρεις κοντά σου τούτους και έτσι φαίνουσι άκόμη χειρότερα και πιο δόμορφος. Πώς δέν είσαι δόμορφος, άφοι δέν ήμπορείς να σέρης κοντά σου τόν θεόν; Και αν εκείνη, που καλλωπίζεται και είναι τόσον δυσάρετος, οκέψου πόσον έπαυτίνει το μέσος του εκείνη που έχει και ούνοσκον.

8. "Αν όμως νομίζετε, ως μη αναφέρωμεν άπλάς την συνουσίαν άλλα και ως την ανασπύζωμεν συγχρόνως, ώστε να φανή περισσότερο άπαισία. Έπειδή δέν φοβούνται τον άκόμητον οφθαλμόν άλλα πηγή φόβου δι' αυτές είναι οι άφθαλμοί του ανθρώπου, ως τας άσπιτερήσωμεν και τó καταφύγιον τούτο, άφοι φέρωμεν εις τό μέσον όσα κρύπτουν και συσπάζουν οι τοίχοι και άφοι άνοίξωμεν Β της θύρας διάπλατε εις εκείνους που θέλουν να βλέπουν, άφοι τούς σηκώσωμεν πρώτον από την κλίνην. "Η καλύτερα —αν νομίζετε— ως έξετάσωμεν πρώτα την οικίαν και τις δεκθώμεν ότι κοιμούνται εις διάφορα δωμάτια κωρυμένοι από τοίκους. Διάτι δέν νομίζω ότι κάποιος, και αν άκόμη ήθελε να διαπράξη μεγίστας άδικημάς, θα ήθελε να έκθέσθι τόσον πολύ τόν έαυτόν του, ώστε να κοιμηται εις τό αυτό δωμάτιον. "Ας είναι λοιπόν κωρυμένοι από τοίκους. Τι σημασίαν έχει αυτό; Δέν

11. Έπιβολή που μετριάζεται άμείως, δια να μην εφοργία άλλα να συφρονισθ.

ήμπορεί να τους άπολλάξη από την ύπαμιαν. Μόνον που δέν πρόκειται τώρα καθόλου περί ύπαμίας, άκόμη και αν συμβατοσκούν με αυτόν άμέτρητα ύπηρέτρια ως έξετάσωμεν τώρα την άλλην άσκημίαν. Συμβαίνει όρλοσθή να σφεαίνουσα συγχρόνως, όσα κάρην άλουεσκών — τίποτε εύλοσός δέν ήμποροβν να προσφέρουν οι τοιούτου είδους ψυκαί — C και να διασκελίζουσι, καθώς κοιμούνται, ό ένας τόν άλλον και να τους άπειυθώνουν τάν λόγον εν καιροφ νικατός. Τι άσσορότερον από τούτο είναι δυνατόν να γίνη; "Αν μάλιστα συμβή να άρρωσασθή ή συγκαίτοιχος, ούτε οι τοίχοι ήσκαλοσν εις την περίπτωσαν αυτήν άλλα άφοι σφεασθή πρό τάν άλλων εισέρουετα εις τόν κοιτών της παρθένου, προβάλλων ως δικαιολογών την άσθένειαν και έπειδή παλλάς φορός οι ύπηρέτρια κατέκονται από άσνησίαν, κάθεται δόδα της και φροντίζει δι' όλα, όσα μόνον οι γυναίκες έπιπρέεται να προσφέρουν. Και θεσάιος ούτε έκείνη έντρέπεται άλλα έτι πλέον και κομωρώνει, ούτε αυτός κοκινίζει άλλα και δοκωρίζει μεγαλιώτεραν κάρην, όσον χειρότερον παρουσιάζει την ύποδοσλυσίν του. D Και ό άποικισκός λόγος: "Η δόξα εν τη οικίανη αυτών" (Φλιπ. 3, 19), άποδεικνύεται τότε έμπράτως. "Όταν σφωυθών και οι ύπηρέτρια, ή έντροπή είναι μεγαλιώτερα, δόδα με άκόλυπτον κωραλήν, με ένα μόνον κίτωνά και με κείρας γυμνάς, έπειδή έχουσι βορυθήρη και σηκώουσα εν άρα νικατός, τρέκουν όπ' δόδα και όπ' έκει, ενφ' έκείνος είναι παρών ή μάλλον άναγκάζονται να φέρουν εις πέρας τó πάντα, ενφ' έκείνος γυρίζει άνάμεσά των και τρέχει μαζί με αυτές. Δέν ύπάρουσι μεγαλιώτερα έντροπή." 12 "Αν τύχη δέ να έλθη και μαία, ούτε τότε δέν έντρέπεται, άλλα και όταν εισέρουασται εις τό σπίτι νέα όσα αίσκται έκείνος κωραρίνει. Διάτι εις ένα μόνον αποθέσει, πώς να έπαδειξη εις την άσθενή τας ύπαμρεσίας του και δέν λαμβάνει όπ' όβην ότι όσον περισσότερον τας έπίδεικνύει, τόσον περισσότερο έξουεταί και τόν έαυτόν του και έκείνην. E Και τ' το περίεργον είναι να μη κοκινίζουσι, όταν έρχεται ή μαία; "Αφοι συχνά δέν διατίζουσι άκόμη και κατά τó μεσόνικον, έκτελούντες έργον κατωτέρων ύπηρεσών, να τρέξουν έκείνην δι' αυτήν. Και όταν φθάση, τώρα μόν τόν άποικισκόν έξω παρά την θέλησίν του, άκόμη και αν είναι πολύ άνασής, τόσο δέ τώ έπατρέπου να εισέσθη και να καθισθ πλησών. Και θεσάιος και εν άκόμη άπειρους τρόπους μετακομισθή κέποιος, δια να τόν έξουεταί,

12. Θυμάς, ήρωετής, σκευασμός, πόθος. Δί γραμματί άμιλλονται οι μόν πρός τας δέ, δια να συνθέσω την ελοσώνταν αυτήν περιγραφήν.

τί παρόμοιον θά ἤμπαρσῶς νά τοῦ κόρη, μέ ἐκεῖνο, ποῦ ὁ ἴδιος δημιουργεῖ δά τόν ἑαυτῶν του; Ὅταν πάλιν ἐπιμερίσῃ καί εἶναι ἀνάγκη νά σπασθοῦν καί οἱ δύο ἀπό τήν κλίνην, ἀράξουν ἑμέσως αἱ προφυλάξεις καί ἡ ἐξέτασις τοῦ κύριου. 248 Α Δέν ἤμπορεῖ αὐτή νά ἐξέρχεται ἀσέβως εἰς τὸ ἐξωτερικόν διαμάχων πολλάς φορές δέ ὅταν ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ διαμάχων της, εἶναι δυνατὸν νά πόσῃ ἐπάνω εἰς τὸ γυναικῶν σῶμα τοῦ ἀνδρός. Τὸ ἴδιον φοβούμενος καί αὐτὸς ἄλλοτε προειδοποιεῖ διὰ νά εἰσέλθῃ, ἄλλοτε εἰσέρχεται χωρὶς προφύλαξιν καί γίνεται πολὺ γελοῖος. Δέν θέλει νά ἀνοφέρῃ τίποτε ἄλλο. Αὐτὰ μολοντά εἶναι μακρά, συνήθως ἀνάπτουν μεγάλην φλόγον ἀσελγείας. Καί αὐτὰ μέγα εἰς τὸ σῶμα καί περισσώτερα ἀπὸ αὐτά. Ὅταν δέ μεταβῇ εἰς τὴν ἀγοράν καί πρόκειται νά ἐπαρέρῃ, ἡ ἀσεμία εἶναι πάλιν μεγαλύτερα. Ἐπειδὴ εἰσέρχεται εἰς τὸ σῶμα του καί δέν εἶναι ὑποκαταστάμενος νά ἀναγγεῖλῃ τὴν εἰσοδόν του, ὅταν εἴρῃ γυναῖκας νά τὴν συντροφεύουν, προσβάλλει τὴν σύντακον. Τὸ ἴδιον πάθημα συμβαίνει καί εἰς ἐκεῖνην συχνά. Β Καί θεωρεῖ ἐκεῖνη μὲν ὅτι εἶναι ἐντροπή γυναῖκα νά δέχεται γυναῖκας, ἐκεῖνος δέ ὅτι εἶναι ἐντροπή ὁ ἀνδρὸς νά δέχεται ἀνδρὸς. Δέν ἐγκαταλείπουν ἡμᾶς ὁ εἰς τὸν ἄλλον, ἐνθὶ παρατίθεται ὁ καθείς ἀπὸ τὴν φιλοξενίαν τῶν ἄλλοτῶν του. Ὑπάρχει μεγαλύτερα ἐντροπή ἀπὸ αὐτῆν; Κάποτε δέ τὸν εὐρίσκουν νά κῶθεται δίπλα εἰς γυναῖκα, ποῦ κουβαροῦσε νῆμα ἢ ποῦ κλάθει. Τί ἀφελεῖ νά ἀναφέρῃ κανεὶς τὰς ὕβρεις καί τὰ καθημερινὰ μολύματα; Διότι καί ἂν ὑπάρχῃ μεταξύ των πολλὴ φιλία, εἶναι φυσικὸν νά συμβαίνουν αὐτά. Ἐκοῦσα ἐγὼ ἀπὸ μερικῶς ὅτι ὑπαίμενον καί ἡλιοτυπίαν καί εἶναι ἀνάγκη νά γίνεται καί ταῦτα, ὅπου ἡ ἀγάπη δέν εἶναι πνευματικὴ. Ἀπὸ αὐτὰ πρὸέρχονται αἱ παρενοχλοῦσαι βουλοπραεῖς C καί ἀναίκαντοι καί ἂν δέν διαφθορῇ τὸ σῶμα των, διαφθείρεται ὁ χαρακτήρ. Ὅταν ὁμιλοῦσιν ἀλληλοῖς νά ὁμιλῇ μέ θάρρος πρὸς τὸν ἄνδρα, νά κῶθεται δίπλα του, νά τὸν δάξῃ κατὰματα καί νά γελῇ ἐμπρὸς του, νά κόρη πολλάς ἄλλας ἀσεμίας καί νά μὴ τὰς θεωρῇ ὡς κακόν, πῦται τὸ παραπέτασμα τῆς παρθενίας καί καταπατεῖται τὸ ἄθος. Ἐξ αἰτίας τούτων δέν διατάξουν ὅσπερ παραπονοῦνται ἀλλὰ γίνονται πρόμαχοι τοῦ γάμου καί προσηνήτρια καί προματενοῦνται ὑποθέσεις ἀσεβείας καί ἐμποδίζουν πολλάς ποῦ θέλουν νά μένουν κληρά, ἐπειδὴ νομίζουν ὅτι αὐτὸ θά ἀποτελέσῃ ἐλαφρυντικόν τῆς ἰδικῆς των ἀμαρτίας. Ἀπὸ αὐτὰς τὰς ἐνεργείας γίνονται εὐκαταφρόνηται ἀπὸ ἄλλους καί δι' αὐτὰ, ἀκόμη καί οἱ ἔγγαμοι δέν αἰσθάνον-

τας ἐντροπὴν ἐνώπιόν των, ἢ διότι ἡ συμπεριφορά των εἶναι καλύτερα εἰς ἄλλας τὰς περιπτώσεις. Εἶναι πρόφρατα πολὺ καλύτερον νά συνάτῃς πρῶτον καί δεύτερον γάμον, παρὰ νά διαπράτῃς τὰς ἀσεμίας αὐτάς καί νά ἐπισύρῃς τὰς ὑποψίας ἄλλων ὡς προσηγῶς καί μαρτυρίας, ἐπειδὴ ἐστερήθης τῶν εὐκαριστήσεων τοῦ γάμου, ἀλλὰ ὑποβάλλουσαι εἰς ἄλλας τὰς ἐγκαλήσεις του. Διότι τί εἶναι ἐνοικητικώτερον ἀπὸ τοῦ νά ἐκρῆς ἄνδρα καί νά τὸν περιπούσῃ; Ἀπὸ τὸ θῆρος αὐτὸ οὐ ἀπέλλασεν ὁ Θεός. Ὁ λόγος «πρὸς τὸν ἄνδρα σου ἢ ἀποστρέφῃ σου καί αὐτὸς σου κυριεύσει» (Γεν. 3, 16), ἠκηρυχθήθη διὰ οὐ ἐξ αἰτίας τῆς παρθενίας. Διότι πάλιν σύρῃς ἐπάνω σου τὴν δουλείαν; Σὲ ἀπλευθερώσουν ὁ Χριστὸς καί οὐ δημιουργεῖς ἡτήματα διὰ τὸν ἑαυτῶν σου. Σὲ κατέστειλαν ἡμέραντων καί οὐ ἐπευρίσκεις φροντίδας.

9. Ἐπειδὴ ἀνεφέρων τὴν φροντίδα, ἐνθὶ ἔλεγον αὐτὰ, ἐκείθην ἐπακαίρας τὸν ἀποστολικὸν λόγον ἐάν ἡ συνοικητικὸς τῶν γυναικῶν μέ ἀνδρας καί τῶν ἀνδρῶν μέ γυναῖκας περιέριξε τὰς φροντίδας, δέν θά ἔλεγεν ὁ Παῦλος προτρέπων εἰς τὴν ἐγκράτειαν «θέλω δέ ὑμᾶς ἡμερῶνους εἶναι» (Α' Κορ. 7, 32), συμβουλεύων ἡμᾶς καί καί' αὐτὸν τὸν τρόπον. Τί θέλετε; λέγει. Ἀναπαύων καί ἐλευθερίαν; Ἀλλὰ δέν βλέπετε ὅτι προκίπεται τὸ ἀντίθετον, δουλεία, μόσχοι, ταλαιπωρίαι πολλά ἀπὸ τὴν συνοικητικὴν μέ τοὺς ἀνδρας; 246 Α Συχνὰ πολλοὶ ποῦ ἔσκαον τοὺς ἀνδρας των, διὰ τοῦτο δέν ἐνυμνεύθησαν πάλιν, διὰ νά μὴ εὐρεθοῦν ἐκ νέου ὑπὸ τὸ ζυγὸν τῆς δουλείας. Γενναῖος δέ ἂν ἐκρῆς σύντροπον τὴν νεάν καί εἶσα ἀπὸ κάθε πλευρᾶν ἀπροσπάτετος παρουσίασε τὴν ἀρετὴν τοῦ βίου σου, μὴ δημιουργῆς καρμίαν σέσσην μέ ἀνδρα, ἀλλὰ νά συναναστρέφουσαι γυναῖκας ποῦ ἔχραον σεμνάς, ὅσπερ οὔτε τὸν στέφανόν σου θά κόσῃς ἀλλὰ καί πλήρη ἀσφάλειαν θά ἀπολούσῃς. Ἐάν ἡμᾶς νομίζῃς ὅτι τοῦτο εἶναι δύσκολον, ἐπιόμαξέ το μέ ζῆλον καί ἀπιστότητα θά τὸ ἐπιόμαξῃς. Ἡ μέλλον οὐτε χρειάζεται νά τὸ ἐπιόμαξῃς. Διότι ὅσος σπεύδομεν ἄλλο πρὸς τὸ φῶς, ὅσος ἂν λόμψουν αἱ ἀσπίδες τοῦ βίου σου, θά τρέξουν ἄλλο κοντὰ σου, ἐπειδὴ οὐ ἡγάπηες, μέ τὴν βικανοποίησιν νά ἐκρῆς κόθε μία πλησίον σου ὅσων ὑπηρετοῦ Β καί θά πιστεύῃς ὅτι ἀποπέλει ἀσφάλειαν διὰ τὸν οἰκόν της, κόσμημα τοῦ βίου της, στέφανον ὀθανοσίας κοντὰ τὸν λόγον τοῦ Χριστοῦ «Ζητεῖτε γάρ, λέγει, τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καί ταῦτα πάντα προσεθήματα ὑμῶν» (Ματθ. 6, 33). Τώρα ἡμᾶς ἡμεῖς εἴμεθα οἴκτοι, ποῦ κῶνον τὴν ζῶην αὐτῆν, ἐπειδὴ παραμελοῦμεν τὰ σὺρῶνια πράγματα. Καί όταν λέγῃς ἡμεῖς, δέν ἐνοῶ τοὺς ἀνδρας μόνον, ἀλλὰ καί οὐς καί

μάλιστα οὐκ περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἄνδρας. Ἄφου καὶ κατὰ τὴν ἀρχὴν διὰ τοῦτο ἡ γυναῖκα ἐδέσθη θαυρύτεραν τιμασίαν, ἐπειδὴ εἶνα ὑπεύθυνος καὶ διὰ μεγαλύτερον μέρος τῆς ἀπάτης. Διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς ἐπιμάρησεν περισσότερον ἐκείνην, ποὺ ἠπάτησεν ἀπὸ ὅσων ἐκείων ποὺ ἠπατήθη. Τὸ ἴσον θὰ ἐπαναληφθῆ καὶ τώρα, ἂν δὲν θελήσετε νὰ διορθωθῆτε καὶ νὰ ἐπανέλθετε εἰς τὴν ἰδικὴν σας εὐγένειαν. Δοῦτε καὶ ἡ γυναῖκα, ποὺ τότε ἐκατηγόρητο διὰ τοῦτο, διὰ ἔδωκεν εἰς τὸν ἄνδρα ἀπὸ τὸν καρπὸν. Ὁ δὲν ἐτόλμησε νὰ ἰσχυρισθῆ ὅτι ἐπρεπε ἐκεῖνος, ὅπου ἦτο ἄνδρας, νὰ μὴ πεσοῖ οὔτε νὰ ἀπατηθῆ. Ἀπειώμασεν ἄμας τοῦτο, διότι δὲν ἀποτελοῦσε δι' αὐτὴν καμμίαν ἀπολογίαν καὶ ἀκροαμασιόσεν ἄλλην, ἢ ἁπλοῦς, ἦτο θεσβίαις καὶ οὐκ ἐδεδέχθη. Ἄλλ' ἄμας δίπλα εἰς τὴν πρῶτην ἦτο περισσότερον λογικῆ. Ἀπὸ τοῦτο γίνετα φανερόν ὅτι ἔκουν μεγαλύτερον δεκάωμα οἱ ἀπατηθέντες νὰ ἀπαῖνωται τοὺς ἀπαταῖνας παρὰ αὐτοὺς ἀπατηθέντας. Ἡ πόρνη καλεῖ ἐκεῖνον, ποὺ ἐξευτελεῖται τὸ σῶμά της καὶ ἄφου τὸν κατακλιθῆ μαζὶ της, τὸν ἀφήνει πάλιν. Σὺ ἄμας ἐκείνων, ποὺ ἐξευτελεῖται καὶ καταπαύεται τὴν ψυχὴν σου, ἄφου τὸν καλέσης, τὸν κλειδώσεις μέσα διὰ παντός. Δὲν τοῦ ἐπιτρέψεις νὰ ἐξέλθῃ ἀλλὰ τοῦ ἐπιβάλλεις δεσμὰ δυσβάστακτα. Δὲν μὲ τὴν κολακίαν, τὴν περιποίησιν, τὰς ἄλλας ἐνεργείας καὶ νομίσεις, διὰ ἀπακτῆς τμηρὴν ἐνθὺ καταξευτελεῖσαι. Ἐπειτα, εἰπέ μου, δὲν ἀνπλαμύνασαι πόσον θραυκὸς εἶναι ὁ παρὶν θῆος, πόσον ἀρπάζει μὲ τὰ δένδρα καὶ μὲ τὰ ἄνθη, ποὺ μαραινόμεναι καὶ μὲ τὴν σκάνη ποὺ τρέχει διέπλα σας; Διὰ τὴ θέλεις νὰ ἀπολαμβάνης τώρα εἰς τὰ δένδρα καὶ νὰ τρωήσῃς τότε ἀληθινά; Μολοντί τὸ πρῆγμα δὲν ἀποτελεῖ θεβίαις ἀπλόσων. Καὶ πῶς θὰ ἀποσπολοῦσε ἐκεῖ, διου ὑπάρκουν καταδικα, κατηγορία, περὶ γέλας, οὐκάνδαλα; Ἀλλὰ καὶ ἂν ἀκόμη ἦτο ἀπλόσων, τί εἶναι μία μικρὰ στογάν ὕδατος ἐν συγκρίσει πρὸς ἀπέραντον πέλαγος; «Ἄκουσον, θύγατερ, καὶ ἴδε καὶ κλίνον τὸ οὖς σου καὶ ἐπιλόθου τοῦ λαοῦ σου καὶ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς σου καὶ ἐπιθιμήσει ὁ Βασιλεὺς τοῦ κάλλους σου» Ε (Ψαλμ. 44, 12). Ἐλεγεν ὁ Δαυὶδ κάποτε πρὸς τὴν ἀσθενοῦσαν οἰκουμένην. Αὐτὸν τὸν λόγον τοῦ προφήτου σοῦ ἀπευθύνονεν τώρα καὶ ἡμεῖς μὲ μικρὰν παραλλαγὴν καὶ θὰ σοῦ τὸν ἀπευθύνωμεν μαζὶ μὲ τὸν προφήτην. «Ἄκουσον, θύγατερ, καὶ ἴδε καὶ κλίνον τὸ οὖς σου καὶ ἐπιλόθου τὴν πονηρὴν συνήθειαν καὶ αὐτοὺς ποὺ συνοικοῦν μαζὶ σου διὰ τὸ κακόν σου καὶ ὁ βασιλεὺς θὰ πύθῃ τὴν καλλοῦν σου. Τί ἔλλο ὑπάρκει διὰ σὲ ἀνώτερον τοῦτου; Καὶ τί ἄλλο θὰ ἠμποροῦσαμεν νὰ ἀναφέρωμεν ἴσον, διαν λάθη, ὡς ἐραστήν, τὸν

εὐκρίαν τῶν οὐρανῶν καὶ τῆς γῆς, τῶν ἀγγέλων καὶ τῶν ἀρχαγγέλων καὶ πᾶν δυνάμεων τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀσπλάγγης. 247 Α ἀπὸ τοὺς μισθωμένους τοῦτους ἀφοδούλους σου, ποὺ καταξευτελεῖζον τὴν εὐγένειάν σου; Διὰ τοῦτο λοιπὸν εἶνα καλὸν νὰ τελεώσω ἐδῶ τὸν λόγον μου. Πῶσε ἰσθίον μὲ τὴν ταμὴν αὐτὴν δὲν ἔχομεν νὰ ἀναφέρωμεν. Ἄν κάποια λάθη ὡς οὐκ ἔχον τὸν ἐπίγειον βασιλεῦς, νομίζει ὅτι εἶνα εἰσκαταστῆρα ἀπὸ δλας. Σὺ δὲν ἔχεις τὸν ἐπίγειον βασιλεῦς οὔτε τὸν ἀφοδούλον ἀλλὰ τὸν ζῶντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ποὺ εἶνα ἀνώτερος ἀπὸ κάθε ἀρχὴν καὶ ἐξουσίαν καὶ δόνησιν, καὶ κάθε δόνημα ποὺ ἀνομιάζεται, ποὺ κάθεται ἐπάνω ἀπὸ τὰ Χερουβεῖμ, ποὺ σείει τὴν γῆν καὶ ἔκει ἀπλόσων τὸν οὐρανόν, ποὺ εἶνα φοβερός εἰς τὰ Χερουβεῖμ καὶ ἀπρόσπας εἰς τὰ Σεραφεῖμ. Αὐτὸν σὺ ἔχεις διὰ οὐκ ἔχον μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐραστήν καὶ μάλιστα σφοδρότερον ἀπὸ κάθε ἄνθρωπον. Β Πᾶς δὲν θὰ ἀρῆσῃς λοιπὸν δλα τὰ ἐδῶ, ἀκόμη ἂν κρεσσῆθῃ νὰ ἀρῆσῃς καὶ αὐτὴν τὴν φωνὴν σου; Εἶναι ἰσθίον ὁ λόγος αὐτός νὰ ἀνορθωθῆ ἐκεῖνον, ποὺ εἶνα καὶ ἀπὸ τὸν μολύθθον θαυρύτερος καὶ νὰ τοῦ δώσῃ πτερὰ διὰ τὰς κατακτάς τοῦ οὐρανοῦ. Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς τελεώσαμεν ἐδῶ τὸν λόγον μας καὶ σὲ συμβουλεύομεν νὰ ψιθυρίξῃς ὡς θεβίην τὴν ἐπαυδὸν αὐτὴν καὶ εἰς τὸ σπῆν καὶ εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν καὶ κατὰ τὴν νύκτα, εἰς τὸν ὄρθον καὶ εἰς τὸ δουμάτιόν σου, μὲ τὸν λόγον καὶ τὴν σκέψιν καὶ νὰ εἶνα πάντοτε αὐτοὶ αἱ τελευταῖαι λέξεις σου πρὸς τὴν ψυχὴν σου: "Ἄκουσε, ψυχὴ μου, καὶ κόταξε καὶ σπῆσε τὸ αὐτὸ σου καὶ λησάνθησε τὴν πονηρὰν συνήθειάν σου καὶ θὰ ἐπιθυμήσῃ ὁ Βασιλεὺς τὴν ἡμερῶν σου. Ἄν εἶνα αὐτοὶ ἀδικοκῆται αἱ τελευταῖαι λέξεις σου, θὰ κάμῃς τὴν ψυχὴν σου καθαριότερον ἀπὸ κρυόν, διὰ αὐτοὶ C ὄρμητικότερον ἀπὸ τὸ πῦρ εἰσπορῶν εἰς τοὺς στοχοσμοὺς τῆς διανοίας σου καὶ καθαρίζουν κάθε ἀπλόδα μὲ τὴν δόνησιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου μας. Εἰς αὐτὸν ἀνίκα ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΕΙΣ ΝΕΟΤΕΡΑΝ ΧΗΡΕΥΣΑΣΑΝ

*** Α Λόγος απευθυνθείς εις νεαρὴν κη-
ρον.

1. Ὅτι ἔλαβες πλήρη θαρὴ καὶ ἔτι εἰς καιρὸν σημειὸν ἐδέχθης τὸ θέλω, ποῦ ἦλθεν εἰς σὲ ἀπὸ τῶν οὐρανῶν, ἅλα θὰ ἀνηφανοῦσαν μαζί σου καὶ κανεὶς δὲν θὰ ἔχη ἀντίρρησην, ἀκόμη καὶ σοὶ ζῶν με ἀκραν φρόνησιν. Ἐπειδὴ ἄμα σοὶ δέκονται πλήρησιν δὲν πρέπει νὰ ἐξοδεῖσιν ἅλων τῶν χρόνων παν εἰς τὸ πένθος καὶ τὰ δάκρυα ἀλλὰ νὰ φρονεῖσιν πολλὰ καὶ διὰ τὴν θεραπείαν τῶν τραυματίων, ἵνα νὰ μὴ παραμεληθῶν καὶ προκαλέσων με τὰ δάκρυα μεγαλυτέραν πύργην καὶ ἄμουν πλέον ὀρηκτικῆν τὴν φλόγα τῆς οὐότης, διὰ τοῦτο εἶναι καλὸν νὰ δεχθῆς καὶ τὴν διὰ λόγων παραγορίαν καὶ ἀφοῦ ἐπ' ἄλλων συγκρατήσης τοὺς κρουνοὺς τῶν δακρύων σου, νὰ ἀφήσης τὸν ἑαυτὸν σου διὰ παραγορίαν. Β Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς καὶ ἡμεῖς δὲν σὲ ἠναγκάσαμεν εἰς τὴν ἀσκήν τῆς λύτης σου οὔτε μάλις καταφέρθη ἐναντίον σου ὁ κεραιὸς ἀνεμεῖομεν τὸ διάστημα τοῦτο, ποῦ ἔμεσο- λάθησε καὶ ἀφήσαμεν νὰ χορεύῃσιν ἀπὸ τοὺς θρήνους. Τώρα λοιπὸν, ποῦ ἦλθες εἰς θέσιν νὰ διαβλέψῃς κάπως διὰ μέσου τῆς ἀμίκτης ἐκείνης καὶ νὰ ἀνοήσῃς τὴν ἀσκήν σου εἰς τοὺς παραγορίαν, τώρα καὶ ἡμεῖς ἔπιστε ἀπὸ τοὺς λόγους τῶν ὑπερηφάνων προσεδόσαμεν καὶ τοὺς ἰδικούς μας. C Διότι, ἔ- ταν ἀσκήν ἡ κακοκαρία ἦτο σφοδρὰ καὶ ἔβαινετο ὁ ἀνεμος τοῦ πένθους, θὰ σοὶ προκαλέσει παροξυσμὸν μεγαλύπερον διὰ κραυγὰς οἷοις σὲ προέτρεπε νὰ ἀφήσῃς τὴν λύτην καὶ ἀφοῦ ἐκέρχῃς τὸ μῖσος, ἐκτός τοῦ ὅτι θὰ ἐθεωρεῖτο ἐκθρὸς καὶ ἀ- νόητος, με τοὺς λόγους του αὐτοῦ θὰ ἔβρισκε πολλὰ ἔξω εἰς τὴν φωτὴν σου. Ἀφοῦ ἄμα τώρα ἤρκασε νὰ κοπήσῃ ὁ σάλος καὶ ἤκούσαμεν ὁ Θεὸς τὰ ἔργα κήρυκα, ἐκόλωσε θὰ ἀ- πλώομεν τὰ παντὰ τοῦ λόγου. Εἰς μετρίαν θαλασσὴ κακοκα- ρίαν θὰ ἠμωρέσῃ ἴσως ἡ τέκνη νὰ προσφέρῃ τὴν βοήθειάν

της ὅταν ἄμας ἡ ὀρηκτὴ τῶν ἀνάμων εἶναι ἀκαταμάχτος, ἡ πείρα εἰς τίποτε δὲν ἀφελεί. D

Δι' ἅλα αὐτὰ, ἐνθ' ἐπρόσβαμεν σιγὴν ἅλων τῶν χρόνων ποῦ ἐπέρασε, τώρα μάλις ἐπεκτελοῦμεν νὰ ἀμύλησμεν, ὅταν ἤκούσαμεν ἀπὸ τῶν Θεῶν¹⁵ σου ὅτι τώρα πρέπει νὰ ἀποταλ- μώομεν τοῦτο. Ἀσκήν καὶ αὐτὰ ἀπὸ τὰς θεραπειῶν σου ποῦ τὰς τοῦτον τώρα νὰ σοὶ ἀπευθύνουν δι' αὐτὰ μα- κροὺς λόγους καὶ γυναῖκες διὰ τῆς οἰκίας καὶ αἱ συγγενεῖς καὶ σοὶ ἔχουν κάποιαν οἰκίαν μαζί σου. Ὅτι δέ, ἀφοῦ δέκε- σαι τοὺς λόγους ἐκεῖνων, δὲν θὰ ἀπαξιώσῃς νὰ ἀκούσῃς τοὺς ἰδικούς μας ἀλλὰ θὰ ἐπαβεῖς τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν ἀταρα- χίαν, ποῦ ἀπατοῦν, τὸ ἐλπίζομεν καὶ τὸ πιστεύομεν ἀπολύ- τως. E Καὶ δι' ἄλλους λόγους τὸ γυναικεῖον φίλον ἔχει κά- ποιαν κλίσην πρὸς τὴν εὐθυμωρίαν. Ὅταν ἔμας προσεβῆ καὶ ἡ νεότης καὶ ἡ πρόωρος κηρία καὶ ἡ ἀπειρία τῆς ζωῆς καὶ μέγα πλῆθος φροντίων καὶ ἡ καθόλου καθ' ἅλην τὴν προηγουμένην ζωὴν μέσα εἰς καλοτέροισιν καὶ καρὴν καὶ πλοσπιν, τότε καὶ δευρὰ παλλαπλασιάζονται. Καὶ ἔν ὅσοις ἐπέβη τὸ κούνημα δὲν λάθη βοήθειαν ἀπὸ τῶν οὐρανῶν, ¹⁶ A ἡ πρώτη σκέψις θὰ ἠμωρέσῃ νὰ τὴν συντήρησιν. Τοῦτο ἀκριβῶς νομίζω θὰ εἶναι ἡ πρώτη καὶ ἡ μεγίστη ἀνάδειξις τῆς πολλῆς φροντίδος τοῦ Θεοῦ πρὸς σὲ· τὸ νὰ μὴ ἀπαντήσῃς ἀπὸ τὴν λύτην ἔπειτα ἀπὸ τόσα κακὰ ποῦ συνέδραμον ἐξαρ- κὰ καὶ νὰ μὴ κάσῃς τὸ λογκόν σου, δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα ἀνθρώπινης βοηθείας ἀλλὰ ἔργον τῆς παντοδυνάμου κηρίας, τῆς σοφίας, ποῦ δὲν ἔχει μέτρον, τῆς φρονήσεως, ποῦ εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐξικρισθῆ, τοῦ Πατρὸς τῶν οὐρανῶν καὶ Θεοῦ πάσης παραγορίας· «Αὐτὸς γὰρ πέτακεν ἡμᾶς, φρεῖ, καὶ ἴ- σεται ἡμεῖς· ποσέξει καὶ μολώσει ἡμεῖς καὶ ὕψιναι ἡμεῖς» (Ψαλμ. 6, 3).

¹⁷ Ἐὰς ὅτου ἦτο μαζί σου ὁ μακάριος ἐκεῖνος ἄνθρωπος, B ἀπελάμβανε τῆς καὶ φροντίδος καὶ ἐνδιαφέροντος καὶ ὅτι ἄλλο εἶναι φυσικὸν νὰ ἀπολαμβάνομεν ἀπὸ ἄνθρωπον ἀπ' ὅπου ἄμας ὁ Θεὸς ἔλαθεν ἐκεῖνον κοντὰ του, ἔλαθεν ὁ ἴσως τὴν θέσιν του. Δὲν εἶναι ἰδικὸς μου ὁ λόγος οἷτος ἀλλὰ τοῦ μακαρίου Δαυὶδ· διότι λέγει· κηριανὸν καὶ κηριανὸν ἀναλή- ψεται (Ψαλμ. 145, 9). Καὶ εἰς ἄλλο σημειὸν ἀπακαλεῖ αὐ- τὸν πατέρα τῶν οὐρανῶν καὶ κηριτὴν τῶν κηρῶν (Ψαλμ. 67, 6)· καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα σημεία θὰ τὸν εὕρῃς νὰ ἐπιδοσκῆνὴν διὰ τὴν τῶν αὐτῶν παλὺ ἐνδιαφέρον.

15. Φαίνεται ὅτι ὅτις ἐπὶ σὺν ὁμογενεῖσιν ὁμιλεῖ μετὰ τὸ ζῆλον, εἴ σὲ καὶ ὁ τέσων οἰκίας τῶν.

2. Και διά να μη ταράσῃ τὴν ψυχὴν σου καὶ σκοτίῃ τὸν λογισμόν σου μετὰ τὴν συνεχῆ ἐπανάληψιν τὸ ὄνομα εὐαγγελίου, ποὺ σοὺ ἤλθε εἰς τὸ νῆθος τῆς ἡλικίας, διὰ τοῦτο ἐπιθυμῶ νὰ ἀμύλωσάω κατὰ πρόσωπον καὶ νὰ δεῶμαι ὅτι δὲν εἶναι ὄνομα συμφορᾶς C τὸ ὄνομα τῆς κηρείας ἀλλὰ ὄνομα τιμῆς καὶ μάλιστα τῆς τιμῆς τῆς μεγίστης. Μὴ μοῦ φέρετε ὡς ἀπόδειξιν τὴν πεπλανημένην γνώμην τῶν πολλῶν ἀλλὰ τοῦ μακαρίου Παύλου ἢ μᾶλλον τὴν νομοθεσίαν τοῦ Χριστοῦ. Διότι ἐτι ἔλεγεν ἑκεῖνος τὸ ἔλεγεν ὁ Χριστὸς δι' αὐτοῦ, ὅπως καὶ ὁ Ἰ-θὺς ὁ Παῦλος ἔλεγεν· «Εἰ δικαίην ἠρτίσας τοῦ ἐν ἡμῶν λαλοῦντος Χριστοῦ,» (B' Κορ. 18, 3). Τί λέγει λατῖν; «Χῆρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐπὶν δέχοντα γεγονυῖα» (A' Τιμ. 5, 9), καὶ πάλιν «νευτέρως δὲ κῆρας παρανοῦ» (Αἰτιόθ. 5, 11). Καὶ μετὰ τὰς δύο δηλώσεις ἤθελε νὰ παρουσιάσῃ τὸ μέγεθος τῆς κηρείας. D. Καὶ ὅταν μᾶς εἴθῃ τὰς διατάξεις του περὶ ἐπισκόπων, ποιῶν δὲν θέτει ἀρτίων ἐπὶν, ἔδω ὅμως ἀρτίαι μετὰ πολλὴν ἀκριβείαν. Διὰ ποῖον λόγον; «Ὅτι διότι ἡ κηρεία εἶναι ἀνωτέρα ὡς τὴν ἱερουσύνην, ἀλλ' ἐπειδὴ αἱ κηραι ἀντιμετωπιζοῦν περισσότερα ἀπὸ ἑκεῖνους δευτῶν, καθὼς τὰς πολιορκουῖν πάλαι προδήματα δημόσια καὶ ἰδιωτικά. Διότι ὅπως μία ἀπεικίσιος πόλις εὐρίσκειται εἰς τὸ μέσον εἰς τὴν διάθεσιν ὄλων ἐκεῖνων, ποὺ ἐπιθυροῦν νὰ τὴν διαρρηθῶσιν, Ἔ ἔτσι καὶ ἡ κήρη ποὺ κηρεῖται ἔχει πολλοὺς ἀλόγους ἐκεῖνους ποὺ τὴν ἐπιθυλοῦσιντα, οὗ ἐκεῖνους ποὺ ἐπιθυλοῦσιντα τὸ κήρητὸς τῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνους ποὺ ἐπιθυλοῦσιντα νὰ παραβῶσιν τὴν σαφροσύνην τῆς. Καὶ θὰ εὐρωμεν νὰ τῆς δημιουργηθῶσιν καὶ ἄλλως ἀφορμὰ διὰ νὰ πέσῃ, οὗ μόνον αἱ ἀναίτερα. Ὑπερέτει ποὺ τὰς περιφοροῦσιν, πρῶματα ποὺ παραμελοῦσιντα, τὸ ὅτι δὲν τὰς τιμοῖν ὅπως προηγουμένως, ἡ εὐτυχία τῶν συναρτίων των, συχνὰ ὅπως καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ἀπολοῦσιντα, τὰς καταπέσιν νὰ προσέλθουν εἰς δευτέρον γάρον. 140 A.

Ὑπάρχουν δὲ μερικαὶ αἱ ὁποῖαι δὲν θέλουν νὰ συζήσουν μετὰ ἄνδρα νομίμως διὰ γάμου, ἀλλὰ κρυφίως. Τὸ κάνουν τοῦτο, διὰ νὰ ἀπολοῦσιν τὰ ἔγκλημα τῆς κηρείας, τὸσον οὗ ἐπονεῖσιντα ἀλλὰ ὄρων θαυμασμοῦ καὶ τιμῆς θεωρεῖται τὸ πρῶγμα μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ οὗ μόνον μεταξὺ ἡμῶν τῶν παστῶν ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν ἀπῶτων. Ἐγὼ, ὅταν ἤμην νέος, ἤξεύρω ὅτι ὁ διδάσκαλός μου — καὶ ἦτο ὁπὸ ὄλων ἐκεῖνος φανατικώτερος εἰδωλολάτρης — ἐξέφραξεν ἐνώπιον πολλῶν τὸν θαυμασμόν του, διὰ τὴν μητέρα μου. Ἐρωτῶν κατὰ τὴν συνήθειάν του ὅσους ἐκάθηντο πληροῖον του τίνας τέκνον ἤμην ἐγὼ, ὅταν κάποιος τοῦ εἶπεν ὅτι ἤμην τέκνον κάποιος κή-

ρας, ἔξῃρει νὰ μᾶθῃ ἀπὸ ἐμὲ τὴν ἡλικίαν τῆς μητρός μου καὶ τὸν χρόνον τῆς κηρείας. Καὶ ὅταν τοῦ εἶπον ὅτι εἶναι γενομένη ἐπὶν καὶ ἔχει εἰσοσιν ἔτη B ὅσ' ἔστω ἔλασε τὸν πότερα μου ἐξελάνθη καὶ ἐφείναξε δυνατὰ καὶ σῆμα ἀλέμα εἰς τοὺς παρόντας· «Πῶ, πᾶ! εἶπε, ποῖα γυναῖκες ὑπάρχουν μεταξὺ ἡμῶν ἀλλὰ καὶ μεταξὺ τῶν εἰδωλολατρῶν θαυμάζεται καὶ ἐπαινεῖται.

Αὐτὰ ὄλα ἔκων ὅτι ὄντι ὁ μακάριος Παῦλος ἔλεγε· «Χῆρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐπὶν δέχοντα γεγονυῖα» (A' Τιμ. 5, 9). Ἀλλὰ καὶ ἔπειτα ἀπὸ τὴν μαρτυρίαν τῶων ἐπὶν δὲν ἐπιτρέπει νὰ καταταγῇ εἰς τὸν ὄρον αὐτῶν κορὸν ἀλλὰ προσθέτει καὶ ἄλλας προεισθέσεις ὄρων· «Ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς μαρτυρομένη, εἰ ἐπινοοῦσιντα, C εἰ ἔξενόδοκον, εἰ ἄγιαν πόδος ἔνεμεν, εἰ ἀλαομένης ἐπήρκειον, εἰ ποτὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐταρκοῦσθη» (A' Τιμ. 5, 10). Ἀλλοῖον! Πόσῃ δοκιμάσῃ καὶ πόσῃ ταλαιπωρίαν, πῶσον ἀσπαρῆς καθωρισμένην ἀρετὴν ἀπατεῖ ἀπὸ τὴν κήρη! Ἀνὸ θὴ ἐπρωτε τοῦτο, ἂν δὲν ἐπρωτεῖται νὰ τῆς ἔμωσιντα πρῶγμα πολέτημον καὶ σεβαστῶν. Λέγει ἀκόμη· «νευτέρως κῆρας παρανοῦ» (A' Τιμ. 5, 11). Ἐν συνεχείᾳ προσθέτει καὶ τὴν αἰτίαν· «Ὅταν γὰρ καταστρηθῶσιντα τοῦ Χριστοῦ, γαρῖν θέλοσιν. Μετὰ τὸν λόγον τοῦτον μᾶς ὁπανίσταται, ὅτι οὗ ἐλασαν τοὺς συζῶγους των λαμβάνουν ὡς συζῶγους τῶν Χριστῶν. D θέλων ἔπειτα νὰ δεῖξῃ ὅτι ἡ συζῶγια οὗτῆ εἶναι ἡρία καὶ ἀπαλή πρόσθετε πῶς τὸ ἐκαρῶζει· «Ὅταν γὰρ καταστρηθῶσιντα τοῦ Χριστοῦ, γαρῖν θέλοσιν, ὡσὸν νὰ ἔκων ἀδύγῳν μαλακῶν, ποὺ δὲν τὰς μεταχειρίζεται μετὰ ἀσπαρῆς ἀλλὰ τὰς ἀρτίων νὰ τῶν ἐλευθέρως. Ἀλλὰ καὶ πάλιν δὲν στωματῶ ἔως ὄσων εἰς ἄλλο μέρος λαμβάνει δι' αὐτὴν πολλὴν φροντίδα λέγων· «Ἡ δὲ στωματῶσιντα ἔστω τέθνησιν» E ἡ δὲ ὄντως κῆρα καὶ μεμονωμένη ἤλασαν ἐπὶ τὸν Θεόν, καὶ προσμένει τὰς δεῖσιντα καὶ τὰς προεκεκαῖς ἡμέρας καὶ νικητῶς» (A' Τιμ. 5, 9). Καὶ πρὸς τοὺς Κορινθίους γράρων ἐπιστολῆν λέγει· «Μακαριώτερα ὄ ἔστιν, ἂν ὄπως μετῆ» (A' Κορ. 7, 40).

Εἶδες πόσῳ εἶναι τὸ ἔγκλημα τῆς κηρείας καὶ μάλιστα εἰς τὴν Κωνίην Διοκήτην, ὅταν ἤστωρε πέρα ὡς πέρα ἡ ὄρωτῆ τῆς παρθενίας; Ἀλλ' ὄπως καὶ τότε ἀκόμη ἡ λέμῃς τῆς παρθενίας δὲν ἔλασε νὰ ἀποκρίψῃ τὴν ἀκτινοβολίαν τῆς

14. Ὁ διδάσκαλος τῶ Ἰω. Χρῶ., ποὺ ἀναφῆται ὅτι ὄντι τὴν θαυμαστικὴν ἀνασῶσιντα τῶ καμῶνος εἶναι Ἰωσὺς ὁ Ἀβένος. Ὁ θαυμασῶς τῶ Ἀβένος ἀνασῶσιντα τὸν θαυμασμόν καὶ τὴν ἐκαρῶσιντα τῶ μεγάλῳ ἀπὸ κῆς τῆς ἔστιν μητῆρ.

χρείας αλλά αούάζει και θηαι έκούσαι την Ιδαήν της άρετήν. "Όταν άναφέρωμεν λουόν μετωύ μας την χρεϊάν, μη τωπεινωθής, μήτε νά θεωρήσης τή πρόηγα κατηγορίαν. ³⁴¹ Α δόξα άν ποίηο είναι κατηγορία, ή παρθένα θά είναι πολύ περαιοότερον. Καί θεοσίως δέν είναι, δέν είναι μη γένοιο. Τήν σαγήνη παύ βασιλεύοντες έλοι και παραδεικόμεθα τας γυναίκακ παύ τηρούν έγκράτειαν, ένθι είναι άσάκη έν τη ζωή αι σίκυμοί των, πώκ δέν πρέπει νά δοκιμάζωμεν έκκλητην και νά άπεινωθόμεν έκείνους, παύ ένθι αύτοι έσουν άποθάνει, πρέφουν δι' αύτοκς την Ιδών άγάτην; "Έως ότου λουόν, θηαις είπω, συνέλης με τών μακαρίων θηρησίων άπελάρθανες και τήης και ένδιαφέροντος, θηαις ήτο φηισαόν νά άπαληρθήης από ένάρετον άνθρώπον. Τώρα, είς την θέση έκείνου, έκεις τών Κύριον τών όλων Θεόν, ό όποίος και είς τή παρελθόν σέ έπροστάτευεν και θά συνεχίση πολύ περισσότερο τώρα Β και με πρωθυμία μεγαλύτεραν. Καί θηαις είπον παύ όλίγω, πώκ έφανερώσων ήδη θα μικράν άπόδειξιν της μεγάλης του προνοίας, άφοϋ σέ έφολόζεν όγιη και σίαν μέσα είς την κάμινον τούτων φρονιτίων και τώσης λάτης και δέν σέ άσπασε νά πάσης τίποτε από τή άπεικασία. Αυτός λουόν παύ δέν έπέτρεπε νά γίνης νεαυάγιον είς τόσην τοκαμίαν, πολύ περισσότερο έν καιρη γαλήνης θά διαφυλάξη την ψυχην σου και θά κόμη έλαφρότην την χρεϊαν σου και τή δεινά, παύ φαίνονται θηαι προσέρχονται από αυτήν.

3. "Εάν θηαις δέ σέ άνηρακί τή όνομα της χρεϊας αλλά ή άπάληξα τέτοιων σίκυμων, θηαιλογώ και ήγώ μαζί σου έπι είς όλόκληρον την γήν μετωύ τών άνδρών τών γήινων όλίγω παρρησία έσουν φανή, φιλόστοργοι, C ήπει, ταπεινοί, ήνωσάσκατοι, συνετοί, ειλθαεις. "Αλλά έπρεπε νά ταραζέσαι και νά πονήκ, άν έξηφανίκετο έντελής και κατέληγεν είς τή μηδέν. "Αν θηαις κατέπλευσεν είς τών γαλήνιον λιμένα και άπέδημσεν είς τών πραγματικόν βασιλεύα του, δέν πρέπει νά πεινώθης δι' αύτά άλλα νά κείρης. Διότι ό θάνατος αύτός δέν είναι θάνατος αλλά άποδημία και μετακίνησης από τή χειρότερα είς τή καλύτερα, από την γήν είς τών σφρανόν, από τούς άνθρώπους παύ τούς άγγέλους και τούς άραγαγγέλους και τών άγγέλων και τών άραγγέλων τών Κύριον. Διότι έβώ μεν είς την γήν, όταν έξεστράτευε, παύ κάρην του βασιλεύς, D έπρεπε νά περιμένη και κινδύνους και πάλλας έπιβουλές εκ μέρους τών φθονερών. Διότι δσον ηρέζαντο ή εύδοκίμηκς του, τόσοσ έπείρσοσαν και αι ένέργειακς τών έκθρών του. Άφοϋ θηαις έρωτηεν εκεί, τίποτε από αύτά δέν ήμπορεί νά ύποπτευή κανείς. "Πότε δσον άκαθάρκς λυσιείσα, διότι τών έπήτην ό Θεός,

ένθι ήτο τόσοσ καλός και τόσοσ ένάρετος, άλλο τόσοσ πρέπει νά κείρης, διότι έπαύθευσεν με πολλήν άσφέλειαν και δόξαν και άφοϋ έσηλλάγη από την ταραχήν της παροχής κινδυνώδους ζωής, ζή τώρα είς κατάστασιν ειρήνης και ηουκίας πάλλης. Πώκ θεοσίως δέν είναι άνταφωτών νά όμολογώμεν θα ό σφρανός είναι πολύ καλύτερος από την γήν, νά πεινώθωμεν θηαις έκείνους παύ μετανοήνεται από αύτην παύ τή έκεί; Ε Εάν ό μακαρίος έκείνος σνγκαιελέγγο μετωύ έκείνων παύ έσουν ζήσαι αίσωρως και άντιθέτως παύ τή θέλημα του Θεού, τότε έπρεπε νά ζουαζέσαι και νά τών θρηνηκς, θα νεκρόν μόνον αλλά και ζωντανόν. "Επειδή θηαις ήτο αύτός είς εκ τών φίλων Έκείνου, πρέπει νά συμμεριζώμεθα την χαρόν του και μόνον δσον έζη αλλά και τώρα παύ έκομήθη. "Ηκούσεκ πάντακ τών μακαρίων Παύλων νά λέγη: «Τό όγαλδοσι και σον Χριστώ είναι, πολλήν μάλλον κρείσσον» (Φιλ. Ι, 28).

"Αλλά ποθείς νά άκούσης την όμιλιον του, και νά άπειλαύσης την άγάτην του παύ σόν ³⁴² Α και άποζηεις την σνναστροφήν του, την ύπάλμην παύ είκεκ έξ αείας του, την λαμπρότητα, την τιμήν, την δορφάκειαν και θα αύτά πον έξηφανίσθησεν σέ ταραζών και σέ σκοπίζον. Τήν άγάτην σου παύ έκείνον σού είναι δυνατόν νά την φυλάξης τώρα εκ Ισου θηαις και προηγουμένως. Διότι τέτοια είναι ή δύναμη της άγάτης και μόνον δσον είναι παρόντες και πλησίον μας αλλά και δσον άπουσάσκουν μακράν τούς άγκαλιόζει, τούς σνμενάνει, τούς σννέθει. Καί μήτε τή λήθηκς τών χρόνων, μήτε ή άπέστασις τών δρόμων, σθε τίποτε άλλο παρόμοιον δέν έκαι την δύναμιν νά θρωσώ και νά διακόψη τών φυσικών σννδεσμων.

"Αν θηαις έπαρημής νά τών άπεκρήκς πρόσωπον παύ πρόσωπον — διότι γνωρίζω ότι αύτή είναι ή θεοσιτάτη έπαρημία σου — Β διαφυλάξε την κληνην σου άνέσασον από άλλων άνδρα και προθυμοποιήσου νά παρουσιήσης (μήν άνταφών έκείνου και όπωδοήσικς θά άποδημίσικς είς τών Ίσον με έκείνον τόσοσ, θα δει νά σννοκηήσης μαζί του θηαις έβώ επί πέγτε και έκισον και έκισον και κίλια και δύο κιλιάδες και ήκα κιλιάδες και πολλές φορές τόσοσ έτη αλλά είς τούς άπεράντους και άτελευτήτους αϊώνες. Διότι τούς τώπους έκείνους της άναπαύσεως έκαι θεσποσθή νά κληρονομοϋν και αι σνματικακ σνγγένειακς αλλά ή όμοιότηκς τών θίαν. "Εάν δηλαδή ό Θεός ώδήγησε τών Αδάρων, ¹⁴ παύ ήτο άγνωστος είς τών 'Αδρατή, είς τών Ίσον τώπων παύ ήτο και έκείνος, C ή άμοιό-

14. "Ο πτωχός Αδάρος ήτο πολύ άγνωστός είς τών αγγρηκς. Τού έκει άπερφοί έκτά όμιλιόκς.

της τοῦ θένου συντελεῖ ὥστε νά παρακαθίσουν μέ αὐτῶν παλ-
 λοι ἀπὸ ἀνατολᾶς καὶ δυσμᾶς, θά δεσθῆ καὶ σὲ μαζὶ μέ τὸν
 καλὸν Θηράσιον ὁ τύπος τῆς ἀναπαύσεως, ἂν θελήσῃς νά πα-
 ρουσιάσῃς τὸν αὐτὸν μέ ἐκεῖνον θένον. Τότε θά τὸν ἀποκτή-
 σῃς πάλιν, ὅτι μέ τὸ σαματικὸν κάλλος ποῦ εἶχε, διὰν ἐφυ-
 γεν ὡδᾶ μέ μίαν ἄλλην ἀνατοβολίαν καὶ λάμπην, ποῦ θά
 λάμπη περισσότερο ἀπὸ τὰς ἡλιακὰς ἀκτίνας. Τοῦτο τὸ σῶ-
 μα καὶ ἂν ἐνέλθῃ εἰς μέγα ὄψος, εἶναι ἐν τοῦτοις φθαρτῶν
 Ἰ τὰ σῶματα ὅμως ἐκείνων, ποῦ ἔχουν εὐραρεστίσει ἐνάσιον
 τοῦ Θεοῦ, θά ἐνδοθῶν τῶσιν δόξαν, δόξην καὶ νά ἀντικρί-
 σθωσιν ἀκόμη μέ τοὺς φθαλιμῶς αὐτοὺς εἶναι ἀδύνατον. Καὶ
 μερικὰ σημεῖα ἀμυδρὰ καὶ ἱκνῆ δι' αὐτὰ οἰκονόμησεν ὁ Θεός,
 ὥστε νά μᾶς δοθῶν καὶ εἰς τὴν Παλαιάν καὶ εἰς τὴν Καινὴν
 Διαθήκην. Ἐκεῖ, μέ τῶσιν ἀγλήρῃ καταφωτίζεται τὸ πρόσω-
 πον τοῦ Μωυσοῦς τότε, ὥστε νά εἶναι ἀδύνατον εἰς τοὺς Ἰσ-
 ραηλῆτας νά τὸ ἀντικρίσθωσιν εἰς τὴν Καινὴν, ποῦ περισσότερο
 ἀπὸ αὐτὸ ἤστροψε τὸ πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ.

Εἰπέ μοι ἂν σοῦ ὑπέσχετο κάποιος ὅτι θά τὸν κάρη βα-
 σιλεῖ ἀπὸ τῆς γῆς καὶ ἐπειτα σοῦ ἐξίτηι νά χωρισθῆς ἀπὸ αὐ-
 τῶν πρὸς κόριν τοῦ Ε' διὰ διδόνταμα ἔλασιν ἐπὼν καὶ σοῦ ὑπέ-
 σχετο ὅτι ἐπειτα θά σοῦ τὸν ἀποδοῖσι μέ βασιλικὸν στέμμα
 καὶ πορφύραν καὶ ἀκόμη ὅτι θά τᾶξῃ καὶ σὲ εἰς τὴν αὐτὴν τι-
 μηθεῖν θέσιν, δὲν θά ὑπέφρας τάχα τὸν χωρισμὸν μέ τὴν
 πρέπουσαν πράξιτα καὶ συμφροσύνην, δὲν θά ἐκαίρεσο ἀρα-
 γε διὰ τὸ δῶρον καὶ δὲν θά ἐνόμιζες ὅτι εἶναι πρᾶγμα ποῦ ἄ-
 ἔξει νά τὸ εὐχαρίσθῃ κανεῖς; Αὐτὸ λαπὸν νά ὑπομείνῃς καὶ
 τᾶρα, ὅτι διὰ τὴν βασιλείαν τῆς γῆς ἀλλὰ τῶν οὐρανῶν; Ἰκα
 διὰ νά τὸν ἀποκτήσῃς ἐκ νέου, ἐνῶθ θά φορᾷ τὸ χρυσοῦσκρα-
 τον ἔνδυμα ἀλλὰ ἐνῶθ θά ἐκῆ ἐνδυθῆ ἀθανάσιαν καὶ δόξαν,
 ὅσων εἶναι εὐλογον νά φοροῦν σοσι ζῶσιν εἰς τοὺς οὐρανοὺς.
 Ἐάν ὅμως σοῦ φαίνεται ἀνυπόφορον τὸ μῆκος τοῦ χρόνου,
 143 Α εἶναι φυσικὸν ὅτι κάποτε καὶ εἰς τὰ ὄνειρά σοῦ θά σοῦ
 παρουσιάσῃ, καὶ θά σοῦ ὁμιλήσῃ ὅπως συνήθως, καὶ θά σοῦ
 δεῖξῃ τὸ ποθητὸν πρόσωπον ἄς σοῦ χρησιμεύσῃ αὐτὸ ὡς
 παρηγορία ἀντὶ τῶν ἐπιποταῶν, ἅσπα τοῦτο εἶναι καὶ ἀπὸ τὰς
 ἐπιστολάς Ἰσχυρότερον. Δῶσι εἰς τὰς ἐπιστολάς μόνον γράμ-
 ματα Ἰμπορεῖς νά ἴδῃς, ἐνῶθ ἐδῶ καὶ τὴν μορφήν τοῦ προσώ-
 που καὶ τὸ γέλωτο τὸ γλυκὸ, καὶ τὸ παράστημα καὶ τὸ θάδι-
 σμα, νά ἀκούσῃς τὴν ὁμιλίαν του καὶ νά ἀναγνῶρισῃς τὴν ἀ-
 γαπημένην φωνήν.

4. Ἐπειδὴ ὅμως θρηγεῖς καὶ διὰ τὴν ἀσφάλειαν, ποῦ εἰ-
 χες ἀποκτήσει χάρις εἰς αὐτὸν, Ἰσως δὲ καὶ διὰ τὴν ἐπαρουσία-
 ζεν ἐλπίδας μεγαλυτέρας εὐδοκιμησεως; διότι Ἰμεουον ὅτι θά

ἐφθονε Ἰ τοιαύτας εἰς τὸ ὄξημα τοῦ ὑπάρκου καὶ τοῦτο πε-
 ρισσότερον ἀπὸ ὅλα νομίζω, σοῦ προκαλεῖ τὸν σπαραγμὸν
 καὶ τὴν ἰάλην τῆς ψυχῆς. Διὰ τοῦτο φέρε εἰς τὸν νοῦν σοῦ
 ἐκεῖνους ποῦ ἔλασον ὄξημα μεγαλύτερον ἀπὸ τὸ ἴσῶκον του
 καὶ κατέστρεψαν τὴν ζωὴν των κατὰ τρόπον κυριαρχικῆς
 ἀξιολόγητον. Θά σὲ κάμω νά ἐνθυμηθῆς, Ἐκεῖς ἀκούσει Ἰ-
 σιας διὰ τὸν Θεοῦσμον ἀπὸ τὴν Σικελίαν; Ἰτο κάποιος ἀπὸ
 τοὺς ποῦδ ἐπιφανεῖς. Αὐτὸς ἐνῶθ ἔνικα τοὺς πάντας εἰς τὴν
 ἀρατότητα, εἰς τὸ μέγεθος τοῦ σώματος καὶ εἰς τὴν ἐλευθε-
 ρίαν ἐμπροσθεν τοῦ βασιλεὺς καὶ ἐνῶθ ἐκεῖ μεγαλυτέραν δό-
 ξαμιν ἀπὸ ὅλους τοὺς αὐλικούς, δὲν ἐδέχθη μετροπαιθεῖ τὴν
 εὐτυαίαν του αὐτῆν. Ἐκαμῆ συναρπάσασιν ἐναντίον τοῦ βασι-
 λεὺς καὶ συλληφθεῖς, Ἐ ὁ ἴσως ἀπεκεφαλίσθη οἰκτρότατος, ἡ δὲ
 οὐζύγος του, ποῦ καὶ εἰς τὴν ἀνατροφήν καὶ εἰς τὴν καταγε-
 γνῆν καὶ εἰς ὅλα τὰ ἄλλα δὲν ὑπελείπετο εἰς τίποτε τῆς εὐγε-
 νείας σοῦ, ἀφοῦ ἐγυμνάσθη ἀφηνείας ἀπὸ ὅλα τὰ ὑπάρχοντά
 τῆς καὶ ἐξέπεσε τῆς ἐλευθερίας τῆς, συνακατελέθη μεταδῶ
 τῶν θεσθῶν τῆς οἰκονόμου καὶ εὐρήθη εἰς τὴν ἀνάγκην νά
 ζῆσῃ ζωὴν χειροτέραν ἀπὸ ὑπαρετρίας; τοῦτο μόνον ἐκεῖ πε-
 ρισσότερον ἀπὸ τὰς ἄλλας, ὅτι προεκάλει μέ τὴν ὑπερβολι-
 κὴν συμφορὰν τῆς τὰ δάκρυα ὄλων σοσι τὴν ἐβλεπῆν. Ἐνα-
 φέρεται ἐπίσης καὶ ἡ Ἄρτεμισία,¹⁶ ἡ ὁποῖα ὑπῆρθε οὐζύγος,
 ποῦδ ἐπιφανοῦς οὐζύγος καὶ ἐπειδὴ καὶ ἐκεῖνος ἐπεθῶμιζε
 τὸ βασιλικὸν δέξημα, Ἰ περιέπεσον εἰς τὴν πενίαν καὶ τὴν
 δυστυχίαν αὐτῆν. Διὰ τὴν ἀπέραντος λύπη τῆς, τὸ ἄρθενα
 δάκρυά τῆς ἐσθῆσαν τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν τῆς; τᾶρα ἐκεῖ
 ἀνάγκην ἀπὸ ἐκεῖνους, ποῦ θά τῆς κρατήσων τὴν κείρα καὶ
 θά τὴν ἀδηγήσων εἰς τὸς θύρας τῶν ἄλλων, διὰ νά ἐξοικονο-
 μήσῃ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὴν ἀπαράτηταν προφήν. Καὶ
 πολλαὶ ἄλλας οἰκονομείας θά ἴτο συντυτὸν νῆ ἀνοσφῆρι, εἰ
 ὁποῖα κατακρημνίσθησαν ἔσπα, ἐάν δὲν ἐγνῶρισον καλῶς τὴν
 ἐβλόδειαν καὶ τὴν φρόνησιν σοῦ; διὰ δὲν ἐπιθυμεῖς νά εὐ-
 ρῆς παρηγορίαν εἰς τὴν συμφορὰν σοῦ ἀπὸ τὴν ἔγνῃν δυστυ-
 χίαν;¹⁷ Καὶ αὐτὰ ποῦ ἀνέφερα τᾶρα, δὲν τὰ ἀνέφερα διὰ τῆ-
 ποτε ἄλλο, παρὰ διὰ νά ἀντιληθῆς ὅτι τὰ ἀνθρώπινα πρά-
 γματα δὲν εἶναι ἴσποτε, ἀλλὰ ἀληθῆν ὅπως τὰ παρουσιάζει ὁ
 προφήτης: «Πᾶσα δόξω ἀνθρώπου Ε' ὡς ἄθος κόρυθος. (Ἰσο.
 40, 6). Ὅσον καὶ ἂν ὑψηθῆ καὶ ἀκτινοβολήσῃ, τῶσων μεγα-

16. Διὰ τὰ ἀναφερόμενα ἐδῶ πρόσωπα δὲν ἔχων πληροφορίας ἀπὸ
 ἄλλος.

17. Προσέλασιν συνήθως τοὺς πάσωντας νά συγκρίνωσιν τὸ πάθημά
 των πρὸς τὸ πάθημα ἐνὸς ἄλλου. Ἄλλ' ἡ ἀληθῆς πνευματικότης εἶναι
 κείη ποῦ προβάλλει ὁ ἱ. συγγραφεῖς.

πύλεμον, επιστρέφοντες ἔφεραν τὴν εἰδὴν αὐτὴν εἰς τὴν σύγγυόν του.

Εἰς τίποτε, εἰς τίποτε δὲν διαφέρουν ὅσα λήμψουν εἰς τὸν κόσμον ἀπὸ θεατρικῶν παγνίδεω ἢ ἀπὸ τὴν ἀκαρῆν τῶν ἀνοικτῶτων λουλουδιῶν. C Κατὰ πρόπον πετοῦν, προσηύχθησαν ἐπιτεοῦν ἔπειτα καὶ ἂν ἀκόμη ἐπιτραπῆ νὰ ἀναμεινουν ἐπὶ ὀλίγον, ἀρέσκαι καταστρέφονται. Ποῖον πράγμα εἶναι μῆδισμῶν ἄνωγρον ἀπὸ τὴν τμήν καὶ τὴν δόξαν ποὺ προέρχεται ἀπὸ τοὺς πολλοὺς; Tὶ καρπὸν δίδει καὶ ποῖον ἀφέλειον προκαλεῖ; Εἰς ποῖον σκοπὸν κρήσκον ἀντοποκρίνεται; Καὶ μακάρι νὰ ἦτο τὸ δεινὸν τοῦτο μόνον. Ἄλλ' ἤμεις ἐκτός τοῦ ὅτι δὲν ἔχομεν νὰ κερδίσωμεν ἀπὸ αὐτῶ κανὲν καλόν, ἀναγκάζεται νὰ ὑπαμένῃ συνεχῶς πολλὰ δυσάρεστα καὶ θλαστέρα, ὅποιος ἔχει αὐτὴν τὴν ἐπιταχθεστέτην κυρίαν. Διότι ἡ δόξα εἶναι κυρία αὐτῶν ποὺ τὴν ἔχουν D καὶ ὅσον περισσότερον τὴν καταλασθεῖον οἱ δοῦλοι τῆς τῶσον περισσότερον ἐξεγείρεται ἐναντίον των καὶ τοὺς θλαστέρας διαταγῆς. Ἐνβὶ αὐτοὺς ποὺ τὴν περιφρονεῖν καὶ τὴν ἐξουτελλίζου ἀπὸ τῆ ἰδία δὲν ἔμπορεῖ τελικῶς νὰ τοὺς ὑποτάξῃ — ἔτσι εἶναι κεραιτέρα καὶ ἀπὸ τύραννον καὶ ἀπὸ κάθε θηρίου. Διότι ὁ τύραννος καὶ τὸ θηρίον πῆσσεύονται σκηνὰ μὲ τὴν ἐκγύμνασιν, ἐκείνη ἡμῶς ἐξαγυρῶνεται, ὅταν ὑποκαύωμεν εἰς αὐτὴν καὶ ἂν εὐρη ἐκεῖνον ποὺ θὰ ὑποκαύσῃ καὶ θὰ ὑποκαύσῃ εἰς ὅλα, τίποτε δὲν ἀφήνει ποὺ νὰ μὴν τοῦ τὸ ἐπιβάλλῃ. Ἐχει καὶ μῶν ἄλλην σύμψακον, ποὺ δὲν θὰ κάμωμεν λάθος ἂν τὴν ὀνομάσωμεν θυγατέρα τῆς. E Ὅταν δηλαδὴ ἡ τμή, ἀφοῦ καλλιεργηθῆ καὶ μεγαλίσῃ εἰς ἱκανὸν βαθμόν, κἀμὴ ρίξαι μέσου μας, τότε γεννᾷ τὴν ἀνοσίαν, ἢ ποῖα ἐξ Ἰσοῦ μὲ αὐτὴν ἔμπορεῖ νὰ κρημνίσῃ τὴν ψυχὴν ἑαίνων ποὺ τὴν ἔχουν.

8. Εἰπὲ μου, λοιπὸν δι' αὐτὰ θρηγεῖς; Ἐπειδὴ ὁ Θεὸς σὲ ἀπέλλαξε ἀπὸ τὴν τῶσον βαρεῖαν αὐτὴν δουλείαν καὶ ἐρεπὴ ἀπειμάκρυνεν ἀπὸ τὰ τείχη τῆς ψυχῆς σου κάθε ἐφοδον τῶν λομωθῶν αὐτῶν ὄθενεσκῶν: 346 A Ὅταν εἶπας τὸν σύγγυόν σου ζωντανὸν πατὲρ δὲν ἔπαισκον νὰ ἐπιτῆνται ἀδικακόμας ἐναντίον τῆς ψυχῆς σου, τῶρα ἡμῶς ποὺ ἀπέθανε δὲν ἔχουν ἀπὸ ποῖον σημείον νὰ προσβάλλουν τὸν νοῦν σου. Αὐτὸ λοιπὸν πρέπει νὰ ἐπιτάξῃ, νὰ μὴ θρηγῆς τὴν ὑποκαρῆσιν των καὶ νὰ μὴ ἐπιζητῆς τὴν σκληρὰν κυριαρχίαν των. Διότι ὅπου ἐπιτεοῦν αὐταὶ ὡς θύλακα, ἀνατρέπουν τὰ πάντα ἐκ θεμελίων καὶ τὰ συντρέθουν. Καὶ ὅπως πολλὰ ἀπὸ τῆς πῆρας, ἐνβὶ εἶναι ἐκ φύσεως δύσμορφοι καὶ ἀπαῖσαι, μὲ τὰ ψημῶτα καὶ τὸ βάμμιον διεγείρουν τὰς ψυχὰς τῶν νέων, ποὺ εἶναι ἀκόμη ἀπαῖσαι, καὶ διὰν τοὺς φέρουν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν

των, τοὺς μετοστρέφοντες ἐξουτελλιστικώτερον ἀπὸ κάθε δοῦλον, ἔτσι καὶ αὐτὸ τὰ πάθη, ἢ κενόδοξαι καὶ ἢ ἀνοσίαι, B μολίνουν τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων περισσότερον ἀπὸ κάθε μύλομα.

Διὰ τοῦτο καὶ ὁ πλοῦτος θεωρεῖται ἀγαθὸν ἀπὸ τοὺς πολλοὺς ὅταν τοῦ ἀραιρέσωμεν τὴν κενόδοξαι, καὶ ὁ εἰσὸς πλεόν δὲν εἶναι ἐπιθυμητός. Ὅποιοι λοιπὸν ἠρουνθήσαν μὲ τὴν πενίαν των νὰ ἐπαύσων τὴν δόξαν ἐκ μέρους τῶν πολλῶν δὲν ἤθελαν πλέον νὰ πλουτίσων ἀλλὰ περιεφρόνησαν τὸν προσφερόμεντα εἰς αὐτοὺς ποῦν κροσόν. Δὲν θὰ κρεασθῆ νὰ μῆθῃς τοῦτους ἀπὸ ἐμῆ: σὺ γνωρίζεις ἀκριβέστερον ἀπὸ ἡμῶς τὸν Ἐπομεμῶνδον, τὸν Σωκράτην, τὸν Ἀριστείδην, τὸν Διογένην, τὸν Κράτιμα, ποὺ ἔφηρε τοὺς ἀγροὺς του νὰ γίνουιν θεοκότοι. Οἱ πρῶτοι ἀπὸ αὐτοὺς μὴ ἔχοντες δυνατότητος νὰ πλουτίσων, εἶδον νὰ ἔρχεται εἰς αὐτοὺς ἢ δόξα διὰ τῆς πτωκείας καὶ κατέφυγον ἀμέσως εἰς αὐτὴν: C ὁ τελευταῖος ἀπέμπερ καὶ ἐκεῖνα ποὺ εἶχεν ἀπὸ τῶσον μανίαν κατέκοτον ὅλα διὰ νὰ ἀπακτῆσων τὸ ἔργον τοῦτο θηρίον, τὴν δόξαν.¹⁹ Ἄς μὴ κλαίωμεν λοιπὸν, διότι ὁ Θεὸς μᾶς ἀπέλλαξε ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀσκραν καὶ γελῶσαν δουλείαν, ποὺ εἶναι φορτωμένη ἀπὸ κατηγορίας πολλὰς. Διότι τὸ νοσητὸν τῆς εἶναι μόνον λαμπρόν, εἰς τὴν πρᾶξιν ἡμῶς φέρει τοὺς φιλοδόξους εἰς θέσιν ἀνίψητον πρὸς τὸ ἄνομα καὶ δὲν ὑπάρχει κανεὶς ποὺ νὰ μὴ γελᾷ μὲ ἐκεῖνον, ποὺ ἐπιτάσκει τὴν δόξαν. Ἐμφρονῆς καὶ ἐνδοξας: θὰ ἔμπορεῖ νὰ γίνῃ μόνον, ὅποιος δὲν ἀποθέλει εἰς τοῦτο. D Ἐκεῖνος ἡμῶς ποὺ θεωρεῖ σημαντικὴν τὴν ἐκ μέρους τῶν πολλῶν δόξαν καὶ διὰ νὰ τὴν ἐπιτάξῃ ὑπαμένει καὶ πράττει τὰ πάντα, αὐτὸς θὰ σημειώσῃ τὴν μεγαλυτέραν ἀποτυχίαν καὶ πῆσιν εἰς τὴν προσπίθειν του καὶ θὰ ἀπολαύσῃ ὅλα τὰ ἀντίθετα, τὸν γέλωτα, τὴν κατηγορίαν, τὰ σκῆμματα, τὴν ἀντιπάθειαν καὶ τὸ μῶσος.

Καὶ δὲν εἶναι τοῦτο συνηθισμένον εἰς τοὺς ἀνθρώπους μόνον ἀλλὰ καὶ εἰς ὅσας τὰς γυναῖκας καὶ μάλιστα περισσότερον. Ὅλοι θαυμάζουιν τὴν ἀνεπιτήθευτον εἰς τὴν ἐμφάνειαν, τὰ θάματα, τὴν ἐνδομωσίαν, E ποὺ δὲν ἐπιζητῆ τὸν ἔστανον κανονός, καὶ δοκιμάζουιν ἐκπληξῆν καὶ τὴν μακαρίζουιν καὶ τῆς εὐκονται καὶ ὅλα τὰ καλὰ ἀποστρέφονται ἡμῶς καὶ ἀντιπαθεῖν τὴν κενόδοξον καὶ τὴν ἀπαρῶντων ὡσὸν νὰ ἦτο ἡ

19. Οἱ ἐμφρονῆμοι εἰς ὅσους ἄνθρωποι εἶναι ὀρθολογικῶς ὑποδείκνυται ἀναρῶντος εἶναι, διὰ τὴν ἐσπῆν καὶ τὴν κενονίαν, εἰς τὴν ἑσπῆν ἐξομῶν. Ἄλλὰ μὲ τὸ κατῆρα καὶ φιλοπροθ ἄγιστο ἢ ἀρετὴ των ὑποδείκνυται εἰς τῆς μῆσος διὰ τὴν ἀπῆσταν δόξαν.

γρον θηρίων και εκτοξεύουν έναντιον της άπειρους κατάρως και ύβρεως. Και δέν άσπαρείγουμεν αυτά τά κακά μόνον από την περιφρόνησιν της δόξης των πολλών αλλά έκαστος των άνωτέρω θά άσπαροίσαμεν τά μέγιστα κέρδη, γυμναζόμενοι να άνερχώμεθα δλίγον και δλίγον και να ύψωνώμεθα προς τον ούρανόν ³⁴⁷ A και να καταπρονούμεν όλα τά γήινα. Διάς έκείνος που δέν έχει άνάγκην από την τιμήν των ανθρώπων, δει καλά πράξεις, θά τά πράξη όλα με άσφάλειαν και δέν θά κινδυνεύση να πάθη κάτι κακόν ούτε εις τάς λυπηράς ούτε εις τάς εόχραστους περιστάσεις της ζωής· ούτε δηλαδή αι πρώται θά τον καταποντίουν η θά τον κομινίσουν ούτε αι δεύτεραι ημπαρούν να τον κάμουν ύπερφίλον και φουσκωμένον αλλά μέσα εις πράγματα εύμετάβλητα και τεταραγμένα ο ύψος παραμένει έξω από κάθε μεταπτώσιν. Το ύψον έλέγξω ότι θά σμιδίσω τακώς και εις σε και αφού άσπασσής δια μέσ από όλα τά θωρακά θά μάς παρουσιάσης ούράνιον δών και την δόξαν που τώρα θηρείς, θά την περιφρόνησης μετ' δλίγον B και θά άνεληγθής τό κενόν και μάταιον προσωπίον της.

Εάν πάλιν παθείς την άσφάλειαν που έκείνος σου είπαι προσφέρει και την φύλαξιν των ύπαρχόντων σου και την άπαρηγήν της έπιβουλής, δουν μάταιον εις τάς συμφοράς των άλλων, εάτηρμον επί Κύριον την μέριμνόν σου και άπό τός σε διατρέμω (Ψαλι. 54, 23). «Εβλέψατε γάρ, λέγει, εις άρχαίος γενεάς και ίδετε τίς ήλιπσεν επί Κύριον και κατασχύνθη, η τίς έπεκαλέσατο αυτόν και ύπερέδεν αυτόν η τίς ένεμενε τοίς έντολίς αυτού και έγκατέλειπεν αυτόν» (Σαφ. Σειρ. 2, 10). Διάς έκείνος που σου έπροξένησε την τήσον άνυπόφορον συμφοράν C και σε έπανεφερε τώρα εις την γαλήνην, αυτός θά σε προφυλάξη και από όλα πρόκειται άκώμα να σου συμβούν· διάς θά συμφωνήσης μετ' μου και η δία ότι θαρότερον από τό πλήγμα τούτο δέν θά λάθης άλλο εις τό έξής. Σν λοιπόν που ύπέφερες με τήσον γενναίότητα την τωρινήν συμφοράν και μάλιστα ένφ ήσο άπειρος, με πολύ μεγαλύτερον εικόσιαν θά ύπαμείνης τά μελλοντικά, εάν κάποτε — πράγμα που εύχομαι να μη γνη ποτέ — συμβή ³⁴⁸ κάτι από όλα άπευχήθη. Να επόκιμης λοιπόν τον ούρανόν και όλα σου άδηγούν εις την εκεί ζωήν και τίποτε από τά έδώ D δέν θά ήμπορέση να σε άλλνη, ακόμη και ο ύψος ο κυριάρ-

³⁴⁷ Δέν είναι άδύνατον να υποδείξω εις κάποιον, που υποφέρει, ότι κενόν να τον εψη και ελλη συμφορά. Διά τούτο ο Γ. συγγραφέας χρησιμοποείται επόκειν, άριστερον χρονικά και λογικον περι του άπτότετου ελπί.

κος που σκότους, άρκει να μη βλάψωμεν οι ύψια τον δαυτόν μας. Διάς και αν άσπαρήση κάποιος την παρουσίαν μας και διαμελήη τό σώμα μας, δέν άποτελεί τούτο τίποτε δι' ήμάς, όταν μένη άνετηρέσασσι η ψυχή μας.

7. "Αν όμως θέλεις άποσώφιστε και άσφαλξ να είναι τά κρημάτα σου αλλά και να πληθύνωνται ενω θά σου υποδείξω και τον τρόπον και τον τόπον, όπου δέν έχει τό δικαίωμα να εισέλθη κανείς από σους τό έποφθαλιμούν. Ποίος είναι ο τόπος; Ο ούρανός. Αποστείλε τα προς τον κολόν έκείνον σίζυγον και δέν θά ήμπορέση ούτε κλέπτει ούτε άπατείν ούτε τίποτε από δτι τά καταστρέφει να τά προσβάλη. E "Αν και κάποιος έχει τά κρημάτα αυτά, θά εξασφαλίσης από αυτά πολύ κέρδος. Διάς όλα σου φατεδόμεν εις τον ούρανόν διδουν και περισσοτέραν και καλύτεραν έσοδείαν, όπως άκριβώς πρέπει, αφού έχουν κάμει ρίβας εις τον ούρανόν. "Αν πράξης τούτο, πρόσεξε ποία πλεονεκτήματα θά άποκομίσης· πρώτον την αείνους ζωήν και τά ύποσχημένα εις σους αγαπούν τον Θεόν·" A ούτε άφθαλμός είδεν, ούτε ούς ήκουσεν, ούτε επί καρδίαν ανθρώπου άνέβη, έπειτα την παντοεινήν ευτροφίαν του καλού συζύγου σου αλλά και εις την ζωήν αυτήν θά άπαλλαγής από τάς φροντίδας, ³⁴⁸ A τοίς φόβους, τοίς κινδύνους, τίς έπιβουλές, την έχθραν, τό μίσος. Έως ότου σε περιβάλλουν αυτά ίσως θά ύπάρξουν περικοί που θά σου έπιτεδούν· αν όμως τά μεταθέσης εις τον ούρανόν, θά ζήσης άκίνδυνον και άσφαλξ ζωήν, γεμάτην από παλήν ησυχίαν και θά άπαλάσης αϊτάκρειαν μετ' εσοδείας.

Είναι δηλαδή μέγας παραλογισμός, όταν μόν θέλη κανείς να άγορήση άγρόν, να έπιζητή εφόρον γην, όταν όμως έχει ήμπερός του τον ούρανόν άνω της γης, ένφ ήμπορει να άποκτήση εκεί άγρόν, να μένη επάνω εις την γην και να ύπαμείνη την αλαστωρίαν που του προκαλεί η γη και αι άμαρτίαι του· από μάς κάμει σικνά να άποτύχωμεν εις την έλπίδα μας. B "Επειδή όμως σου προκαλεί μεγάλην λύπην και ταραχήν η προσδοκία που εδοκίμασες σικνά ότι θά άνήραξοτο εις τό δέγμα του ύπάρχου αλλά προσημηπάγη, προτού άνυλθήη την άρχην, λάβε πρώτον ύμ' όμην τό έξής· ότι μαλονότι η έλπίς αυτή ήτο προφανοστάτη, ήτο όμως έλπίς ανθρώπινη, η οποία πολλάκις άσποκει. Ποία παρόμοια δέν βλέπομεν να γίνωμαι εις την ζωήν· μένον άπραγματοποίητα έκίνα που με θέρητην έπροδοκίωμεν και πραγματοποιούνται σικνά έκείνα που ούτε κίν έσκέαρθην· εις τίς άρχάς, εις τίς βασιλείας, εις τίς κληρονομίας, εις τοίς γάμοις βλέπαμεν να συμβαίη τούτα, παντού και πάντοτε. C "Διας δν

καὶ ἦτο πολὺ πλησίον ὁ καιρὸς ἀλλὰ κατὰ τὴν παρουσίαν·³¹ «Πολλὰ μετὰ τὸν αὐλακὸς καὶ κελεύς ἄκρου πέλει». Καὶ ἡ Γραφή ἐπίσης λέγει· «Αὐτὸς προῆθεν ἕως ἐσπερας μεταβάλλει καιροὺς» (Σοφ. Σοφ. 18, 25). Ἔτσι καὶ «Ὁ βασιλεὺς πού σήμερον ζῆ ἄδριον πεδῆναι». Καὶ πόλιν θέλων νὰ μᾶς παρουσιάσῃ ὁ ἴδιος σοφὸς ἐπὶ τὰ πράγματα συμβαίνοντα παρὰ παρουσίας, λέγει· «Πολλὰ τὸν αὐτὸν ἐκείθισαν ἐπὶ ἑσπερας, ὁ δὲ ἀνυπολόγητος ἐφόρεσε ἡμέρας» (Αὐτῶν 11, 5).

Καὶ δὲν ἦτο ἀπόλυτος βέβαιον ἐπὶ ἂν ἐξῆ θὰ εἶχε λάθει τὸ ἀξίωμα ἐκεῖνον τὴν ἀβεβαιότητα τοῦ μέλλοντος μὲς θνάσκον τὸ δικαίωμα D καὶ ἄλλα νὰ τὴν ὑποτευμάσῃ. Ἀπὸ τοῦ ἦτο βέβαιον ἐπὶ ἂν ἐξῆ θὰ ἔλαμβανε τὸ ἀξίωμα ἐκεῖνο; Ὅτι δὲν θὰ ἐπραγματοποιούνητο τὸ ἀντίθετον, δὲν θὰ ἔκοιτο τὴν ἡμῶν προσήλθεῖς ἀπὸ κάποιον νόσον, ἢ τραυματισμένους ἀπὸ τὸν φόβον καὶ τὴν βουκαλίαν ἀνθρώπων πού ἤκουον νὰ κωκυτάσῃ ἢ ἀπὸ κάποιον ἄλλο φοβερόν πάθημα. Ἄς δεκθῶμεν ὅμως, ἂν θέλῃς, ἐπὶ εἶναι φανερόν, φανερότατον ἐπὶ ἀποδοξασθε ἂν ἐξῆ ἐπρόκειτο νὰ ἐπιτύχῃ τὸ κορυφαῖον αὐτὸ ἀξίωμα· ὅσον ἀνώτερον τὸ ἀξίωμα, τόσο μεγαλύτερους κινδύνους καὶ φροντίδας καὶ ἐπιβολὰς θὰ ἦτο ἀνάγκη νὰ ἀντιμετωπίζῃ. Ἄς τὰ διαγράψωμεν ὅμως καὶ αὐτὰ καὶ ἐπὶ τὸν ἀφήουμεν νὰ διαπλέῃ χωρὶς κίνδυνον καὶ μὲ πολλὴν γαλήνην τὸ πέλαγος ἐκεῖνο. Ἐ Ποῖον θὰ ἦτο, εἰπέ μου, τὸ τέλος; Ὅχι αὐτὸ πού εἶναι καὶ τώρα; Πιθανότερον ἐπὶ αὐτὸ ἄλλα κάποια ἄλλο θλιβερόν καὶ ἀπεικταῖον. Κατὰ πρῶτον θὰ ἔβλεπε θραδύτερον τὸν οὐρανὸν καὶ ὅσα ὑπάρκουσιν ἐκεῖ, πρῶτον πού δὲν εἶναι μικρὰ ζητήσῃ δι' ὅσους ἐπίστευσαν χάριν τῶν μελλοντικῶν ἀγαθῶν. Δεύτερον δέ, καὶ ἂν ἀκόμη ἐξῆ μὲ ἀπόλυτον καθαρότητα, ὅμως τὸ μήκος τῆς ζωῆς καὶ αἱ ἀνάγκαι τοῦ ἀζώμου δὲν θὰ ἐπέτρεπον νὰ ἀπελθῇ ὅσον τώρα καθαρός.³² Ἄ Εἶναι δὲ καὶ ἄγνωστον ἂν δὲν θὰ ἔφηνε τὴν τελευταίαν του πνοήν, ἀφοῦ παρουσίαζε πολλὰς μεταβολὰς καὶ ἀπέκλινεν εἰς τὴν ἀδιοφορίαν. Τώρα ὅμως ἐλπίζομεν ἐπὶ μὲ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἔχει ἔλθει εἰς τὴν τύπον τῆς ἀναπαύσεως, ἐπειδὴ τίποτε δὲν ἔχει ἕως τώρα ἀποταλαμῆσαι ἀπὸ ὅσα ἀποκλείου ἀπὸ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ἐνῶ τότε ἐπειδὴ θὰ εἶχεν ἀποκλειθῆ ἐπὶ πολλῶν χρόνων μὲ τὰ ἡμέτερα πράγματα, θὰ εἶχεν ἰσικὴ μοχλεύσει καὶ πολλὴν ἀκαθαρσίαν. Εἶναι

31. Ἡ ἀρχαία αὐτῆ παροιμία ἀνεφορημένη συνέθεσις εἶναι πολλὰ μετὰ τὸν χειλῶν καὶ κόλικος πέλει, θέλει νὰ ἐπισημάνῃ ἐπὶ κατὰ τὴν τελευταίαν στιγμὴν εἶναι δυνατόν νὰ σωθῶν πολλά καὶ ἀπορροιστικῆς σημασίας γεγονότα.

σημαντικὸν πρῶτον νὰ μείνῃ κανεὶς ἀνεκπερίστατος ἀναστρεφόμενος μὲ τόσο κακὰ, ἐνῶ εἶναι ἀπὸ τὸ φυσικὰ καὶ οὐκνὰ συμβαίνοντα νὰ ἀμαρτήσῃ κανεὶς ἐκὼν ἑαυτῶν. Ἀπὸ τὸν φόβον αὐτῶν ἔκοιτο ἀπαλλαγὴ τῶρα B καὶ εἰμὸς θεοσώταται ἐπὶ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκεῖνην θὰ προσέβητ' ἐπὶ πολλὴν χάριν, ἀποστράπτων πλησίον τοῦ βασιλέως, προετοιμάζων μαζί με τοὺς ἀγγέλους τὸν δρόμον τοῦ Χριστοῦ. Θὰ περιβάλλεται ἀπὸ τὴν ἄφρητον δόξαν, θὰ στέκεται πλησίον τοῦ βασιλέως πού θὰ κἀμνη τὴν κρίσιν καὶ θὰ προσφέρῃ εἰς αὐτὸν τὴν ὑψηλοτάτην διακονίαν.

Ἀδὰ τούτο ἔφερε τοὺς θρήνους καὶ τὸς κραιγὰς καὶ ἐρακολοῦθησε τὴν ἰδίαν μὲ ἐκεῖνον ζῆτῃν ἢ μᾶλλον ἀκόμη περισσότερο προσεκτικῇ. Καὶ ἀφοῦ φέστικ' εἰς ἴσον μὲ ἐκεῖνον καθῶν ἀρετῆς, νὰ ἡμιωρέσῃ νὰ κατοικήσῃ εἰς τὴν ἰδίαν μὲ ἐκεῖνον σκεπτήν καὶ νὰ ἐνωθῆς πόλιν μαζί του εἰς τοὺς ἀτελετήτους ἐκεῖνους αἰῶνας. Νὰ ἐνωθῆς οὐ μὲ τὸν δεομὸν τοῦ γάμου, ἀλλὰ μὲ δεομὸν διάφορον, πολὺ καλύτερον. Ἐδὼ ὑπάρχει μόνον σύνδεσμος σαμῶτων· ἐνῶ τότε θὰ πραγματοποιηθῇ ἕνωσις C ψυχῆς μὲ ψυχῇν, τελειοτέρα, πολὺ γλυκύτερα καὶ ἀνωτέρα.

ΠΕΡΙ ΜΟΝΑΡΧΙΑΣ

C Του ίδιου όμιλου άπευθυνθείσα προς την ίδίαν περί μοναρχίας.

I. Τò νά επιζητούν συζύγους όσοι είναι άπειροι από συζυγικές σχέσεις και πόνους τακετού και άλλα τά άλλα, που σόρει μαζί του ο γάμος, όταν εισέρχεται ες τή στήν τών ανθρώπων, δέν είναι καθόλου παράδοξον· δάσει ή παρομοία λέγει ότι και ο πόλεμος, πράγμα τόσο βαρύ, είναι εὐχάριστον εἰς όσους δέν τών έχουν δοκιμάσει. "Εκείνοι όμως που υπέφεραν άμέτρητα δεινά και που έπεισθήσαν πολλέςκι από την πίεση τών πραγμάτων νά μακαρίζουν εκείνος, D που έχουν άπαλλαγῆ από τά πράγματα τού κόσμου και νά καταρώντας κιλιάδας φορές τους έαυτούς των και τας προξενητήρας και την ήμεραν που έσταλίσθη ο νυμφικός θάλαμος, αὐτάί έπειτα από τώσην άπόγνωσην νά έπαυθούν τά ίδια πράγματα πάλιν, τούτο είναι που με κάμνει νά δοκιμάζω μεγίστην εκκληζών και άπορίαν και νά άνοήξω τήν αἰτίαν που κάμνει, ώστε μίαν κατάστασιν που θέσπειρον προηγουμένως, όταν έζωμ εἰς αὐτήν, ότι έπρεπε νά άποφύγουν, αὐτήν τώρα, όταν έχουν άπαλλαγῆ από αὐτήν, νά την έπαύσασιν ως έπιθυμητήν. Και άκου έκαμη μυστικός συλλογισμός προς όλους τας κατευθύνσεις E με δυσκολίαν κάποτε εύρηκα, όπως ελίνω νά πιστέωσω, την αἰτίαν τής άντιπόσεως αὐτής· ή μάλλον δέν είναι μία αἰτία ούτε δύο μόνοι άλλα και από δύο περισσότεραι. Μερικά αἰτία ούτε δύο μόνοι άλλα και από δύο περισσότεραι. Μερικά αἰτία έπειδή έξ αἰτίας τού πολλού καιρού εξαγμόνησαν τά προηγούμενα και ένθνηνούνται τά παρόντα μόνον, προσέρχονται εἰς τόν γάμον, ζητούσαι άπαλλαγῆν από τά δεινά τής χρείας. Πράγματι όμως εύρίσκουν άλλα πολὺ χειρότερα εἰς αὐτόν, ώστε νά εὐβάλλουν τὰς ίδίας ως και προηγουμένως φωνάζει, 330 A "Άλλα πάλιν έπαυμένοι έμπρός εἰς τά πράγματα τού κόσμου, εξαγόμενα από την δόξαν τού παρόντος κόσμου και νομίζουσαι ότι ή χρεία είναι έντροπή προτιμού

33. Η άρχαία παρομοία παραδέχεται με τήν έξήκω μορφήν «γλυκός άπαρξ πόλεμος».

της ταλαπωρίας τού γάμου κάμει κενής δόξης και ματαίας υπερφαινείας. Μερικά όμως δέν κατευθύνονται ούτε από την μίαν ούτε από την άλλην αἰτίαν παρά μόνον από άκρότητα και διά τούτο εξαγόμενοι εἰς τά προηγούμενα και προσποθύν νά άποφύγουν την πραγματικήν αἰτίαν με τας προσόσεις αὐτάς.

Νά τας κατηγορήσω όμως και νά τας καταδικάσω ως προς τόν γάμον τούτον ούτε ο ίδιος τοιμί³³ ούτε άλλον πρότερον. B Μήτε ο μακάριος Παύλος δέν θεωρεῖ τούτο καλόν ή μάλλον μήτε τó έργον Πνεύμα. Εκείνος έπενε «Ίυνή δέδοται νόμω έφ' όσον κρίνον (ή ο άνήρ αὐτής· εἰν δέ κομηθή ο άνήρ αὐτής, έλευθέρα ούτι ή θέλει γαμηθῆναι, μόνον έν Κυρίω» (Α' Κορ. 7, 39). Και έπέτρεπεν εἰς τήν χήραν έν θέλη νά νυμφευθῆ έκ νέου. Προσέθεσεν όμως· «Μακαριώτερα δέ έστιν, εἰν ούτως μένη». Διά νά μη νομίσω λοιπόν κανείς ότι ή έντολή είναι ανθρώπινη συνελήρυση· άδικα δέ κάγω Πνεύμα Θεού εκειν» (Αὐτόθ, στίχ. 40)· εκειμη φανερόν έπι ότι άρκειεν αὐτά με την δόξαν τού Πνεύματος.

"Ας μη νομίσω λοιπόν κανείς ότι λέγω όσα θά λεχθούν τώρα, έπειδή εκει την πρόθεσιν νά κατηγορήσω και νά ψέξω όσας νυμφεύονται. C Διά τού θεάους θά ήτο άσάφει άνοησία και μανία, αὐτάς που δέν έπυμάρησεν εκείνος άλλα τας έλυπέθη, αὐτάς άπεναντίας νά τας καταδικάζωμεν ήμεεις άνηλεως, την στιγμήν μάλιστα που εμμεθα γεμίτοι από άμετρήτους άμαρτίας. Εἰν εκειμεν έντολήν νά μη κρίνωμεν, διά νά μη κριθώμεν με τó ίδιον μέτρον, μήτε νά γινώμεθα άσθηστοί δικαστοί τών άμαρτιών τών άλλων άλλα συγκριθητικοί και ήμεροι, όταν αὐ καταδικάσως κάτι που δέν είναι κών άμόρη και κατακρίνης άλλους, στερεις τόν έαυτόν σου από κάθε συγγνώμην και με την συμπεριφοράν σου έναντι τού πλησίον προσηγορίας τόν δικαστήν νά γίνη άριμότερος έναντίον σου. D Δέν όμιλω λοιπόν τώρα επί τού θέματος τούτου, έπειδή θέλω νά τας κατηγορήσω ή νά τας βίξω· ότι είναι δυνατόν νά γίνη έν Κυρίω είναι άπληρωμένον από κάθε κατηγορίαν· «Μόνον νά, λέγει, έν Κυρίω». Αλλ' όπως όταν όμιλούμεν ύπερ τής παρθενίας, δέν εξαγόμενα εκεινην, ταπεινώμεντες τόν γάμον, όμοιος και όταν όμιλούμεν περί κηρείας, δέν κατατάσσομεν εἰς τά άπρηγορημένα τόν δεύτερον γάμον, διά νά προτρέψωμεν νά άρκασθῆ κανείς εἰς τόν πρώ-

33. Είναι φανερό ή μεγάλη άγάπη τού Χρου, προς την μοναχική ζωή. "Ας την ακολουθήσῃ ή χήρα, έπειτα από τόν πρώτον γάμον τής. Εξομολογεί περισσότεροσάν μακαριότητα παρά δέν νυμφευθῆ έκ νέου.

τον άλλα παραδεικνύετο θεάκιος ἔτι καὶ αὐτὸς ὁ δευτέρος εἶναι σύμφωνος πρὸς τὸν νόμον, μόνον ὅτι ὁ πρῶτος εἶναι ἀνώτερος τοῦ δευτέρου. Ἐπειδὴ μὴ νομίζω λοιπὸν κανεὶς ὅτι ἡ ὑπεροχὴ, ποῦ προκίπτει κατὰ τὴν σύγκρισιν εἶναι μειονέκτημα ἐκεῖνου ποῦ ἀπεδείχθη ὑποδεέστερον. Διότι δὲν κόμνωμεν τὴν σύγκρισιν ἐξωθεύοντες τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν πανηριῶν πιστεύομεν ὅτι ἀνήκει εἰς τὰ νόμιμα καὶ ἐπιτηδέμενα ἀλλὰ προτιμῶμεν καὶ θαυμάζομεν ἐκεῖνον, ποῦ εἶναι πολὺ ἀνώτερον ἀπὸ αὐτό. ³⁵¹ Ἄ Διστί τάχα; Διστί δὲν εἶναι τὸ ἴδιον πρᾶγμα νὰ εἶναι ἡ ἴδια σύζυγος ἑνὸς ἀνδρός καὶ ἔπειτα δευτέρου. Διότι ἡ μία μὲ τὸ νὰ ἀρκεσθῆ εἰς τὸν πρῶτον ἔδειξεν ὅτι οὕτως δὲν θὰ προεβῆται ἀρκυαῖς, δὲν εἶχαν καλὴν ἑμπειρίαν τοῦ πρᾶγματος. Ἡ ἄλλη εἰσάγουσα δευτέρον σύζυγον εἰς τὴν κλήρον τοῦ πρώτου μὲς δίδει μεγάλην ἀποδείξιν τῆς δυνατῆς φιλίας τῆς πρὸς τὸν κόσμον καὶ τῆς συμπαιθείας τῆς πρὸς τὰ γένηα πρᾶγματα. Καὶ ἡ μία οὕτως εἶναι ἔξη ὁ σύζυγος εἶπεν ἐνδικωρεθῆ ὅτι κάποιον ἄλλον ἐνθὲ ἡ δευτέρα καὶ ἂν δὲν ἠράκηται μὲ ἄλλον, ἔσον ἔξη ὁ σύζυγός τῆς, πάντως πολλὰς ἄλλους ἐδαύρασε περισσώτερον ἀπὸ αὐτὸν. ^B

Σ. Καὶ οὐδὲ νὰ μὴ κόμνωμεν οὐδέποτε ἐπὶ τῆς ζωῆς ποῦ ἐπέροσαν, ἄς κρίνωμεν τὸ πρᾶγμα καθ' ἑαυτὸ. Ὅπως ἡ παρθενία εἶναι προτιμότερα τοῦ γάμου, ἔτσι καὶ ὁ πρῶτος γάμος εἶναι καλύτερος ἀπὸ τὸν δευτέρον. Ἡ κήρα δηλαδὴ κατὰ τὴν ἀρετήριαν μόνον ἐφάνη ὑποδεέστερα τῆς παρθενίας, εἰς τὸ τέλος ὅμως ἐκίσταται μὲ αὐτὴν καὶ ἐνίσταται μαζὶ τῆς ἐνθὲ ὁ δευτέρος γάμος ὑπολείπεται καὶ ἀπὸ τὰ δύο αὐτὰ σημεῖα τῆς. Πέραν τούτων, ἐκεῖνη ποῦ θαυμάζει εὐκόλως τὴν κηρείαν γρηεὶ ἐγκράτειαν καὶ ἔσον ὁ σύζυγός τῆς εἶναι ἐν ζωῆ ἐνθὲ ἐκεῖνη ποῦ θεωρεῖ τὸ πρᾶγμα θαρρῶ, εἶναι προαποθεταμένη νὰ οὐκισθῆ ὅχι μόνον μὲ δύο καὶ τρεῖς C ἀλλὰ καὶ μὲ πολλὸν περισσώτερον ἀνδρᾶ καὶ μὲ δυσκόλῳν ἡουαῖς, ὅταν ἔλθῃ τὸ γήρας. Ὅπως λοιπὸν ὁ πρῶτος γάμος εἶναι σημεῖον μεγάλῃς σεμνότητος καὶ σωφροσύνης, ἔτσι καὶ ὁ δευτέρος εἶναι σημεῖον ὅχι θεάκιος ἀσελγείας — μὴ γένεον — ἀλλὰ γνώρισμα φυσικῆς ἀδονείας καὶ πολλῆς σαρκιακῆς καὶ προκεκολλημένης πρὸς τὴν γῆν καὶ ποῦ δὲν ἔχει τὴν δύναμιν νὰ φωντασθῆ ποτὲ κἀπὶ μέγα καὶ ὑψηλόν.

Καὶ ἐὰν ἀντιτεῖνη κάποιος ὅτι τὸ καλὸν εἶναι πάντοτε καλόν, εἴτε γίνῃ μίαν φορὴν εἴτε δύο εἴτε πολλὰς. Διότι ἔξ Ἰσοῦ καλόν θὰ εἶναι πάντοτε καὶ ὅπως χρηματοποιεῖ αὐτὸ πολλὰς φορές, θὰ ἦτο ὀκείον νὰ ἐπανηθῆται περισσώτερον. Ἐπομένως ἂν εἶναι καὶ ὁ γάμος καλόν, αὐτὸς ποῦ τὸν χρη-

μοποιεῖ συνεκῶς εἶναι περισσώτερον ἔξω θεακισμοῦ ἀπὸ αὐτὸν ποῦ τὸν χρηματοποιεῖ σπανίως. Ὡθὰ ἀπαντήσωμεν ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ σομασθῶν τοῦτο ὁ ἀρετέστερος, ὅσοι ὅμως θελήσων νὰ προσέξωιν ὅθ' ἀνακαλύψωιν ὁμῶς τὸν παραλογισμόν. Ὁ γάμος δὲν ἀποκαλεῖται γάμος ἔξ αἰτίας τῆς σαρκιακῆς αἰδέσεως, ἀλλὰ τότε θὰ ἦτο γάμος καὶ ἡ πορνεία, ἀλλὰ διότι ἡ νυμφευομένη ἀναγνωρίζει ἕνα ἄνδρα καὶ κατὰ τοῦτο διακρίσει ἀπὸ τὴν πόρνην ἡ ἐλευθέρη καὶ σώφρων γυνὴ. Ἄν ἄλλαθῃ περιορίζεται διὰ παντὸς εἰς ἕνα ἄνδρα, εὐλόγως ἀνομάζεται ὁ θεοῦ γάμος. Ἄν ὅμως ἀντὶ ἑνὸς εἰσάγῃ εἰς τὸ σπίτι πολλὰς νυμφίους, δὲν ταυμά θεάκιος νὰ καλέσω τὴν συμπεριφοράν αὐτῆν πορνείαν, Ἐθὰ ἔλαγον ὅμως ἔτι εἶναι πολὺ κατωτέρα ἀπὸ ἐκεῖνην ποῦ δὲν γνωρίζει καρὰ ἕνα μόνον ἄνδρα. Ἐκεῖνη ἤκουσε τὴν φωνὴν τοῦ Κυρίου, «Ἄντι τοῦτου καταλείψει ὁ ἀνθρώπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυναίκα αὐτοῦ καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν» (Ματθ. 19, 5). Καὶ ἐπεραεῖτο ἀπὸ αὐτὸν, ὡς ἂν ἦτο ἀληθινὰ ἴδιος τῆς σαρκῆ καὶ δὲν ἐलगμαίνωσεν αὐτὸν ποῦ τῆς ἐδόθη μίαν φορὴν³⁵² ὡς κεραλή. Ἐνθὲ ἡ ἄλλη οὕτως τὸν πρῶτον οὕτως τὸν δευτέρον ἐθεώρησεν ὡς σάρκα τῆς; διότι ὁ πρῶτος ἐξεπαποθῆ ἀπὸ τὸν δευτέρον καὶ ὁ δευτέρος ἀπὸ τὸν πρῶτον. ³⁵² Ἄ Δὲν ἐνθουμείται καλῶς τὸν πρῶτον, ἐπειδὴ προσέκει ἐκεῖνον, ποῦ τὸν διεδέχθη, οὕτως αὐτὸν θὰ τὸν ἀντικρίσῃ μὲ τὴν πρόποιου ἀγάπην, διότι ἡ σκέψις τῆς μοιράζεται κατεθωρημένη καὶ εἰς τὸν ἀποθανόντα. Τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι νὰ ἔχη καὶ ὁ ἕνας καὶ ὁ ἄλλος ἐκποιοθῆ ἀπὸ τὴν πλῆν καὶ ἐγάτην³⁵³ ποῦ δικαιοῦται ἂ ἀνὴρ ἐκ μέρους τῆς γυναίκας.

Καὶ ποῖαν διάθεσιν νομίζει ὅτι θὰ ἔχη ὁ δευτέρος σύζυγός τῆς, ὅταν εἰσάγεται εἰς τὸν θάλαμον τοῦ πρώτου καὶ ἀνοδαίνει εἰς τὴν κλήρον ἐκεῖνου, καὶ ὅταν δι' αὐτὸ ἀρετικῶς βλέπει τὴν γυναῖκα ἐκεῖνου νὰ γελά καὶ νὰ καρπονίζετα; Ἡ Πολὺ δυσχερότερον. Δὲν θὰ τὴν πλησιάσῃ μὲ πολλὴν ἀγάπην ἀκῆμ καὶ ἂν εἶναι ἀπὸ ἄλλους τοῦ ἀνθρώπου ἀκρηρότερος, δὲν θὰ εἶναι τῶσον ἄγριος, ὡς νὰ μὴ σίσθανθῆ κανὲν ἀνθρώπιανον σπουδῆσιμα ἀκῆμ καὶ ἂν καλλιπικῆ μὲ πᾶμπόλους πρόπους ἐκεῖνη καὶ τὸν ἑαυτὸν τῆς καὶ τὸ σπίτι. Τὸ πένθος ποῦ ἔχει σκορποθῆ εἰς τὴν αἰκίαν, δὲν ἀφήνει νὰ ἐκεῖ-

351. Πῶσον ἔντονα δίδεται ὁ ἱερός θεοσῆς τοῦ γάμου, θεακῶς σῆματος καὶ φοχῆς μέχρις ἀπολύτου ἀνέχεται. Ἡ ἐνότης αὐτῆ ἔξκει καὶ ἀνατηρηθῆ καὶ μετὰ τὸν ἑαυτὸν τὸν ἑνὸς τὸν σύζυγον.

λαβή ἀνόθευτος ἢ καρά. Ὅ,τι γίνεται με τοὺς τοιαύτους, ὅταν ἐν τμήμα των τόση νὰ ὑποστῇ τὴν φλόγα τῆς πυρκαϊῆς καὶ ἀπορροβῆ ἔπειτα με προσοψῆν, δὲν παύη ἄμας τὸ ἔντονον καὶ βαθὺ μῦθον νὰ καταστρέφῃ τὴν λευκότητα τῆς ἐμφανείας καὶ εἶναι θέαμα δυσάρεστον, τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ ἐδῶ. C Καὶ ἐν ἀκόμη ἐπιπόνησιν πολλὰ φαντακτερά, διὰ μέσον αὐτῶν προβάλλουν τὰ δυσάρεστα καὶ γίνεται ἐν ἑα εὐκάριστον μείγμα. Διὰ καὶ οἱ ὑπερήται τοῦ σωματιοῦ καὶ αἱ ὑπερήται καὶ αἱ γεωργαὶ καὶ οἱ γέροντες καὶ οἱ συγγενεὶς τοῦ νεκροῦ, γίνονται κατηγορεῖ καὶ στενάκουν δι' ἑτι ἔχει συμβῆ. Ἄν τόση νὰ ἐγκαταλεσθῶν καὶ ὄφρα νὰ τέκνα, ἐν μὲν εἶναι πολλὸ μακρὰ εἰς τὴν ἡλικίαν, διαφέρουν ἐναντίον τῆς μητρὸς των τὸ σφοδρὸν μῶς ἐκεῖνον ποῦ δύνανται νὰ κατανοήσουν τὰ συμβαίνοντα ἐν δὲ τόση νὰ εἶναι μεγάλοι, νοσήθουν περισσότερο ἀπὸ τὸν ἀπ' ὅλους. Αὐτὰ ἅλα ἔχοντες ὑπ' ἑαίν οἱ νοσήθουν καὶ θέλοντες νὰ παρηγορήσουν ἄλλους ποιοῦν διὰ τὴν κατάσταση αὐτὴν καὶ δικαιολογοῦμενοι ὅτι δὲν ἄριστον τοῦτον τὸν γάμον συμφέρουσιν πρὸς τὴν θέλησιν των D οὔτε ἐξ ἀρχῆς ἀλλὰ ἐπειδὴ ἐροδοῦντο μῆρας συμβῆ κάποιο χειρότερον κακόν, παρηγορήσαν πᾶσαν ἐκδήλωσιν καρῆς κατὰ τὸν δεύτερον γάμον. Καὶ δὲν φοβήθουν τὴν ἐπιπλέον ἐκείνην οὔτε αὐτὸς οὔτε κρῖτα οὔτε νυμφικὰ δαμάτια οὔτε κοραὶ οὔτε στέφανοι οὔτε καὶ ἄλλα, παρόμοιον. Τὴν ἀπεγύμνωσαν ἀπὸ ἅλα αὐτὰ καὶ ἐτα ἀσεφάνωτον ὀδηγοῦν τὸν ἄνδρα πρὸς τὴν κήραν οὐχ ὅσον, ὅσον νὰ κρουγέθουν ὅτι ἅλα ἄρα πράττουσιν εἶναι ἄρα συγγνώμη, ἄρα ἄμας καὶ ἐπιπλέον καὶ κεροκροτημάτων καὶ στενάκων.

E 3. Πῶς λοιπὸν ὁ Παῦλος, ἡμῶν νὰ εἴπῃ κανεὶς, ἡμῶν νὰ μόνον κήρα αἱ νέτα, ἀκόμη καὶ ἐν θέλουν με τὸ νὰ γράφῃ τὰ ἔξῃ: «Νεωτέρας δὲ κήρας παρατοῦ.» (Α' Τιμῶν 5, 11). Δὲν ἡμῶν ὁ Παῦλος ἄρα ἦθελε νὰ μόνον κήρα ἀλλ' ἐκεῖνα ἠνάγκασαν καὶ τὸν Παῦλον νὰ θέσῃ τὸν κανὸνα τοῦτον καρῆς νὰ θέλῃ; Ἄν ἐπιθυμῆς νὰ μῶν τὸ θέλημα τοῦ Παύλου, δικαίως τί λέγει: «Θέλω δὲ πάντας ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ ἐμαυτὸν» (Α' Κορ. 7, 7), νὰ ἐγκρατεῖνται. Ὅσοι δὲν θὰ ἐγίνετο ὁ μακάριος ἐκεῖνος πολέμος τοῦ δαυτοῦ του οὔτε θὰ περιεπίπτεον εἰς τὸν μεγάλων ἀντάραξον, οὔτε θὰ ἡμῶν νὰ μόνον κήρα ἄρα ἦθελον, αὐτὸς ποῦ ἦθελε νὰ ἐγκρατεῖνται ὅλοι οἱ ἄνθρωποι. 333 A Πῶς λοιπὸν λέγει: «Νεωτέρας δὲ κήρας παρατοῦ.» Νὰ μῶν εἴπῃς ἄμας καὶ σὺ, διὰ ποῖον σκοπὸν καὶ ποῖον λόγον; Δὲν ἐπιπλέον ἔτα γενικῶς ἀλλὰ προσέθετον καὶ τὴν αἰτίαν: «Ὅταν γὰρ καταστρηγῶσαι τοῦ Χριστοῦ γαμῆν ἐθέ-

λοῦσιν». Ἐλέπετε ὅτι ἐκεῖνος δὲν ἐπιπλέον ἄρα θέλουν νὰ μόνον κήρα καὶ νὰ καταπατοῦν εἰς τὸν ἄλλον ἐκεῖνον κήρον ἀλλὰ ἄρα μετὰ τὴν κήραν των προπατοῦν νὰ νυμφεῖθουν. Καὶ ἐνεργεῖ με πολλὴν ἀσύνεσιν. Ἐάν πρόκειται, λέγει, νὰ προσέλθῃς εἰς δεύτερον γάμον, νὰ μὴ ὑποσχεθῇς κήραν. Διὰ πολλὸν χειρότερον ἀπὸ τὸ νὰ μὴ ὑποσχεθῇς εἶναι τὸ νὰ ἀναρροῦς τὴν ὑπόσχεσίν σου. B Ὅπως λοιπὸν ἐπέτρεψε τὰς συνεχεῖς συζυγικὰς σχέσεις καρῆς νὰ τὰς νοσήθῃ, ἀλλὰ κατὰ παρανομήσαν: «Τοῦτο γὰρ λέγουσιν κατὰ συγγνώμην, λέγει, σὺ κατ' ἐπιπατήν διὰ τὴν ἀκροσῆσιν ὑμῶν» (Α' Κορ. 7, 6). ἔτσι καὶ ἐδῶ ἄρα τὸν δεύτερον γάμον πρὸς ἀποφυγὴν ἄλλου μεγαλύτερου κακοῦ, δεκνῶν ὅτι καὶ τοῦτο ἦτο μία συγκρατῶσας πρὸς τὴν ἀσύνεσιν των πολλῶν. Καὶ σημειώσατε, ἀσύνεσιν ἄρα ἰκανότητος ἀλλὰ θέλησους.

Ὅπως δηλαδὴ ἡ παρθένος, ὅταν διασπαρῆ μετὰ τὴν ὑπάκουσιν τῆς παρθένος τομῆ ἀμάρτημα μεγαλύτερον ἀπὸ τὴν μοικεῖαν, ἔτσι καὶ ἡ κήρα ἀπὸ δόση μία φορὰ τὴν ὑπόσχεσίν τῆς καὶ ἔπειτα παύσει τὰς συμφορὰς πρὸς τὸν Θεόν. C εἰς τὴν αἰτίαν ἀμαρτίαν πίπτει καὶ εἶναι ὑπεύθυνος τῆς αὐτῆς τιμωρίας. Ἄν δὲ πρέπει νὰ διασυνδνεύσῃ καὶ κατὰ τὸν μῆρον, ἴσως νὰ τιμωρηθῇ καὶ περισσότερο. Διὰ θεαίως δὲν εἶναι τὸ ἴδιον — ὅπως εἶπα καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν — νὰ περιεπίπτεον εἰς τοὺς ἴδιους πειρασμοὺς ἢ ὅπως καὶ ἡ πεπειραμένη. Καὶ δὲν προσθέτα ἐδῶ μόνον τὴν αἰτίαν διὰ τὴν ὁπίαν ἐπιθυμῆ αὐτὰ ἀλλὰ καὶ ὅταν εἴπῃ εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ ἐπανελάθῃ ἔπειτα τοὺς λόγους: «Βούλομαι τὰς νεωτέρας γαμῆν, τεκνοποιεῖν, οἰκοδομοῦσιν» (Α' Τιμ. 5, 14). Ποία εἶναι αὐτῆ; D «Μηδερῶν, λέγει, διδοῦσα τῇ ἀντικειμένη ἀφορμῇ λοιδορίας κήρας». Ἐπειδὴ πολλοὶ ἀπὸ τὰς κήρας εἶναι φυσικὸν νὰ ἐπιπλέον τότε εἰς τὴν ζωὴν των μεγαλύτεραν τὴν μῆρον καὶ ἀσύνεσιν — ἀπὸ ἀπληρογῶσαν ἀπὸ τὴν ἀναγκασιῶν ὑποπατήν ποῦ ἐπέβαλλε ἡ οὐχ ὕγια πρὸς τὸν ἄνδρα — ὡστε ἀκόμη καὶ κακὴν φήμην νὰ ἐπιπλέον με τὸ θράσος των, τὰς ἀποκαρῶν ἀπὸ τὴν καταστρεπτικὴν αὐτὴν ἐλευθερίαν καὶ τὰς ἐπιπλέον εἰς τὸν προηγούμενον ζυγόν. Διὰ ἡν πρόκειται, λέγει, ἐνθ' εἶναι κάποια κήρα νὰ ἐπιπλέον ταί κρυφῶς καὶ νὰ ἐξελκεῖται, εἶναι πολλὸν καλύτερον νὰ νυμφεῖται καὶ ἐπιπλέον διδοῦσα τῇ ἀντικειμένη ἀφορμῇ λοιδορίας κήρας. Ὅσοι ἐθέσαστε τοῦ γάμου, διὰ νὰ μὴ παρέξῃ ἀφορμὰς κατηγορίας καὶ νὰ ἀποσφῆν ζωὴν ἐξημελιωμένην καὶ πορνικὴν. E Ἄκουε λοιπὸν καὶ τὰς κατηγορίας ποῦ ἀπευθῶν εἰς αὐτάς. Ἐνθ' πρέπει νὰ εἶναι πάντοτε ἐπιπλέον εἰς προσευχὰς καὶ κήρας: «Αἱ δὲ, φησὶ, καὶ ὄ-

γὰρ μινθάνουσι παρεκτάμενοι τὰς οἰκίας· οὐ μόνον δὲ ἄργαι ἀλλὰ καὶ φύλακοι καὶ περιεργὸι λαλοῦσαι τὰ μὴ δεόντως (Αὐτόθι, στίχ. 13). Αὐτὸς ὅμως δὲν τὸ θέλει τοῦτο ἀλλὰ νὰ εἶναι αὐτὴ προσηλωμένη, ἀδασκάτως εἰς τὸ πνευματικόν· ἢ γὰρ σπαταλοῦσα, φησὶ, ζῶσα τέθνηκεν» (Α' Τημ. 5, 8).

Διότι καὶ διὰ τὴν παρθένον δὲν θέλει νὰ περιορῆ αὐτὴ τὴν παρθένον εἰς τὴν σωματικὴν καθαρότητα ²⁵ Α ἀλλὰ νὰ δαπανῇ ὅλον τὸν χρόνον τῆς εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ ²⁶ «Τοῦτο γάρ, λέγει, ἦν, οὐκ ἔνα ἄνδρον ἕναι ἐπαβάλλω ἀλλὰ πρὸς τὸ εὐαγγελιστὴν καὶ εὐαγγελοδοκτὸν τῷ Κυρίῳ ἀπερισπαστος» (Α' Κορ. 7, 35). Δὲν θέλει ἀρλοθῆ νὰ εἶναι μοιρασμένη ἀλλὰ νὰ ἀνήκῃ ὀλοκλήρως εἰς τὰ πνευματικά, εἰς τὰ σύρνια καὶ νὰ φρονιζῇ διὰ τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου. Ἔτσι καὶ τὴν χεῖραν τὴν προτρέπει νὰ ζῆ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον «Ἡ δὲ ἄνωτος χεῖρα καὶ μεμονωμένη ἤλπισεν ἐπὶ τὸν Θεὸν καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσιν καὶ ταῖς προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας» (Α' Τημ. 5, 5). Ὅταν λοιπὸν τὸν χρόνον ποὺ πρέπει νὰ ἐξοδεύῃ εἰς εὐαγγελικὰς ἀποκαυλώσεις, τὸν δαπανοῦν εἰς πράγματα ὅσα μόνον περιττὰ καὶ ἀνωφελῆ ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ πολὺ ἀπώλεθ' καθ' ὅλην τὴν ζωὴν τιν, **Β** εἶναι φυσικὸν νὰ τὰς διηγῆται εἰς τὸν γάμον. Ὅπως ὁ Θεὸς ἔδωκε τὸ Σάββατον εἰς τοὺς Ἰουδαίους ὅσα διὰ τὰ ἄργα ἀπὸ τῆς ἀλλοτρίας διὰ τὰ ἀπέχουσι ἀπὸ τῶν κακῶν πράξεων, ὁμοίως καὶ ἡ χεῖρα καὶ ἡ παρθένος, δὲν ἐκλέγουσι τὸν θῖον αὐτὸν ἀλλά καὶ μόνον διὰ νὰ μὴ ἔρχονται εἰς ἐπιφάνη μὲ ἄνδρα ἀλλὰ διὰ νὰ φρονιζοῦν διὰ τὸν Κύριον, διὰ νὰ ἀρραμύνονται ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὴν ὑπερηλίαν τοῦ Θεοῦ.

4. Ναι, λέγει, ἀλλὰ θὰ εἶναι ἀνυπόφορον κακὸν, ἐνθ' εἶναι γυναῖκα ἄπερας ἀπὸ ὑποθέσεως, νὰ ἀναγκάζεται νὰ ὑπαρῆν πράγματα ποὺ ἀφοροῦν τοῖς ἄνδρασι. **Γ** Καὶ ὅπως θὰ διασπασθῆ ἐκεῖνος, δὲν θὰ ἠμπορῆσῃ αὐτὴ καὶ ἀπὸ αὐτὰ θὰ κερδίσῃ μόνον θλίψεις καὶ τὴν ἀπάθειαν πᾶν πᾶντων. Ὅλας ἄρα γε ποὺ δὲν προσήλθον εἰς δεῦτερον γάμον ἔλασαν ὅλα τὰ ὑπάρχοντά των καὶ ἐξέπεσαν ἀπὸ ὅλα καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συναντήσῃ γυναῖκα ποὺ νὰ διευθύνῃ τὰς ὑποθέσεις τῆς. Αὐτὰ εἶναι προφάσεις καὶ δικαιολογίας καὶ προσχήματα τῆς ἀδυναμίας των. Διότι ὑπάρχουν πολλοί, αἱ ποῖσαι κυβερνοῦν οἰκίας σταθερότερον ἀπὸ τοὺς ἄνδρας καὶ ποῖσαι ἀνεύθυνον ἄρραμους, καὶ τὰς περιουσίας ποὺ παρέλαθον ἄλλα τὰς ἠέξον καὶ ἄλλα δὲν τὰς ἠλόγεισαν τοῦλάχιστον. Διότι

25. Αὕτη εἶναι ἡ ἀρχαῖα νομοθεσία, ποὺ διατάζει ἢ παρθένη ἢ ἀπερισπαστος δαπάνη ὅλου τοῦ χρόνου εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ.

ὁ Θεός, ἀπὸ τὴν ἀρχήν, δὲν ἀπέθεσε τὰ πάντα εἰς τοὺς ἄνδρας οὔτε ἄλλως νὰ ἐξαρτῶνται ὅλα τὰ πράγματα τῆς ζωῆς ἀπὸ αὐτούς· **Δ** θὰ ἦτο τότε ἀλήθινά εὐκαταφρόνητος ἡ γυναῖκα, ἀπὸ καμμία βοηθεῖαν δὲν θὰ πορεύειν εἰς ἡμᾶς εἰς τὴν ζωὴν. Τὸ ἐγνώριζεν αὐτὸ ὁ Θεὸς καὶ τῆς παρεκτάσθη ὅσα μακρότερον περιῶν· τοῦτο ἐαίμασεν ἡ παλαιὰ δόλως τὸν «Ποιοῦμεν αὐτὴν ὁρθοῦν» (Γεν. 2, 18). Καὶ διὰ νὰ μὴ ἠμπορῆ ὁ ἄνδρος νὰ μεγαλοφρονῇ εἰς ὄρους τῆς, ἐπειδὴ ἐξαιμιουργήθη πρῶτος ἢ ἐπειδὴ ἡ γυναῖκα ἐπλάσθη πρὸς κῆρυν τὸν, κατέπειλε μὲ τὸν λόγον αὐτὸν τὴν ὑπερηφανίαν του ἵσοδεικνύων ὅτι τὰ πράγματα τοῦ κόσμου ἔχουν ἐξ Ἰσοῦ τὴν ἀνάγκην τοῦ ἀνδρός καὶ τῆς γυναῖκος. **Ε** Ποῖα εἶναι αὐτὰ καὶ εἰς ποῖα αὐτὰ συνεργάζεται μὲ ἡμᾶς εἰς τὴν ὁργάνωσιν τοῦ βίου; Ἐπειδὴ τὴν ἐν τῷ βίῳ κατάστασιν τὴν συγκατοῦν τὰ δημόσια πράγματα ἐξ Ἰσοῦ μὲ τὰ ἰδιωτικά, ἀπὸ τὸ δικαίωμα, παρέδωκεν ὅσα διεξάγονται εἰς τὴν ἀγορὰν εἰς τὰς κείρας τοῦ ἀνδρός καὶ εἰς τὰς γυναῖκος ὅσα ἔχουν ὡς κῆρον τὴν οἰκίαν. ²⁷ Ἄν μεταβληθῆ αὐτὴ ἡ τάξις, τὰ πάντα θὰ καταστραφοῦν καὶ θὰ καθοῦν. Ἔτσι ὁ καθὲς εἰς τὴν περιοχὴν του εἶναι πολὺ κρασιμώτερος ἀπὸ τὸν ἄλλον.

Ἄν λοιπὸν τὰ οἰκιακὰ ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν γυναῖκα ἄπειρηται καὶ εἰς τὸν κῆρον αὐτὸν εἶναι τόσο ἀνωτέρα ἢ γυναῖκα ἀπὸ τὸν ἄνδρα ὅσον αἱ τεχνίται μίξις τέχνης ²⁸ Α ἀπὸ τοῦ ἀδασί, διατ' ἡμᾶς κατέχει τόσο πολὺ αὐτὸς ὁ φόβος; Ἡ δημιουργία ἐξόδων ἐκτὸς τῆς οἰκίας καὶ ἡ συγκέντρωσις των εἶναι ἀποκλειστικὸν ἔργον τῶν ἀνδρῶν· αἱ γυναῖκες δὲν ἐπιτρέπεται νὰ κερδοσκοποῦν. Ἡ διατήρησις ὅμως καὶ ἡ φύλαξις τῶν συγκεντρωθέντων εἶναι ἀποκλειστικῶς ἰδικὸν τῆς ἑργον. Ὅποτε μολονθὶ θεωρεῖται σημαντικώτερον πρᾶγμα ἢ ἀπόκτησις ²⁹ τῶν ἀγαθῶν ἀπὸ τὴν φύλαξιν; ἐκεῖνο ὅμως χωρὶς αὐτὸ ἀποθάνει περιττὸν καὶ ἀχρηστον. Σικινά δὲ μολονθὶ ὑπῆρθε προσέτι καὶ τὸ δευτερον, τὸ πρῶτον ὅσα μόνον δὲν ὠφέλιμον εἰς τίποτε ἀλλὰ συγκρότως κατέσπρωψε τὰ πάντα. Νὰ τὸ ἐξηγήσω ἐπειδὴ εἶναι δόλοσκοποι πρᾶγμα νὰ ἀποκομίσῃ δίκαια κέρδη κάποιος ποὺ κερδοσκοπεῖ ἐκτὸς τῆς οἰκίας **Β** —διότι συνήθως αὐτὸ ἐπιφελοῦνται ἀπὸ τὰς συμ-

26. Καὶ αἱ ἀρχαῖαι Ἰουδαῖοι ἀπέκρινον ἑκάστης ὅπως κληρονομήσει ἀπὸ τὸν Θεοῦ αὐτὸν· Ἐξ ἧς τε γὰρ ἀπαρτῶνται φύσεις μὴ κέρους γενέσθαι ἐπὶν μεγάλη ἢ ἐξ ἧς καὶ ἔξ ἂν ἐπ' ἐλάχιστον ἀρᾶς πᾶρ ἢ φῶγον ἂν τοῖς ἀρᾶσι κίβος τῆ (Ἰουκ. 11, 46).

27. Τὰ γνωστὰ γνωμικὰ «τὸ κινεῖται τὰγαθὰ τοῦ κτήσαντος· καλεώμενον ὁ μέγας ρήτωρ τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαῖότητος ἀμμοσθένης· τὸ ἀνερέσει καὶ μὲ τὴν μορφήν τοῦ μέγ τοῦ βίου ἐπὶ ὁ ἰ. Χριστοστομῶς. Β' τ' ἐκθ. ἡ 26.

φορές τῶν ἑξόντων — μαλονότα ὑπάρχει ἡ τέχνη καὶ ἡ καλὴ διαχείρισις τῆς γυναικός, πολλὰκις θλάπτουν, ὅσα ἀδικίας καὶ παρανόμια παραδίδονται εἰς τὰς κείρας τῆς. Ἦστε ἂν καὶ εἶναι σπουδαιότερον ἢ ἀπαικτικὸς τῶν ἀγαθῶν ἀπὸ τὴν φιλανθρωπίας, ἀπὸ ἄλλων ἰσχυρῶν ἀποδεδεικνύεται κατωτέρω, διὰ τὸν ὅτι μόνον εἰς τίποτε δὲν συντελεῖ εἰς τὴν αἰσθητὴν τῶν ὑπαρκόντων ἀλλὰ καταστρέφει καὶ τὰ ἀποικηθέντα. Διατί λοιπὸν φοβεῖται ἡ κῆρα μήπως εἴ αἰτίας τῆς ἀπουσίας τοῦ συζύγου κυβερνήσει χειρότερον τὰ πράγματα τῆς οἰκίας, τῶν ἀποίων εἴπερ τὴν φροντίδα καὶ ὅταν ἀκούη ἐκεῖνος ἥτο ἐν ζωῇ;

Ἄλλὰ θὰ διαχειρισθῆ εὐκολώτερον τὰ πράγματα, λέγει, ἐπειδὴ C ἀπὸ τὸν φόβον τοῦ συζύγου δὲν ὑπάρχει κανεὶς ποῦ νὰ ἀντιεργῆ καὶ νὰ παρέχη δυσκολίας. Διότι βεβαίως καὶ οἱ ὑπηρεταὶ καὶ οἱ διαχειρισταὶ καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι καὶ ἄλλοι εἶναι καταφοβισμένοι, ὑποτάσσονται μὲ μεγάλην ὑπακοήν καὶ δὲν ἀντιλέγει κανεὶς. Ὅταν ὅμως φύγη αὐτὸς ποῦ προσκέλευται τὸν φόβον, ἐπιτρέπουντο ἄλλοι εἰς τὰς ἐνεργείας τῆς κήρας τὴν ἀδικούν, γίνονται θρασυτατοί, ἀντιτρέπουν καὶ διαλείδουν τὰ πάντα. Καὶ ὅταν τοὺς ἀντιμετώπισῃ καὶ ἀμυνθῆ μὲ βουκωνιστήρια, μὲ μαστίγια καὶ φυλακὴν, θὰ τὴν καταδικάσων, θὰ τὴν περιγέλασων, θὰ τὴν κατηγορήσων οἱ πολλοί. Ἄν ὅμως καταπατήσῃ τὴν συμφεινίαν μὲ τὸν νεκρὸν σύζυγον τῆς καὶ ἡγομένη τὴν ἀγάπην τοῦ D καὶ τὴν ἐσπέρων τῆς πρώτης ἐνείκασίς αὐν, τὰ χειροκροτήματα, τὸ νυμφικὸν ὄσση, τὰς λαμπάδας τοῦ γάμου, τὰς πρώτας περιπτύξεις, τὰς κραιπέλας, τὸ φοιτὶ ποῦ ἐπαρρόσθησεν καθ' ἑλπὴν τὴν ζωὴν αὐν καὶ τοὺς λόγους ποῦ εἶναι φυσικὸν νὰ ἀκούῃ ἡ γυναῖκα ἀπὸ τὸν ἄνδρα, ἂν εἴη αὐτὰ τὰ ἀπορήγη ἀειφροδίας, ἰσὺν νὰ μὴ εἶπον κἄν συμψῆ καὶ ἀποτὸ ἄνοση διὰ τὰτα εἰς ἄλλον τὰς θύρας τῆς οἰκίας τὸν σὺρην εἰς τὴν κλίνην ἐκείνου ποῦ τόσα περασμένα γνωρίζει, ἂν κἄμη ἄλλ' αὐτὰ ποὺς δὲν θὰ τῆς ἀποδόσῃ μωμψὴν καὶ δὲν θὰ τὴν κατηγορήσῃ; E Ποὺς δὲν θὰ ἐκδηλώσῃ μίους πρὸς αὐτήν καὶ δὲν θὰ τὴν ἀποκαλέσῃ ἀσποργον, ἀσποτον, ἐπίσκοπον, καὶ ἄλλα τὰ ἄρματα;

5. Μὴ νομίζῃς δηλαδὴ ὅτι ἐπειδὴ ὁ μακάριος Παῦλος ἐπέτρεψε τὸ πρᾶγμα, εἶναι τοῦτο καὶ ἄξιον δι' ἐσπίους καὶ ἔπει ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τὴν καταφροσίν τῶν πολλῶν. Δὲν κολάζεται βεβαίως ὅτε τιμωρεῖται, εἶναι ἀδόντων ὅμως καὶ νὰ ἐκψῆ ἐπαίνους καὶ ἐγκρίματα. Διότι καὶ τὸ νὰ ρέπῃ κανεὶς πρὸς τὰ κῆρα καὶ πρὸς τὴν λαγνεῖαν καὶ νὰ μὴ ἀποχωρίζεται ἀπὸ τὴν γυναῖκα ὅτε κατὰ τὴν περίδον τῆς νουσιείας ὅτε εἰς ἄλλων περιόσων, 336 A ἀπέκει βεβαίως πολὺ ἀπὸ τὴν τιμω-

ρίαν, ἀλλὰ δὲν εἶναι καὶ πλησίον τῶν ἐπαίνων. Ἄλλωστε ἡ τόση πύσις εἰς τὰ κῆρα, δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ σπρμὸν ἀσθενείας καὶ ἀδικαφορίας μεγάλης. Ἦστε ἂν φοβήσῃ μὴ νομοδῆς θραυεία, ἐπειδὴ ἐπιελήγεται τοὺς ὑπηρετας, πρὸ τούτου πρέπει νὰ φοβῆσαι μήπως ἀποκτῆσῃ τόσον κῆρην φήμην λαγνεῖας καὶ ἀουσιείας. Χωρὶς αὐτὰ θὰ εἶναι εἰς θέσιν ἡ κῆρα νὰ ἀντιμετώπισῃ καλῶτερον τὴν κῆρειαν τῆς, ὅτε καὶ τὰ πολλὰ ὑπάρκοντά τῆς νὰ ἐξακαλοῖσῃ καὶ ὅχι μόνον νὰ μὴ κατηγορήσῃ ἀλλὰ καὶ νὰ ἐπαυθῆται ἀπὸ ἄλλους καὶ περισσοότερον ἀπὸ αὐτὸ νὰ ἐπιτύχῃ τὰς δωρεὰς τοῦ Θεοῦ. Διότι ἂν βελήσῃ νὰ κόμη παρακατοθήκην τὰ κῆματα εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἂν τὰ βῆσῃ εἰς τὸν ἀπαρῶσιον ἐκεῖνον πότον, B ἴσα μόνον δὲν θὰ ἀλιγοστεύσων ἀλλὰ θὰ γίνωνν πολλοῦτερα. Τέτοια εἶναι ἡ σπορὰ αὐτῆ. Ἐὰν ὅμως ἡ κῆρα εἶναι ὀδυνατωτέρα ἀπὸ τὸ νὰ προχωρήσῃ μέχρι τοῦ νόμου τούτου καὶ δὲν θέλῃ νὰ μεταβῆσῃ τοὺς θεοκροῦς τῆς δε σκερῆθῃ ἰσὺν ἐκείνῳ ὅτι καὶ σύζυγον ἂν λάβῃ, δὲν θὰ εἶναι ὀπισθοῦτε ἰκανὸς νὰ ἀφῆσῃ τὴν περιουσίαν τῆς. Ἄλλὰ καὶ ἰσὺν ἂν εἶναι, ὅς μὴ σκερῆθῃ μόνον τοῦτο, τὴν προσθήκην τῶν κῆμάτων ἀλλὰ ὅτι θὰ φθάσῃ εἰς τὸ σημείον νὰ προχωρήσῃ πολὺ καὶ εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Ἄν ἄνηκα εἰς τὴν τῆσιν τῶν δυνατῶν, C ποῦ ἔχουν πολλὴν ἰσχύον, μερικὸς φορὸς θὰ τὴν ἐξαναγκάσῃ νὰ πράξῃ καὶ νὰ ὑπαδείνῃ πολλὰ παρὰ τὴν ἀντιθετον γνάμψην τῆς; αὐτὸ ποῦ ἐφοβείτο κατὰ τὴν κῆρειαν τῆς, θὰ τὸ ὑποσῆ τῆρα κατὰ τρόπον περισσοότερον ὑποκρωτικόν. Καὶ δὲν εἶναι τοῦτο μόνον, ἀλλὰ εἶναι φυσικὸν ὅτι θὰ ἀντιμετώπισῃ μεταβολὴν τακτικῆν. Ὅσον εἶναι κῆρα, ἀσῆψ καὶ ἂν ἐλαττώσῃ κατὰ τὴν αὐτὰ, θὰ ἔχῃ τὸ ὑπόλοιπα μὲ πολλὴν ἀσφάλειαν. Ἐνψ ὅταν συζευθῆ ἰσχυρὸν ἄνδρα, ποῦ ἴσκει τὰ πολιτικὰ ἢ ἀσκαλοῖται μὲ ἄλλων ἐπιχειροῖν, οὐκὲν θὰ χάσῃ μαζευμένα τὰ πάντα. Διότι εἶναι ἀνάγκη τὰς κακοτυχίας τῶν ἀνδρῶν νὰ συμπεριζωνται καὶ αἱ σῶνοκαί τῶν.

Ἄν ὅμως καὶ τίποτε ἄν' αὐτὰ δὲν συμψῆ, εἰπέ μου, D ποῖον εἶναι τὸ κῆρος, ὅτε νὰ προμηθῇ τὴν δουλειάν ἀντὶ τῆς ελευθερίας; Καὶ ποῖον εἶναι τὸ ὄφελος τῶν πολλῶν κῆρμάτων, ὅταν δὲν ἡμπορῆ νὰ τὰ χρησιμοποίησῃ κατὰ τὴν θέλησιν τῆς; Δὲν εἶναι προσιμότερον νὰ ἔχῃ ἄλλα ἄλλ' εἰς τὴν ἀπόλυτον διάθεσιν τῆς, παρὰ τὴν ἀκούσμενν ὀλοσῆτρον συγκρόνως ὅμως καὶ τὴν ὑποταγῆν εἰς ἄλλον; Ἀποσπῶν τὰς φροντίδας, τὰς ὑβρεας, τὰ παραγέλασματα, τὰς ζηλοτυπίας, τὰς ἀσκαλογῆτους ὑποψίας, τοὺς πόνους τοκετοῦ καὶ ἄλλα τὰ

ἀλλὰ. Ὁ συνομιλῶν με παρθένον εἶναι φυσικῶν διὰ τὴν ἀγάπην καὶ περὶ αὐτῶν, Ἐπειδὴ αὐτὴ εἶναι ἄσπερος καὶ ἀγνοεῖ τὰ πράγματα ἐκεῖνα· τὴν χήραν ὅμως με αὐτὰ ἤμπορεῖ καὶ νὰ τὴν ἐνοικήσῃ. Αὐτὰ δηλοῦν ποὺ τὰ ἔρωτα λειτουργεῖ ἀπὸ τὰ πράγματα, εἶναι περὶ τὸν νὰ προσπαθῆς νὰ τὴν ἐξηγήσῃς με τὸν λόγον. Νὰ προσθέσῃς μόνον τὸ καλὸν τοῦτο διὰ τὴν παρθένον μετὰ τὸν γάμον τῆς, θὰ ἀποκτήσῃ μεγαλύτεραν παρηγοσίαν καὶ ἐλευθερίαν ἀπὸ διὰ τὴν χήραν. Διὰ αὐτὴν δυνατὸν νὰ τὴν ἀνέκτειναι ὡς γυναῖκα ἀλλ' ἔτι ὅπως ἐν ἡμεῖς παρθένος διὰ τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν παρθένον εἶναι σφοδρότερα καὶ ἀρρηκτικώτερα εἶναι εἰς τὸν κοῦραν φανερόν· εἰς τὴν χήραν, ἐπειδὴ ἔχει γνωρίσει καὶ ἄλλων ἀνδρα, δὲν θὰ δοθῇ καὶ δὲν θὰ τὴν ἀγαπήσῃ με ἄλλην τὴν ψυχὴν του. 357 A

Διὰ τὴν ὅπως εἶπον οἱ ἀνθρώποι, εἴμαστε πλασμένοι εἴτε ἀπὸ ἡλιουπίαν, εἴτε ἀπὸ κενοδοξίαν, εἴτε ἀπὸ τοῦ ἀλλοῦ δὲν γνωρίζω, νὰ ἐκτιμῶμεν περαιοτέρων ἐκεῖνα τὰ πράγματα, ποὺ τὴν κυριότητα καὶ τὴν ἀπόλαυσιν των δὲν τὴν ἔχομεν ἀπὸ κοινοῦ με ἄλλους ἀλλὰ ἐγίνωμεν κύριοι των ἡμεῖς ἴδιοι καὶ μόνοι. Τοῦτο θὰ τὸ διαπιστώσῃς καὶ εἰς τὰ ἐνδύματα· δὲν εὐχαριστοῦμεν ἐξ Ἰσοῦ με αὐτὰ ποὺ ἐκρητισμοῦσαν ἄλλοι καὶ με τὴν καινουργίαν. Τὰ ἴσων συμβαίνει καὶ διὰ τὴν οἰκίαν καὶ διὰ τὴν οὐκείαν· τὸ οὐκείαν δηλοῦν ποὺ μὴ παρεκείρισαν ἄλλοι δὲν τὸ ἀγαποῦμεν ἐξ Ἰσοῦ με ἐκεῖνο ποὺ παρεκείρισαν ἡμεῖς. Καὶ τὰ οὐκείαν ποὺ μὴ παρεκείρισαν ἄλλοι καὶ διὰ πρώτην φορὰν ἐκρητισμοῦσαν ἀπὸ ἡμεῖς τὰ φυλάττομεν με πολλὴν προσοχὴν ἀπὸ ὅσα ἡμεῖς ἐδέχθημεν ἀπὸ ἄλλους δὲν μένομεν ἀπολότως ἱκανοποιημένοι ἀλλὰ τὰ ἐντυπωσιάζομεν τόσοσιν ὡστε πολλὰς νὰ τὰ μεταοικηματοποιήσωμεν. Ἄν συμπεριφερόμεθα ἔτσι ὡς πρὸς τὰς οἰκίας καὶ τὰ ἐνδύματα καὶ τὰ σκεῦα, σκέψου πόσον ἐντονώτερον θὰ ἐκδηλωθῶν τὰ αἰσθήματα μας ἐν οὐκείαν με τὴν γυναῖκα, ἀπὸ τὴν ὅσων τὴν οὐκείαν δὲν εἶναι πολυμύτηρον διὰ τοὺς ἀνδρας. Ὅσα τὰ ἄλλα εἶναι δυνατὸν νὰ τὰ παραχωρήσωμεν εἰς ἄλλους αὐτὴν ὅμως με κανέναν τρόπον· τὴν ζωὴν μας θὰ κάσσωμεν πρῶτα παρὰ νὰ πάθωμεν κάτι τέτοιον. Τὴν παρθένον λαλοῦν, ὅπως εἶπον, ἐπειδὴ εἶναι ἀνεπέρος καὶ ἔγινεν C ἰσικὴ του μόνον καὶ κανεὶς ἄλλου, τὴν ἀποδέχεται με ἄλλην τὴν ψυχὴν ἐκείνην ὅπως ποὺ ἐνυμφεθῆ προηγουμένως ἄλλον, δὲν θὰ τὴν ἀντικρύσῃ με τὴν ἴδιαν ἀγάπην καὶ στοργὴν.

6. Μὴ μοῦ ἀναφέρῃς ὅσα συμβαίνουν σπανίως καὶ μὴν μόλις φορὰν ἀλλὰ ἐκεῖνα ποὺ ἀποδεικνύονται συνεχῶς ἀπὸ τὰ πράγματα. Δὲν θὰ λάβῃ δι' αὐτὰ μόνον ἐκείνη μεγαλυτέ-

ρον παρηγοσίαν ἀλλὰ καὶ διὰ πολλὰ ἄλλα. Διὸς αὐτὸς θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ τὴν κατηγόρησεν εὐκόλως διὰ τὰ ταῦτα τὸν περιφρονεῖ καὶ ὡς ἀπέδειξεν τῆς ἀδιοφορίας τῆς νὰ σέβῃ τὴν ἀπιστίαν ποὺ ἔδειξεν εἰς τὸν προηγουμένον σύζυγόν τῆς καὶ νὰ τὴν ἀπιστομάσῃ καὶ διὰ τὰ πράγματα ποὺ ἔγιναν B καὶ διὰ τὰ πράγματα ποὺ Ἰσος δὲν θὰ σκεφθῆ. Διὸς αὐτὸς ποὺ ἀπέθανε καὶ ἐπεριφρονεθῆ θὰ πείσῃ καὶ τὸν ζωντανὸν νὰ κἀμ τὰς ὑποψίας αὐτὰς διὰ τὸν ἑαυτὸν του καὶ ὡς μὴ πραγματοποιηθῶν. Καὶ δὲν θὰ εἶναι αὐτὸς μόνον φορτωτὸς ἐπινοημάτων αὐτὰ συνεχῶς ἀλλὰ καὶ οἱ ὑπέρτατοι καὶ οἱ ὑπερήτρια, ἂν εἶναι με φανερός, εἰς μυστικῶς πάντως διαμαρτυρίας τῆς ἐκτοξεύουσιν ἀπείρους σαρκασμοῦς. Καὶ ἂν συμβῇ νὰ μείνουν καὶ παιδιὰ νεὰ τοῦ νεκροῦ, πῶς θὰ τὰ ἀναθρήσῃ καὶ θὰ τὰ προστατεύσῃ; Καὶ ἀπὸ ποῖα ἄφρανε δὲν θὰ ζήσουν αὐτὰ ἀλλοῦτερα, Ἐ ὅταν ἄλλοις ἄλλην τὴν περιουσίαν τοῦ πατέρα των νὰ τὴν ἐκείνους, ὑπερήτας, σέβῃ, ἀγροὺς καὶ τὸ σπουδαιότερον ἀπὸ ἅλα τὴν γυναῖκα του; Πῶς θὰ εἶδον τὴν δόξαν με τῆς συμπεριφεροθῶν ὅπως εἰς μητέρας; Καὶ πῶς αὐτὴ θὰ συμπεριφεροθῆ εἰς αὐτὰ ὅπως εἰς τέκνα, ποὺ ἀνοικνίσκονται νὰ ἐντρέπεται καὶ νὰ κοκκινίῃ ἡμῶς των, καὶ ποὺ δὲν ἤμπορεῖ νὰ ἀντιπρὸς εἰς αὐτὰ ἄλλην τὴν στοργὴν τῆς. Ἄσος ἡ καρδιά τῆς μαράζεται καὶ εἰς τὰ παιδιὰ ἐκείνου;

Καλὰ καὶ ἂν εἶναι πολὺ νεὰ κόρη, ἤμπορεῖ νὰ εἴπῃ κανεὶς καὶ ὀλίγον καιρὸν μόνον ἔζησε πλησίον τοῦ συζύγου τῆς; Ἄλλὰ πρὸς νεὰς 358 A κόρας ἀπευθύνω τοὺς λόγους μου αὐτοῦς, ὅσα πρὸς γυναῖκας ποὺ ἔχουν γηράσει. Εἰς αὐτὰς θὰν φθάσω εἰς αὐτὸ τὸ σπρειὸν ὅστε κἀν θὰ ἡμελιώσω. Ἐάν ὁ πολὺς χρόνος, ἡ ἡλικία καὶ τὰ ἄλλα ὅλα δὲν τὰς ἐπεισαν νὰ ἀποδοκῶν ἀπὸ δεύτερον γάμον, πολὺ ὀλιγώτερον θὰ τὸ κάμωμεν ἡμεῖς· δὲν θὰ τὰς πείσῃ ὁ ἰδικὸς μου λόγος, Ὅλα ὅσα λέγω ἀπευθύνονται πρὸς τὰς νεὰς. Καὶ ἂν εἶναι κόρη, λέγει, ποὺ ἔζησεν ἐν ἔτος μόνον με τὸν προηγουμένον καὶ τὰρα πάλιν νυμφεθῆς ἄλλον; Διὰ ποῖον λόγον νὰ τὴν προτιμήσῃς ἀπὸ ἐκείνην ποὺ ἔξωδενον εἴσοι καὶ τριάκοντα ἔτη εἰς τὸν γάμον τῆς; Ὅχι ἐγὼ, ὁ μακάριος Παῦλος, διὸς ἐκεῖνος λέγει· «Μακαριώτερα δέ ἐστιν, ἐάν οὕτως μένην (Α' Κορ. 7, 40). Ποῖον σημασίαν ἔχει, ἐάν ἐκείνη ἔζησεν B ἐπὶ πολλῶν μὲν χρόνων, με ἄνδρα, ἀλλὰ με ἕνα καὶ τὸν ἴδιον καὶ μόνον, καὶ με αὐτὸν, ὁ ὅποιος τῆς ἔλασεν ἐξ ἄρκης; ἐνῶ αὐτὴ ἔβραβεύθη με ὅσα καὶ μόλις εἰς σόντομον χρονικὸν διάστημα; Ἄλλὰ δὲν ἤθελε, λέγει. Ἐάν ἐξῆ ὁ πρῶτος, δὲν θὰ εἶδε τὴν ἀγάπην τῆς εἰς ἄλλον ἔπειτα ἀπὸ αὐτῶν. Ἄσος ὅμως ἐκεῖνος ἀπέθανε πρὸ τῆς ὕρας του, εὐρέθη εἰς τὴν ὄ-

νάγαγν νά νυμφευθῆ πάλιν ἕνα δεύτερον. Ποίαν ἀνάγκην; Ἐγὼ βλέπω ἀπὸ αὐτῆν ποῦ ἔννοσις ἄλλην μεγαλύτεραν ἀνάγκην ἰκανὴν νά τὴν κρατήσῃ πλησίον εἰς τὸν ἀποθιάσαντα, τὸ ὅτι ἐδοκίμοσε καὶ εὖρε τόσον πικρὰ τὰ πράγματα τοῦ κόσμου. Θέλω νὰ εἰπῶ, ὅτι ἡ μία ἐπειδὴ ἔκρησε πολλὸν χρόνον μεταξὺ τῶν καὶ ἰκανοποιήθη πλήρως ἀπὸ αὐτῆς, C θὰ προσέλθῃ πάλιν εἰς τὰ ἄνω μετὰ τὴν ἰδέαν ὅτι θὰ ἐπιτύχῃ τὰς αὐτὰς ἀπολαύσεις. Ἡ ἄλλη ὅμως ἀφοῦ εἶχε μίαν τόσον αὐληρὸν πείρον ἀπὸ τὸ προῖονον ἦδη, μετὰ τὴν ἐπιθυμίαν καὶ ποίαν προσδοκίαν θὰ θελήσῃ νὰ δοκιμάσῃ τὰ δυσάρεστα; Ὅστις ὅποιος θέλει νὰ ἔμπευθῆ, ἂν νουνηγήσῃ πρὶν λάθῃ τὸ παραμυρὸν κέρδος, εὐθὺς μάλα; ἐξέλθῃ ἀπὸ τὸν λαιμὸν, θὰ θελήσῃ ἔπειτα εὐκόλως ν' ἀπολαύσῃ μετ' ἑπιπόρευσε. Ὅστις ἐκεῖνη ποῦ εἶχε πολλὰς καὶ εὐκαρίστους προσδοκίας, προτὸ ὅμως τὰς δοκιμάσῃ ἐκτυπήθη ἀπὸ τόσον πένθος, εἶναι φυσικὸν νὰ ἀγαπήσῃ τὸν κόπον, ἐπεὶ δὲν ἔτι νὰ τῆς εἶναι ὀδυνοῦσαν νὰ συγκρατήσῃ. D Ἀλλὰ καὶ ἂν ἄκαρπὸν ἔσῃ πολλὴν ἰσχυρὰν κλίση πρὸς αὐτὰ καὶ φλογίζεται ἀπὸ τὸ πάθος, ἡ θλιβερὰ ἀρχὴ εἶναι ἰκανὴ νὰ οὐδήσῃ ἄλλην τὴν ἐπιθυμίαν τῆς. Διότι τότε ἐπαδουκόμενον μεγαλύτερον ἐπιπορευθῆν εἰς τὰς προσπαθείας μας, ὅταν ἔσωμεν ἐπιπορευθῆν εἰς τὴν ἀρχὴν. Ὅταν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν, ἀπὸ αὐτῆν τὴν ἀρετήριον, νὰ εἰπῆ κανεὶς, συναντήσωμεν ἀντιθέτητας, ἀποθουκαρῶμεν ἡμέτους καὶ οὐδήναι ὁ ἐνθουκαρῶμας μας.²⁸

Ἦναι καὶ ἡ κρατήσις σήμερον γνάμῃ τῆς φιλολογίας σχετικῶς πρὸς τὸ διαφάνον.

28. Ἦναι καὶ ἡ κρατήσις σήμερον γνάμῃ τῆς φιλολογίας σχετικῶς πρὸς τὸ διαφάνον.

δυσκολοῦσι. Καθὼς λοιπὸν ἐκεῖνη ποῦ δίδεται εἰς δεύτερον ἄνδρα εἶναι κατωτέρα ἀπὸ ἐκεῖνην ποῦ ἔλαθεν, ἕνα, εἶται καὶ ἐκεῖνη, ποῦ φυλάσσει τὴν κηρείαν τῆς ἀπὸ τὴν νεότητά τῆς, θὰ ἠμπορέσῃ νὰ ὑπερασπίσῃ μετὰ μὴν διαφορὰν αὐτὴν, ποῦ ἔλασε τὸν ἄνδρα τῆς κατὰ τὰ γηρατειά τῆς. Ἀπέκτειναν βουλοῦσι καὶ αἱ δύο ἀπὸ ἕνα ἄνδρα, ἡ μία ὅμως ἔτρεψε ἔπειτα τὸν ὄρμον τῆς ἀγνείας, ἐνῶ ἡ ἄλλη δὲν διέτρεψε αὐτὸν τὸν ὄρμον. Μὴ ἀποδλέγῃς λοιπὸν εἰς τὸν κόπον μόνον ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀμοιβήν. B Διότι τὰ περισσότερα ἀγωνίσματα μὲς φαίνονται δύσκολα, ἐπειδὴ συνεχῶς ἀναλογίζομεθα τὸν κόπον καὶ τὸν ἴσχυρα ποῦ ἔσκου, ἐνῶ δὲν λαμβάνομεν ὑπ' ὄψιν καὶ τὸν μισθὸν ποῦ ἔχει ἄρασθῃ.

Δὲν πρέπει ὅμως νὰ κἀνωμεν εἶσι ἀλλὰ νὰ τὸ συντολογοῦμεν ὅλα, μαζὶ μετὰ τοὺς κόπους καὶ τὰς ἀμοιβὰς καὶ τότε θὰ μὲς φανῶν εὐκόλα, ὅπως ἀκριβῶς καὶ εἶναι. Διότι ὁ πρωτοβλήτης δὲν ἀναλογίζεται μόνον τὰ πράγματα, τὰς πτώσεις, τὸν θάνατον ἀλλὰ καὶ τὰ τρώστια καὶ τὰς νίκας καὶ ὅλας τὰς ἄλλας τιμὰς καὶ εἶσι βιάσκει πρὸς τὴν νίκην. Καὶ ὁ γεωργὸς ἔτις δὲν ἔχει τὸ ἔργον μόνον C ἔτις εἰς τὰ μάτια τοῦ οὐτε τὸν κόπον τοῦ σκαμμάτου ἀλλὰ καὶ τὸ ἄλνι καὶ τὸ παμνηθῆ καὶ εἶσι ἀρχίζει τὸ ἔργον. Ὅμοιος καὶ ἡμεῖς, ἂν ἐλυφθῶμεν τὸ πάθος τῆς κηρείας μετὰ καλῶς ἐπιπόρευσε καὶ μάλιστα ἡμεῖς περισσότερον ἀπὸ ἑτι ἐκεῖνοι. Διότι τὴν προσδοκίαν ἐκείνων οὐκ ἔτιν ἀγαπῶμεν πολλὰ πράγματα ποῦ δὲν ἐξαρτῶνται ἀπὸ αὐτοῦ; ἐνῶ τὰς ἰδικὰς μὲς ἐπιπόρευσε καὶ δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὰς διαφάνῃ, ἂν δὲν θελήσωμεν οἱ ἴδιοι. Ἀς μὴ θελήσωμεν λοιπὸν. Ἀς ἀκροδοῦμεν ὅτι ἡ κηρεία δὲν ὑπολείπεται τιλὸ ἀπὸ τὴν πορθέον. Εἰς μερκοὺς ἐπιπέκεται εἰς τὰ πράγματα τῆς ζωῆς. D «Ἦ δὲ κηρεία, ὅπως λέγει ὁ Παῦλος, μνημονομένη καὶ ἐπιπόρευσε ἐπὶ τὸν ἑαυτὸν προσκαρτερῆ τῆς ἀγνείας καὶ τῆς προσευκαίς» (Α' Τίμ. 5, 5) καὶ ἀπέχετ' ἀπὸ τῆς βουλοῦσι. Ἔτσι ἂν ἀναλαθῶμεν τὸν ἄγωνα τοῦτον, διὰ νὰ λάβωμεν τοὺς στεφάνους ποῦ προσφέρει.

Αὐτὸ δὲν τὸ εἶπαμεν διὰ νὰ σὺς ὑποκροῦμεν, οὐδέ, ὅπως εἶπα, ἐκάμωμεν αὐτὴν τὴν προτροπήν, διὰ νὰ καταδικάσωμεν ὅσους δὲν ἐπιπορευθῶν νὰ κηρείωνται κηρείας.²⁹ Σὺς τιμο-

29. Ἦναι καὶ ἡ κρατήσις σήμερον γνάμῃ τῆς φιλολογίας σχετικῶς πρὸς τὸ διαφάνον.

τρέπομεν καὶ οἷς σηματοδοτοῦμεν νὰ μὴ προσκολληθῆτε τόσον πολὺ εἰς τὴν γῆν ἀλλὰ ἀφοῦ μίαν φορὰν ἀπὸλλάγητε ἀπὸ αὐτῆν, νὰ μείνητε ἐλεύθεροι, νὰ ἐπιδιώχετε τὸν οὐρανὸν καὶ νὰ Ἐ παρουσιάσετε τὴν οὐρανίαν ζωὴν. Νυμφευμένοι μὲ τὸν Χριστὸν νὰ ρυθίζετε τὴν διαγωγὴν σας, ὅπως θεὸς ἔπρεπε νὰ κἀνουν ἐκεῖνοι, ποὺ ἔχουν ἕνα τέτοιον νυμφόν. Διότι εἰς αὐτὸν ἀρμόζει κάθε δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, μαζὶ μὲ τὸν ἀναρχὸν Πατέρα καὶ τὸ ζωοποιὸν καὶ ἄγιον αὐτοῦ Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε καὶ εἰς ἄλους τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.